

Budapest,
1999. augusztus 6.,
péntek

70. szám

Ára: 540,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
115/1999. (VIII. 6.) Korm. r.	4482
116/1999. (VIII. 6.) Korm. r.	4489
117/1999. (VIII. 6.) Korm. r.	4493
118/1999. (VIII. 6.) Korm. r.	4498
119/1999. (VIII. 6.) Korm. r.	4501
120/1999. (VIII. 6.) Korm. r.	4501
121/1999. (VIII. 6.) Korm. r.	4508
122/1999. (VIII. 6.) Korm. r.	4509
123/1999. (VIII. 6.) Korm. r.	4509
124/1999. (VIII. 6.) Korm. r.	4510
125/1999. (VIII. 6.) Korm. r.	4512
25/1999. (VIII. 6.) BM r.	4514
31/1999. (VIII. 6.) EüM—FVM e. r.	4521
32/1999. (VIII. 6.) EüM r.	4539
65/1999. (VIII. 6.) FVM r.	4540
48/1999. (VIII. 6.) GM r.	4543
49/1999. (VIII. 6.) GM r.	4563
4/1999. (VIII. 6.) SzCsM r.	4567
135/1999. (VIII. 6.) KE h.	4569
136/1999. (VIII. 6.) KE h.	4569
137/1999. (VIII. 6.) KE h.	4569
138/1999. (VIII. 6.) KE h.	4569
139/1999. (VIII. 6.) KE h.	4570
140/1999. (VIII. 6.) KE h.	4570
141/1999. (VIII. 6.) KE h.	4570
1090/1999. (VIII. 6.) Korm. h.	4570

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány rendeletei

A Kormány 115/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelete

a Magyar Köztársaság Kormánya
és a Brazil Szövetségi Köztársaság Kormánya között
Brazília városban, 1997. április 3-án aláírt
légiközlekedési megállapodás kihirdetéséről

(A jóváhagyásról szóló jegyzékváltás 1999. év április
19. napján megtörtént.)

1. §

A Kormány a Magyar Köztársaság Kormánya és a Brazil Szövetségi Köztársaság Kormánya között Brazília városban, 1997. április 3-án aláírt légiközlekedési megállapodást e rendelettel kihirdeti.

2. §

A megállapodás magyar nyelvű szövege a következő:

**„Légiközlekedési Megállapodás
a Magyar Köztársaság Kormánya
és a Brazil Szövetségi Köztársaság Kormánya között**

A Magyar Köztársaság Kormánya és a Brazil Szövetségi Köztársaság Kormánya (a továbbiakban: Szerződő Felek) a Chicagóban, 1944. december 7. napján aláírásra megnyitott, a Nemzetközi Polgári Repülésről szóló Egyezmény részeseiként,

attól az óhajtól vezérelve, hogy a nemzetközi légiközlekedés fejlődését elősegítsék,

attól az óhajtól vezérelve, hogy Megállapodást kössenek a területeik közötti és azokon túli légi járatok létrehozása céljából

az alábbiakban állapodnak meg:

I. Cikk

Fogalommeghatározások

Jelen Megállapodás szempontjából, kivéve, ha a szöveg másként rendelkezik:

a) a „légiügyi hatóságok” kifejezés a Magyar Köztársaság esetében a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztériumot, Brazília esetében a Légügyi Minisztériumot, il-

letve mindkét esetben az említett hatóságok jelenlegi feladatainak ellátásával megbízott bármely személyt vagy szervet jelenti;

b) az „Egyezmény” kifejezés a Chicagóban, 1944. december 7. napján aláírásra megnyitott Nemzetközi Polgári Repülésről szóló Egyezményt jelenti, beleértve az Egyezmény 90. Cikke alapján elfogadott valamennyi Függelékét és az Egyezmény 90. és 94. Cikke alapján az Egyezmény vagy a Függelékek bármely módosítását, amennyiben ezen Függelékek és módosítások mindkét Szerződő Félre érvényesek;

c) a „Megállapodás” kifejezés a jelen Megállapodást, annak Függelékét és a Megállapodás vagy a Függelék bármely módosítását jelenti;

d) a „megállapodás szerinti járatok” kifejezés a meghatározott útvonalakon utasok, áruk és a postai küldemények külön-külön vagy együttesen történő szállítására üzemeltetett légi járatokat jelenti;

e) a „légi járatok”, „nemzetközi légi járatok”, „légi közlekedési vállalat” és „a nem-kereskedelmi célból történő leszállás” kifejezések az Egyezmény 96. Cikkében meghatározott jelentéssel bírnak;

f) a „kijelölt légiközlekedési vállalat” olyan légiközlekedési vállalatot jelent, amelyet a jelen Megállapodás 3. Cikkével összhangban jelöltek ki és engedélyeztek;

g) a „meghatározott útvonal” kifejezés a jelen Megállapodás Függelékében meghatározott útvonalak valamelyikét jelenti;

h) a „viteldíj” kifejezés a következő egyik vagy több meghatározást jelenti:

(i) bármely légiközlekedési vállalat által a légi járat során az utasok és poggyászaik szállításáért felszámított díjat, valamint a kiegészítő szolgáltatások díjait és feltételeit,

(ii) egy légiközlekedési vállalat által a légi járat során az áruk (kivéve a postai küldeményeket) fuvarozásáért felszámított díjat,

(iii) bármely ilyen díj, beleértve bármely ehhez kapcsolódó előnyt, elérhetőségét és alkalmazhatóságát szabályozó feltételt, és

(iv) egy légiközlekedési vállalat által egy ügynökség részére, az ügynökség által a légi járatokon való szállításra eladott repülőjegyekért és a teljesített légi fuvarlevelekért fizetett jutalék arányát;

i) a „terület” kifejezés egy állam vonatkozásában az Egyezmény 2. Cikkében meghatározott jelentéssel bír;

j) a „használati díj” kifejezés a légiközlekedési vállalatoknak a repülőterek, léginavigációs vagy repülésbiztonsági berendezések és szolgáltatások használatáért felszámított díjakat jelenti.

2. Cikk

Forgalmi jogok nyújtása

(1) Mindegyik Szerződő Fél megadja a másik Szerződő Félnek, a meghatározott útvonalakon nemzetközi légi járatok üzemeltetése céljából, a jelen Megállapodásban a

következőekben meghatározásra kerülő jogokat. A Független vonatkozó rendelkezéseivel összhangban mindegyik Szerződő Fél kijelölt légitársasági vállalatának a meghatározott útvonalakon történő megállapodás szerinti légitársaság üzemeltetése során:

a) joga van a másik Szerződő Fél területének leszállás nélküli átrepülésére;

b) joga van az adott területen nem-kereskedelmi célból leszállni;

c) joga van az adott területen, a meghatározott útvonalak pontjain, a másik Szerződő Fél területének pontjaira irányuló vagy onnan induló utasokat, poggyászt, árukat és postai küldeményeket külön-külön vagy együttesen felvenni és kirakni;

d) joga van harmadik országok területein, a meghatározott útvonalak pontjain, a másik Szerződő Fél területének pontjaira irányuló vagy onnan induló utasokat, poggyászt, árukat és postai küldeményeket külön-külön vagy együttesen felvenni és kirakni.

(2) Jelen Cikk (1) bekezdése egyetlen rendelkezése sem értelmezhető oly módon, mintha az az egyik Szerződő Fél kijelölt légitársasági vállalatának jogot adna arra, hogy a másik Szerződő Fél területén bér vagy díj ellenében utasokat, poggyászt, árukat és postai küldeményeket vegyen fel az adott Szerződő Fél területén lévő más pontra történő szállítás céljából.

3. Cikk

Kijelölés és engedélyezés

(1) Mindegyik Szerződő Félnek joga van, a másik Szerződő Fél diplomáciai úton történő írásos értesítése mellett, a megállapodás szerinti légitársaságok üzemeltetésére egy légitársasági vállalatot vagy vállalatokat kijelölni.

(2) Az ilyen kijelölésre vonatkozó értesítés kézhezvételekor mindegyik Szerződő Fél légügyi hatóságai, jogszabályaikkal és rendelkezéseikkel összhangban, késedelem nélkül kiadják a másik Szerződő Fél kijelölt légitársasági vállalatának vagy vállalatainak a megfelelő üzemeltetési engedélyeket a légitársaságok üzemeltetésére.

(3) Mindegyik Szerződő Félnek joga van a jelen Cikk (2) bekezdése szerinti üzemeltetési engedélyek kiadását megtagadni, vagy ezen engedélyeket a jelen Megállapodás 2. Cikkében meghatározott jogoknak a kijelölt légitársasági vállalat általi gyakorlását az általa szükségesnek ítélt feltételekhez kötni, ha nem igazolt, hogy a légitársasági vállalat vagy vállalatok tulajdonának túlnyomó része és tényleges ellenőrzése a légitársasági vállalatot kijelölő Szerződő Fél vagy annak állampolgárai, illetve mindkettő kezében van.

(4) Az egyik Szerződő Fél légügyi hatóságai kérhetik a másik Szerződő Fél által kijelölt légitársasági vállalatot vagy vállalatokat annak igazolására, hogy az vagy azok

képesek a hatóságok által a nemzetközi légitársaságok üzemeltetésére a jogszabályokban és rendelkezésekben szokásosan előírt és ésszerűen alkalmazott feltételek teljesítésére.

(5) Amikor egy légitársasági vállalatot ilyen módon kijelöltek és engedélyeztek, megkezdheti a megállapodás szerinti légitársaságok üzemeltetését, feltéve, hogy a légitársasági vállalat betartja a jelen Megállapodás alkalmazandó rendelkezéseit.

(6) Mindegyik Szerződő Félnek joga van, a másik Szerződő Fél diplomáciai úton történő írásos értesítése mellett, bármely légitársasági vállalat kijelölését visszavonni, és egy másikat kijelölni.

4. Cikk

Az engedély visszavonása és engedélyezése

(1) Mindegyik Szerződő Félnek joga van a jelen Megállapodás 2. Cikkében meghatározott jogok másik Szerződő Fél kijelölt légitársasági vállalata vagy vállalatai általi üzemeltetésére vonatkozó engedélyek visszavonására és felfüggesztésére, vagy ezen jogok gyakorlását ideiglenesen vagy állandóan az általa szükségesnek ítélt feltételekhez kötni:

a) abban az esetben, ha a légitársasági vállalat vagy vállalatok nem tartják meg az adott Szerződő Fél jogszabályait és rendelkezéseit;

b) abban az esetben, ha nem igazolt, hogy a légitársasági vállalat vagy vállalatok tulajdonának túlnyomó része és tényleges ellenőrzése a légitársasági vállalatot kijelölő Szerződő Fél vagy annak állampolgárai, illetve mindkettő kezében van;

c) abban az esetben, ha a légitársasági vállalat vagy vállalatok nem a jelen Megállapodásban előírt feltételekkel összhangban üzemelnek.

(2) Hacsak a jogszabályok és rendelkezések további be nem tartásának megakadályozása céljából a jelen Cikk (1) bekezdése szerinti azonnali visszavonás vagy felfüggesztés, illetve feltételek előírása nem szükséges, ezen jogok csak a másik Szerződő Fél légügyi hatóságaival folytatott konzultáció után gyakorolhatók.

5. Cikk

Jogszabályok és rendelkezések alkalmazása

(1) Az egyik Szerződő Félnek — a területére belépő, ott tartózkodó, illetve a területről távozó, a nemzetközi légitársaságokban részt vevő légitársaságra vagy ezen légitársaság üzemeltetésére és repülésére az adott területen való tartózkodás során vonatkozó — jogszabályait és rendelkezéseit a nemzetiségre vonatkozó megkülönböztetés nélkül

kell alkalmazni a másik Szerződő Fél kijelölt légiközlekedési vállalatára vagy vállalataira, és azokat a légiközlekedési vállalatoknak az első Szerződő Fél területére történő belépéskor, távozáskor és ott-tartózkodáskor be kell tartaniuk.

(2) Az egyik Szerződő Félnek a területére történő belépés, ott-tartózkodás vagy távozás során a légi járművön lévő utasokra, személyzetre, árukra vagy postára, valamint a belépésre, vámkezelésre, tranzitra, bevándorlásra, útlevelekre, vámokra és karanténra vonatkozó jogszabályait és rendelkezéseit az első Szerződő Fél területére való belépéskor, távozáskor vagy ott-tartózkodáskor a másik Szerződő Fél kijelölt légiközlekedési vállalatának vagy vállalatainak, azok személyzetének, az utasoknak, áruknak vagy postának be kell tartaniuk, illetve azokra vonatkozóan be kell tartani.

(3) Egyik Szerződő Fél sem biztosít kedvezőbb bánásmódot saját légiközlekedési vállalatának vagy más légiközlekedési vállalatnak a jelen Cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott rendelkezések alkalmazása során a másik Szerződő Fél hasonló nemzetközi légifuvarozásban részt vevő légiközlekedési vállalatával szemben.

6. Cikk

Bizonyítványok és engedélyek

(1) Az egyik Szerződő Fél által kiadott vagy érvényesített és érvényben lévő légi alkalmassági bizonyítványokat, szakszolgálati engedélyeket és jogosítványokat a másik Szerződő Fél a megállapodás szerinti légi járatok meghatározott útvonalakon történő üzemeltetése szempontjából érvényesnek ismeri el, feltéve, hogy a bizonyítványok vagy engedélyek az Egyezmény által meghatározott követelményeknek megfelelően és azokkal összhangban kerültek kiadásra vagy érvényesítésre. Mindazonáltal mindegyik Szerződő Fél fenntartja a jogot, hogy a területe feletti átrepülés szempontjából ne ismerje el érvényesnek a másik Szerződő Fél által a saját állampolgárai számára kiadott szakszolgálati engedélyeket és jogosítványokat.

(2) Amennyiben a jelen Cikk (1) bekezdésében meghatározott bizonyítványokat vagy jogosítványokat az Egyezményben meghatározott követelményektől eltérő előírások szerint adták ki vagy érvényesítették, és ha ezeket az eltéréseket a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezethez benyújtották, a másik Szerződő Fél légiközlekedési hatóságai a jelen Megállapodás 14. Cikkével összhangban konzultációkat kérhetnek annak igazolására, hogy a kérdéses előírások kielégítők-e számukra.

(3) Amennyiben az ilyen konzultációkat követően az egyik Szerződő Fél azt állapítja meg, hogy a másik Szerződő Fél ezeken a területeken ténylegesen nem tartja meg és nem alkalmazza azokat a biztonsági előírásokat és követelményeket, amelyek az Egyezmény alapján megállapított minimális előírásokkal legalább azonosak, a másik Szerző-

dő Felet értesíti ezekről a tényekről és a minimális előírásoknak történő megfeleléshez szükséges intézkedésekről, és a másik Szerződő Fél megteszi a megfelelő korrekciós intézkedést. Abban az esetben, ha a másik Szerződő Fél ésszerű időn belül nem teszi meg ezeket a megfelelő intézkedéseket, a jelen Megállapodás 4. Cikke rendelkezéseit kell alkalmazni.

7. Cikk

A repülés védelme

(1) A Szerződő Felek, összhangban a nemzetközi jog által biztosított jogaikkal és kötelezettségeikkel, megerősítik azon egymással szembeni elkötelezettségüket, hogy a polgári légiközlekedés biztonságának jogellenes cselekményektől való megvédése a jelen Megállapodás elválaszthatatlan részét képezi. A Szerződő Felek, a nemzetközi jog által biztosított jogaik és kötelezettségeik korlátozása nélkül, összhangban járnak el a Tokióban, 1963. szeptember 14-én aláírt, A légi járművek fedélzetén elkövetett bűncselekményekről és egyéb cselekményekről szóló egyezmény, a Hágában, 1970. december 16-án aláírt, A légi járművek jogellenes hatalomba kerítésének leküzdéséről szóló egyezmény, a Montrealban, 1971. december 23-án aláírt, A polgári légiközlekedés biztonsága elleni jogellenes cselekmények leküzdéséről szóló egyezmény vagy más, a légiközlekedés biztonságára vonatkozó egyezmény — amelynek mindkét Szerződő Fél tagja — rendelkezéseivel.

(2) A Szerződő Felek, felkérés esetén, minden szükséges segítséget megadnak egymásnak a légi járművek jogellenes hatalomba kerítésére irányuló cselekmények megakadályozása és más, a légi jármű, annak utasai és személyzete, a repülőterek és a léginavigációs berendezések, valamint bármely más, a polgári légiközlekedés biztonsága ellen irányuló fenyegetés megakadályozása érdekében.

(3) A Szerződő Felek, egymással fenntartott kapcsolataikban, a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet által megállapított és az Egyezmény Függelékeiben megnevezett, a légiközlekedés biztonságára vonatkozó rendelkezésekkel összhangban járnak el — olyan mértékben, ahogy ezek a biztonsági rendelkezések a Szerződő Felekre vonatkoznak —, valamint megkívánják, hogy a területükön nyilvántartott légi járművek üzemeltetői, illetve azok a légi jármű-üzemeltetők, akiknek fő üzleti telephelye vagy állandó lakóhelye területükön van, valamint a területükön lévő repülőterek üzemeltetői ezen repülésbiztonsági előírásoknak megfelelően járjanak el.

(4) Mindegyik Szerződő Fél egyetért azzal, hogy a fenti (3) bekezdésben meghatározott, a légiközlekedés védelmére a másik Szerződő Félnek a területére történő belépéskor, távozáskor és ott-tartózkodáskor vonatkozó előírásainak betartását megkövetelik a légi jármű-üzemeltetőktől. Mindegyik Szerződő Fél biztosítja a megfelelő intézkedések hatékony megtételét a légi jármű védelmére,

valamint az utasok, a személyzet, a kézipoggyászok, csomagok, áruk és légijármű-készletek beszállást, illetve berakodást megelőző és annak során történő átvizsgálása érdekében. Mindegyik Szerződő Fél kedvezően bírálja el a másik Szerződő Félnek egy adott veszély legyőzéséhez ésszerűen szükséges különleges biztonsági intézkedésekre vonatkozó kérését.

(5) A légijármű jogellenes hatalomba kerítésére, illetve ennek veszélye fennállása esetén, vagy más, a légijármű, annak utasai és személyzete, a repülőterek vagy a léginavigációs berendezések biztonsága elleni jogellenes cselekmények esetén, a Szerződő Felek segítséget nyújtanak egymásnak a kommunikáció és más — az ilyen cselekmény vagy ennek veszélye gyors és biztonságos megszüntetéséhez szükséges — megfelelő intézkedések megtételével.

8. Cikk

Mentesség illetékek és adók alól

(1) Viszonosság alapján mindegyik Szerződő Fél, a nemzeti törvényeivel összhangban, mentességet biztosít a másik Szerződő Fél kijelölt légitársasági vállalatának a légijárművekre, az üzemanyagra, a kenőolajokra, a műszaki fogyóeszközökre, a pótalkatrészekre, beleértve a hajtóműveket, a légijármű szokásos felszereléseire, a légijármű készleteire, beleértve az utasok ellátására szolgáló szeszes italokat és dohányárut vagy egyéb, a repülés során az utasok részére korlátozott mennyiségben történő értékesítésre szánt cikkeket, vagy egyéb, kizárólag a másik Szerződő Fél által kijelölt légitársasági vállalat légitársaságának üzemeltetésével vagy kiszolgálásával kapcsolatban való felhasználásra szánt cikkekre — mint nyomtatott jegytömbök, légi fuvarlevelek, bármilyen nyomtatvány, amelyre a vállalat logóját rányomtatják és az adott légitársasági vállalat díjmentesen terjesztett információs anyagok — alkalmazott beviteli korlátozások, vámok, illetékek, adók, vizsgálati díjak és más nemzeti illetékek és díjak alól.

(2) A jelen Cikkben biztosított mentességek vonatkoznak a jelen Cikk 1. bekezdésében meghatározott tételekre, amelyeket

a) az egyik Szerződő Fél területére a másik Szerződő Fél kijelölt légitársasági vállalata visz, vagy annak nevében viszik be;

b) az egyik Szerződő Fél kijelölt légitársasági vállalat légitársaságának fedélzetén tartanak a másik Szerződő Fél területére történő belépéskor vagy távozáskor;

c) az egyik Szerződő Fél kijelölt légitársasági vállalata légitársaságának fedélzetére a másik Szerződő Fél területén visznek fel, és kizárólag a megállapodás szerinti légitársaságok üzemeltetésére szólnak.

(3) A jelen Cikk 1. pontjában említett mentességben részesített termékek az adott Szerződő Fél területén nem idegeníthetők el, és/vagy nem értékesíthők.

(4) A légijármű szokásos felszerelése, valamint valamelyik Szerződő Fél kijelölt légitársasági vállalata légitársaságának fedélzetén szokásosan tartott anyagok és készletek a másik Szerződő Fél területén csak az adott terület vámhatóságainak jóváhagyásával rakhatók ki. Ebben az esetben ezek az említett hatóságok felügyelete alá helyezhetők arra az időre, amíg azokat újból kiviszik, vagy azokról a vámrendelkezésekkel összhangban más-ként rendelkeznek.

(5) A Szerződő Felek engedélyezik a légitársasági vállalatok között légitársasági felszereléseinek, biztonsági berendezéseknek, valamint pótalkatrészeknek vámmentes kölcsönadását abban az esetben, ha azokat a normál nemzetközi légitársasági szolgáltatások nyújtásához használják. Ilyenkor ezek ellenőrzése a szóban forgó felszerelések és pótalkatrészek műszakilag és minőségileg azonos visszaszolgáltatásának biztosítására szorítkozik, és a kölcsönadás egyetlen esetben sem ölthet haszonszerzési jellegget.

(6) Az egyik Szerződő Fél területén közvetlen tranzitban áthaladó és a repülőter erre a célra kijelölt területét el nem hagyó utasok, poggyászok és áruk legfeljebb egyszerűsített ellenőrzésnek vethetők alá, kivéve az erőszakos cselekmények, a polgári légitársasági és a repülésbiztonság elleni jogellenes cselekmények gyanúja esetén. A közvetlen tranzitban áthaladó poggyászok és áruk vámmentességet élveznek.

9. Cikk

Kapacitás

(1) A Szerződő Felek kijelölt légitársasági vállalatai tisztességes és egyenlő lehetőségeket élveznek a megállapodás szerinti légitársaságoknak a meghatározott útvonalakon történő üzemeltetésére.

(2) A megállapodás szerinti légitársaságok üzemeltetése során mindegyik Szerződő Fél kijelölt légitársasági vállalatának figyelembe kell vennie a másik Szerződő Fél kijelölt légitársasági vállalatának érdekeit, hogy az utóbbi légitársasági vállalat ugyanazon az útvonalon vagy annak egy szakaszán üzemeltetett járatát indokolatlanul ne zavarják.

(3) A Szerződő Felek kijelölt légitársasági vállalatai által üzemeltetett légitársaságoknak igazodniuk kell a meghatározott útvonalak szállítási igényeihez, és elsődleges céljuk kell hogy legyen az olyan kapacitás biztosítása, amely ésszerű terhelési tényező mellett megfelel a légitársasági vállalatot kijelölő Szerződő Fél területéről kiinduló vagy oda irányuló utas- és áruszállítás, beleértve a postaküldeményeket, iránt meglévő és ésszerűen előrebecsült igényeinek. Azon utasok és áruk, beleértve a postai küldeményeket, szállítása során, amelyeket a meghatározott útvonalon, de nem a légitársasági vállalatot kijelölő Szerződő

dő Fél területén visznek a fedélzetre és raknak ki, biztosítani kell, hogy az általános feltételekkel összhangban a kapacitás igazodjon:

a) a légiközlekedési vállalatot kijelölő Szerződő Fél területéről kiinduló és oda irányuló szállítási igényekhez;

b) azon régió szállítási igényeihez, amelyen a megállapodás szerinti légijárat keresztülhalad, figyelembe véve a helyi és regionális légijáratokat;

c) a légiközlekedési vállalat üzemeléséből felmerülő igényekhez.

(4) A meghatározott útvonalakon nyújtandó kapacitás felső határát a Szerződő Felek légiközlekedési hatóságai időről időre közösen határozzák meg.

(5) Mindegyik légiközlekedési vállalat jóváhagyás céljából benyújtja menetrendjét a másik Szerződő Fél légügyi hatóságához legalább negyvenöt (45) nappal tervezett bevezetését megelőzően, feltételezve hogy az megfelel a jelen Megállapodás feltételeinek.

10. Cikk

Viteldíjak

(1) A Szerződő Felek területei közötti megállapodás szerinti légijáratok során végzett szállításokért felszámított viteldíjakat ésszerű szinten kell megállapítani, kellő figyelemmel minden meghatározó tényezőre, beleértve az igénybevevők érdekeit, az üzemeltetési költségeket, az ésszerű profitot, a járat jellemzőit, valamint, ha alkalmaznak tekintik, más légiközlekedési vállalatoknak ugyanazon útvonal egészen vagy egy szakaszán felszámított viteldíjait.

(2) A jelen Cikk (1) bekezdésében meghatározott viteldíjakról, lehetőség szerint, a Szerződő Felek kijelölt légiközlekedési vállalatai állapotnak meg. Hacsak a jelen Cikk (4) bekezdése alkalmazása során másként nem határoznak, mindegyik kijelölt légiközlekedési vállalat csak a saját légügyi hatóságának köteles a megállapított viteldíjak igazolására és indoklására.

(3) Az így megállapított viteldíjakat jóváhagyásra be kell nyújtani a Szerződő Felek légügyi hatóságaihoz legalább hatvan (60) nappal tervezett bevezetésük előtt. Egyedi esetekben a határidő, az említett hatóságok megállapodásának függvényében, lerövidíthető. A viteldíjakra vonatkozó kérelem kézhezvételekor a légügyi hatóságok a viteldíjakat késedelem nélkül elbírálják. Az egyik légügyi hatóság értesítheti a másik légügyi hatóságot, hogy a viteldíj tervezett bevezetését elhalasztják.

(4) Amennyiben a kézhezvételtől számított harminc (30) napon belül az egyik Szerződő Fél légiközlekedési hatóságai nem tájékoztatják a másik Szerződő Fél légiközlekedési hatóságait arról, hogy a hozzájuk benyújtott viteldíjjal nem értenek egyet, a viteldíjat elfogadottnak kell

tekinteni, és az a tervezetben megjelölt időpontban érvényessé válik. Abban az esetben, ha a légiközlekedési hatóságok a viteldíjra vonatkozóan rövidebb benyújtási határidőről állapotnak meg, arról is megegyezhetnek, hogy az egyet nem értésről szóló értesítés határidejét kevesebb mint harminc (30) napban állapítsák meg.

(5) Ha egy viteldíj a jelen Cikk (2) bekezdésével összhangban nem állapítható meg, vagy ha a jelen Cikk (3) bekezdésével összhangban alkalmazott időszak alatt a viteldíjjal való egyet nem értésről adnak tájékoztatást, a Szerződő Felek légügyi hatóságai kísérik meg együtt meghatározni a viteldíjat. A légügyi hatóságok közötti konzultációt a jelen Megállapodás 14. Cikkével összhangban kell megtartani.

(6) Ha a légügyi hatóságok nem értenek egyet a jelen Cikk (3) bekezdése szerint hozzájuk benyújtott valamely viteldíjjal, vagy a jelen Cikk (4) bekezdése szerint nem tudnak meghatározni valamely viteldíjat, a vitát a jelen Megállapodás 17. Cikke rendelkezéseivel összhangban kell rendezni.

(7) a) Egyetlen viteldíj sem léphet érvénybe, ha azzal valamelyik Szerződő Fél légügyi hatósága nem ért egyet, kivéve a jelen Megállapodás e Cikke vagy 17. Cikke rendelkezése alapján.

b) Amikor a viteldíjakat a jelen Cikk rendelkezéseivel összhangban megállapították, ezek a viteldíjak addig maradnak érvényben, amíg a jelen Megállapodás e Cikke vagy 17. Cikke alapján új viteldíjakat nem állapítanak meg.

(8) Ha az egyik Szerződő Fél légügyi hatósága elégedetlenné válik valamely megállapított viteldíjjal, erről értesíti a másik Szerződő Fél légügyi hatóságot és a kijelölt légiközlekedési vállalatot, amennyiben szükséges, megkísérelnek megállapodásra jutni. Ha az értesítés kézhezvétele utáni kilencven (90) napon belül a jelen Cikk (2) és (3) bekezdése rendelkezéseivel összhangban új viteldíjat nem tudnak megállapítani, a jelen Cikk (4) és (5) Cikkében meghatározott eljárást kell alkalmazni.

(9) A légügyi hatóságok törekednek annak biztosítására, hogy a felszámított és beszedett viteldíjak megegyezzenek a légügyi hatóságok által elfogadott viteldíjakkal.

11. Cikk

Kereskedelmi tevékenység

(1) Az egyik Szerződő Fél kijelölt légiközlekedési vállalata, a másik Szerződő Félnek a belépésre, tartózkodásra és munkavállalásra vonatkozó jogszabályaival és rendelkezéseivel összhangban, vezetői, értékesítési, műszaki, üzemeltetési és egyéb, a megállapodás szerinti légijáratok üzemeltetéséhez szükséges speciális személyzetet vihet és tarthat alkalmazásban a másik Szerződő Fél területén.

(2) Mindegyik Szerződő Fél biztosítja a másik Szerződő Fél kijelölt légitársasági vállalatának a jogot, hogy területén a légitársaság értékesítésében közvetlenül, vagy belátása szerint ügynökeinek keresztül részt vegyen. Mindegyik légitársasági vállalatnak joga van szolgáltatásait értékesíteni, és ezeket a szolgáltatásokat az adott ország pénznemében vagy a nemzeti jogszabályok és rendelkezések szerint más országok szabadon konvertálható pénznemében bármely személy szabadon megvásárolhatja.

12. Cikk

Bevételek átváltása és átutalása

(1) Mindegyik Szerződő Fél légitársasági vállalatának joga van, kívánsága szerint, a helyi kiadásokon felül szerzett bevételeit átváltani, és saját országába átutalni.

(2) A bevételek átváltását és átutalását korlátozás nélkül engedélyezni kell a folyó fizetésekre az átváltás és átutalás kérésének időpontjában érvényes átváltási árfolyamon, és azokra semmilyen adminisztratív vagy átváltáshoz kapcsolódó díjat sem számítanak fel, kivéve az átváltás és átutalás végrehajtásáért a bankok által szokásosan beszedett díjakat.

(3) A jelen Cikk rendelkezései nem tekinthetők úgy, mintha a kijelölt légitársasági vállalatok mentesülnének a rájuk vonatkozó adók, díjak és hozzájárulások megfizetése alól.

13. Cikk

Használati díjak

(1) Egyik Szerződő Fél sem biztosít kedvezményeket a felügyelete alá tartozó repülőterek, légi útvonalak, légitársasági szolgáltatások és kapcsolódó létesítmények használata során felszámított díjak tekintetében saját légitársasági vállalat vagy valamely más légitársasági vállalat számára a másik Szerződő Fél hasonló nemzetközi légitársaságot üzemeltető légitársasági vállalatával szemben.

(2) Mindegyik Szerződő Fél ösztönzi a konzultációkat saját illetékes díjmegállapító szervei, valamint ezen díjmegállapító szervek által biztosított szolgáltatásokat és létesítményeket használó légitársasági vállalatok között, ahol célszerű, a légitársasági vállalatokat képviselő szervezetek révén. A díjmegállapító szerveknek megfelelő időben tájékoztatást kell adni a használati díjak tervezett módosításairól az igénybevevőknek, hogy lehetőséget biztosítsanak számukra a változtatások végrehajtása előtti véleménynyilvánításra. Mindegyik Szerződő Fél ösztönzi saját illetékes díjmegállapító szerveit és az igénybevevőket a használati díjakra vonatkozó megfelelő információcsere.

14. Cikk

Konzultációk

(1) A Szerződő Felek légügyi hatóságai a szoros együttműködés szellemében időről időre konzultálnak egymással a jelen Megállapodás rendelkezései végrehajtásának és megfelelő betartásának biztosítása céljával.

(2) A konzultációt az erre vonatkozó kérés kézhezvételétől számított hatvan (60) napon belül kell megkezdeni, kivéve, ha a Szerződő Felek másként állapodnak meg.

15. Cikk

A Megállapodás módosítása

(1) A jelen Megállapodás Szerződő Felek által elfogadott bármely változtatása vagy módosítása hatálybalépésének időpontját diplomáciai jegyzékváltással határozzák meg, amelyben mindkét Szerződő Fél jelzi, hogy a szükséges belső eljárások befejeződtek.

(2) A jelen Megállapodás Függelékének bármely változtatásáról vagy módosításáról a légügyi hatóságok állapodnak meg, és azok diplomáciai jegyzékváltással történő megerősítéssel lépnek hatályba.

16. Cikk

Sokoldalú egyezmények

Amennyiben egy általános sokoldalú légügyi egyezmény mindkét Szerződő Fél vonatkozásában hatályba lép, ezen egyezmény rendelkezései válnak irányadóvá. A jelen Megállapodás 14. Cikkével összhangban konzultációt lehet tartani annak meghatározására, hogy a sokoldalú egyezmény rendelkezései milyen mértékben befolyásolják a jelen Megállapodást.

17. Cikk

Viták rendezése

(1) A jelen Megállapodással kapcsolatban felmerülő bármely vita, amelyet konzultációk útján nem tudnak rendezni, a Szerződő Felek egyetértésével döntéshozatalra valamely személy vagy testület elé utalható. Ha a Szerződő Felek nem tudnak megállapodni, a vitát bármely Szerződő Fél választottbírószám elé terjesztheti az alábbiakban meghatározott eljárással összhangban.

(2) A három választottbíróból álló választottbírószágot a következők szerint kell felállítani:

a) a választottbírószágra vonatkozó kérés kézhezvételétől számított harminc (30) napon belül mindegyik Szerződő Fél megnevez egy-egy választottbíró. E két választottbíró megnevezését követő hatvan (60) napon belül a két választottbíró állapodik meg egy harmadik választottbíró kijelöléséről, aki a választottbírószág elnökeként tevékenykedik;

b) ha valamely Szerződő Fél nem tud választottbírókat megnevezni, vagy a jelen bekezdés a) albekezdésének megfelelően harmadik választottbíró nem kerül kijelölésre, bármely Szerződő Fél kérheti a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet Tanácsának elnökét, hogy a szükséges választottbírókat vagy bírókat harminc (30) napon belül jelölje ki. Ha az elnök valamelyik Szerződő Fél állampolgára, a kijelölést az ezen az alapon nem kizárt rangidős alelnök végzi.

(3) Ha másképp nem állapodnak meg, a választottbírószágot a jelen Megállapodással összhangban meghatározza saját bíraskodásának jogkörét és eljárási rendjét.

(4) Saját nemzeti jogszabályainak megfelelően mindegyik Szerződő Fél teljes hatályt ad a választottbírószágot bármely döntésének vagy ítéletének.

(5) A választottbírószágot költségeit, beleértve a választottbírók díjait és költségeit, a Szerződő Felek egyenlő arányban osztják meg.

18. Cikk

Felmondás

A jelen Megállapodás hatálybalépését követően bármely Szerződő Fél bármikor, diplomáciai úton írásban értesítheti a másik Szerződő Felet azon döntéséről, hogy a jelen Megállapodást felmondja. Ezt az értesítést egyidejűleg a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezethez is el kell juttatni. A Megállapodás az értesítés másik Szerződő Fél általi kézhezvételétől számított egy (1) év múlva jár le, hacsak a felmondásra vonatkozó értesítést ezen időszak lejártá előtt közös megegyezés alapján vissza nem vonják. Amennyiben a másik Szerződő Fél nem ismeri el az értesítés kézhezvételét, úgy kell tekinteni, mintha azt az értesítést a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet általi kézhezvétele után tizennégy (14) nappal kapta volna meg.

19. Cikk

Nyilvántartásba vétel

A Megállapodást és annak valamennyi módosítását nyilvántartásba kell vetetni a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezetnél.

20. Cikk

Hatálybalépés

Jelen Megállapodás hatálybalépésének időpontját diplomáciai jegyzékváltással határozzák meg, amely jelzi, hogy mindkét Szerződő Félnél a szükséges belső eljárások befejeződtek.

Ennek hitelül, alulírottak, akiket erre Kormányaiak megfelelően felhatalmaztak, a jelen Megállapodást aláírják.

Készült két-két példányban, Brazília városában, 1997. április hó 3. napján, három nyelven, magyarul, portugálul és angolul, mindegyik szöveg egyaránt hiteles. Abban az esetben, ha különböző értelmezések merülnek fel, az angol nyelvű szöveg az irányadó.

A Magyar Köztársaság
Kormánya nevében:

Dr. Lotz Károly s. k.

A Brazil Szövetségi
Köztársaság Kormánya
nevében:

Lélio Viana Lobo s. k.,
Luiz Felipe Lambrea s. k.

Függelék

Útvonalak

1.

Magyarország kijelölt légitársasági vállalatai a következő útvonalakon üzemelhetnek:

Pontok Magyarországon — közbenső pontok — pontok Brazíliában — túli pontok

2.

Brazília kijelölt légitársasági vállalatai a következő útvonalakon üzemelhetnek:

Pontok Brazíliában — közbenső pontok — pontok Magyarországon — túli pontok

Megjegyzések:

1. A Szerződő Felek légitársasági hatóságai közösen állapodnak meg a fentiekben meghatározott útvonalak pontjaira való üzemelésről.

2. Magyarország kijelölt légitársasági vállalatai a fentiekben meghatározott útvonalak bármely pontját vagy pontjait kihagyhatják, vagy azokra valamelyik vagy akár mindegyik járat során eltérő sorrendben üzemelhetnek, feltéve, hogy a meghatározott útvonalon a megállapodás szerinti légitársasági kiindulási pontja Magyarországon van.

3. Brazília kijelölt légitársasági vállalatai a fentiekben meghatározott útvonalak bármely pontját vagy pontjait kihagyhatják, vagy azokra valamelyik vagy akár mindegyik járat során eltérő sorrendben üzemelhetnek, feltéve, hogy a meghatározott útvonalon a megállapodás szerinti légitársasági kiindulási pontja Brazíliában van.”

3. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba. A megállapodásban foglaltakat 1999. április 19-től kell alkalmazni.

(2) A rendelet végrehajtásáról a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter gondoskodik.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 116/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelete

a Magyar Köztársaság Kormánya
és a Moldovai Köztársaság Kormánya között
Budapesten, 1997. június 4-én aláírt nemzetközi közúti
személyszállításról és áru fuvarozásról szóló Egyezmény
kihirdetéséről

(A jóváhagyásról szóló jegyzékváltás 1997. év december
hó 3. napján megtörtént.)

1. §

A Kormány a Magyar Köztársaság Kormánya és a Moldovai Köztársaság Kormánya között Budapesten, 1997. június 4-én aláírt nemzetközi közúti személyszállításról és áru fuvarozásról szóló Egyezményt e rendelettel kihirdeti.

2. §

Az Egyezmény magyar nyelvű szövege a következő:

„Egyezmény a Magyar Köztársaság Kormánya és a Moldovai Köztársaság Kormánya között a nemzetközi közúti személyszállításról és áru fuvarozásról

A Magyar Köztársaság Kormánya és a Moldovai Köztársaság Kormánya (a továbbiakban: Szerződő Felek), az államok közötti nemzetközi közúti közlekedési együttműködés további fejlesztésének szükségessége által vezérelve,

a két állam közötti, valamint azok területén tranzitban áthaladó közúti forgalom elősegítésére törekedve,

e kérdéseknek a kölcsönös segítségnyújtás, az együttműködés és a kölcsönös előnyök szellemében történő szabályozását óhajtva,

az alábbi Egyezmény megkötését határozták el:

I. Rész

Az alkalmazás területe és a fogalom meghatározások

1. Cikk

(1) Jelen Egyezményrel a Szerződő Felek a Magyar Köztársaság és a Moldovai Köztársaság közötti, területeiken tranzitban áthaladó, továbbá harmadik államba irányuló vagy harmadik államból kiinduló, az egyik Szerződő Fél államának területén bejegyzett gépjárművel végzett nemzetközi közúti személyszállításokat és áru fuvarozásokat szabályozzák.

(2) A jelen Egyezmény nem érinti a Szerződő Felek azon jogait és kötelezettségeit, amelyek az általuk megkötött, rájuk nézve kötelező erejű, nemzetközi egyezményekből, megállapodásokból vagy jogszabályokból erednek.

2. Cikk

Jelen Egyezményben

— *fuvarozó*: az egyik Szerződő Fél államának területén bejegyzett olyan természetes vagy jogi személy — illetőleg jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság is —, aki ezen államok engedélye által, a hatályban lévő belső jogszabályokkal összhangban, díj ellenében vagy saját számlára közúti fuvarozás végzésére jogosult;

— *gépjármű*:

= *személyszállítás esetén*: autóbussz vagy bármely személyszállításra szolgáló gépi meghajtású közúti jármű, amely a műszaki követelményeknek megfelelően, a vezető ülését is beleértve, kilencnél több ülőhellyel rendelkezik, valamint a személyi poggyász szállítására szolgáló pótkocsi;

= *áru fuvarozás esetén*: bármely áru fuvarozásra szolgáló gépi meghajtású közúti jármű vagy olyan közúti jármű, amelyet a műszaki követelmények szerint alakítottak ki, beleértve bármely ahhoz kapcsolt pótkocsit és félpótkocsit, feltéve, hogy a járműszerelvénnyel a Szerződő Fél államának területén van bejegyezve;

— *menetrend szerinti autóbusszal történő személyszállítás*: a Szerződő Felek államának területén bejegyzett autóbusszal előre meghatározott és közzétett menetrend, útvonal és díjszabás szerint végzett olyan személyszállítás, ahol az utasok fel- és leszállása céljából kiindulási és végpontokat, valamint előre meghatározott közbenső megállási pontokat jelöltek ki;

— *nem menetrend szerinti autóbusszal történő személyszállítás*:

= olyan személyszállítás, amelynek során ugyanaz a gépjármű szállítja az utasok ugyanazon csoportját a gépjármű bejegyzési állama szerinti kiindulóponttól az ugyancsak ott található végpontra, és az utazás során az utasok személyi összetétele nem változik;

= olyan személyszállítás, amelynek során az utasok változatlan személyi összetételű csoportját a gépjárművet bejegyző államból a másik államba szállítják, és a gépjármű üresen tér vissza;

— *ingajáratú autóbuszal történő személyszállítás*: olyan többször ismétlődő személyszállítás, amelynek során az utasok előre kialakított csoportjait szállítják ugyanazon kiindulóponttól ugyanazon végpontig, és a csoport a kiindulópontra a következő menettérúti utak egyike során tér vissza, feltéve, hogy az autóbusz az első járat után üresen tér vissza és az utolsó járat előtt üresen lép be a másik Szerződő Fél államának területére;

— *kabotázs fuvarozás*: olyan személyszállítás, illetve árufuvarozás, amelyet az egyik Szerződő Fél államának fuvarozója végez a másik Szerződő Fél államának területén fekvő két pont között.

II. Rész

Személyszállítás

3. Cikk

(1) A jelen Egyezmény értelmében az autóbuszal végzett személyszállítás, az e Cikk (3) pontjában felsorolt esetek kivételével, engedély alapján történik.

(2) Az autóbuszal végzett menetrend szerinti személyszállítás a Szerződő Felek államának illetékes hatóságai által, közös megegyezéssel kiállított engedély alapján történik. A Szerződő Felek államának illetékes hatóságai az engedélyeket az útvonalnak arra a szakaszára adják ki, amely területükön áthalad. A Szerződő Felek államának illetékes hatóságai közös megegyezéssel határozzák meg az engedélyezés feltételeit, többek között az engedély érvényességének időtartamát, a menetrendet és az alkalmazandó díjszabásokat.

(3) Az egyik Szerződő Fél illetékes hatósága az általa jóváhagyott kérelmet két példányban megküldi a másik Szerződő Fél illetékes hatóságának a lehető legrövidebb időn belüli elbírálás céljából. A kérelem alapján kiállított engedélynek tartalmaznia kell:

- az üzemeltető nevét,
- a tervezett útvonalat és távolságokat,
- a menetrendet,
- a viteldíjakat,
- az utasok fel- és leszállására szolgáló megállási pontokat,
- a szállítás tervezett gyakoriságát.

A Szerződő Felek illetékes hatóságai általuk szükségesnek ítélt egyéb adatokat is kérhetnek.

(4) Nincs szükség engedélyre az autóbuszal végzett személyszállítás esetén:

a) ha az azonos személyi összetételű csoportot ugyanazzal az autóbuszal szállítják az egész útvonal során,

amelynek kezdő- és végpontja az autóbuszt bejegyző Szerződő Fél államának területén van, és az utazás során az utasok személyi összetétele nem változik;

b) ha az azonos személyi összetételű csoportot ugyanazzal az autóbuszal szállítják az utazás során egy irányban, az autóbuszt bejegyző Szerződő Fél államának területéről a másik Szerződő Fél államának területére, feltéve, hogy az autóbusz a szállítás után üresen tér vissza;

c) a nem menetrend szerinti járatokra tranzitforgalom esetén.

A menetrend szerinti járatokat kivéve, minden utazásnál utaslistára van szükség, amelyet a szállítás alatt az autóbuszon kell tartani.

(5) Nincs szükség engedélyre a meghibásodott autóbusz üzemképesre történő kicseréléséhez sem, feltéve, hogy ezzel az autóbuszal csak a jelen Cikk (4) pontja szerinti szállításokat végeznek.

4. Cikk

Az autóbuszal történő ingajáratú személyszállítás végzéséhez az egyik Szerződő Fél államának illetékes hatósága által, a másik Szerződő Fél állama illetékes hatóságának beadványa alapján kiadott engedély szükséges. Az autóbuszal történő ingajáratú személyszállítási kérelmet a fuvarozók államaik illetékes hatóságához nyújtják be, amely a kérelmet megvizsgálva, saját beadványát a másik Szerződő Fél államának illetékes hatóságához továbbítja.

5. Cikk

Üres autóbuszal a másik Szerződő Fél államának területére történő belépéshez — a 3. Cikk (5) pontjában előírt eset kivételével — ezen Szerződő Fél állama illetékes hatóságának külön engedélyre van szüksége.

III. Rész

Árufuvarozás

6. Cikk

(1) A Szerződő Felek államainak területei közötti, területeiken tranzitban áthaladó, valamint harmadik államban vagy harmadik államból végzett árufuvarozás a Szerződő Felek államainak illetékes hatóságai által kiadott engedélyek alapján történik.

(2) Minden útra és minden gépjárműre külön engedélyt kell kiadni. Minden engedély egy oda- és visszaútra jogosít. Az engedélykötelezettség az üresen közlekedő gépjárművekre is vonatkozik. Járműszerelvénnel történő fuvarozás esetén csak a vontatóhoz szükséges engedély.

Az engedélyeknek két típusa létezik:

a) univerzális (loco/tranzit) engedély, amelynek alapján a Szerződő Felek államainak területei közötti, illetve a másik Szerződő Fél államának területén áthaladó fuvarozások végezhetőek;

b) harmadik országos engedély, amelynek alapján a másik Szerződő Fél államból harmadik államba, vagy harmadik államból a másik Szerződő Fél államba irányuló fuvarozások végezhetőek.

(3) A jelen Cikk (2) pontjában említett engedélytípusok a következők lehetnek:

a) adóköteles engedélyek;

b) adómentes engedélyek.

(4) A Szerződő Felek államának illetékes hatóságai a jelen Egyezmény 14. Cikk (1) pontja szerint létrehozandó vegyesbizottság évenként ülésén rögzítik a viszonyosság alapján, típusonként az áru fuvarozásra kölcsönösen kiadandó adóköteles és adómentes engedélyek számát.

(5) A közúti fuvarozási engedélyt csak az a fuvarozó használhatja fel, akinek nevére azt kiadták, és az másra nem ruházható át.

(6) A közúti fuvarozási engedélyeket a vontatót bejegyző állam illetékes hatósága adja ki.

(7) A Szerződő Felek minden év november 30-áig átadják egymásnak a következő évi egyeztetett engedély-mennyiséget.

(8) A jelen Egyezményben említett engedélyeket a másik Szerződő Fél államának területén végzett fuvarozás során a gépjárművön kell tartani, és azokat az ellenőrzésre jogosult hatóság felszólítására fel kell mutatni.

(9) Az engedélyek egy naptári évre szólnak és a következő év január hó 31-éig érvényesek.

7. Cikk

Engedély- és adómentesen (a Magyar Köztársaság területén gépjárműadó-mentesen, a Moldovai Köztársaság területén útilleték-mentesen) végezhető:

a) az áttelepülési ingóságok fuvarozása;

b) vásárok, kiállítások, sportrendezvények, filmfelvételek, rádió- és televíziós közvetítések, színházi és cirkuszi előadások célját szolgáló tárgyak, berendezések, anyagok és állatok fuvarozása;

c) kizárólag reklám és oktatás célját szolgáló anyagok és berendezések fuvarozása;

d) az elhunytak földi maradványait tartalmazó koporsók vagy urnák fuvarozása;

e) az egyik Szerződő Fél államának fuvarozói számára vásárolt tehergépjárművek első, üres áthaladása;

f) a sérült gépjárművek fuvarozása;

g) rendkívüli segélyszállítmányok fuvarozása elemi csapás, szerencsétlenség vagy katasztrófa esetén, amennyiben

a szállítást a küldő vagy a fogadó szerv vagy ennek hatósága igazolja;

h) olyan tehergépjárművel végzett fuvarozás, amelynek össztömege, beleértve a pótkocsit is, nem haladja meg a 7,5 tonnát, vagy amelynek teherbírása nem haladja meg a 3,5 tonnát;

i) a postai küldemények fuvarozása.

IV. Rész

Általános rendelkezések

8. Cikk

Tilos a kabotázs fuvarozás. A Szerződő Felek államának illetékes hatóságai egyes esetekben engedélyt adhatnak ki ilyen fuvarozásokra.

9. Cikk

(1) A Szerződő Felek fuvarozói és gépjárművezetői kötelesek annak az államnak a közúti közlekedési szabályait és jogszabályait megtartani, amelynek területén a személyszállítást vagy áru fuvarozást végzik.

(2) Ha a gépjármű méretei vagy tömege meghaladják a másik Szerződő Fél államának területére meghatározott határértékeket, a fuvarozás csak ezen Szerződő Fél államának illetékes hatósága által kiadott speciális engedély kézhezvétele után kezdhető meg.

(3) Veszélyes áruk fuvarozása esetén mindkét Szerződő Fél köteles a veszélyes áruk közúti fuvarozásáról szóló európai Egyezmény (ADR) előírásait és rendelkezéseit alkalmazni.

10. Cikk

Az egyik Szerződő Fél államának illetékes hatósága a másik Szerződő Fél államának illetékes hatóságával történt egyeztetés alapján képviselőket létesíthet annak területén a személyszállítás és áru fuvarozás megszervezése céljából.

11. Cikk

(1) A jelen Egyezmény alapján adómentes engedéllyel közlekedő gépjárművek mentesek minden olyan adótól és illetéktől, amely a gépjármű tulajdonlásával és használatával kapcsolatos.

(2) A jelen Cikk (1) pontja nem érinti azokat az adókat, díjakat és illetékeket, amelyeket az autópályák egyes szakaszain, alagutakon, hidakon és egyéb közúti létesítmé-

nyeken való áthaladás esetén rónak ki; továbbá nem érinti azokat a pénzbírságokat, amelyeket a Szerződő Felek államának belső jogszabályai alapján, a megengedhető összötmegnek és/vagy tengelyterhelésnek túllépésére állapítanak meg.

(3) Azok az alkatrészek, amelyeket a jelen Egyezmény keretében fuvarozásokat végző sérült gépjárművek javítására ideiglenesen visznek be a másik Szerződő Fél államának területére, vám- és illetékmentesek. A kicserélt alkatrészeket vissza kell szállítani a gépjárművet bejegyző államba, vagy a vámhatóság ellenőrzése mellett meg kell semmisíteni.

(4) A gépjárműgyártó által a gépjárműbe beszerelt és a motorhoz műszakilag kapcsolódó üzemanyagtartályban lévő üzemanyag maximálisan 200 literig adó-, vám- és illetékmentes.

12. Cikk

A határátlépéssel kapcsolatos határ-, vám- és egészségügyi ellenőrzés tekintetében a Szerződő Felek állama belső jogszabályainak rendelkezéseit, illetve azon nemzetközi egyezmények rendelkezéseit kell alkalmazni, amelyeknek mindkét Szerződő Fél részese.

13. Cikk

A Szerződő Felek államának illetékes hatóságai a menetrend szerinti autóbuszokkal történő személyszállításnál, valamint a súlyosan sérült személyeket, az élő állatot, a gyorsan romló és a veszélyes árut szállító gépjárműveknél a határ-, vám- és egészségügyi ellenőrzést soron kívül végzik.

14. Cikk

(1) A jelen Egyezmény végrehajtásának elősegítése és a felmerülő vitás kérdések mielőbbi rendezése érdekében a Szerződő Felek illetékes hatóságai képviselőiből Vegyesbizottságot hoznak létre. A Vegyesbizottság üléseit évente legalább egyszer, a Szerződő Felek államának területén váltakozva tartja.

(2) A Szerződő Felek a jelen Egyezmény értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatosan felmerülő minden vitás kérdést Vegyesbizottságuk által folytatott tárgyalások és konzultációk útján oldják meg. Ha a Szerződő Felek Vegyesbizottsága nem jut megegyezésre, az ügyet — kivéve, ha az engedélykontingens meghatározásáról van szó — elbírálásra ad hoc választottbírótság elé terjeszthetik. Az ilyen bíróság eljárási rendjét a közlekedés területén kialakult nemzetközi gyakorlat alapján állapítják meg.

15. Cikk

(1) A Szerződő Felek államainak illetékes hatóságai felügyelnek arra, hogy a jelen Egyezmény rendelkezéseit saját államuk fuvarozói betartsák.

(2) Azokkal a fuvarozókkal és gépjárművezetőkkel szemben, akik a másik Szerződő Fél államának területén a közúti közlekedéssel és közúti fuvarozással kapcsolatos hatályos jogszabályokat és előírásokat, valamint a jelen Egyezmény rendelkezéseit megsértik, azon állam illetékes hatósága, amelynek területén a szabálysértés történt, a következő intézkedéseket foganatosíthatja:

a) figyelmeztetés,

b) a fuvarozás végzésére szóló jogosultság ideiglenes, részleges vagy teljes megvonása azon Szerződő Fél államának területén, ahol a szabálysértés történt.

(3) A Szerződő Fél államának illetékes hatóságai a jelen Cikk (2) pontja alapján megtett intézkedésekről tájékoztatják egymást.

16. Cikk

(1) A jelen Egyezmény a hatálybalépéséhez szükséges hazai eljárások teljesítéséről szóló értesítések közül a későbbi kézhezvételét követő 30. napon lép hatályba.

(2) A jelen Egyezmény öt évig marad hatályban, az Egyezmény azután öt-öt évre meghosszabbodik mindaddig, amíg azt valamelyik Szerződő Fél legalább hat hónappal annak lejáta előtt írásban közölt értesítéssel fel nem mondja.

Készült Budapesten, 1997. június 4. napján, két példányban, mindegyik magyar, moldáv és orosz nyelven, mindegyik szöveg egyaránt hiteles.

Vitás kérdések felmerülése esetén az orosz nyelvű szöveg az irányadó.

A Magyar Köztársaság
Kormánya nevében:

Dr. Lotz Károly s. k.

A Moldovai Köztársaság
Kormánya nevében:

Vasile Iovv s. k.’’

3. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba. Az Egyezményben foglaltakat 1998. január 2-től kell alkalmazni.

(2) A rendelet végrehajtásáról a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter gondoskodik.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 117/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelete

**a Magyar Köztársaság Kormánya
és Ukrajna Kormánya között Budapesten,
1997. november 11-én aláírt, a határvizekkel
kapcsolatos vízgazdálkodási kérdésekről szóló
Egyezmény kihirdetéséről**

*(A jóváhagyásról szóló jegyzékváltás 1999. év április hó
16. napján megtörtént.)*

1. §

A Kormány a Magyar Köztársaság Kormánya és Ukrajna Kormánya között Budapesten, 1997. november 11-én aláírt, a határvizekkel kapcsolatos vízgazdálkodási kérdésekről szóló Egyezményt e rendelettel kihirdeti.

2. §

Az Egyezmény magyar nyelvű szövege a következő:

**„Egyezmény
a Magyar Köztársaság Kormánya
és Ukrajna Kormánya között a határvizekkel
kapcsolatos vízgazdálkodási kérdésekről**

A Magyar Köztársaság Kormánya és Ukrajna Kormánya (a továbbiakban: Szerződő Felek),

felismerve, hogy a határvizek kártételei elleni védekezés, valamint a határvizek ésszerű hasznosítása és a szennyezéstől való védelme a Szerződő Felek összehangolt vízgazdálkodási tevékenységével hatékonyabban valósítható meg,

attól az óhajtól vezérelve, hogy a határvizeken való vízgazdálkodás kérdései a jószomszédi viszony, együttműködés és kölcsönös előnyök szellemében kerüljenek megoldásra,

rámutatva, hogy a jelen Egyezmény az 1993. július 28-án Budapesten aláírt, a határvizekkel kapcsolatos vízgazdálkodási kérdésekről szóló kormányközi Egyezmény korszerűsített változata,

hivatkozva

— az 1992. március 16-án, Helsinkiben elfogadott „A határokon átlépő vízfolyások és nemzetközi tavak védelméről és hasznosításáról” című ENSZ EGB Konvenció, és

— az 1994. június 29-én, Szófiában aláírt „A Duna megóvásáról és fenntartható használatáról” című Konvenció

rendelkezéseire

a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk

Az Egyezmény tárgya és alkalmazási területe

Az Egyezmény hatálya kiterjed:

1. A határvizekre, vagyis azokra a felszíni vízfolyásokra és felszín alatti vizekre, amelyek az államhatárt alkotják vagy metszik, illetve amelyeket az államhatár metsz.

2. A határon áterjedő hatásokra, vagyis a határvizek állapotában bekövetkező olyan, számottevően ártalmas változásokra, amelyeket teljesen vagy részben az egyik Szerződő Fél joghatósági területén végzett emberi tevékenység okoz úgy, hogy annak a környezetre gyakorolt hatása a másik Szerződő Fél joghatósági területén jelentkezik.

3. A határvizekre hatást gyakorló tevékenységekre és létesítményekre, az alábbiak szerint:

a) a vizek és a jégjelenségek káros hatásai elleni védelemre és védekezésre,

b) a vizek használatára,

c) az árvízvédelmi, belvízvédelmi, meliorációs, vízellátási, szennyvíztisztítási és szennyvízelvezetési létesítményekre, mederszabályozási művekre, hidakra és egyéb vízi létesítményekre,

d) a határvizek minőségi vizsgálatára, a vizek szennyezés elleni védelmére,

e) a beavatkozások környezeti hatásainak vizsgálatára, f) a halaknak és halivadékoknak a vízkivételi művekből való bejutása elleni védelmi intézkedésekre,

g) az a)–f) pontokkal összefüggő kutatásra, tervezésre, kivitelezésre, üzemeltetésre, megfigyelésekre, információcserére.

2. Cikk

Általános kötelezettségek

A Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy az illetékes szerveik útján:

— a saját területükön a határvizeket, a rajtuk lévő műtárgyakat, a vízhasználatokat és az árvízvédelmi létesítményeket olyan módon kezelik, hogy a másik Szerződő Fél területén kár ne következzen be, és a vízgazdálkodás feltételei ne romoljanak;

— egyeztetik egymással a határvizeken tervezett vízgazdálkodási tevékenységeket, és segítséget nyújtanak egymásnak ezen tevékenységeknek az Egyezmény 7. Cikkében foglaltak szerinti végrehajtásához;

— tájékoztatják egymást, és egyeztetést folytatnak egymással a Tisza folyó vízgyűjtőjén tervezett és megvalósított olyan vízgazdálkodási tevékenységekről, amelyek hatást gyakorolhatnak a határvizek vízminőségére és vízjárására;

— mindent megtesznek a határokon áttérjedő összes káros hatás megelőzése, ellenőrzése és csökkentése érdekében.

3. Cikk

A vízkészletek hasznosítása

1. A Szerződő Felek illetékes szervei folyamatosan hidrológiai és hidrogeológiai megfigyeléseket folytatnak a határvizeken, megállapodás szerint közös vízhozam és egyéb méréseket végeznek, meghatározzák a határvizek jellemző vízhozamait és vízkészletét, valamint összeállítják a határvizek vízgazdálkodási mérlegeit.

2. A Szerződő Feleknek joguk van — amíg másképpen nem állapítják meg — a határvizek egyeztetett vízkészletének legfeljebb a felét felhasználni.

4. Cikk

A vizek szennyezéstől való védelme

1. A Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy az illetékes szerveik útján, saját területükön a gazdasági és műszaki lehetőségekkel összhangban megőrzik a határvizek tisztaságát, és csökkentik azok szennyeződését, meghatározzák a vízminőségi célállapotot a közösen egyeztetett kritériumok és mutatószámok alapján.

2. A Szerződő Felek illetékes szervei közös vízmintavételekkel, azok elemzésével és az elemzések eredményeinek az illetékes szerveik által egyeztetett határértékek szerinti közös értékelésével rendszeresen figyelemmel kísérik a határvizek minőségét.

A határvizek előre nem látható szennyezésének bekövetkezéséről haladéktalanul értesítik egymást, és egyidejűleg megteszik a szükséges intézkedéseket a vízszennyezés által okozott károk megakadályozására, illetőleg csökkentésére, valamint az ilyen szennyezések megismétlődése okainak elhárítására.

Szükség esetén segítséget nyújtanak egymásnak a határvizeket érintő, előre nem látható szennyezések következményeinek felszámolásában. A szennyezés elhárításával összefüggő költségeket a szennyezést okozó viseli.

5. Cikk

A magyar—ukrán államhatár rendjének megtartása

1. A Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy mindent megtesznek annak érdekében, hogy ne változtassák meg azon határfolyók és vízfolyások medrét, amelyek az államhatár húzódik.

2. Ha a vízgazdálkodási tevékenységek megváltoztatják azon határfolyók és vízfolyások medrének helyzetét, amelyeken az államhatár húzódik, vagy amelyeket átmetsz, ezekhez a Szerződő Felek külön megállapodása szükséges.

3. A határfolyók és vízfolyások medrének szabályozási és fenntartási munkái végrehajtása során az államhatár vonalának megjelölésére szolgáló határjelek nem károsíthatók meg, és a Szerződő Felek Határbizottságának hozzájárulása nélkül helyzetük nem változtatható meg.

6. Cikk

A tervezési munkák

1. Mindegyik Szerződő Fél maga készíti el azon vízgazdálkodási tevékenységek terveit, amelyeket a határvizeken a saját területén hajt végre.

2. A határvizeket érintő vízgazdálkodási tevékenységek terveit kölcsönösen egyeztetni kell.

3. Ha valamelyik Szerződő Fél a határvizeket érintő vízgazdálkodási tevékenységek saját területére vonatkozó munkáját a másik Szerződő Félnek kívánja átadni, vagy azt közösen végzik, erre külön megállapodást, illetőleg szerződést kell kötni.

4. A Szerződő Felek kötelesek kölcsönösen átadni egymásnak a birtokukban lévő mindazon adatokat, amelyek a tervek elkészítéséhez, valamint a határvizeken folytatott feltárási munkákhoz szükségesek.

7. Cikk

A kivitelezési munkák

1. Mindegyike Szerződő Fél a saját területén — a 2. Cikkben említett egyeztetés után — általában maga valósítja meg a vízgazdálkodási tevékenységet.

2. Ha az egyik Szerződő Fél a határvizeket érintő vízgazdálkodási tevékenységek végrehajtásával a másik Szerződő Felet kívánja megbízni, vagy azok közösen kerülnek megvalósításra, azok végrehajtására az illetékes szerveiknek külön megállapodást, illetőleg szerződést kell kötniük.

3. A közös érdekű vízgazdálkodási tevékenységet a Szerződő Felek illetékes szervei külön megállapodás, illetőleg szerződés szerint hajtják végre.

4. A Szerződő Felek közös megegyezés nélkül nem bíznak meg a határvizeken megvalósuló vízgazdálkodási tervezési és kivitelezési munkák végrehajtásával harmadik Felet.

8. Cikk

A vízgazdálkodási tevékenységek költségei és azok elszámolásának rendje

1. Mindegyik Szerződő Fél a vízgazdálkodási tevékenységeket saját területén a saját költségére végzi.

2. Ha a Szerződő Felek egyikének területén végrehajtandó vízgazdálkodási tevékenységek a Szerződő Felek érdekében állnak, azok költségeit annak az előnynek az arányában osztják meg egymás között, amelyet a vízgazdálkodási tevékenységek az egyes Szerződő Feleknek nyújtanak. Az ilyen tevékenységek költségeinek elszámolására külön megállapodás, illetőleg szerződés irányadó.

3. Ha a vízgazdálkodási tevékenységek az egyik Szerződő Fél érdekében a másik Szerződő Fél területén kerülnek végrehajtásra, azok költségeit — külön megállapodás, illetőleg szerződés szerint — teljes egészében az érdekelt Szerződő Fél viseli.

4. A jelen Egyezményben előírányzott vízgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során — a Szerződő Felek érdekével összhangban, egyetértésük esetén — nemzetközi pénzalapok, bankhitelek is bevonhatók.

9. Cikk

Az árvíz- és belvízvédekezés

1. A Szerződő Felek a saját területükön nem engednek meg olyan beavatkozást, amelyik a határvizeken az egyeztetett legnagyobb vízhozamértékek jelentős emelkedését idézhetné elő.

2. Az árvízvédekezési tevékenységeket, valamint árvizek idején a folyami felügyeletet, továbbá a belvizek levezetését mindkét Szerződő Fél a saját területén és saját költségére hajtja végre.

3. Az elöntések megelőzésére, valamint a határvizeken kialakuló jelentős árvizek idején a helyreállítási munkák időben történő elvégzésére a Szerződő Felek kötelesek megfelelő állapotban és mennyiségben készenlétben tartani a szükséges anyagokat, felszereléseket és gépeket.

4. Rendkívüli árvíz- vagy belvízveszély idején — igény esetén — mindegyik Szerződő Fél lehetőség szerint munkaerővel, géppel, szállítóeszközzel, anyaggal és felszereléssel segítséget nyújt az elöntéssel fenyegetett másik Szerződő Félnek. A segítségnyújtás költségeit az a Szerződő Fél viseli, amelyiknek a segítséget nyújtották, amiről a Szerződő Felek illetékes szervei jegyzőkönyvet készítenek.

5. A Szerződő Felek minden támogatást megadnak illetékes szerveiknek a rendszeres kapcsolattartáshoz, továbbá a lakosság, valamint a vagyon védelmét biztosító intézkedések megvalósításához.

6. A Szerződő Felek illetékes szervei az árvíz- és belvízvédekezés során egymással folyamatosan kapcsolatot tartanak, és a védekezési tevékenységüket összehangolják.

10. Cikk

Információcsere

A Szerződő Felek illetékes szervei meghatározott rendben és mértékben rendszeresen kicserélik egymás között:

— a hidrológiai és meteorológiai állomásokról származó hidrometeorológiai információkat, hidrológiai előrejelzéseket, haladéktalanul tájékoztatják egymást a hirtelen fellépő vízszintemelkedésekről és a kedvezőtlen jégjelenségekről,

— a határvizeken lévő vízgazdálkodási létesítmények meghibásodásáról szóló információkat,

— a felszíni és felszín alatti határvizek mennyiségére és minőségére hatást gyakorló tevékenységekről szóló információkat.

11. Cikk

A magyar—ukrán államhatár átlépése

1. A Szerződő Felek azon hivatalos személyeit, akiknek az Egyezményből folyó feladataik teljesítése végett át kell lépniük az államhatárt, magyar és ukrán nyelven kiállított határátlépési igazolvánnyal kell ellátni, amely feljogosítja őket az államhatár egyszerűsített átlépésére. A határátlépési igazolványok mintáit az Egyezmény 1. számú melléklete tartalmazza.

2. A határátlépési igazolványok kiállítására feljogosított szerv megnevezéséről a Szerződő Felek diplomáciai úton tájékoztatják egymást.

3. A határátlépési igazolványokat ötévi időtartamra kell kiadni.

4. A határátlépési igazolványok tulajdonosainak — tevékenységüktől függően — joguk van nappal és kivételes esetben éjjel a másik Szerződő Fél területén tartózkodni

— az államhatártól számított 5 km-en belül;

— az árvízvédelmi töltések és egyéb vízilétesítmények által védett területen, valamint az Egyezmény 1. Cikkében említett vízgazdálkodási rendszerek területén;

— a határvizek medrében;

— a következő városokban: magyar területen Záhony, Nyíregyháza, Kisvárdá és Vásárosnamény; ukrán területen Ungvár, Csap, Beregszász és Nagyszöllős.

5. A határátlépési igazolványok tulajdonosainak az Egyezményből folyó feladataik végrehajtása céljából joguk van szükség esetén bármikor az államhatár átlépésére a határátkelőhelyeken, valamint a határátkelőhelyeken kívül is, ha ezt a szolgálati feladat célszerű ellátása indokolja.

6. A határátlépési igazolványok tulajdonosai a határátkelőhelyeken kívül történő határátlépés esetén kötelesek időben, de legalább negyvennyolc órával korábban, rendkívüli árvízveszély esetén azonnal a saját határőrmegbízottait a határátlépés helyéről, idejéről, céljáról, valamint a másik Szerződő Fél területén tervezett tevékenység időtartamáról értesíteni. A Szerződő Felek határmegbízottai ezekben az esetekben a határátlépésről azonnal értesítik a másik Szerződő Fél határmegbízottait.

7. Az árvízveszélyben levő Szerződő Fél számára szükséges segítségnyújtás és a rendkívüli vízszennyezés elhárítása esetén — a Szerződő Felek határmegbízottaival történt előzetes egyeztetés után — a veszélyelhárító munkacsoport tagjai a veszély elhárításához szükséges eszközökkel, a személyazonosságot igazoló okmányokkal és az Egyezmény 13. Cikkében említett kormány meghatalmazott vagy helyettese által láttamozott Névjegyzékkel — határátlépési igazolvánnyal rendelkező személlyel együtt — az államhatárt bárhol átléphetik. A Névjegyzék leírását a jelen Egyezmény 2. számú melléklete tartalmazza.

8. A Névjegyzékben legfeljebb 20 fő szerepelhet. A Névjegyzéket két példányban kell kiállítani, melyből egy példányt a határőrizeti szerv részére át kell adni.

9. A Névjegyzékben szereplő személyek jogai, kötelességei azonosak az Igazolvánnyal rendelkezőkével.

10. A határátlépési igazolványt a tulajdonosa bármelyik Szerződő Fél határőrizeti szervének felszólítására köteles ellenőrzés céljából felmutatni.

11. A határátlépési igazolvány elvesztését vagy megsemmisülését a tulajdonos köteles haladéktalanul bejelenteni a legközelebbi határőrizeti szervnek, amely erről igazolást állít ki, ezzel a személyt az államhatáron át kell léptetni.

12. Azt a határátlépési igazolványt, amelynek érvénye lejárt, vagy tulajdonosának jogosultsága megszűnt, haladéktalanul vissza kell szolgáltatni a kiállító szervnek.

12. Cikk

Vámkedvezmények

1. Az Egyezmény alapján végrehajtandó vízgazdálkodási tevékenységek végzése során építőanyagoknak, gépeknek, szállítóeszközöknek, hírközlési eszközöknek, felszereléseknek és egyéb munkaeszközöknek az egyik Szerződő Fél területére történő átszállítása vámkezelési eljárás alá tartozik, és mentes mindenféle vámkötelezettség alól. A tevékenység befejezése után a gépeket, szállító és hírközlő eszközöket és felszereléseket, a fel nem használt anyagokat és egyéb munkaeszközöket vissza kell szállítani.

2. A másik Szerződő Fél területén dolgozók számára vámkedvezmények a fogadó Szerződő Fél nemzeti jogszabályai alapján nyújtandók.

13. Cikk

A kormány meghatalmazottak

1. Az Egyezmény rendelkezéseinek végrehajtására mindegyik Szerződő Fél kormány meghatalmazottat (a továbbiakban: meghatalmazott) nevez ki, és kinevezi annak két helyettesét is.

2. A meghatalmazottak — az Egyezményből eredő feladatok megtárgyalása céljából — rendszerint évente egyszer tartanak ülészakot, de szükség szerint rendkívüli ülészak összehívásában is megállapodhatnak.

3. A meghatalmazottak az ülészakokat — ha másképpen nem határoznak — a Szerződő Felek területén felváltva tartják.

4. Az ülészakot annak a Szerződő Félnek a meghatalmazottja hívja össze, amelynek területén azt tartják. A rendkívüli ülészakot annak a Szerződő Félnek a területén tartják, amelynek meghatalmazottja annak összehívását kérte.

5. A napirendet a meghatalmazottak az ülészak előtt meghatározzák. A napirend a meghatalmazottak megállapodásával az ülészakon módosítható vagy kiegészíthető.

6. A meghatalmazottak ülészeit magyarul és ukrán nyelven tartják, s azokról — két példányban — magyar és ukrán nyelven jegyzőkönyvet vesznek fel.

7. A meghatalmazottak ülészeit jegyzőkönyvei a Szerződő Felek jóváhagyásával, az erről szóló értesítések kicserélésének napján lépnek érvénybe.

8. Az Egyezményből adódó gyakorlati feladatok végrehajtási módjainak szabályozására a meghatalmazottak együttműködési (ár- és belvízvédelmi, hidrometeorológiai és vízgazdálkodási, vízminőségvédelmi és szükség szerint további) szabályzatokat fogadnak el, gondoskodnak azok teljesítéséről és a szükség szerinti módosításokról.

14. Cikk

A meghatalmazottak munkarendje

1. A meghatalmazottak a munkarendjüket maguk állapítják meg.

2. A meghatalmazottak ülészeit közötti időszakban az Egyezmény rendelkezéseinek végrehajtásából eredő feladatokat, valamint a korábbi ülészakok határozataival kapcsolatos kérdések gyakorlati megoldásában a meghatalmazottak, illetőleg a helyetteseik döntenek. Ennek érdekében egymással közvetlen kapcsolatot tartanak fenn, szükség esetén munkájukba szakértőket vonhatnak be, vagy hívhatnak meg az ülészakra, szakértői találkozót szerveznek, s intézik a folyó ügyeket.

3. A meghatalmazottak vagy helyetteseik — szakértők bevonásával — időszakonként közösen megvizsgálják a töltések, a halvédelmi, műtárgyak és egyéb vízállásmentesítések állapotát a határvizeken, intézkednek az árhullámok levonulásával, a belvízi elöntések elleni védekezéssel és a víz rendkívüli szennyezése elleni védekezéssel kapcsolatos tevékenységekről, továbbá biztosítják a tervek kicserélését, valamint gondoskodnak az Egyezményben szabályozott tájékoztatásról.

4. A meghatalmazottak megállapítják és egyeztetik a határvizek állapotának egyes mutatóit, valamint megállapodnak — az Egyezmény alapján folyó munkák végrehajtását illetően — az együttműködés módjában, ha azokra nem külön megállapodás vagy szerződés az irányadó.

5. A meghatalmazottak segítséget nyújtanak egymásnak külön megállapodás, illetőleg szerződés alapján — a határvizeket illetően — tudományos kutatási, tervezési és kiviteli munkák végrehajtásában.

6. A meghatalmazottak ülészsakaival, valamint a helyetteseik és a szakértők találkozóival kapcsolatos szervezési feladatokat és technikai feltételeket az a Szerződő Fél látja el, illetve biztosítja, amelynek területén az ülészsakot vagy a találkozót tartják. A meghatalmazottak, helyetteseik és a szakértők részvételének költségeit a kiküldő Szerződő Fél viseli.

15. Cikk

Viták rendezése

A Szerződő Felek az Egyezmény értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatban felmerülő vitákat, amelyeket közvetlen tárgyalásokkal vagy diplomáciai úton nem lehetséges rendezni, illetve, ha a Szerződő Felek más megoldási módokban nem egyeznek meg, a Szerződő Felek által aláírt, illetve tartalmában ismert „A határokat átlépő vízfolyások és nemzetközi tavak védelméről és használatáról” szóló, 1992. év március 16-án, Helsinkiben elfogadott Egyezmény IV. mellékletében szabályozott döntőbíráskodásra utalják.

16. Cikk

A vonatkozó többoldalú állam- és kormányközi egyezmények alkalmazása

A Szerződő Felek meghatalmazottai — figyelembe véve a vízgazdálkodást érintő többoldalú állam- és kormányközi egyezményeket — folyamatosan korszerűsítik a jelen Egyezményben említett együttműködési szabályzatokat.

17. Cikk

Záró rendelkezések

1. A jelen Egyezmény a Szerződő Felek belső jogrendjének megfelelően kerül jóváhagyásra, amelyről a Szerződő Felek diplomáciai úton értesítik egymást. A jelen Egyezmény a későbbi diplomáciai értesítés kézhezvételétől számított 30. napon lép hatályba.

2. A jelen Egyezmény a Szerződő Felek megegyezésével módosítható vagy kiegészíthető.

3. A jelen Egyezmény öt évig marad érvényben és automatikusan meghosszabbodik további öt évre, amennyiben a Szerződő Felek egyike sem értesíti írásban a másik Szerződő Felet — a határidő lejártá előtti legalább fél évvel — a felmondási szándékáról.

Készült Budapesten, 1997. év november hó 11. napján, két példányban, mindkettő magyar és ukrán nyelven, mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles.

A Magyar Köztársaság
Kormánya nevében:

Ukrajna Kormánya
nevében:

Dr. Lotz Károly s. k.

Viktor M. Horev s. k.

1. számú melléklet

1. oldal
Borítólapp

Az ország megnevezése

Címer

Határátlépési igazolvány

a magyar—ukrán határ egyszerűsített átlépésére

Ez az igazolvány számozott oldalt tartalmaz

2. oldal

Családi név:

Utónév:

Nők születéskori családi és utóneve:

Neme:

Születési helye és ideje:

Állandó lakóhelye:

Ellátandó feladatkör:

3. oldal

Fénykép helye

Pecset helye

Aláírás

4. oldal

Kiállító hatóság:
 Kiállítás helye és ideje:
 Érvényes:

Hivatalos személy aláírása
 Pecsét helye

5. oldal

Meghosszabbító hatóság:
 Meghosszabbítás ideje:
 Érvényes:

Aláírás
 Pecsét helye

6—7—8. oldal

Hivatalos bejegyzések

9—10. oldal

Tudnivalók

2. számú melléklet**NÉVJEGYZÉK**

**azokról a személyekről, akik a magyar—ukrán
 államhatárt szolgálati feladatok ellátása céljából
 határátkelőhelyen vagy határátkelőhelyen kívül
 átléphetik**

Az igazolvánnyal rendelkező személy neve:

Igazolványának száma:

Sor- szám	Családi és utónév	Személyazonosításra alkalmas igazolvány
1.		
2.		
3.		
...		
20.		

1.

2.

3.

...

20.

Kiadás helye és ideje, bélyegző.

.....
 a munkálatokat elrendelő
 aláírása

Érvényes:.....

Hitelesítette:.....

Kelt (illetékes szerv neve)

Pecsét helye
 Aláírás"

3. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit azonban 1999. május 15-től kell alkalmazni.

(2) E rendelet végrehajtásáról a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter gondoskodik.

Orbán Viktor s. k.,
 miniszterelnök

A Kormány 118/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelete

a Magyar Köztársaság Kormánya
 és a Bolgár Köztársaság Kormánya között
 a terrorizmus, a kábítószer tiltott forgalmazása
 és a szervezett bűnözés elleni harcban történő
 együttműködésről szóló, Budapesten, 1998. év
 november hó 11. napján aláírt Megállapodás
 kihirdetéséről

(A Megállapodás jóváhagyásáról szóló jegyzékváltás
 1999. év május hó 3. napján megtörtént.)

1. §

A Kormány a Magyar Köztársaság Kormánya és a Bolgár Köztársaság Kormánya között a terrorizmus, a kábítószer tiltott forgalmazása és a szervezett bűnözés elleni harcban történő együttműködésről szóló, Budapesten, 1998. év november hó 11. napján aláírt Megállapodást e rendelettel kihirdeti.

2. §

A Megállapodás magyar nyelvű szövege a következő:

**„Megállapodás
 a Magyar Köztársaság Kormánya
 és a Bolgár Köztársaság Kormánya között
 a terrorizmus, a kábítószer illegális forgalmazása
 és a szervezett bűnözés elleni harcban történő
 együttműködésről**

A Magyar Köztársaság Kormánya és a Bolgár Köztársaság Kormánya (a továbbiakban: Felek), attól a törekvéstől vezérelve, hogy hozzájáruljanak kétoldalú kapcsolataik fejlődéséhez;

abban a meggyőződésükben, hogy az együttműködés a bűnözés, különösen a terrorizmus, a kábítószer illegális forgalmazása és a szervezett bűnözés elleni harcban, valamint ezek hatásos megelőzésében rendkívüli fontosságú,

egyeztetni kívánva a nemzetközi szervezett bűnözés elleni akcióikat az európai erőfeszítésekkel összhangban,

figyelemmel a tárgyban meglévő nemzetközi szerződésekre

az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

(1) A Felek, államaik jogrendjének megfelelően, együttműködnek a terrorizmus, a kábítószer illegális forgalmazása és a szervezett bűnözés megelőzésében, felderítésében.

(2) A Felek különösen azokban az esetekben működnek együtt, amelyekben a bűncselekmények vagy azok előkészületei az egyik Fél államának felségterületén valósulnak meg és adatok utalnak a másik Fél államának felségterületére.

2. Cikk

A terrorizmus elleni harcban a Felek a jelen Megállapodás rendelkezéseinek figyelembevételével információkat és adatokat cserélnek:

1. a tervezett vagy elkövetett terrorakciókról, az ilyen bűncselekményeket elkövető személyekről, a végrehajtás módjáról és a használt technikai eszközökről;

2. a terrorista csoportosulásokról és azok tagjairól, amelyek, illetve akik a cselekményeiket a másik Fél államának területén, annak hátrányára, érdekei ellen tervezik, hajtják, illetve hajtották végre.

3. Cikk

A kábítószeres és pszichotrop anyagok, valamint prekursorok tiltott termesztésének, kinyerésének, előállításának, behozatalának, kivitelének és átszállításának, továbbá illegális forgalmazásának megakadályozására a Felek — államaik jogrendjének figyelembevételével — különösen:

1. kölcsönösen közlik egymással a kábítószeres, pszichotrop anyagok és prekursorok tiltott előállításában és kereskedelmében részt vevő személyek adatait, e személyek rejtekhelyeit, szállítóeszközeit, munkamódszereit, a kábítószeres, pszichotrop anyagok és prekursorok származási és rendeltetési helyeit, valamint minden más, az ilyen bűncselekményre vonatkozó információt;

2. tájékoztatják egymást az illegális nemzetközi forgalmazás szokásos módszereiről és egyéb idevonatkozó adatokról;

3. kicserélik a kábítószer-kereskedelemre és a kábítószerrel való visszaélésre vonatkozó kriminalisztikai és kriminológiai kutatási eredményeiket;

4. mintákat bocsátanak egymás rendelkezésére a visszaélésre alkalmas növényi vagy szintetikus eredetű kábítószeresekből, pszichotrop anyagokból;

5. kicserélik egymással a kábítószeres, pszichotrop anyagok és prekursorok törvényes forgalmazásának ellenőrzésével kapcsolatos tapasztalataikat;

6. összehangolt rendőri intézkedéseket foganatosítanak a kábítószeres, pszichotrop anyagok és prekursorok tiltott előállításának és illegális forgalmazásának megakadályozására.

4. Cikk

A Felek, együttműködve a bűnözés, különösen a szervezett bűnözés felderítésében és megakadályozásában:

1. közlik egymással a szervezett bűnözésben résztvevők adatait, a tettesek bűnöző kapcsolataira vonatkozó adatokat, a bűnszervezetek és bűnöző csoportok felépítését, a típusos tettes- és csoportmagatartást, a bűncselekmények elkövetési idejét, helyét, módját, objektumait, a megsértett büntető jogszabályokat és a megtett intézkedéseket, valamint más lényeges információkat;

2. megkeresésre olyan rendőri intézkedéseket foganatosítanak, amelyeket a megkeresett Fél államának jogrendje megenged;

3. a nyomozásnál együttműködnek egyeztetett rendőri intézkedésekkel, személyi, tárgyi és szervezési támogatással;

4. adatokat és tapasztalatokat cserélnek a nemzetközi szervezett bűnözés új elkövetési módszereiről, formáiról;

5. kicserélik a kriminalisztikai és kriminológiai kutatási eredményeiket, kölcsönösen tájékoztatják egymást a nyomozások gyakorlatáról, munkamódszereik és eszközeik alkalmazásáról;

6. kérelemre egymás rendelkezésére bocsátanak mintákat azokról a tárgyakról, amelyek bűncselekményekből származnak, vagy amelyekkel bűncselekményeket követtek el;

7. a szervezett bűnözés elleni harc elősegítése érdekében képzésre, továbbképzésre szakembereket küldenek egymás országaiba a magasabb szintű szakismeretek megszerzése, a bűnözéssel szemben alkalmazott eszközök és módszerek, a krimináltechnika korszerű eredményeinek kölcsönös megismerése céljából;

8. szükség szerint munkatalálkozókat tartanak az összehangolt intézkedések előkészítésére és végrehajtásuk elősegítésére.

5. Cikk

(1) A Felek felhatalmazzák belügyminisztereiket, hogy a többi érdekelt miniszterrel egyetértésben, kijelöljék a jelen Megállapodás végrehajtásában részt vevő szerveket, és erről diplomáciai úton tájékoztatják egymást.

(2) A kijelölt szervek saját hatáskörükben közvetlenül együttműködnek, és ennek során meghatározzák az együttműködés konkrét területeit és a kapcsolattartás módját, amit külön jegyzőkönyvekben rögzítenek.

(3) Eltérő megállapodás hiányában az együttműködő szervek közötti kapcsolat és információcsere angol nyelven történik.

6. Cikk

Az együttműködés során átadott, személyes adatok védelmére — a Felek államainak hatályos jogszabályait figyelembe véve — a következő feltételek érvényesek:

1. a fogadó Fél az adatokat csak az átadó Fél által megadott célra és az általa közölt feltételekkel használhatja fel;

2. az átadó Fél kérésére a fogadó Fél tájékoztatást nyújt az átadott adatok felhasználásáról és az elért eredményekről;

3. a személyes adatokat kizárólag a bűnüldöző hatóságoknak és a terrorizmus, a kábítószer és a szervezett bűnözés elleni harcban illetékes szervezeteknek lehet átadni. Az adatok továbbadása más szervezeteknek csak az átadó Fél előzetes engedélyével történhet;

4. az átadó Fél köteles az átadandó adatok helyességéről meggyőződni, valamint arról, hogy az átadás szükségszerű-e és arányban áll-e az átadás céljával. Ha bebizonyosodik, hogy téves vagy át nem adható adatok is átadásra kerültek, úgy erről a tényről a fogadó Felet haladéktalanul értesíteni kell. A fogadó Fél köteles a helyesbítés átvezetésére, a téves vagy át nem adható adat azonnali megsemmisítésére;

5. amikor azt a Felek jogrendjei lehetővé teszik, az érintett személy számára, kérésére felvilágosítást kell adni a személyéről meglévő adatokról és a tervezett felhasználás céljáról. A tájékoztatási kötelezettség nem áll fenn azokban az esetekben, amikor az információ visszatartásához fűződő közérdek meghaladja az érintett személy érdekét;

6. az adatokat átadó Fél közli belső jogszabályai szerint érvényes adattörlési határidőket. Ezekről függetlenül a közölt személyes adatokat a szükségesség megszűnésekor törölni kell;

7. a Felek kötelesek a személyes adatok átadásáról, átvételéről és törléséről nyilvántartást vezetni;

8. a Felek kötelesek az átadott, személyes adatokat hatásosan védeni az illetéktelen hozzáférés, megváltoztatás és nyilvánosságra hozatal ellen.

7. Cikk

(1) A fogadó Fél biztosítja az átvett és titkosnak vagy bizalmasnak minősített adatok védelmét, amennyiben azok az átadó Fél jogszabályai szerint ilyennek minősülnek.

(2) A jelen Megállapodás értelmében átadott anyagok, adatok és technikai eszközök harmadik ország részére történő továbbadása csak az átadó Fél illetékes szervének hozzájárulásával lehetséges.

8. Cikk

(1) A Felek a Megállapodásban szabályozott együttműködés elősegítésére és értékelésére 5-5 főből álló Vegyes Bizottságot állítanak fel. A Felek a Vegyes Bizottság tagjait a jelen Megállapodás 5. Cikke szerint kijelölésre kerülő szervek vezető tisztségviselőiből delegálják. A Felek diplomáciai úton tájékoztatják egymást a Vegyes Bizottságba kijelölt tagjaikról.

(2) A Vegyes Bizottság két évente legalább egyszer ülést tart. További ülések megtartását, szükség szerint, a Vegyes Bizottság társelnökei kezdeményezhetik. A Vegyes Bizottság a Magyar Köztársaságban és a Bolgár Köztársaságban felváltva tartja üléseit.

9. Cikk

A Felek a megkeresés teljesítését, támogatását, illetve az együttműködési intézkedést részben vagy egészben megtagadhatják, vagy azt bizonyos feltételektől tehetik függővé, ha az biztonságukat vagy más alapvető érdekeiket veszélyezteti.

10. Cikk

E Megállapodás rendelkezései nem érintik a Magyar Köztársaság és a Bolgár Köztársaság által kötött egyéb két- vagy többoldalú nemzetközi szerződéseiket.

11. Cikk

(1) A jelen Egyezmény a hatálybalépéshez szükséges belső jogi előírások teljesítéséről szóló második diplomáciai jegyzék kézhezvételétől számított harmincadik napon lép hatályba.

(2) A Felek jelen Megállapodás határozatlan időre kötik, és mindaddig hatályban marad, amíg a Felek egyike diplomáciai úton nem mondja fel. Ebben az esetben a jelen Megállapodás a felmondásról szóló diplomáciai jegyzék kézhezvételét követő kilencvenedik napon veszti hatályát.

Készült Budapesten, 1998. év november hó 11. napján, két eredeti példányban, magyar és bolgár nyelven, mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles.

A Magyar Köztársaság
Kormányának nevében

A Bolgár Köztársaság
Kormányának nevében''

3. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, rendelkezéseit azonban 1999. évi június hó 3. napjától kell alkalmazni.

(2) E rendelet végrehajtásáról a belügyminiszter, a pénzügyminiszter és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító tárca nélküli miniszter gondoskodik.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 119/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelete

a kézilőfegyverekről és lőszerokről, a gáz- és riasztófegyverekről, valamint a légfegyverekről és a lőterekről szóló 115/1991. (IX. 10.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány az állam- és közbiztonságról szóló 1974. évi 17. törvényerejű rendelet 12. §-ának felhatalmazása alapján a következőket rendeli el:

1. §

A kézilőfegyverekről és lőszerokről, a gáz- és riasztófegyverekről, valamint a légfegyverekről és a lőterekről szóló 115/1991. (IX. 10.) Korm. rendelet 17. § (1) bekezdésének *g)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[(1) Lőfegyver, lőszer megszerzésére és tartására engedélyt az a természetes személy kaphat, aki]

„*g)* önvédelmi célból maroklőfegyver megszerzése iránti kérelmet nyújt be és fegyveres szerv hivatásos állományú tagja, bíró, ügyész, ügyészségi nyomozó, adónyomozó, országgyűlési képviselő, a Kormány tagja, államtitkár, helyettes államtitkár, minisztériumi főosztályvezető vagy polgármester (főpolgármester), valamint az, aki bizonyítja, hogy tevékenysége miatt élete, testi épsége fokozott védelmet igényel.”

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelete

a vizek és a közcélú vízellátási művek fenntartására vonatkozó feladatokról

A Kormány a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. § (7) bekezdés *b)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

A rendelet hatálya

1. §

A rendelet hatálya a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.) hatálya alá tartozó vizek körében az állam vagy az önkormányzat tulajdonában álló felszíni vizekre — vízfolyásokra, természetes tavakra, ezek medrére és partjára —, továbbá a víziközművek kivételével a közcélú vízellátási művekre terjed ki.

Értelmező rendelkezések

2. §

E rendelet alkalmazásában

1. *fenntartás*: a vizeken és a közcélú vízellátási műveken végzett munka, amelyet a biztonságos üzemelés és a rendeltetésszerű használat érdekében rendszeresen vagy eseti jelleggel el kell végezni, beleértve az építmény, illőleg egyéb tárgyi eszköz alkotórészei lényeges elemeinek részleges cseréjét, valamint a vis maior következtében közvetlenül szükséges hibaelhárítást, továbbá ezzel közvetlenül összefüggésben más tárgyi eszközökön végzett bontást és helyreállítást;

2. *közérdekű fenntartás*: a törvényben meghatározott vízgazdálkodási feladatok ellátása érdekében az állami, valamint az önkormányzati tulajdonú vizek és közcélú vízellátási művek fenntartására, mint közfeladatra, a központi, az önkormányzati költségvetésekben, valamint az érdekeltek hozzájárulásával biztosított pénzeszközből megvalósuló tevékenység;

3. *fenntartó*: a vizek és a közcélú vízellátási művek tulajdonjogából, a vízgazdálkodási közfeladat ezzel összefüggő ellátási kötelezettségéből eredő jogokat gyakorló, az 1. pontban meghatározott kötelezettségek teljesítésért felelős személy (így például tulajdonos, vagyónkezelő);

4. *folyóban újonnan keletkezett sziget*: a vízből állandóan kiemelkedő terület (szárazulat), amelyet a vízfolyás természetes módon (hordaléklerakódás) vagy mesterséges beavatkozás (folyószabályozás) hozott létre.

Általános rendelkezések

3. §

(1) Az állam és az önkormányzatok a tulajdonukban álló vizek és közcélú vízellátási művek fenntartásáról olyan színvonalon és olyan mértékben kötelesek gondoskodni, amely lehetővé teszi a Vgtv.-ben meghatározott vízgazdálkodási közfeladataik ellátását.

(2) Az (1) bekezdésben érintett közfeladatok ellátásának szakmai követelményeit a jogszabályok, illetve a közcélú vízellátási művek vízgazdálkodási célját, rendeltetését is rögzítő hatósági (vízjogi) engedélyek határozzák meg.

(3) Az állam, valamint az önkormányzatok tulajdonában álló vizek és közcélú vízkárelhárítási közérdekű vízellátási művek fenntartása az e rendelet *mellékletében* felsorolt munkák rendszeres vagy az igénybevétel, elhasználódás mértéke szerinti, időszakos elvégzését jelenti.

(4) A fenntartó által elvégzett, de a közérdekű fenntartás körébe nem tartozó fenntartás költségeit az abban érdekelt személyek, illetve az azt igénylők az e rendeletben foglaltak szerint a fenntartó részére kötelesek megtéríteni.

(5) A fenntartási többletköltségeket a (4) bekezdés szerint megállapított (megállapítható) érdekeltség arányában

a) vízellátási művek fenntartásának összköltségeihez viszonyítva, vagy

b) a közérdek mértékét meghaladó költségekre figyelemmel kell megállapítani.

4. §

(1) A közérdek mértékét meghaladó, illetve a fenntartással összefüggő vízimunka elvégzéséhez — a külön jogszabályban meghatározott hatósági engedélyek mellett — a fenntartó hozzájárulása szükséges.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a fenntartó és az igénylő a felmerülő munkákról és többletköltségekről, az ezzel kapcsolatos fizetési kötelezettség mértékéről, módjáról külön szerződésben állapodik meg.

(3) A (2) bekezdésben megjelölt szerződést — külön jogszabály¹ szerint — a hatósági engedély iránti kérelemhez kell csatolni, ideértve a meglévő engedély módosítására irányuló kérelmet is.

(4) A szerződésnek (megállapodásnak), a szerződésekre vonatkozó általános tartalmi követelmények mellett tartalmaznia kell

a) a fenntartó által ellátott vízgazdálkodási közfeladatot, valamint azt a tevékenységet (vízimunkát, vízellátási művet, illetve vízhasználatot), amely a vízgazdálkodási közfeladatokban kifejezett közérdeken, illetve annak mértékén túl jelentkező igénnyel összefüggésben a felek megállapodásának tárgya;

b) a felmerülő, tervezett költséget, továbbá több igénylő esetén a fenntartási többletköltséggel kapcsolatos érdekeltség arányát;

c) az érdekeltség arányából következő, illetve a ténylegesen megállapítható fenntartási többletköltség mértékére (összegére) vonatkozó fizetési kötelezettség teljesítésének módját, határidejét.

(5) A (2) és (3) bekezdés szerinti szerződésben a fenntartási többletköltséget és az ennek megfelelő költségvisszatérítés mértékét (összegét) évenként kell meghatározni.

(6) A szerződésben a felek kölcsönösen meghatározhatják azt a legkisebb igénybevételt, amely még nem eredményez fizetési kötelezettséget.

(7) Amennyiben a vízjogi engedélyezési kötelezettség alá tartozó és fenntartási többletköltséggel járó tevékenység a közcélú vízellátási művek meghatározott körű használatát célozza és eredményezi, a vízhasználati szolgálatra vonatkozó rendelkezések² megfelelő alkalmazásával kell a vízellátási művek használatával felmerült fenntartási többletköltségeket megállapítani.

Medrek és partok fenntartása

5. §

(1) A partok védelmét szolgáló művek (partvédő művek) fenntartása a vízfolyás, természetes tó fenntartójának a feladata.

(2) A meder szabályozását és a partok védelmét szolgáló létesítmények fenntartásának kötelezettsége a közérdek mértékéig terjed. Az ezt meghaladó feladatokat — a feladatok ellátását — igénylőnek a kérelmére a fenntartó vagy a fenntartó hozzájárulásával az igénylő maga végezheti el.

(3) A mederszabályozási művek hatására keletkezett feliszapolódásokkal kapcsolatos szakfeladatok ellátása a fenntartó feladata.

(4) A természetes úton létrejött, a parti ingatlan alkotórészévé vált feliszapolódásokkal (parti növedék) összefüggő — a meder részét már nem képező — területekről, közérdekű mederszabályozási munkák esetén a fenntartó a Vgtv. 25. § (2) bekezdésére figyelemmel rendelkezhet.

(5) A (3) és (4) bekezdés szerinti feliszapolódások minősítéséről, eredetéről, illetve ebből következően a meder és a part találkozási vonalának — a partvonalnak — a meghatározásáról a területileg illetékes vízügyi hatóság határoz, illetve határozhat,³ amennyiben az nem érint természeti, továbbá védett természeti területeket.

² 1995. évi LVII. tv. 20. § (2) bek., 72/1996. (V. 22.) Korm. r. 7. § (1) és (3) bek.

³ 72/1996. (V. 22.) Korm. r.

¹ 18/1996. (VI. 13.) KHVM r.

(6) A partok védelmére szolgáló munkák folytán ideiglenesen igénybe vett terület használatával összefüggő esetben [Vgtv. 25. § (1) bekezdés] a parti sávot és egyéb, korlátozottan hasznosítható területeket érintő rendelkezésekre figyelemmel (Vgtv. 24. §), jogellenes használat esetén a Vgtv. 24. és 25. §-aiban foglaltaknak megfelelően kell eljárni.

(7) Amennyiben a közérdekű mederszabályozás eredményeként a korábban meghatározott partvonal módosul, a fenntartónak kezdeményezni kell annak ismételt megállapítását, illetve a meder részévé vált parti területeket a vízgazdálkodással összefüggő, művelés alól kivett — a vízfolyás, tó részét képező — területként kell nyilvántartani.

(8) A Vgtv. 20. § (3) bekezdés, valamint a 24. §-ból eredő parti ingatlanok és az egyéb, a törvényben meghatározott esetekben a korlátozottan hasznosíthatóság tényét az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni. Az ezzel kapcsolatos feladatokról a fenntartó köteles gondoskodni.

A medrek használatával kapcsolatos rendelkezések

6. §

(1) A fenntartó a meder használatával, illetve nem vízgazdálkodási célú hasznosításával összefüggésben — a közérdek, illetve a fenntartási szakfeladatok ellátásához fűződő követelmények sérelme nélkül — hozzájárulhat ahhoz, hogy a mederben, annak talajával egybeépített víziállást vagy egyéb építményt (így például kikötői lekötőmű) helyezzenek el, ha azt más jogszabály nem korlátozza, illetve nem tiltja.

(2) A meder talajába épített építmény (így például víziállás) esetén a fenntartó az építmény rendeltetésére, méretére, valamint a vizek, a természetes állóvíz jellegére figyelemmel, az igénybevétellel arányos mederhasználati díjat állapíthat meg, illetve a hozzájárulást mederhasználati szerződés létrejöttéhez kötheti.

(3) A (2) bekezdésben érintett mederhasználatot a fenntartó és a meder igénybevételét kérő személy vagy személyek szerződése hozza létre.

(4) A mederhasználati hozzájárulás vagy szerződés nem mentesít a víziállásokra, illetőleg egyéb építményekre vonatkozó külön jogszabályokban meghatározott hatósági engedélyek beszerzésének kötelezettsége alól.

(5) A vizek medrének használatával kapcsolatos szerződést határozott vagy határozatlan időre lehet megkötni azzal, hogy

a) a mederben elhelyezett építmény tulajdonjoga a vizek tulajdonjogát nem érintve az építményt illeti [Ptk. 97. § (2) bek. és 686. §],

b) a használati díját évenként kell megállapítani, továbbá a fenntartónak a szakfeladatok ellátásával kapcsolatos tevékenységét a használó köteles akadályoztatás és kártalanítás nélkül tűrni,

c) az építménnyel, annak használatával összefüggő vagy a rendeltetészerű használat elmulasztásából eredő fenntartási többletköltségeket a használati díjtól függetlenül meg kell téríteni.

(6) A mederhasználati szerződés megszűnik, ha

a) használó vagy a fenntartó felmondja;

b) az építményre vonatkozó hatósági engedélyt az arra hatáskörrel rendelkező hatóság visszavonta, illetőleg a határozott időre szóló engedély érvényességi ideje lejárt és annak meghosszabbítására vagy új engedély kiadására három hónapon belül nem került sor.

(7) A fenntartó részéről felmondási ok lehet különösen:

a) a díjfizetés, illetőleg a rendeltetészerű használattal összefüggő — a szerződésben, illetve a hatósági engedélyben meghatározott — egyéb kötelezettségek teljesítésének elmulasztása;

b) a szerződés megkötését követően a szerződéskötésnél fennálló körülmények olyan megváltozása, amely szerint a meder, a természetes állóvíz (összességében vizek) rendeltetészerű fenntartását, a vízgazdálkodási szakfeladatok vagy egyéb közérdekű munkák ellátását a mederben elhelyezett építmény akadályozza, illetőleg a jogszabályok, a helyi településrendezési előírások változása, módosulása következtében a meder szerződés szerinti további használatára nincs lehetőség.

(8) A felmondás, illetve szerződés megszűnése esetén az építmény tulajdonosa a szerződésben meghatározott időn belül az építményt köteles saját költségén eltávolítani, illetőleg elszállítani azzal, hogy a mederhasználati szerződés megszűnése miatt kártalanítás nem jár. Amennyiben az építmény tulajdonosa ezen kötelezettségének nem tesz eleget, a fenntartó által elvégzett eltávolítás költségét köteles megtéríteni.

(9) A meder kizárólag ásványi anyag kitermelésére irányuló igénybevétele esetén a fenntartónak figyelemmel kell kísérnie különösen azt, hogy a kotrás, illetve az ezzel járó egyéb tevékenység ne károsítsa vagy ne veszélyeztesse

a) a hajózható folyókon a hajóutat;

b) a meglévő szabályozási és egyéb műveket, különösen az árvízvédelmi művek biztonságát;

c) a partok állékonyságát, valamint a hullámtérre, a parti sáv használatára vonatkozó, külön jogszabályban⁴ meghatározott rendelkezések szerinti vízgazdálkodási (fenntartási) szakfeladatok ellátását;

d) élővilág-védelmi szempontból a parti sáv élővilágát, valamint a halak ívó- és táplálkozó helyeit.

⁴ 46/1999. (III. 18.) Korm. r.

Árvízvédelmi töltések

7. §

(1) A fenntartási feladatok ellátása és az árvízvédelmi töltés védelme érdekében a töltésen, valamint a töltés lábvonalatól, annak mindkét oldalán számított 10-10 méteres védősávon (töltésmenti sávon) belül nem szabad olyan tevékenységet végezni, amely a talaj szerkezetét, szilárdságát, összetételét megbontaná, illetve hátrányosan megváltoztatná, annak elszennyeződését eredményezné.

(2) Az árvízvédelmi töltésen és az (1) bekezdésben meghatározott védősávon belül a fenntartó hozzájárulása szükséges különösen a járműközlekedéshez, kivéve a kerékpárral való közlekedést, állatok legeltetéséhez, hajtásához — a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 18. §-ának (4) bekezdésében foglaltak figyelembevételével —, anyagok ideiglenes tárolásához.

(3) A fenntartó a (2) bekezdésben említett hozzájárulást a használat arányos, a fenntartási költségek részleges ellentételezését szolgáló díj megfizetéséhez kötheti.

(4) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott rendelkezések megszegése esetén a fenntartó, a jogellenes magatartás jellegétől függően köteles

a) intézkedés végett az arra hatáskörrel rendelkező államigazgatási szervet megkeresni, illetve

b) bírósági úton eljárni annak érdekében, hogy a megsértett alanyi jogot a bíróság állítsa helyre, illetve a jogellenesen eljárást az attól való tartózkodásra vagy meghatározott magatartásra kötelezze,

c) szabálysértési eljárás megindítását kezdeményezni, ha annak feltételei fennállnak.

(5) Árvízvédelmi töltésen vezetett közút, vasút, kerékpárút esetén e rendeletben foglaltakat a közös rendeltetésnek megfelelően, az árvízvédelmi biztonság figyelembevételével kell alkalmazni.

A fenntartással kapcsolatos egyéb feladatok

8. §

(1) A vizek és vízellátási-művek fenntartásával kapcsolatos egyéb feladatok körében a fenntartó

a) nyilvántartja a vízgazdálkodással összefüggésben művelés alól kivett területeket, az állam, illetőleg az önkormányzat tulajdonában álló vizeket, azok medrét képező területeket, továbbá a meder részét nem képező parti földrésztöbbségeket;

b) szükség esetén gondoskodik az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott területként nyilvántartott vizek medrét vagy azok partját érintő ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel kapcsolatos feladatokkal, továbbá a földrésztöbbségeken fennálló — a fenntartási feladatokkal összefüggő, a Vgtv. 20. § (3) bekezdésében, 23. és 24., valamint a 27. §-ban

meghatározott — korlátozásokkal járó jogok és tények bejegyzéséről, illetve bejegyeztetéséről.

(2) Az (1) bekezdésben érintett feladatokkal összefüggésben a fenntartó:

a) a meder és a part találkozási vonalának módosulása esetén — a változást megalapozó jogcímre figyelemmel — elkészíti az ingatlan-nyilvántartási átvezetéshez szükséges munkarészeket, szükség esetén gondoskodik a part vonalának a természetben történő kitéréséről;

b) indokolt esetben — különösen jogellenes beavatkozás esetén, saját ellenőrzése alapján — intézkedés végett megkeresi a hatáskörrel rendelkező államigazgatási szervet, és kezdeményezi az eredeti állapot helyreállítását vagy ha az elbontás nem indokolt, a partvonal megállapítását (módosítását);

c) a meder jogellenes igénybevétele, feltöltése esetén az eredeti állapot visszaállítására irányuló jogerős államigazgatási határozat, illetve jogerős bírósági döntés alapján — ha a munkák elvégzésére más személy nem kötelezhető — ellátja a végrehajtás művelési (operatív) feladatait.

(3) Amennyiben a jogellenes feltöltést végző személye ismeretlen, a fenntartónak a fennmaradásra vagy az eredeti állapot helyreállítására vonatkozó, az eljárást megindító javaslat alapján, az eljárásba bevont szakhatóságok, valamint a területileg illetékes önkormányzat véleményére figyelemmel a vízügyi hatóság határoz a partvonal ismételt megállapításáról vagy ennek hiányában a feltöltött terület megszüntetéséről, a meder eredeti állapotának helyreállításáról.⁵

(4) A (3) bekezdésben érintett hatáskörben eljárva, a vízügyi hatóságnak a partvonal ismételt megállapítására irányuló, elutasító döntését a határozatban rögzíteni kell. Ebben az esetben a határozat további, külön hatósági intézkedés nélkül azt a joghatást eredményezi, hogy a fenntartónak a (2) bekezdés a) pontja szerint feltöltött terület megszüntetése, illetve az eredeti állapot visszaállítása iránt kell intézkedni.

(5) A feltöltés fennmaradása esetén a fenntartó elkészíti az ingatlan-nyilvántartási átvezetéshez szükséges dokumentációt.

(6) Az ingatlan-nyilvántartási változás és átvezetés alapja a jogerős partvonal-megállapító határozat, amelynek alapján — figyelemmel a (5) bekezdés szerinti dokumentációra — az illetékes földhivatal az eddig mederként nyilvántartott területet a változás átvezetésével, rendeltetésének, illetve a hasznosításnak megfelelő művelési ágban tartja nyilván.

(7) Az ingatlan-nyilvántartási átvezetés után a meder részét már nem képező parti területeken — ha annak tulajdonosa és a vagyongekezelő személye megegyezik a meder tulajdonosával — a fenntartó gondoskodik a földrésztöbbségeket (parti területek) jogszabálynak megfelelő, rendeltetésszerű hasznosításáról.

⁵ 72/1996. (V. 22.) Korm. r. 10. §.

(8) Amennyiben a jogellenes és káros mederfeltöltés kapcsán az eredeti mederállapot helyreállítása iránt kell intézkedni, az ehhez szükséges vízimunkát a fenntartó a (3) bekezdésben érintett döntésre figyelemmel, illetve vízjogi engedély alapján végzi el.

Nádasok

9. §

(1) Az állam tulajdonában álló természetes vizek medrében, valamint a csatlakozó szárazulatokon található nádas területeken, a vízminőség védelmét is szolgáló nádgazdálkodási feladatok keretében, a meder fenntartója a rendeletben és egyéb jogszabályokban foglaltak szerint gondoskodik:

a) a vizek medrében lévő nádasok vízminőség-védelmi és partvédelmi szempontokra is figyelemmel kialakított minősítéséről, illetve a terület ennek megfelelő osztályba sorolásáról;

b) az *a)* pont szerint minősített (osztályba sorolt) területek nádállományának hasznosításáról, megóvásáról, szükség szerint rehabilitációjáról.

(2) A nádasok (1) bekezdés *a)* pontjában érintett minősítésénél az ipari (építési), mezőgazdasági vagy egyéb célra történő hasznosíthatóságot, valamint a terület jellegét (zárt állomány, ritka, szabdalt) a környezettel, a természetvédelemmel, valamint a partvédelemmel összefüggő jelentőségét, a vízminőségre gyakorolt kedvező, illetve kedvezőtlen hatását kell figyelembe venni.

(3) A nádasok minősítésének, osztályozásának (osztályba sorolásának) szempontjait külön jogszabály⁶ tartalmazza.

(4) Azokon a vizeken, amelyek nem az (1) bekezdésben meghatározott tulajdonban állnak, a rendeletnek megfelelő nádgazdálkodásról a vizek, illetve a meder tulajdonosa köteles gondoskodni.

(5) A nádaratás csak vegetációs időn kívül úgy végezhető, hogy a nádas termőképessége és állománya ne károsodjon. A nádas égetése csak kivételesen, a környezetvédelmi és természetvédelmi és egyéb jogszabályok előírásaira figyelemmel, illetve a jogszabály szerint szükséges hatósági engedélyekkel és a természetvédelmi hatóság egyetértésével végezhető.

(6) Az (5) bekezdés szerinti engedélyezés eljárásra természeti, illetve védett természeti területen a természetvédelmi hatóság, egyéb területeken a települési önkormányzat jegyzője rendelkezik hatáskörrel, amennyiben arról külön jogszabály⁷ másként nem rendelkezik. Az eljárásban a külön jogszabályban meghatározott szakhatóságok működnek közre.

(7) Védett és egyéb természeti területeken — a környezetvédelmi és vízgazdálkodási követelmények mellett — a nádgazdálkodás csak a természet védelméről szóló külön jogszabályban meghatározott előírásokra, illetve hatósági rendelkezésekre figyelemmel, a természetvédelmi hatóság engedélyével folytatható.

(8) Olyan védett természeti területeken, ahol védett növények találhatóak, gépi nádaratás, közlekedés és egyéb gazdasági tevékenység nem folytatható, illetve a természetvédelmi hatóság — ha az a természetvédelmi érdekekkel nem ellentétes —, a tevékenységet kivételesen és egyedi vizsgálat alapján engedélyezheti.

(9) Természetvédelmi okból, a természetvédelmi hatóság kijelölése szerint, megfelelő nagyságú — 1—3 éves (avas) — nádasokat kell hagyni, amelyek csak vágásforgó-szerűen arathatók.

(10) A nádasokra a fenntartó — a természetvédelmi hatóság egyetértésével — üzemeltetési tervet készít, amelyben meg kell határozni a nádgazdálkodással érintett területeket, valamint a nádasok e rendelet szerinti minősítését és a minőséggel kapcsolatos gazdasági és egyéb feladatokat.

(11) A minősítést szükség szerint, de legalább ötvenként kell elvégezni.

(12) E rendeletben meghatározott és a természetvédelmi érdekekkel összefüggő rendelkezések megtartását, ideértve a környezet-, természet- és vízminőségvédelmi szempontok figyelembevételével elkészített minősítést, a természetvédelmi és a környezetvédelmi hatóság ellenőrzi.

A települési vízrendezéssel összefüggő fenntartói feladatok

10. §

(1) A települési vízrendezési feladatok körében a fenntartó

- a)* a természetes vízfolyások és belvízcsatornák,
- b)* a nyílt csapadékvíz-elvezető csatornák, árkok,
- c)* a zárt rendszerű csapadékvíz-csatornák,
- d)* a tározók, záportározók, szivattyútelepek és egyéb műtárgyak

fenntartásával gondoskodik arról, hogy azok az önkormányzat jogszabályban meghatározott, helyi vízkárelhárítási és vízrendezési feladatainak ellátása során, a tervezett funkció ellátására alkalmasak legyenek.

(2) A fenntartási feladatok során — ideértve a melléklet szerinti munkákat is — gondoskodni kell különösen

- a)* a vízfolyás- és csatornamedrek vízszállító képességének megtartásáról (így például kaszálás, iszapolás);
- b)* az elfajult medrek helyreállításáról;
- c)* a töltések, burkolatok helyreállításáról, gyepterület pótlásáról;
- d)* kapubejárók alatti csőátereszek tisztán tartásáról;
- e)* a tározótér feliszapolódásának eltávolításáról.

⁶ 22/1998. (II. 13.) Korm. r.

⁷ 22/1998. (II. 13.) Korm. r.

A vízgazdálkodási társulatokat érintő rendelkezések

11. §

(1) Ha a törvényben meghatározott vízgazdálkodási közfeladatok ellátására az érdekeltek vízgazdálkodási társulatot, ezen belül vízitársulatot alakítottak, a társulat az alapszabályában meghatározott, az érdekeltségi területen belül lévő állami vagy önkormányzati tulajdonban álló vizek és közcélú vízellátási létesítmények fenntartásáról — a vízi-közművek kivételével — társulati feladatként

a) a kincstári vagyon kezeléséről, értékesítéséről és az e vagyonnal kapcsolatos egyéb kötelezettségekről szóló 183/1996. (XII. 11.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdésének a) pontja szerint a Kincstári Vagyon Igazgatósággal kötött, a vagyonkezelésre vonatkozó szerződés alapján, illetve

b) az a) pontban hivatkozott kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) pontja és a 11. §-a szerint mint vagyonkezelő

gondoskodik.

(2) Az (1) bekezdésben érintett vagyonkezelői jogosultság hiányában a vízitársulat — a jogszabály keretei között — a létesítmények, illetve vizek meghatározott körű fenntartására vonatkozó, a vagyonkezelővel kötött külön szerződés alapján gondoskodik a társulati közfeladatok ellátásáról.

(3) A helyi közcélú vízellátási létesítmények megvalósításának, fenntartásának, illetve a közcélú vízimunkák elvégzésének költségeit a társulat az érdekeltségi hozzájárulásból, valamint a társulat gazdálkodására vonatkozó, a Vgtv. 7. § (1) bekezdésében és a 8. § (1) bekezdésében meghatározott egyéb forrásokból fedezi.

Záró rendelkezések

12. §

(1) A közcélú vízellátási létesítményekre, vízimunkákra és vízhasználatokra vonatkozó külön jogszabály⁸ alapján végzett vízügyi felügyelet során — a jogszabályban meghatározott egyéb szempontok mellett — vizsgálni kell:

a) a vízjogi engedély alapján gyakorolt vízhasználatnak, üzemeltetett közcélú vízellátási létesítménynek, illetve elvégzett vízimunkának az állam vízgazdálkodási feladataival kapcsolatos és a közérdek mértékig terjedő vízgazdálkodási célját, rendeltetését;

b) az a) pontban érintett hatósági engedély szerint végzett tevékenységgel összefüggésben azt, hogy a vizek, illetőleg közcélú vízellátási létesítmények vízjogi engedély alapján, más személyek részéről történő igénybevétele a közérdek mértékében kifejezett vízgazdálkodási rendeltetésen, célon túl, igényel-e fenntartási többletmunkát;

c) a Vgtv. 8. § (1) bekezdésére figyelemmel és e rendelet 4. §-a szerinti esetben a fenntartó hozzájárulását, illetve a felek ezzel összefüggő írásba foglalt megállapodását.

(2) Az (1) bekezdésben érintett felülvizsgálatot a vízügyi felügyelet keretében végzett ellenőrzések során — az adott felügyeleti kategóriára figyelemmel — folyamatosan, de legkésőbb e rendelet hatálybalépéstől számított két éven belül kell elvégezni.

13. §

(1) E rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba azzal, hogy a partvonal megállapításával kapcsolatos rendelkezéseit a hatálybalépést követően indult ügyekben kell alkalmazni.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Velencei-tó környezet- és vízminőségvédelmét szolgáló nádgazdálkodás szabályozásáról szóló 7/1989. (VII. 10.) KVM rendelet.

(3) A vízügyi hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 5. §-ának (7) bekezdése a következők szerint módosul:

„(7) A vízjogi üzemeltetési engedély — az engedélyben meghatározott feltételekkel és az üzemeltetéshez kapcsolódó jogszabályokban hatósági előírásokban meghatározott kötelezettségek mellett — feljogosít a vízellátási létesítmény használatbavételére és az engedély érvényességi ideje alatt annak üzemeltetésére. Ha a Vgtv.-ben meghatározott közfeladatokkal összefüggő és külön a vízjogi engedély alapján végezhető vízimunka, vízhasználat vagy a vízellátási létesítmény üzemeltetése a közérdek mértékét meghaladó, illetőleg a közfeladatok körébe nem tartozó vízimunkák elvégzését teszi szükségessé, a vízjogi engedélyben meghatározott jog csak az ezzel összefüggő külön jogszabályban meghatározott megállapodás (szerződés) szerint gyakorolható”.

(4) Az R. 10. § a következő, (5)—(8) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Ha a vízviszonyokba a meder feltöltésével jogellenesen beavatkoztak, a feltöltés fennmaradásáról vagy megszüntetéséről az (1) bekezdésben meghatározott eljárás során kell a partvonal módosításával vagy az eredeti partvonal fenntartásával határozni.

(6) Amennyiben a partvonal nem módosítható, a módosításra irányuló kérelem esetén — annak elutasításával, az eredeti állapot helyreállításához szükséges intézkedésekről — jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a határozatban külön rendelkezni kell. [8. § (2) bek. b) pont, (3) bek., Vgtv. 32. §, R. 14. § (1) bekezdés]

(7) A partvonal megállapítására irányuló kérelemhez — külön jogszabályban meghatározott tartalmú — az ingatlan nyilvántartási átvezetéséhez is szükséges dokumentációt kell csatolni.

(8) A jogellenes mederfeltöltéssel kapcsolatos ügyekben egyebekben a rendeletnek a hatósági engedély nélkül vagy arról eltérően végzett létesítésre és üzemeltetésre vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”

⁸ 72/1996. (V. 22.) Korm. r. 21. §.

(5) Az R. 18. §-a (1) bekezdésének felvezető szövegrésze helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) a vízhasználót vagy azt, aki a vízviszonyokba jogellenesen beavatkozott, illetőleg a jogszabályban meghatározott feladatainak kötelezettségeinek elmulasztásával káros és jogellenes állapotot idézett elő, a jogszabály szerint szükséges követelmények érvényesítése érdekében a vízügyi hatóság — hivatalból indult eljárás keretében — kötelezi.”

(6) Az R. 18. §-a (1) bekezdésének g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„g) a jogellenes, illetve káros állapot megszüntetésére — az a)–f) pontokban foglaltaktól függetlenül is —, ha az eljárásra más hatóság nem rendelkezik hatáskörrel és a vízviszonyokba történt beavatkozás, illetve annak megszüntetése egyébként nem jár együtt vízhasználattal vagy a vizek hasznosítására, kártételeik elhárítására irányuló vízimunka elvégzésével.”

14. §

(1) A vizeket vagy közcélú vízellátási munkákat külön vízjogi engedély alapján használó személyeknek a rendelet hatálybalépésétől számított két éven belül kell — a vízjogi gyakorlásának feltételeként — a fenntartóval a rendelet 4. §-ában meghatározott szerződést megkötöni, illetőleg a vízjogi engedély ennek megfelelő módosítását kérni.

(2) Amennyiben a vizek vagy a közcélú vízellátási munkák a közérdek mértékét meghaladó, illetve a közfeladatok körébe nem tartozó igénybevétele — az ahhoz egyébként szükséges — vízjogi engedély nélkül történik, de a fennmaradási engedély megadható, e rendelet 4. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott feltételt is teljesíteni kell.

(3) Az R. 8. §-ának e rendelettel kiegészített rendelkezései körében a jogellenes feltöltés jogkövetkezményeinek alkalmazására vonatkozó rendelkezések e rendelet hatálybalépését követően indult ügyekben alkalmazhatók.

15. §

A vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelem mellékleteiről szóló 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet 3. §-a (2) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi szövegrész megjelölése (1) bekezdésre változik:

„(2) Az állam vagy az önkormányzat tulajdonában álló vizek, illetőleg közcélú vízellátási munkák olyan igénybevétele esetén, amely a közfeladatok, illetve a közérdek mértékét meghaladó többletfenntartást eredményez, a vízjogi engedély iránti kérelemben a felek külön jogszabályban meghatározott tartalmú megállapodását is csatolni kell.”

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

Melléklet

a 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelethez

A közcélú vizekkel és vízkárelhárítási vízellátási munkákkal kapcsolatos fenntartási munkák

I. Árvízvédelmi művek

1. Árvízvédelmi töltés, ellennyomó medencék és azok vízelvezető csatornái, szorítóágatok, fakadóvíz-elvezető csatornák karbantartása:

- koronadomborítás,
- a rézsűhajlás kialakítása a védelmi terv szerinti eredeti méretre,
- burkolatok hibáinak megszüntetése, legfeljebb 100 m hosszú szakaszon azok cseréje,
- tartalékdepónia és kitérő pótlása,
- gyepetakaró ápolása: kaszálás évenként legalább kétszer, gyomtalanítás, felületés, újratetés, öntözés,
- ellennyomó medencék vízelvezető csatornáinak és a fakadóvíz-elvezető csatornák gáztalanítása, kotrása,
- rágszálók irtása,
- hóeltakarítás.

2. Töltéstartozékok (így például sorompók, lépcsők, vízmércék, rampák, szelvénykövek, VO-kövek, kisajátítási kövek, KRESZ és egyéb táblák) karbantartása, cseréje, megszüntetése.

3. Árvízvédelmi fal, árvízkapu és egyéb árvízvédelmi műtárgyak hibáinak kijavítása, az engedélyezési terv szerinti állapotának a fenntartása, azokban az állagromlás miatt szükséges munkák:

- elzáró, felhúzó és mozgató szerkezetek cseréje,
- kiüregelődések, szivárgások megszüntetése,
- burkolatok, szárnyfalak helyreállítása, részleges átépítése,
- jegesedés eltávolítása.

4. A töltésben, árvízvédelmi falban, illetőleg azok alatt bekövetkezett állagromlás miatt szükséges, az eredeti védőképesség elérését szolgáló munkák, így különösen:

- magassági hiányok megszüntetése,
- szivárgások szabályozása, megszüntetése,
- vízzáró rézsűvédelem,
- anyagödrök, kopolyák betöltése.

5. A töltés menti — hullámtéri és mentett oldali — védősáv kialakítása:

terepgyengítés, fedőréteghiányok megszüntetése, vízelvezetés, gyepápolás, fák, bokrok kivágása.

II. Folyó- és tószabályozási művek, folyómedrek

1. Kő és egyéb anyagú művek és tartozékaik karbantartása, kiegészítése.

2. A folyók, tavak és hajózható csatornák medrében keletkezett feliszapolódás eltávolítása.

3. Vízínövényzet szabályozása [67/1998. (IV. 3.) Korm. r.].

4. Elavult partvédő művek helyi jellegű nyomvonal kiigazítása, legfeljebb 200 m hosszúságban.

5. Az árvíz és a jég levonulását, valamint a hajóútban a víziközlekedést akadályozó mederakadályok eltávolítása.

6. A parti sávok kialakítása, fák, tuskók eltávolítása, terepegyengetés.

7. A hajóút parti és úszó kitűző jelei láthatóságának, működőképességének biztosítása, azok cseréje, és a vízállás változása vagy a meder módosulása esetén az esetleges áthelyezése.

III. Vízfolyások, csatornák, tározók

1. A medreknek az engedélyezési terv szerinti rendezett állapotának kialakítása:

- feliszapolódások eltávolítása,
- rézsűcsúszás, kagylósodás, mederrongálódások megszüntetése,
- gáztalanítás, kaszálás a csatorna rendeltetésétől függetlenül évenként legalább egyszer vagy kétszer,
- a medreket kísérő töltések engedélyezési terv szerinti helyreállítása, tartozékainak karbantartása, cseréje, pótlása,
- műtárgyakkal kapcsolatos munkák a I. 3. pont szerint,
- a mederben, valamint a parti sávban fák, cserjék kivágása,
- gypápolás: kaszálás, gyomtalanítás, felülvetés, újravetés,
- tartozékok karbantartása a I. 2. pont szerint,
- a műtárgyknál, a különféle keresztezéseknél és a mederből az uszadék eltávolítása,
- hó- és jégeltávolítás,
- a parti sávok kialakítása,
- vízfolyás, csatorna nyomvonal korrekciója, 1 km hosszúságig.

IV. Szivattyútelepek, szivattyúállások, zilipek

1. Mélyépítési szerkezetek (szívó- és nyomóakna, nyomócső, gravitációs cső, alépitmény, burkolatok) anyagszerkezeti hibáinak javítása, részleges átépítése, iszap eltávolítása.

2. Nyomáspróbák elvégzése.

3. Gépészeti és villamos berendezések (szivattyúk, motorok, transzformátorok, gerebek, csövek, segédberendezések, szerelvények, automaták) működőképességének biztosítása, javítása, egyes alkotóelemeinek cseréje.

4. Korrózióvédelem.

V. Hírközlő és adatgyűjtő rendszerek

1. A légvezetékes, lég- és földkábeles hálózatok, távközlő berendezések (alközpontok, átviteltechnikai berendezések, távbeszélő készülékek, faxok és mobil telefonok), az

URH rádióhálózat állomásai (toronyok, antennatartók, antennák, épületek, konténerek és készülékek) működőképességének biztosítása, javítása.

2. Hagyományos és távjelző vízmércék, távmérő és távbeszélő berendezések (modemek, URH rádiókészülékek, mobil telefonok) működőképességének fenntartása, javítása.

3. Számítástechnikai berendezések (számítógépek, nyomtatók és tartozékai) és helyi számítógép-hálózatok (szerverek, routerek, bridgek, modemek, HUB-k és csatlakozók) működőképességének biztosítása, javítása.

VI. Műszaki tervezés

Fenntartási munkák műszaki terveinek elkészítése, ezekhez állapotfelvételek, térképek készítése.

A Kormány 121/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelete

**a helyi önkormányzatok címzett és céltámogatásának,
a céljellegű decentralizált támogatásának
igénybejelentési, döntés-előkészítési és elszámolási
rendjéről, valamint a Magyar Államkincstár
finanszírozási, elszámolási és ellenőrzési feladatairól,
továbbá a TÁKISZ feladatairól szóló
9/1998. (I. 23.) Korm. rendelet módosításáról**

A Kormány a helyi önkormányzatok címzett és céltámogatásáról szóló 1992. évi LXXXIX. törvény 22. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a helyi önkormányzatok címzett és céltámogatásának, a céljellegű decentralizált támogatásának igénybejelentési, döntés-előkészítési és elszámolási rendjéről, valamint a Magyar Államkincstár finanszírozási, elszámolási és ellenőrzési feladatairól, továbbá a TÁKISZ feladatairól szóló 9/1998. (I. 23.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: R.) a következők szerint módosítja:

1. §

Az R. 34. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„34. § A helyi önkormányzat támogatást igényelhet — a 43. §-ban foglaltak kivételével — a területfejlesztési tanácstól az önkormányzati tulajdont sújtó, előre nem látható természeti vagy más károkból adódó (vis maior) esetek többletkiadásainak részbeni vagy teljes támogatására, a biztosításból vagy egyéb módon megtérülő károk figyelembevételével.”

2. §

Az R. a következő új 43. §-sal egészül ki:

„43. § Különösen súlyos természeti vagy más, egyidejűleg több településre, megyére kiterjedő, a települések nagyobb részét érintő károk esetén a vis maior tartalék igénylésének feltételeiről, a támogatás önkormányzatok közötti elosztásáról és felhasználásának ellenőrzéséről, továbbá az elszámolás rendjéről a belügyminiszter rendelkezik.”

3. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 122/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelete

**a lakáscélú támogatásokról szóló
106/1988. (XII. 26.) MT rendelet módosításáról**

1. §

A lakáscélú támogatásokról szóló 106/1988. (XII. 26.) MT rendelet 7/A. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az állam az 1999. évi tavaszi ár- és belvíz, valamint az 1999. júniusi és júliusi rendkívüli esőzés és vihar által megrongálódott, illetve megsemmisült lakóépület tulajdonosának (a továbbiakban: tulajdonos) — az épület helyreállításához, újjáépítéséhez vagy helyette másik lakás vagy lakóépület vásárlásához a hitelintézettel — 1999. december 31-ig megkötött szerződése alapján felvett lakáscélú kölcsön után kamattámogatást nyújt.”

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 123/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelete

**a műszaki felsőoktatás alapképzési szakjainak
képesítési követelményeiről szóló
157/1996. (X. 22.) Korm. rendelet módosításáról**

A Kormány a felsőoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXX. törvény 72. §-ának *d*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

A műszaki felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeiről szóló 157/1996. (X. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 3. számú melléklete e rendelet *1. számú mellékletében* foglalt egyetemi szintű rendszerinformatikai szak képesítési követelményeivel, az R. 4. számú melléklete e rendelet *2. számú mellékletében* foglalt főiskolai szintű bányá- és geotechnikai szak képesítési követelményeivel egészül ki.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. számú melléklet

a 123/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelethez

RENDSZERINFORMATIKAI SZAK

1. A képzési cél

Okleveles rendszerinformatikus mérnökök képzése, akik — az R. 1. számú melléklet 1. pontjára is tekintettel — rendelkeznek a számítástechnika és a telekommunikáció együttműködésén alapuló informatikai rendszerek információs folyamataival kapcsolatos feladatok megoldásához szükséges modellek megszerkesztésére, az algoritmusok kidolgozására és a megoldási folyamat levezetésére alkalmazott elméleti ismeretekkel és gyakorlati módszerekkel. Alkalmassak az információs társadalom sajátos infrastruktúrájának működtetésére, továbbfejlesztésére és ezen infrastruktúra széles körű alkalmazására.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles rendszerinformatikus.

3. A képzési idő

10 félév az R. 1. számú melléklet 3. pontjában foglaltak figyelembevételével.

4. A képzés főbb tanulmányi területei

Az R. 1. számú melléklet 4. pontjában foglaltak figyelembevételével, a főbb tanulmányi területek:

Természettudományos alapismeretek:

— analízis, valószínűség-számítás, statisztika, numerikus módszerek, operációkutatás, diszkrétmatematika, számítástudomány;

Gazdasági és humánismeretek:

— az R. 1. számú melléklet 4. b) pontjában foglaltak figyelembevételével — közgazdaságtan, számvitel és pénzügyek, vállalatgazdaságtan, vezetői gazdaságtan, illetve pszichológia, szociológia, ismeretelmélet, jogi ismeretek;

Szakmai törzsanyag:

— számítógépek, szoftvertchnológia, adatkezelés, számítógép-hálózatok, távközlés és telematika, információs rendszerek tervezése, megbízhatóság és teljesítményértékelés;

Differenciált szakmai ismeretek

— a tantervben meghatározott, kötelezően választható, illetve a specializációkhoz kapcsolódó informatikai ismeretek, általános műszaki és természettudományi, szakmai ismereteket elmélyítő témakörök.

5. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az R. 1. számú melléklet 5. pontjában foglaltakra figyelemmel:

— a szakdolgozat témája egy konkrét szakterületen felmerülő rendszerinformatikai feladat megoldása,

— a három kötelező szigorlati tárgy a matematika, a számítástechnikai és informatikai ismeretek, valamint a gazdasági ismeretek.

2. számú melléklet

a 123/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelethez

BÁNYA- ÉS GEOTECHNIKAI SZAK

1. A képzési cél

Bánya- és geotechnikai mérnökök képzése, akik — az R. 1. számú melléklet 1. pontjára is tekintettel — rendelkeznek a külféjtések munkafolyamatainak tervezéséhez, üzemeltetéséhez szükséges elméleti és gyakorlati ismeretekkel, módszerekkel, képesek gazdasági és jogi kérdésekben önálló véleményalkotásra feladataik megoldása érdekében.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Bánya- és geotechnikai mérnök.

3. A képzési idő

6 félév az R. 1. számú melléklet 3. pontjában foglaltak figyelembevételével.

4. A képzés főbb tanulmányi területei

Az R. 1. számú melléklet 4. pontjában foglaltak figyelembevételével, a főbb tanulmányi területek:

Természettudományos alapismeretek:

— matematika, ábrázoló geometria, fizika, kémia, mechanika.

Gazdasági és humánismeretek:

— az R. 1. számú melléklet 4. b) pontjában foglaltak figyelembevételével — közgazdaságtan alapjai, vállalatgazdaságtan, vezetéselmélet, pénzügy, jogi ismeretek;

Szakmai törzsanyag:

— anyagismeret, elektrotechnika, irányítástechnika, informatika, geodézia, térinformatika, bányamérésstan, bányagazdaságtan, eljárástechnika, gépek üzemtana, termelési módszerek, biztonságtechnika, környezetvédelem;

Differenciált szakmai ismeretek:

— a tantervben meghatározott, kötelezően választható, a speciális területekhez kapcsolódó természettudományi, műszaki és geotechnikai szaktárgyi ismeretek.

5. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az R. 1. számú melléklet 5. pontjában foglaltakra figyelemmel:

— a szakdolgozat témája bányászati vagy geotechnikai mérnöki feladat megoldása,

— a három kötelező szigorlati tárgy közül az egyik a matematika, a másik kettő szaktudományi tárgy.

A Kormány 124/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelete

az egyetemi szintű nemzetközi tanulmányok alapképzési szak képesítési követelményeiről

A Kormány a felsőoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXX. törvény 72. §-ának d) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

(1) Az egyetemi szintű nemzetközi tanulmányok alapképzési szak képesítési követelményeit e rendelet *melléklete* tartalmazza.

(2) Nemzetközi tanulmányok szakon okleveles nemzetközi kapcsolatok szakértő egyetemi szintű végzettség egyetemi alapképzésben szerezhető.

2. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) Az e rendelettel meghatározott követelményeket először 1999-ben, a képzést megkezdő évfolyamra, majd a következő években fokozatosan a magasabb évfolyamokra is alkalmazni kell.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

Melléklet

a 124/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelethez

**Az egyetemi szintű nemzetközi tanulmányok
alapképzési szak képesítési követelményei**

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a megszerzett általános műveltség, társadalomtudományi elméleti alapok és magas szintű idegennyelv-tudás mellett a nemzetközi kapcsolatok valamennyi területén (diplomácia/külgügyek, nemzetközi gazdasági, kulturális, tudományos, biztonság- és védelempolitikai, sport, környezetvédelmi kapcsolatok, kommunikáció) megfelelő ismeretekkel rendelkeznek.

A szak célja olyan multidiszciplináris tudással felvértezett szakemberek képzése, akik széles körű történeti ismeretekkel, megalapozott elméleti felkészültséggel rendelkeznek a nemzetközi jog, a nemzetközi gazdaságtan és a nemzetközi politikaelmélet kérdésköreiben, járatosak az euroatlanti integrációs folyamat különböző területein, tájékozottak az Európán kívüli régiók sajátosságaiban is, eligazodnak a nemzetközi szervezetek világában, képesek idegen nyelven is tárgyalni, megfelelően képviselni és érvényteleníteni Magyarország érdekeit a nemzetközi kapcsolatokban, különös tekintettel Magyarország részvételére az euroatlanti integrációs folyamatokban.

A képzés célja különösen nemzetközi tanulmányokkal foglalkozó szakemberek képzése a minisztériumok, kormányzati szervek, állami és magántársaságok, nemzetközi szervezetek, európai integrációs intézmények, tömegtájékoztatással, hírközléssel foglalkozó intézmények részére.

A képzésben tematikus és regionális szakirányok felvételére van lehetőség.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles nemzetközi kapcsolatok szakértő (szakirányú megjelöléssel).

3. A képzési idő és tanulmányi teljesítmény

A képzési idő 10 félév, legalább 3800 tanóra és 9000 tanulmányi munkaóra. Az oklevél megszerzéséhez szükséges hallgatói teljesítmény 300 tanulmányi pont (kredit). A főiskolai szintű nemzetközi kapcsolatok szakot végzettek, a kiegészítő képzés keretében kapcsolódhatnak be a képzésbe. A kiegészítő képzés ideje 4 félév, legalább 1520 tanóra és 3600 tanulmányi munkaóra. A kiegészítő képzésben legalább 120 tanulmányi pontot (kreditet) kell megszerezni.

4. A képzés főbb tanulmányi területei

A képzés három fő tanulmányi területre oszlik.

a) Az értelmiségi léthez szükséges széles, átfogó ismeretek.

Ide tartoznak a következő társadalomtudományi ismeretek: szociológia, filozófia, gazdaság- és társadalomtörténet, pszichológia, továbbá az idegen nyelvek (a teljes képzési idő 15—20%-ában, 45—60 tanulmányi pont).

b) Módszertani ismeretek: matematika, statisztika, informatika társadalomkutatás metodológiája, logika, forráselemzés (a képzési idő 10%-ában, 30 tanulmányi pont).

c) A nemzetközi tanulmányok szakképzéshez kapcsolódó ismeretek (a képzési idő 40—60%-ában, 120—180 tanulmányi pont):

— történelem (nemzetközi kapcsolatok története, Közép-Kelet Európa története, a magyar külpolitika története, az európai integráció története, kultúra- és vallástörténet stb.),

— jog (nemzetközi jog, diplomáciai és konzuli jog, összehasonlító államjog, nemzetközi magánjog, nemzetközi szervezetek, EU-jog stb.),

— politikatudomány (nemzetközi politika elmélete, külpolitikai döntéshozatal, biztonságpolitika, aktuális nemzetközi kérdések, magyar kül- és biztonságpolitika stb.),

— közgazdaságtan (nemzetközi gazdaságtan, nemzetközi politikai gazdaságtan, nemzetközi pénzügyek, az integráció gazdaságtana, nemzetközi kereskedelempolitikák stb.),

— regionális tanulmányok (Kelet-Közép-Európa, Kelet- és Délkelet-Európa, Észak-Amerika, Latin-Amerika, iszlám világ, Fekete-Afrika, Kína, Kelet- és Délkelet-Ázsia),

— gyakorlati készségfejlesztő ismeretek (diplomáciai protokoll, a diplomácia gyakorlati kérdései, tárgyalástechnika, esettanulmányok, kommunikáció stb.),

— szaknyelv, a szaktárgyak oktatása részben idegen nyelven.

d) Szakmai gyakorlat (a teljes képzési idő 8—10%-a, 24—30 tanulmányi pont).

5. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az ismeretek ellenőrzési rendszere a tantervben előírt — részben egymásra épülő, részben egymástól független — aláírások és gyakorlati jegyek megszerzéséből, vizsgák — beszámolók, kollokviumok, szigorlatok — letételéből, szakmai gyakorlat elvégzéséből, szakdolgozat elkészítéséből, valamint záróvizsgából tevődik össze. Az ellenőrzés formái: aláírás, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat, záróvizsga.

5.1. Kötelező szigorlatok (10 tanulmányi pont)

— Társadalomtudományi szigorlat (filozófia, szociológia, politikatudomány, történelem, nemzetközi rendszer).

— Módszertani szigorlat (statisztika, informatika, társadalomkutatás metodológiája, logika, forráselemzés).

— Szakképzést kifejező szigorlat (közgazdaságtan, nemzetközi kapcsolatok története, nemzetközi politika elmélete és gyakorlata, nemzetközi jog, nemzetközi szervezetek, nemzetközi politikai gazdaságtan, Európai Unió).

5.2. Szakdolgozat (36 tanulmányi pont)

A szakdolgozat olyan nemzetközi tanulmányok szakképzéséhez kapcsolódó írásbeli munka, amelyben a hallgatónak tanúsítaniuk kell a hazai és nemzetközi szakirodalomban való jártasságot, képességüket a tanultak önálló alkalmazására és a szakirodalom feldolgozására, továbbá önálló gyakorlati és elméleti külső munka végzésére.

5.3. Záróvizsga

5.3.1. A záróvizsgára bocsátás feltételei

a) Tantárgyak vizsgajegyeinek szabályzatban előírt minimális értéknél nem rosszabb átlaga.

b) Angol és egy további idegen nyelvből felsőfokú C típusú, államilag elismert nyelvvizsga, amelyek közül legalább az egyik szakmai anyaggal (nemzetközi kapcsolatok szaknyelv) bővített, vagy egy idegen nyelvből általános felsőfokú C típusú és két további idegen nyelvből szakmai anyaggal bővített (nemzetközi kapcsolatok szaknyelv) középfokú államilag elismert nyelvvizsga, amelyek közül az egyik az angol nyelv.

c) Az intézmény által előírt szakmai gyakorlat(ok) teljesítése.

d) Két opponens által bírált és elfogadott szakdolgozat.

e) 300 tanulmányi pont megszerzése.

5.3.2. A záróvizsga részei

A szakdolgozat megvédése bizottság előtt, valamint komplex szóbeli záróvizsga, ahol a hallgató számot ad arról, hogy a szakma gyakorlásához szükséges, a képzési célnál meghatározott ismereteket és készségeket birtokolja, s képes azokat összefüggéseiben kezelni, és alkalmazni.

5.3.3. A záróvizsga eredménye

A komplex szóbeli záróvizsga eredményéből, valamint a szakdolgozat védésére kapott érdemjegyből számított egyszerű számtani átlag, egész számra kerekítve.

A Kormány 125/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelete

az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképzésben résztvevők számára szervezett központi gyakornoki rendszerről

1. §

(1) A rendelet hatálya az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképzésben (a továbbiakban: szakképzés) résztvevő személyekre (a továbbiakban: jelölt), az őket a szakképzésük ideje alatt foglalkoztatókra (a továbbiakban: munkáltató), valamint az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 116. §-ának (3) bekezdése szerinti felsőoktatási intézményekre (a továbbiakban: felsőoktatási intézmény) terjed ki.

(2) Az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképzés (a továbbiakban: szakképzés) megszerzésének feltételeit az egészségügyi miniszter rendelete tartalmazza.

(3) A szakképzés az egészségügyi miniszter által meghatározott időtartamú, munkavégzésre irányuló jogviszonyban (a továbbiakban: munkaviszony) eltöltött törzsképzési és szakgyakorlati időből áll.

2. §

(1) Az első szakképzés megszerzésének törzsképzési ideje tartamára a magyar állampolgárok részére az állam központi gyakornoki rendszert hoz létre, és működtet, melynek fedezetét az Egészségügyi Minisztérium fejezet éves költségvetési előirányzataiban biztosítja.

(2) A központi gyakornoki rendszer célja, hogy

a) elősegítse az egészségügyi ellátás biztosításához szükséges számú és szakmai végzettségű szakember képzését,

b) lehetővé tegye az egészségpolitikai fejlesztések megvalósításához szükséges humánerőforrás biztosítását a prioritások figyelembevételével,

c) elősegítse a regionális ellátási szükséglethez igazodó személyi feltételek megvalósítását, az ellátás szakmai színvonalának területi kiegyenlítését,

d) biztosítsa a felsőoktatási intézmény és az általa a szakképzésre akkreditált képzőhelyen folytatott, magas szintű, országosan egységes strukturált programok egymásra épülő rendszerén keresztül megvalósuló, magas szintű szakemberképzés kialakítását.

(3) A felsőoktatási intézmény az akkreditált képzőhellyel a gyakorlati képzés költségeinek megtérítéséről megállapodást köt.

3. §

(1) A jelölt a megpályázott munkahelye szerinti munkáltatóval előszerződést köt.

(2) Az előszerződésben

a) a jelölt vállalja, hogy a törzsképzési idő eredményes befejezése után a munkáltatóval munkaviszonyt létesít,

b) a munkáltató vállalja, hogy a törzsképzési idő eredményes elvégzését követően alkalmazza a jelöltet szakgyakorlatának folytatására,

c) meg kell határozni azt a szervezeti egységet ahol a munkáltató a jelöltet foglalkoztatni fogja.

(3) A jelölt előszerződésének birtokában jelentkezik központi gyakornoki felvételre az általa választott hazai felsőoktatási intézménybe.

4. §

(1) A felsőoktatási intézmény az egészségügyi miniszter által számára meghatározott és évente március 31-éig közzétett keretszámban és szakon hirdet felvételt a törzsképzésben való részvételre.

(2) A központi gyakornoki rendszerbe az a jelölt kerülhet, aki

a) a hazai felsőoktatási intézmény által kiadott vagy honosított (elismert), a szakképesítés megszerzéséhez megfelelő végzettséget igazoló oklevéllel, és

b) előszerződéssel rendelkezik,

c) a felvételi eljárás során megfelelő eredményt ért el,

d) külön jogszabály előírása esetén kamarai tagságát, és

e) a megfelelő országos nyilvántartásba történt felvételét igazolja.

(3) A szakképzés törzsképzési idejére a jelölt központi gyakornoki minőségben közalkalmazotti jogviszonyt létesít a felsőoktatási intézménnyel. A központi gyakornok illetménye a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) alapján, az illetménytáblában meghatározott mértékben kerül megállapításra. Juttatásait a Kjt. alapján, a képzőhelyen hasonló beosztásban dolgozók részére járó egyéb juttatások alapulvételével kell megállapítani.

(4) A központi költségvetés a központi gyakornokot a Kjt. alapján kötelezően megillető illetmény és az illetménnyel összefüggő járulékok megfizetését biztosítja.

5. §

(1) A központi gyakornoki idő alatt a jelöltnek teljesítenie kell a törzsképzési idő előírt programját és a részvizsgákat.

(2) A központi gyakornoki idő a (3) bekezdésben foglalt kivétellel — méltányolható okból — összesen legfeljebb 6 hónap időtartamra szakítható meg. A méltányolható ok elfogadásáról a felsőoktatási intézmény dönt.

(3) A központi gyakornoki idő a sorkatonai vagy polgári szolgálat, illetve a 10 éven aluli gyermek ápolása, gondozása miatt munkavégzési kötelezettséggel nem járó időszak teljes időtartamára megszakítható.

(4) Ha a törzsképzési idő alatt a jelölt a képzési időszak jogszabályban előírt feltételeit nem teljesíti, és közalkalmazotti jogviszonyának határozott ideje letelt, központi gyakornokként tovább nem foglalkoztatható. Ha a jelölt a törzsképzés feltételeit méltányolható ok miatt csak részben teljesíti, a felsőoktatási intézmény egy részsképzési elemnek a szakgyakorlat ideje alatt történő teljesítését engedélyezheti. A méltányolható ok elfogadásáról a felsőoktatási intézmény dönt.

(5) Az ismételt részsképzés teljesítéséhez a jelölt a felsőoktatási intézmény által — az egészségügyi miniszterrel egyetértésben — megállapított képzési költségét megfizetni köteles.

(6) Ha a jelölt a központi gyakornoki idő alatt — méltányolható ok és más szakterület választása nélkül — hagyja el választott szakterületét (pályaelhagyás) a törzsképzésnek a felsőoktatási intézmény által az (5) bekezdés szerinti módon megállapított képzési költségét megtéríteni köteles.

6. §

(1) A jelölt a szakképzés ideje alatt ügyeletet csak felügyelettel láthat el.

(2) Akkreditált képzőhelyről a jelölt a vele előszerződést kötött, szakképzésre nem akkreditált képzőhelyre is kirendelhető felügyelet mellett végzett ügyeleti tevékenység ellátására.

7. §

(1) Az előszerződést kötő munkáltató biztosítja a jelölt számára a szakképesítésének megszerzéséhez minimálisan szükséges szakgyakorlati időre a munkaviszony fenntartását.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak alól kivételt képez a fegyelmi elbocsátás, a munkáltató, illetve annak az előszerződés szerinti szervezeti egysége megszűnése.

(3) Ha a jelölt előszerződését szakképzésre nem akkreditált munkáltatóval kötötte, a munkáltató a szakgyakorlat teljes időtartamára vállalja a jelölt akkreditált képzőhelyre történő kirendelését és javadalmazását.

(4) Ha a jelölt a központi gyakornoki idő alatt a kötelezettségeit nem teljesíti, azok pótlásáig a szakgyakorlat további feltételeinek teljesítését nem kezdheti meg.

8. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, központi gyakornok foglalkoztatására első alkalommal 1999. október 1. napjától az általános orvosi és fogorvosi oklevéllel rendelkezők tekintetében, a 4. § (2) bekezdésének c) pontjában szabályozott felvételi eljárásra első alkalommal a 2001/2002-es tanévben végzők esetén kerül sor.

(2) A rendelet 3. §-a, 4. §-a (2) bekezdésének b) pontja, 6. §-ának (2) bekezdése és 7. §-a előírásait a háziorvosi és fogorvosi szakképzésben részt vevő jelöltekre nem kell alkalmazni.

(3) Felhatalmazást kap az egészségügyi miniszter, hogy a felvételi eljárás szabályait, valamint a képzőhelyek akkreditálásának feltételeit rendeletben szabályozza.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 25/1999. (VIII. 6.) BM rendelete

az egyes szakmai és vizsgáztatási követelmények kiadásáról szóló 38/1997. (VI. 27.) BM rendelet módosításáról

A szakképzésről szóló, módosított 1993. évi LXXVI. törvény 5. §-a (1) bekezdésének b) pontjában foglalt felhatalmazás alapján az alábbiakat rendelem el:

1. §

Az egyes szakmai és vizsgáztatási követelmények kiadásáról szóló 38/1997. (VI. 27.) BM rendelet mellékletében a Határrendész szakképesítés szakmai és vizsgáztatási követelményei című rész helyébe az e rendelet *mellékletében* foglaltak lépnek.

2. §

Ez a rendelet 1999. szeptember 1-jén lép hatályba.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

Melléklet

a 25/1999. (VIII. 6.) BM rendelethez

HATÁRRENDESZ szakképesítés szakmai és vizsgáztatási követelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

OKJ azonosító száma	Szakképesítés megnevezése	Jegyzékbe kerülés éve	Alkalmazásának utolsó napja
52 8912 01	Határrendész	1993.	visszavonásig

II. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR-száma	megnevezése
5361	Határrendész

2. A szakképesítéssel betölthető további és rokon munkakörök, foglalkozások

A munkakör, foglalkozás	
FEOR-száma	megnevezése
5369	Személy- és vagyonőr
5369	Biztonságsszervező

3. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A határrendész szakképesítés a Határőrség hivatásos tiszthelyettesi és zászlósi munkaköreiben biztosítja, hogy a határrendész képes legyen az államhatár jogellenes átlépésének megakadályozására, az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető cselekmények megelőzése, felderítése, megakadályozása, illetőleg megszakítása érdekében rendészeti, védelmi és egyéb szolgálati tevékenységek ellátásakor a jogszerű, szakszerű és eredményes intézkedések végrehajtására.

A szakképesítés elsősorban a Határőrség területi és helyi szerveiben, a határőrizeti, a határforgalmi kirendeltségek, illetve a határvadász századok állományában meghatározott beosztások betöltésére jogosít és a főtörzsszázlói rendfokozat elérését biztosítja.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

A képzésben való részvétel feltételei:

- magyar állampolgárság;
- betöltött 18. életév;

- teljes cselekvőképesség;
- állandó belföldi lakóhely;
- büntetlen előélet;
- középiskolai érettségi;
- hivatásos szolgálatra való egészségi, pszichikai, fizikai alkalmasság;
- elfogadja egyes alkotmányos jogainak a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény szerinti korlátozását;
- megfelel a hivatásos állományba vétel fenti pontokban meghatározott feltételeinek;
- teljesíti a felvételi előírásokat;
- vállalja a határrendész szolgálatot, a határrendész képzéssel járó követelményeket, kötelességeket.

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatsoportok, feladatok

A határrendész szakma gyakorlása során az oktatók tantárgyak által lefedett szakmai ismeretek területén belül ismerje:

- a Magyar Köztársaság államszervezetének rendszerében a Fegyveres Erők, a Határőrség helyét, szerepét, a határőrizetről és a Határőrségről szóló 1997. évi XXXII. törvény alapján a vonatkozó alapfogalmakat, feladatokat, a szervezet felépítését, működésének fő szabályait;
- a határőr igazgatóságok, határőrizeti kirendeltségek, határforgalmi kirendeltségek, határvadász századok szervezetét, tevékenységének elveit, a feladatellátásra vonatkozó jogszabályokat, szabályzatokat, a kirendeltségek, alegységek működésének fő szabályait;
- a járőrszolgálat ellátásának szabályait, a határrendész intézkedéseit, a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó rendelkezéseket;
- az államhatárral összefüggő nemzetközi szerződésekből adódó főbb feladatokat;
- a szolgálati állatok, műszaki-technikai berendezések, technikai eszközök alkalmazásának alapvető kérdéseit;
- a határforgalom ellenőrzésének elveit, rendszerét, gyakorlatát a kirendeltségek működésének, irányításának alapelveit, az együttműködésből adódó feladatokat;
- az úti okmányok, az európai uniós, a szomszédos és más államok személyi igazolványai, valamint gépjármű forgalmi okmányok és más vezetői engedélyek fajtáit, anyagának védelmi és biztonsági rendszere jellemzőit, eredetiségét és érvényességét;
- az európai uniós, a szomszédos és más államok által kiadott vízumok fajtáit, biztonsági jellemzőit, érvényességükre vonatkozó szabályokat, kiadásának, kezelésének, tárolásának szabályait;
- a személyazonosítást elősegítő ismereteket, jellemzőit és felhasználásukat az ellenőrzés során;
- a jogellenes cselekményt elkövetők, embercsempészek módszereit;

- a kábítószer elleni küzdelemből adódó feladatokat, a fegyver, lőszer, sugárzó anyag elrejtésének, az államhatáron való átjuttatásának módszereit, a lopott gépjárművek felfedésének lehetőségeit;
- a rendszeresített számítástechnikai eszközök kezelését;
- az általános és személyiség-lélektan alapfogalmait, a kulturált határrendész intézkedés alkalmazott pszichológiai módszereit;
- a magyar határőrizet történetének főbb szakaszait, jellemzőit, a határőrizetben napjainkban végbement változásokat;
- a szomszédos államokról rendelkezésre álló legfontosabb jellemzőket (népesség összetétel, gazdasági fejlettség, kulturális hagyományok, idegenforgalmi nevezetességek, közlekedési infrastrukturális helyzet stb.);
- szakaszokéig a harcvezetés elveit, béke és minősített időszakokban történő rendvédelmi hatósági és csapaterős tevékenységek alapvető feladatait;
- a Határőrségnél rendszeresített fegyver és haditechnikai eszközök működésének, használatának alapelveit;
- alapvető jogelméleti fogalmakat, a Magyar Köztársaság Alkotmányának alapvető rendelkezéseit, az államigazgatási (közigazgatási), büntető- és szabálysértési jog alapvető szabályait;
- a Határőrség tevékenységét meghatározó államigazgatási (közigazgatási), büntetőeljárás és szabálysértési eljárási szabályokat;
- a külföldiekre vonatkozó rendészeti szabályokat;
- az államhatárral összefüggő, valamint a közúti határátelőkölőhelyen elkövetett szabálysértéseket, a helyszíni bírságolás és a szabálysértési feljelentés szabályait;
- a menekültügyel kapcsolatos határőrségi eljárást;
- a személyek államhatáron történő átadás-átvételével kapcsolatos határőrségi feladatokat;
- a schengeni egyezményből adódó rendészeti jellegű feladatok alapvető elvi kérdéseit;
- az alapvető kriminalisztikai elveket, eszközöket, módszereket, eljárásokat;
- a nyílt felderítő munka alapjait, módszereit, eszközeit, fő irányait, területeit;
- az államhatárral összefüggő, Határőrség hatáskörébe tartozó bűncselekményeket, a Határőrség bűnüldözési feladatait, nyomozati eljárásokat;
- létesítmény, objektum, terület őrzését, védelmét, az oda történő be- és kiléptetést, a szállítás és a belső rend biztonsági szempontból történő ellenőrzését;
- jármű és más ingóság őrzését, védelmét;
- szállítmányok kísérését, őrzését, illetve pénz- és értékszállítások végzését;
- személyek testi épségének, személyi szabadságának védelmét, azok ellen irányuló fenyegetések, támadások elhárítását;
- helyszínbiztosítást, rendezvénybiztosítást;
- a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény és a kapcsolódó jog-

szabályok szerint a határrendész állományra vonatkozó, a szolgálati viszonyt rendező alapvető szabályokat;

— a Határőrség tagjainak jogait és kötelességeit, a fegyelmi és a kártérítési eljárás rendjét, szankcióit, valamint az alaki és öltözködési szabályzatok előírásait.

2. A szakmai képzés során elsajátítandó ismeretek, jártasságok és készségek meghatározása

A szakmai követelmények szintjei ismeretkörönként (tantárgyanként) kerültek meghatározásra.

A képzés során oktatott ismeretkörök (tantárgyak):

- idegen nyelv;
- testnevelés;
- logika-etika-pszichológia;
- szaktörténet;
- jogi és igazgatási ismeretek;
- kriminalisztika;
- szolgálati, alaki és lőkiképzési ismeretek;
- térképészeti ismeretek és tereptan;
- informatika, számítástechnika;
- vezetélmélet és pedagógia;
- logisztikai ismeretek;
- határőrizeti ismeretek;
- határforgalmi ismeretek;
- határvédelmi ismeretek;
- bűnügyi és felderítő ismeretek;
- idegenrendészeti, szabálysértési és menekültügyi ismeretek.

Az egyes ismeretkörök (tantárgyak) szakmai követelményei:

A tanuló

Idegen nyelvből

Beszédértési készség szintjén:

— legyen képes mindennapi beszédhelyzetekben és határrendész szakmai szituációkban, rövidebb mondatok, kérdések, utasítások megértésére; rövidebb, folyamatos beszéd lényegének megértésére.

Beszédkésztség szinten:

— legyen képes mindennapi beszédhelyzetekben és határrendész szakmai szituációkban a szükséges kérdéseket feltenni, illetve válaszolni azokra az értesben nem zavaró folyamatossággal; az eligazodáshoz szükséges alapvető információkat megszerezni, illetve megadni; folyamatos párbeszédet folytatni a legfontosabb beszédzándékok kifejezésre juttatásával; néhány percig folyamatosan beszélni az alapvető nyelvtani szerkezetek megfelelő módon történő alkalmazásával.

Olvasásértési készség szintjén:

— legyen képes eredeti célnyelvi szövegeket (kérdőívek, jelzőtáblák, feliratok, közérdekű információk, feljegyzések, értesítések, telexek, táviratok, meghívók, leve-

lek, tájékoztatók) nyomtatott szótár segítségével megérteni, és azokból a lényegét leszűrni.

Írásbeli készség szintjén:

— legyen képes a célnyelven számokat és egyszerű szimbólumokat tartalmazó jegyzeteket írni diktálás után; gyakorlati tapasztalatszerzés után egyszerű, rövid táviratot írni, kérdőíveket és formanyomtatványokat kitölteni; egyszerű rövid üzeneteket, feljegyzéseket, leveleket írni és ezekre nyomtatott szótár segítségével válaszolni.

Testnevelésből

Ismerje:

— a határőrségi és BM tanintézeti sportversenyek rendszerét és versenyszámait; a labdarúgás, kézilabda és kosárlabda sportágak mozgásrendszerét és szabályait.

Tudja végrehajtani, illetve teljesíteni:

— az önvédelmi alaphelyzeteket, alapfogásokat; a szabadulásokat átkarolásokból, fogásokból; az ütések, szúrások és rúgások elleni védekezéseket, az elvezető fogásokat; a rendőrbot használatát; a rendőri közelharcot, testi kényszer és bilincselést; a rövidtávfutást 100 méteren; a távolugrást; a kézigránát-hajítást (táv- és célbadobás); a közép-távfutást 800 méteren; a hosszútáv- és terep futást, gyakorló öltözetes futást 2000 méteren; az általános állóképesség fejlesztést; a célgyimnasztikai gyakorlatokat kéziszerrel tornaszereken (tömött labda, kézi súlyzó, ugrókötel, pad, bordásfal, ugrószekevény, zsámoly); a testi képességfelmérő tesztek; tetszőleges úszásnemben való 400 méter folyamatos úszást.

Logika-etika-pszichológiából

Ismerje:

— a logika fogalmát, tárgyát; a fogalom tartalmát és terjedelmét; az ítélet fogalmát, alanyát, tárgyát, fajtáit; a hipotézis, az elmélet, a bizonyítás és a cáfolás fogalmát; az erkölcs, norma, etika fogalmát; a humanizmus, hazaszereget, hazafiság, nemzettudat, vallás tartalmát; az életpálya, hivatástudat fogalmát; a szaktetika, felelősség, hűség, bajtársiasság, igazságosság tartalmát; az illem, etikett, protokoll lényegét; a lélektan fogalmát, módszereit, a megismerési folyamatokat; a személyiség, a jellem és az akarat lényegét; az empátia fogalmát, jellemzőit; az interakció, kommunikáció, a testbeszéd lényegét, összefüggését; a státusz, a szerep lényegét, tartalmát; az érzelem lényegét, a félelem jellemzőit, megnyilvánulási formáit; az önismeret, a társismeret lényegét; az attitűd, az előítélet lényegét, jellemzőit;

— a helyes gondolkodás legalapvetőbb törvényeit; a fogalmak felosztását és osztályozását; a hipotézis felállításának menetét; a bizonyítás és cáfolás főbb jellemzőit; a társadalmi és egyéni erkölcs lényegét; a humánus magatartás, nagy világvallások lényegét; az erkölcsi felelősséget a határrendész munkájában, a szolgálati jellegéből adódó kapcsolatrendszer etikai kérdéseit; az érzéki és gondolati megismerés jegyeit, összefüggésüket; a figyelem szerepét a

megismerési folyamatban; a határrendész munka motivációs tényezőit, az akarati cselekvést; a határrendész társadalmi szerep tartalmát; az agresszió kialakulásának folyamatát és jellemzőit; a határrendész személyiségét befolyásoló sajátos tényezőket;

— a következtetés fogalmát, összetételét; a probléma felvetését, megfogalmazását; az erkölcs felosztását, normák fokozatait; etikai kategóriákat; az egyéni életpálya szakaszait; a határrendész hivatás követelményeit; a jómodor, az udvarias viselkedés, ápoltság, öltözködés szabályait; a beszéd felépítését, beszédkultúrát; az emberi természet főbb jellemzőit; a közvetlen és közvetett megismerés tartalmát; a személyiség kialakulása, típusai és megismerésének lehetőségeit; főbb devianciák felismerését és jellemzőit; a kommunikáció formáit, összetevőit; az egyén és társadalom kapcsolatát; az érzelmi állapotokat, az érzelmi átélést; a határrendész belső stabilitásának pszichológiai összetevőit; a felnőtt személyiség főbb ismertetőjegyeit, az empátia alkalmazását a határforgalom-ellenőrzésben és a kihallgatási (meghallgatási) feladat végrehajtásánál.

Jártasság szinten tudja:

— a bizonyítási (cáfolási) eljárás főbb szabályait; az emberismeret felhasználásával a testbeszéd, jelzések felismerését, értelmezését a szolgálati fellépés során; a határrendéssel szemben támasztott követelmények érvényesítését, a határrendész intézkedések során felmerülő lehetséges konfliktusok megelőzését és feloldását; a kulturált határrendész intézkedés jellemzőit és követelményeit.

Készség szinten tudja:

— az érzékelés-észlelés, a megfigyelés és a logikus gondolkodás, a személyészlelés lényegét, az akarati tényezők szerepét, a határrendész személyiségjegyeinek fontosabb összetevőit; az akarati tényezők szerepét a határrendész tevékenységében; az empátia készség fejlesztésének fontosságát; a személyiség megismerését segítő jellemvonás csoportokat és ezek összefüggéseit felismerni.

Szaktörténetből

Ismerje:

— az etnikai, területi határőrizet lényegét; a határvarmegyék fogalomrendszerét; a kiegyezés és a dualizmus hatását a magyar állam határainak őrizetére; a Magyar Királyi Vámőrség létrehozását; a Magyar Királyi Határőrség és a Magyar Királyi Határőrkerület Parancsnokságok megalakulását; az 1989-ig tartó fejlődési szakaszok lényegét;

— a határőrzés hagyományait a Kárpát-medencében; a végvárak, a katonai határőrvidékek jelentőségét; az 1848/49-es forradalom és szabadságharc jelentőségét; a Trianoni békeszerződés után kialakult határokat; a II. világháború után kialakult katonai-politikai helyzet lényegi jegeit;

— a gyeprürendszer kialakítását; a katonai határőrvidékek működését; a magyar feudális állam kiépítését, hatá-

rőrízetének jellegzetességeit; a Magyar Királyi Pénzügyőrség létrehozását, szervezetét; a Magyar Királyi Vámhivatalok létrehozását; a határőrző szervezetek működését a két világháború között; a polgári fejlődés feltételeinek létrejöttét és hatását; a dualizmus határőrizetének szakaszait, a határőrizet jellegét; a Honvéd Határőrség felállítását; a Magyar Állami Határrendőrség létrehozását; az Államvédelmi Hatóság létrehozását; az 1956-os forradalom utáni korszak főbb jellemzőit, változásait; a BM Határőrség létrehozását.

Jogi és igazgatási ismeretekből

Ismerje:

— a jogrendszer felépítését, sajátosságait, a jogalkotás folyamatát, a jogszabálytan alapvető fogalmait; az európai uniós jog rendszerének, szerkezetének, felépítésének sajátosságait; a Magyar Köztársaság Alkotmányának szerkezetét, a törvényhozói, végrehajtói, bírói hatalom gyakorlásának jogintézményeit, valamint az alapvető jogokat és kötelességeket; a közigazgatás szervezeti rendszerét, funkcióit; az államigazgatási eljárás folyamatát (az eljárás megindításától az érdemi határozat meghozataláig); a büntetőjog kialakulását, fejlődését, a nemzetközi jogi együttműködés irányelveit; a szabálysértési jog történeti adalékait;

— az állampolgárság tartalmi ismérveit, keletkezését, megszerzését és megszűnését; a közigazgatási szerv fogalmi meghatározását, jogképességének elemeit; az államigazgatási eljárás fogalmát, fajtáit, szakaszait; az államigazgatási törvény hatályát; a hatáskör és illetékesség szabályait, az első fokú eljárás alapvető szabályait (elintézési határidő, idézés, képviselő, kizárás, jegyzőkönyv); a bizonyítás fogalmát, a bizonyítási teher szabályait a közigazgatási szerv határozatának alakját, tartalmát;

— a büntetőjog forrásait, alapelveinek rendszerét, a Büntető Törvénykönyv tagozódását, hatályát; a büntetőjog feladatait; a bűncselekmény fogalmát, tartalmi ismérveit, fajtáit; az általános törvényi tényállás elemeit, az elemek kapcsolódási pontjait és összefüggéseit; az elkövetőket, a társas bűnelkövetés formáit, az elkövető felelősségre vonásának feltételeit, a büntetőjogi felelősségre vonás akadályait;

— a büntetőeljárás jog alapvető rendelkezéseit, az alapelvek rendszerét, garanciális jelentőségüket; a büntetőeljárásban részt vevő hatóságokat, magánszemélyeket; a jogorvoslati rendszer felépítését a büntetőeljárásban a nyomozás során;

— a közigazgatási jogviszonyra vonatkozó alapvető szabályokat; a szabálysértés fogalmát, jellemzőit, a szabálysértés során eljáró szerveket, a szabálysértési feljelentés általános és specifikus kritériumait; a hatáskör és illetékesség szabályait a szabálysértési jogban; az elkövető felelősségre vonásának feltételeit, a szabálysértési határozat alaki és tartalmi követelményeit; a szabálysértés szankciórendszerét, a fiatalokorra vonatkozó különleges rendelkezéseket a szabálysértési jogban.

Jártasság szinten tudja végrehajtani:

— a katonákra vonatkozó speciális szabályokat a büntetőjogban; a szabálysértési törvény kapcsolódási pontjait a határőrizeti törvényhez; a fiatakorúakra és a katonákra vonatkozó különleges rendelkezéseket a szabálysértési jogban, a halaszthatatlan nyomozási cselekmények, a bizonyítási rendszer, a kényszerintézkedések szabályait a büntetőeljárásban.

Kriminalisztikából

Ismerje:

— a kriminalisztikai fogalmakat; a kriminalisztika szakterületeinek fogalmát, jelentőségét; a felderítés és a bizonyítás összefüggéseit;

— a kriminalisztika helyét, szerepét a bünyogi tudományok rendszerében, a kriminalisztika felosztását, tartalmát; a bizonyítás számára fontos nyomokat és anyagmaradványokat, ezekből levonható következtetéseket; a bűncselekmény szempontjából fontos helyszíneket; a szakértői munka jelentőségét, szerepét; a kihallgatási taktika megválasztását;

— a nyomok felkutatásának, rögzítésének, biztosításának szabályait; a helyszíni szemle végrehajtását; a körözés rendszerét; a rendőrségi fogdák működtetését; a szakértő, szaktanácsadó bevonásának gyakorlatát; a kutatás végrehajtását; a nyomozás folyamatát és kriminalisztikai szabályait; a nyomozás során keletkezett iratok elkészítésének szabályait.

Jártasság szinten tudja:

— a bünyogi nyilvántartást alkalmazni, kezelni; a határőrségi bünyogi célú nyilvántartást alkalmazni, kezelni;

— végrehajtani a helyszínbiztosítást; a gyanúsított és tanú kihallgatását, adatgyűjtést, jármű, csomag és ruházat átvizsgálást; elkészíteni a nyomozási tervet, kihallgatásról és kutatásról készült jegyzőkönyvet. Legyen képes alapvető fényképfelvételek készítésére kézből és állványról.

Szolgálati, alaki és lökiképzési ismeretekből

Ismerje:

— a lövés jelenségét; a lövedék útját a levegőben; a szórási törvényszerűségét; a Határőrségnél rendszeresített fegyverek rendeltetését, jellemzését, felépítését, működését, az ügyviteli alapelveket;

— a robbanó anyagok, szerkezetek fajtáit; a toló hatású robbanó anyagok hatását, alkalmazását;

— az alaki fogásokat kötetekben, az alaki tevékenység fegyver nélkül; az alegységek sorakoztatását, tiszteletadást menet közben; az alaki fogásokat fegyverrel; a tiszteletadást fegyverrel; az alaki fogásokat; a előkészítő komplex foglalkozásokat; az előkészítő kézigránát dobó gyakorlatokat;

— a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény alapvető rendelkezéseit, kiemelten az alá- fölérendeltségi viszonyokat, a szolgálati viszonyt; az ügykezelők feladatait.

Jártasság szinten tudja végrehajtani:

— a rendszeresített fegyverekkel való célzás, irányzás, tüzelés szabályait különböző célokra; az éles kézigránát dobógyakorlatot; a raj, a szakasz vezetését; a géppuska alaplőgyakorlatot.

Készség szinten tudja végrehajtani:

— a gépkarabély, pisztoly lőgyakorlatokat, a pisztoly, gépkarabély, géppuska szét- és összeszerelését, az össz-fegyvernemi védőkészlet fel- és levételét.

Térképészeti és tereptani ismeretekből

Ismerje:

— a katonai térképek koordináta rendszerét; a jelenségek módját, rövidített koordinátákkal;

— Magyarország katonaföldrajzi helyzetét, a természeti viszonyok határőrizeti tevékenységét befolyásoló szerepét; műveletek végrehajtását a térképen, vázlatok készítését; a schengeni szerződésben részt vevő államok és a szomszédos országok határőrizeti szerveinek diszlokációját.

Jártasság szinten tudja végrehajtani:

— a tájékozódás műveleteit, tájékozódást a terepen, menetvonalvázlat készítését mágneses azimut szerinti menethez; mérések végrehajtását a terepen, álláspont meghatározását.

Készség szinten tudja végrehajtani:

— a tájékozódás eszközeinek alkalmazását, a terepen történő mozgást vázlat alapján.

Informatika-számítástechnikai ismeretekből

Ismerje:

— a hardver, szoftver fogalmát, típusait; a számítógépek működési elvét; a számítógépes adattárolás lényegét; adatvédelmi szabályokat;

— a számítógépek felépítését; az alkalmazott hardver műszaki jellemzőit; az alkalmazott operációs rendszereket; az alkalmazott vezetékes és vezeték nélküli híradó eszközöket;

— a számítógépek működésének logikai alapjait; a számítógépes hálózatok működésének alapjait.

Jártasság szinten tudja végrehajtani:

— a gépírás ismereteket; a számítógépek, nyomtatók üzembe helyezését; a rendszeresített operációs rendszerek alapvető utasításainak alkalmazását; a kirendeltségeken alkalmazott felhasználói szoftverek kezelését; a kirendeltségeken rendszeresített szövegszerkesztők kezelését; a kirendeltségeken rendszeresített vezetékes és vezeték nélküli eszközök kezelését.

Vezetélméleti és pedagógiai ismeretekből

Ismerje:

— a vezetélméleti alapismereteket, a vezetést, mint komplex tevékenységet; a vezetés kulcskérdését a döntést; az ellenőrzést, a Határőrség ellenőrzési rendszerét; a pedagógiai, neveléstudományi, didaktikai alapfogalmakat;

— a vezetés eszközeit; a tanítás-tanulás megszervezését, a tanítási órák, foglalkozások felépítését; a tanítás-tanulás eszközeit, módszereit; a személyzeti ismereteket.

Jártasság szinten tudja végrehajtani:

— az oktatást; a beosztottak megismerésének módjait, a közösségi nevelést; az oktatók, oktatottak állandó tevékenységét, az ismeretközlés metodikai eljárását.

Logisztikai ismeretekből

Ismerje:

— az általános munka- és balesetvédelem kérdéseit; a tűzvédelem kérdéseit; a katasztrófatípusokat;

— a gazdálkodási, műszaki, technikai, ellátási, fenntartási, költségvetési ismereteket; az egészségügyi ellátás rendszerét;

— a fegyverzeti, a Határőrség által szolgálatban alkalmazott technikai eszközökkel, berendezésekkel kapcsolatos ismereteket, a gépjármű üzemeltetési ismereteket; az elsősegélynyújtás ismereteit.

Legyen képes:

— gépjárművezetésre, elsősegélynyújtásra, a munkavédelemre vonatkozó általános és szakmai tevékenységekhez kapcsolódó, különösen a balesetvédelemre, a tűzvédelemre és a katasztrófaelhárításra vonatkozó szabályok végrehajtására.

Határőrizeti ismeretekből

Ismerje:

— a Határőrséghez, határőrizeti kirendeltségek tevékenységéhez kapcsolódó fogalmakat; az őrzött objektumok csoportosítását, azok biztonságát befolyásoló tényezőket;

— a határőrizeti kirendeltség hivatali működési rendjét; a munkaértekezletek tartalmát; a határőrizeti kirendeltségen az ellenőrzés rendszerét, tartalmát; a szomszédos országok jellemzőit;

— a Határőrség helyét, szerepét, rendeltetését, jogállását, feladatait, hatáskörét és illetékességét; a Határőrség állományát, erőit, eszközeit, irányítását, együttműködését, a határrenddel, határrendsértésekkel, határrendi esetekkel kapcsolatos kérdéseket, a határterület, működési terület tartalmát, az egyezményes jeleket, jelzéseket; az államhatár őrizetét, a határőrizet alapelveit, a határrendész jogait és kötelezettségeit; a szolgálati megterhelést, járandóságokat, a határőrizeti kirendeltség szolgálati személyeit; a járőr felszerelését, fegyverzetét; a feladatok átadásának, átvételének, ellátásának és az utasítás teljesítésének követelményét, a közreműködő segítség és eszköz igénybevétele, az intézkedési kötelezettséget; a szolgálati fellépés módját; az intézkedés akadályai megszüntetésének közös szabályait; a határrendész segítségnyújtás kötelezettségét, a kényszerítő eszközök alkalmazásának követelményeit és általános szabályait; az arányosság követelményét; a határőrizeti kirendeltség fogalmát, feladatát, erőit, eszközeit, hatáskörét, illetékességét, az alap, a megerősített és a rend-

kívüli szolgálat, valamint a határőrizeti akció tartalmát, a határőrizet jellemzőit sajátos viszonyok között, a határőrizeti kirendeltség riadónemeit; az elektronikus jelző és riasztórendszerek helyét, szerepét az őrzés biztonságában; a közveszéllyel fenyegetés esetén, illetve a katasztrófával fenyegető helyzetben teendő intézkedéseket.

Jártasság szinten tudja végrehajtani:

— a követelmények szerint a járőrszolgálatba lépést; a járőrszolgálat végrehajtását kirendeltségről és lakásra indulva, a határrendész járőr tevékenységét menetvonalon, a határrendész járőr tevékenységét szolgálati helyen, a kutatás, üldözés, zárás végrehajtását, a tevékenység rendjét ellenőrző áteresztő ponton; a járőrszolgálat ellenőrzését; a felvilágosítás kérését, az igazoltatást; a feltartóztatást, elfogást, előállítását; az elfogott személyek kísérését, átadását; a ruházat, csomag és jármű átvizsgálását, a fokozott ellenőrzés, biztonsági intézkedés végrehajtását, terület lezárását; az intézkedést önvészélyes állapot esetén, magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen; a helyszínbiztosítást; a közlekedésrendészeti intézkedést; intézkedést diplomáciai és egyéb személyes mentességet élvező személyekkel szemben, mentelmi jog alá eső egyéb személyekkel szemben, fegyveres erők, rendvédelmi szervek tagjaival szemben; intézkedést súlyos, fertőző betegség, haláleset, közművek és biztonsági berendezések meghibásodása, talált tárgy, elhagyott robbanó, sugárzó és mérgező anyag találása, állati tetem, sérült állat megtalálása esetén; intézkedést katasztrófa esetén, baleset helyszínén, a testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, elektromos sokkoló eszköz, rendőrbot, illetve más eszköz, szolgálati kutya, útzár, határrendész csapaterő alkalmazásának és a lőfegyver használat szabályait; a személy- és vagyonőr általános feladatait és magatartási szabályait; a mechanikus védelmi rendszerek működtetési lehetőségeit és feltételeit; az objektumot ért fegyveres támadás elhárításának lehetőségeit, módszereit; a kísérés általános szabályait, személyi és technikai feltételeit.

Határforgalmi ismeretekből

Ismerje:

— a határforgalom-ellenőrzéshez kapcsolódó alapfogalmakat, meghatározásokat;

— a határforgalom-ellenőrzés történetét, a határforgalom-ellenőrzés során bekövetkező váratlan helyzetek típusait, főbb jellemzőit; a személyazonosítás kialakulásának rövid történetét, fejlődését; a vízumszám felépítését, a vízumkérelem díjait, illetékét, a vízumokkal kapcsolatos nyilvántartási és felterjesztési kötelezettségeket; a videofelvétel mint bizonyítási eszköz készítésének szabályait; az alapvető vámszaki előírásokat, eljárásokat;

— a határátkelőhelyek fajtáit, jellemzőit, a nyomda-technikai eljárásokat, védelmi és biztonsági rendszereket; a határforgalom ellenőrzés hatósági eljárásainak szabályait; a határforgalmi akciók végrehajtásának szabályait, a veszélyes áruk forgalmának, ellenőrzésének szabályait; a

határforgalom-ellenőrzés módjainak lehetséges döntéseit, azok eljárási szabályait; a különböző események előfordulása esetén végrehajtandó feladatokat; a méltánylás és felmentés eseteit a határforgalomban, azok eljárási szabályait; a szomszédos országok, illetve a honi illetékes szervekkel, szervezetekkel való együttműködés feladatait; a szomszédos országok határátléptető bélyegző lenyomatának főbb ismérveit; a személyazonosítás szempontjából az ember külső anatómiai jellemzőit és funkcionális sajátosságait; a kábítószer elleni küzdelemből adódó feladatokat.

Jártasság szinten tudja végrehajtani:

— a határforgalom-ellenőrzés alap- és kapcsolódó egyéb feladatait; a határforgalom-ellenőrzéssel szemben támasztott követelményeket; a határforgalmi kirendeltség beosztottainak jelentési, felterjesztési kötelezettségeit; a konspirációs és biztonsági rendszabályokat; a határforgalom-ellenőrzés módjait, sajátosságait; a határforgalmi kirendeltség beosztottainak jogait, kötelezéseit, a szolgálati időre vonatkozó tilalmakat; a határforgalom-ellenőrzését elősegítő műszaki-technikai eszközöket, azok alkalmazásának rendjét; a személyazonosítás végrehajtásának szabályait, módszereit; a Magyar Köztársaság, az európai unió és a szomszédos, valamint más európai államok személyi igazolványainak, gépjármű forgalmi okmányainak, vezetői engedélyeinek jellemzőit, az átléptetés szabályait; a különböző határátlépésre jogosító úti okmányok jellemzőit, az átléptetés szabályait; a Magyar Köztársaság vízummentes utazás tárgyában kötött egyezményeit; a schengeni, a szomszédos és más államok által kiadott vízumok típusait, érvényességükre vonatkozó szabályokat; az úti okmányok ellenőrzésének és kezelésének szabályait, az úti okmányokban alkalmazott tartalmi hamisítások megjelenítési formáit; a külföldiek beutazásának, tartózkodásának szabályait; a jogellenes cselekményt elkövetők, embercsempészek módszereit, felfedésük lehetőségeit; a nagy értékű lopott gépjárművek felfedésének lehetőségeit; a kábítószerek, illetve kábító hatású anyagok felismerésének módszereit; a tiltott anyagok határátkelőhelyen történő felfedése érdekében végrehajtandó feladatokat; a számítógépen történő adatfeldolgozás szabályait és munkafázisait.

Határvédelmi ismeretekből

Ismerje:

— a Határőrség helyét, szerepét az országvédelem rendszerében; a fegyveres szervek, fegyveres erők felépítését, feladataikat; az alegységek rendeltetését, képességeit, erő eszközeit; a határvadász alegységek alkalmazásának elveit, feladatait; a határőr alegységek vezetésének alapjait, elveit, a harc megvívásának alapelveit, nyugvást, csapatmozgásokat; a határvadász raj határvédelmi harcának a megvívását; a konfliktushelyzet kezelését és a menekültbiztosítási, katasztrófa-helyzeti, veszélyhelyzeti feladatokat;

— az okmányok vezetésének szabályait; a határvadász rajparancsnok által elkészítendő harci okmányok rendszerét, azok elkészítésének szabályait.

Jártasság szinten tudja végrehajtani:

— a határrendész tevékenységét terepen; a határvadász raj nyugvásának, a menet előkészítésének rajparancsnoki munkáját, végrehajtását; a határvadász raj államhatár-védelmi harcát, a rendészeti célú határbiztosítás feladatait.

Készség szinten tudja:

— a konfliktushelyzetet kezelni; a menekültbiztosítás feladatainak rajszintű végrehajtását.

Bűnügyi és felderítő ismeretekből

Ismerje:

— a bűnügyi és felderítő szolgálathoz kapcsolódó alapfogalmakat; a hatáskörbe utalt bűncselekmények törvényi tényállásait; a bűnügyi és felderítő munkát meghatározó jogszabályokat, belső szabályzókat;

— a bűnügyi és felderítő szolgálatok tevékenységének alapjait, alapelveit; a nemzetközi és szervezett bűnözés jellemzőit és a határőrizeti rendszerben fellelhető jellemzőit; a bűnügyi és felderítő szolgálat igazgatóság szintű tevékenységét; a Határőrség bűnüldözési feladatait;

— a bűnügyi és felderítő szolgálat nyílt eszközeit, módszereit; a nyílt információgyűjtés módszerét és irányait; a nyílt információgyűjtés erőit, alkalmazási lehetőségeit; a bűnügyi és felderítő szolgálat bűnüldözési feladatait; a Határőrség hatáskörébe tartozó és más államhatárhoz kapcsolódó bűncselekmények törvényi tényállását, a konspirációs és biztonsági rendszabályokat; az információ feldolgozásának folyamatát.

Jártasság szinten tudja végrehajtani:

— a hatáskörbe utalt bűncselekmények észlelése esetén bevezetendő intézkedéseket; a megelőzés és felderítés érdekében alkalmazott nyílt és leplezett információgyűjtést; az állampolgári bejelentések vételét, az ezzel kapcsolatos alapvető intézkedéseket.

Idegenrendészeti, szabálysértési és menekültügyi ismeretekből

Ismerje:

— a rendészet, idegenrendészet fogalmát; a külföldi fogalmát; a beutazási, tartózkodási tilalom, kiutasítás, kitoloncolás, idegenrendészeti őrizet, kárigény fogalmát; a helyszínbírságot fogalmát; a menekülő, kérelmező, menekült, menedékes, befogadott, menedékjog, biztonságos származású ország, biztonságos harmadik ország, célország fogalmát; az egyezmény, szerződés, megállapodás lényegét; az államhatárral kapcsolatos szabálysértéseket; a hatáskörbe utalt, közúti határátkelőhelyeken elkövetett szabálysértéseket; a határterületen elkövetett egyéb szabálysértéseket; a külföldiek és magyar állampolgárok által elkövetett jogellenes cselekményeket, a Határőrség szakhatósági jogkörét, feladatait;

— a schengeni egyezményből adódó rendészeti jellegű intézkedések jelentőségét; az államhatárral összefüggő és a határterületen elkövetett szabálysértések tényállásait; az államigazgatási eljárási és az idegenrendészeti törvényben

megfogalmazott hatósági eljárások elveit és eltéréseit; a kirendeltségszintű idegenrendészeti hatósági feladatokat.

Jártasság szinten tudja végrehajtani:

— az államhatárral összefüggő, valamint egyéb szabálysértések elkövetésével kapcsolatos feladatokat; a hatáskörbe utalt szabálysértések helyszínbírságolását, a kirendeltségek hatáskörébe utalt idegenrendészeti hatósági feladatokat; a menekülőkkel összefüggő elsődleges meghallgatási és ellenőrzési feladatokat; a közösségi szállásokon végrehajtandó feladatokat, a kísérés általános szabályait, személyi és technikai feltételeit; a személyek államhatáron történő átadás-átvételével kapcsolatos kirendeltségszintű határőrségi feladatokat; a schengeni egyezményből adódó rendészeti jellegű feladatokat.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

Az iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli szakképzést követő szakmai vizsgát a 4/1996. (V. 24.) MüM rendelettel módosított 10/1993. (XII. 30.) MüM rendelet előírása szerint a belügyminiszter által feljogosított szakképző intézményben és az intézmény mellett működő vizsgabizottságok előtt kell letenni.

1. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A szakképesítés vizsgáztatási követelményei megegyeznek a III. fejezetben foglalt képzési követelmények tantárgyanként, illetve azokon belül jelölt témákban meghatározott elsajátítási szintekkel.

A vizsgázónak a vizsgák során egyértelműen bizonyítania kell, hogy a III. fejezetben felsorolt tantárgyakban, illetve azok témáiból megfelelő elméleti és gyakorlati tudással rendelkezik és a tantárgyi ismereteket képes átfogó, komplex módon a gyakorlatban is alkalmazni.

Az a tanuló, aki a határrendész szakképzés tantervében előírt tanulmányi kötelezettségeinek eleget tesz, az oktatott tantárgyakból legalább elégséges (2) évközi vizsgaeredményt ért el, szakmai vizsgára bocsátható.

A szakmai vizsgán számot kell adni a határőrizeti ismeretek, a határforgalmi ismeretek, a bűnügyi és felderítő ismeretek, a határvédelmi ismeretek, valamint az idegenrendészeti, szabálysértési és menekültügyi ismeretek elsajátításáról.

2. A szakmai vizsga részei

— Írásbeli vizsga: a belügyminiszter által kiadott kérdések alapján a határőrizeti ismeretek, határforgalmi ismeretek, bűnügyi és felderítő ismeretek, idegenrendészeti, szabálysértési és menekültügyi ismeretek tantárgyak témaköreiből.

Időtartama: legfeljebb 120 perc.

— Gyakorlati vizsga: a szolgálati helyzethez igazodó szituáció megoldásával, illetve bemutatásával legyen teljesíthető a gyakorlati vizsgarész, amely a határőrizeti ismeretek, a határforgalmi ismeretek, határvédelmi ismeretek, valamint idegenrendészeti, szabálysértési és menekültügyi ismeretek tantárgyak gyakorlati ismeretanyagát fogja át.

Időtartama: maximum 30 perc/fő.

— Szóbeli vizsga: a belügyminiszter által meghatározott tételjegyzék alapján a határőrizeti ismeretek, határforgalmi ismeretek, valamint a bűnügyi és felderítő ismeretek tantárgyak témaköreiből.

A vizsgázó az általa húzott tételen található kérdések megválaszolására történő felkészülésre 30 perc felkészülési időt kap. A szóbeli vizsgán segédeszköz nem használható.

Időtartama: maximum 40 perc/fő.

A szakmai vizsga letétele minden tanuló számára kötelező.

Az egészségügyi miniszter, valamint a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 31/1999. (VIII. 6.) EüM—FVM együttes rendelete

az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerekre és a növényvédő szerekre vonatkozó helyes laboratóriumi gyakorlat alkalmazásáról és ellenőrzéséről

Az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerekről szóló 1998. évi XXV. törvény 24. §-a (2) bekezdésének c) pontjában, valamint a növényvédelemről szóló 1988. évi 2. törvényerejű rendelet 24. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeljük el:

1. §

(1) E rendelet hatálya kiterjed

a) az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerek (a továbbiakban: gyógyszer) és a növényvédő szerek forgalomba hozatalát megelőzően, illetve a már forgalomba hozott gyógyszer esetén — az esetleges kockázat felmérése céljából — a b) pont alatti vizsgálóhelyeken végzett, a gyógyszerek biztonságos alkalmazhatóságát célzó vizsgálatok tervezésére, kivitelezésére, dokumentálására, az eredmények közzétételére, továbbá ezek ellenőrzésére és értékelésére vonatkozó Helyes Laboratóriumi Gyakorlatra (a továbbiakban: GLP), valamint

b) a gyógyszerek és a növényvédő szerek — a 2. számú melléklet I.1. pontjában meghatározott — biztonsági vizsgálatait végző laboratóriumokra, illetve vizsgálóhelyekre (a továbbiakban együtt: vizsgálóhely).

(2) E rendelet hatálya nem terjed ki a gyógyszerek klinikai kipróbálásával kapcsolatos vizsgálatokat végző vizsgálóhelyekre.

2. §

(1) A GLP alapelveit és követelményeit az *1. számú melléklet* tartalmazza.

(2) A GLP követelményei betartásának ellenőrzésére vonatkozó eljárásokat a *2. számú melléklet* tartalmazza.

(3) A vizsgálóhelyek GLP követelményeknek megfelelően történő működését, az egyes vizsgálatok kivitelezése GLP szintjének meghatározását, valamint azok betartásának ellenőrzését az Országos Gyógyszerészeti Intézet (a továbbiakban: OGYI) végzi.

(4) Az OGYI a (3) bekezdés szerinti tevékenysége keretében

a) GLP felügyelők alkalmazásával a vizsgálóhelyen helyszíni ellenőrzést folytat le,

b) helyszíni ellenőrzés, a vizsgálati jelentések és a rendelkezésre álló adatok alapján felülvizsgálja és ellenőrzi a GLP követelmények betartását,

c) az a) pont szerinti ellenőrzés eredménye alapján értékeli a vizsgálóhelyet vagy egy adott vizsgálat GLP szintjét.

(5) A (4) bekezdés c) pontja szerinti vizsgálóhely GLP értékelésről az OGYI határozatot hoz (a továbbiakban: GLP értékelés), amelyet magyar és angol nyelven állít ki. Amennyiben megállapítást nyer, hogy a vizsgálóhely nem tartja be a GLP követelményeket, az OGYI a kiadott GLP értékelés visszavonásáról határozatban rendelkezik.

(6) A GLP értékelésnek a vizsgálóhely azonosító adataira, a vizsgálat típusára, valamint a GLP-nek való megfelelésre vonatkozó adatait — közlemény formájában — az Egészségügyi Minisztérium, illetve a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium hivatalos lapjában közzé kell tenni.

(7) Az OGYI, illetve a GLP felügyelők a tevékenységük során tudomásukra jutott adatokat — a (6) bekezdésben, illetve a 4. §-ban foglaltak kivételével — az adatkezelésre vonatkozó jogszabályoknak megfelelően, bizalmasan kezelik.

(8) A GLP értékeléssel rendelkező vizsgálóhelyeket az OGYI két évente legalább egyszer ellenőrzi.

3. §

(1) A GLP értékelésről szóló, valamint az annak visszavonásáról rendelkező határozat angol nyelvű példányát az OGYI megküldi az érdekelt nemzetközi szervezeteknek, valamint a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) tagállamaiban működő GLP hatóságoknak.

(2) A GLP ellenőrző tevékenység, illetve a GLP értékelés a külön jogszabály szerint igazgatási szolgáltatási díj-köteles.

4. §

(1) A vizsgálóhely — az OGYI által kiadott GLP értékelés hiányában is — nyilatkozhat úgy, hogy tevékenysége során a GLP követelmények betartásával működik.

(2) Az (1) bekezdés szerinti vizsgálóhely működését az OGYI ellenőrizheti. Amennyiben az OGYI megállapítja, hogy a vizsgálóhely a GLP követelmények megsértésével működik, erről határozatban rendelkezik, és ezt a tényt az Egészségügyi Minisztérium, illetve Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium hivatalos lapjában közzé kell tenni.

5. §

A külföldön kiállított GLP értékelést — amennyiben nemzetközi egyezmény vagy megállapodás másként nem rendelkezik — az OGYI abban az esetben fogadja el, ha meggyőződött arról, hogy a külföldön végzett GLP ellenőrzést szakszerűen, az e rendelet mellékleteiben foglaltaknak megfelelően végezték el.

6. §

(1) Az OGYI tevékenységére az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni, a határozat ellen — az Egészségügyi Minisztériumnak címzett és az OGYI-hoz benyújtott — fellebbezéssel lehet élni.

(2) Az OGYI által alkalmazott, illetve megbízott a GLP felügyelők a vizsgálóhely helyszíni ellenőrzése során a vizsgálóhely területére beléphetnek, a GLP értékeléshez szükséges adatokhoz hozzáférhetnek, és a szükséges dokumentációba betekinhetnek.

7. §

(1) Ez a rendelet 1999. szeptember 1. napján lép hatályba.

(2) A 2. § (4) bekezdésének a) pontja szerinti GLP felügyelői tevékenység végzésének szakmai követelményeit a *3. számú melléklet* tartalmazza.

(3) Az e rendeletben foglalt rendelkezések — az Európai Közösségek Tanácsának a Helyes Laboratóriumi Gyakorlat (GLP) alkalmazására és a vegyi anyagokkal végzett kísérleteknél történő alkalmazása ellenőrzésére vonatkozó tagállami jogszabályok és közigazgatási előírások közelítéséről szóló 87/18/EGK irányelvnek,

— az Európai Közösségek Tanácsának a Helyes Laboratóriumi Gyakorlat vizsgálatáról és tanúsításáról szóló 88/320/EGK irányelvének,

— az Európai Közösségek Bizottságának az Európai Közösségek Tanácsának a Helyes Laboratóriumi Gyakorlat vizsgálatáról és tanúsításáról szóló 88/320/EGK irányelvének függelékét módosító 90/18/EGK irányelvének,

— az Európai Közösségek Tanácsának a Helyes Laboratóriumi Gyakorlat (GLP) alkalmazására és a vegyi anyagokkal végzett kísérleteknél történő alkalmazása ellenőrzésére vonatkozó tagállami jogszabályok és közigazgatási előírások közelítéséről szóló 87/18/EGK irányelvhez igazodó technikai haladásról rendelkező, az Európai Közösségek Bizottságának 99/11/EK irányelvének, valamint

— az Európai Közösségek Tanácsának a Helyes Laboratóriumi Gyakorlat vizsgálatáról és tanúsításáról szóló 88/320/EGK irányelv mellékletéhez igazodóan a technikai haladásról másodfokban rendelkező, az Európai Közösségek Bizottságának 99/12/EK irányelvének megfelelő szabályozást tartalmaznak.

Dr. Gógl Árpád s. k.,
egészségügyi miniszter

Dr. Torgyán József s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter

1. számú melléklet

a 31/1999. (VIII. 6.) EüM—FVM együttes rendelethez

A Helyes Laboratóriumi Gyakorlat alapelvei és követelményei

I. A fogalmak meghatározása

1. *Helyes Laboratóriumi Gyakorlat (a továbbiakban: GLP):* olyan minőségügyi rendszer, amely a nem klinikai és környezetbiztonsági vizsgálatok szervezésével és lefolytatásával foglalkozik. Magában foglalja azok tervezését, végrehajtását, ellenőrzését, dokumentálását, archiválását és zárójelentés kibocsátását.

2. A vizsgálóhely szervezetével kapcsolatos meghatározások:

2.1. *vizsgálóhely (test facility):* a személyek, a helyiségek és a működő egységek összessége, amelyek a vizsgálatok elvégzéséhez, a nem klinikai és a környezetbiztonsági vizsgálatokhoz szükségesek. A többhelyszínű (multisite) vizsgálatok esetén — amelyeket több mint egy helyen végeznek —, a vizsgálóhely magában foglalja azt a helyet, ahol a vizsgálat vezetője tartózkodik és mindazokat a vizsgálóhelyeket, ahol egyedileg és összességében folyik a vizsgálat;

2.2. *az egyedi vizsgálóhely (test site):* azon helyiségek összessége, ahol a vizsgálat fázisait elvégzik, illetve lefolytatják;

2.3. *a vizsgálóhely vezetősége (test facility management):* azon a személy vagy személyek, akik felelősek azért, hogy

a rendszer és a feladatok a GLP elveknek megfelelően legyenek kialakítva;

2.4. *az egyedi vizsgálóhely vezetősége (test site management):* azon személy vagy személyek, akik felelősek az adott vizsgálati fázisért és azt a GLP elveknek megfelelően végzik el;

2.5. *megbízó (szponzor):* az a jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság vagy természetes személy, amely vagy aki megrendeli, támogatja és/vagy előterjeszti a nem klinikai és a környezetbiztonsági vizsgálatokat;

2.6. *vizsgálatvezető (Study Director):* az a személy, aki egy személyben felelős minden tekintetben a nem klinikai és a környezetbiztonsági vizsgálat(ok) elvégzéséért;

2.7. *helyszíni vizsgálatot vezető (Principal Investigator):* a több helyszínen végzett vizsgálatok esetén az adott helyszínen a vizsgálat vezetőjének képviselőjében jár el, és az adott vizsgálati részekért felelős. A vizsgálatvezető felelőssége kiterjed a vizsgálat teljes vezetésére, és ezek nem ruházhatók át a helyszíni vizsgálatot vezető(k)re, ideértve a vizsgálati terv elfogadását és annak módosítását, a zárójelentés elfogadását, valamint annak a biztosítását, hogy a GLP elvei minden esetben figyelembe legyenek véve;

2.8. *minőségbiztosítás (Quality Assurance Programme):* az a meghatározott szervezeti egység — ideértve az általa foglalkoztatott személyeket is —, amely független a vizsgálat elvégzésétől, és nyilatkozik a GLP előírásoknak való megfelelésről,

2.9. *szabványműveleti előírások (Standard Operating Procedures, SOP'-s):* olyan írott utasítások, amelyek előírják, hogyan kell végezni vizsgálatot vagy egyéb tevékenységet, amelyet egyébként nem részletez a vizsgálati terv vagy a vizsgálatához ajánlott irányelv;

2.10. *főkönyv (Master Schedule):* az a teljes adattár, amelynek segítségével értékelhető az a elvégzett munka, és nyomon követhetők azok a vizsgálatok, amelyeket a vizsgálóhelyen végeznek.

3. A nem klinikai egészségi és környezetbiztonsági vizsgálatokkal kapcsolatos alapfogalmak:

3.1. *vizsgálat (study):* nem klinikai egészségi és környezetbiztonsági vizsgálat, olyan kísérlet vagy kísérletsorozat, amelynek során egy kísérleti anyag kerül tanulmányozásra laboratóriumi vagy környezeti körülmények között abból a célból, hogy olyan adatokat és/vagy biztonsági értékeket nyerjenek, amelyeket az Országos Gyógyszerészeti Intézet (a továbbiakban: OGYI) ellenőriz;

3.2. *rövid idejű vizsgálat (Short — term study):* olyan — rövid idő alatt elvégzett — vizsgálat, amelyhez általában ismert eljárást használnak;

3.3. *vizsgálati terv (Study plan):* olyan dokumentum, amely meghatározza és leírja a vizsgálat menetét, egyidejűleg az esetleges módosításokat is tartalmazza;

3.4. *vizsgálati terv módosítása (Study plan amendment):* a vizsgálat megkezdése után a vizsgálati terv szándékos változtatása;

3.5. *vizsgálati tervtől való eltérés (Study plan deviation)*: a vizsgálati tervtől a vizsgálat megkezdése után történő nem szándékos eltérés;

3.6. *vizsgálati rendszer (Test system)*: olyan biológiai, kémiai vagy fizikai rendszer vagy azok kombinációja, amelyeket a vizsgálat során alkalmaznak;

3.7. *nyers adatok (Raw data)*: minden olyan eredeti vizsgálóhelyi feljegyzés és dokumentáció vagy azok hiteles másolata, amely a vizsgálat során nyert eredeti megfigyelés, illetve egyéb tevékenység eredménye. A nyers adatok közé tartozhat még például a fénykép, az automata regisztrálóval ellátott műszer adatlapjai vagy egyéb, megőrzésre szánt adat, amely az értékeléshez megfelelően tárolható információt tartalmaz a 3.10. pont szerinti időpontig;

3.8. *vizsgálati minta (Specimen)*: minden olyan anyag, amelyet a vizsgálati rendszerből nyertek további kísérlet, analízis vagy tárolás céljára;

3.9. *a kísérlet kezdetének ideje (experimental starting date)*: az az időpont, amikor a vizsgálatból származó első adat keletkezik;

3.10. *a kísérlet befejezésének ideje (experimental completion date)*: az az utolsó időpont, amely után további adatok már nem keletkeznek;

3.11. *a vizsgálat kezdetének idejét (study initiation date)*: az az időpont, amikor a vizsgálatvezető aláírja a vizsgálati tervet;

3.12. *a vizsgálat befejezésének időpontját (study completion date)*: az az időpont, amikor a vizsgálatvezető aláírja a zárójelentést.

4. A kísérleti anyagokkal kapcsolatos fogalmak:

4.1. *kísérleti anyag (test item)*: a vizsgálat tárgya;

4.2. *összehasonlító-anyag (reference item)*: a kísérleti anyaggal való összehasonlításra szolgáló anyag;

4.3. *gyártási tétel (batch)*: a kísérleti vagy összehasonlítóanyag azon mennyisége, amelyet a gyártás meghatározott ideje alatt állítottak elő, ezért elvárható az egyneműsége, és ezért ilyenek jelölhető;

4.4. *vivőanyag, hordozó (vehicle)*: minden olyan összetevő, amelyet a vizsgálati vagy összehasonlító-anyag keveréséhez, elosztatásához vagy szolubilizálásához alkalmaznak abból a célból, hogy elősegítsék annak hozzáadását (beadását) a vizsgálati rendszerhez (rendszerbe).

II. A vizsgálóhely szervezete és a személyi felelőségek biztosítása

1. A vizsgálóhely vezetőségének felelőssége

Minden vizsgálóhely vezetőségének biztosítania kell, hogy a GLP elveket betartsák a vizsgálóhelyen. Ennek során minimális követelményként:

1.1. biztosítani kell olyan nyilatkozat megtételét, amely meghatározza azt, hogy a vizsgálóhelyen ki az, aki meghatározott időben teljeskörűen felel a GLP elvek betartásáért;

1.2. biztosítani kell, hogy elégséges számú és megfelelő felkészültségű személyzet, alkalmas helyiségek (helyszínek), berendezések és anyagok álljanak időben rendelkezésre a vizsgálat elvégzéséhez szükséges mennyiségben;

1.3. a szakemberek, illetve a technikai személyzet képzéséről, továbbképzéséről, gyakorlatáról folyamatosan feljegyzést kell vezetni, valamint el kell készíteni munkaköri leírásukat;

1.4. biztosítani kell, hogy a személyzet világosan megértse feladatait, valamint — ahol szükséges — gondoskodni kell a feladatok ellátásához szükséges megfelelő oktatásról, amelyet dokumentálni kell;

1.5. ki kell dolgozni, és jóvá kell hagyni a megfelelő és érvényes szabványművelési előírásokat, gondoskodni kell azok betartásáról, valamint meghatározott időpontokban történő felülvizsgálatáról;

1.6. gondoskodni kell arról, hogy az erre a célra kijelölt személyzet részvételével a GLP elveknek megfelelő minőségbiztosítás működjön;

1.7. a vezetőségnek minden vizsgálathoz a vizsgálat megkezdése előtt ki kell jelölni azt a megfelelő végzettségű és gyakorlatú személyt, aki a vizsgálatot vezeti (a továbbiakban: vizsgálatvezető), gondoskodni kell megfelelő helyettesítéséről, és ezt nyilván kell tartani;

1.8. több helyszínen végzett vizsgálat esetében biztosítani kell — ahol ez szükséges — megfelelően képzett, illetve továbbképzett és megfelelő szakmai gyakorlattal rendelkező kinevezett helyszíni vizsgálatvezetőt, aki alkalmas a vizsgálat meghatározott részének (fázisának) irányítására a kidolgozott eljárások alapján. Gondoskodni kell a helyszíni vizsgálatvezető helyettesítéséről és ezt nyilván kell tartani;

1.9. a vizsgálatvezetőnek a vizsgálati tervvel való egyetértését dokumentálnia kell;

1.10. a vizsgálatvezető által elfogadott vizsgálati tervet a minőségbiztosításért felelős személyek részére hozzáférhetővé kell tenni;

1.11. a korábban használt és érvényét veszített szabványművelési előírásokat az érvényvesztéstől számított legalább 10 évig meg kell őrizni;

1.12. az archiválásért felelős személy kinevezéséért a vezetőség felelős;

1.13. biztosítani szükséges a főkönyv karbantartását;

1.14. a vizsgálóhelyen csak olyan anyag, berendezés stb. kerülhet felhasználásra, amely kielégíti a vizsgálatnál szemben támasztott követelményeket;

1.15. a több helyszínen végzett vizsgálat esetén biztosítani kell a közvetlen kapcsolatot a vizsgálatvezető, a helyszíni vizsgálatvezető, a vizsgálatban részt vevő személyek és a minőségbiztosítás személyzete között;

1.16. a vizsgálati és összehasonlító-anyagok azonosítását biztosítani szükséges;

1.17. a számítógépes rendszerek kezelésére megfelelő eljárást kell kialakítani, amely biztosítja, hogy ezek megfelelnek a kívánt célnak, és — a GLP elveknek megfelelően — validáltak, kezelték és karbantartottak.

1.18. Amennyiben valamelyik vizsgálati fázist másik helyszínen végeznek, az adott helyszínen vezetősége gondoskodik az 1.1—1.6., 1.8., 1.11—1.14., valamint 1.16—1.17. pontban foglaltak betartásáról.

2. A vizsgálatvezető felelőssége

A vizsgálatvezető egyedüli irányítója a vizsgálatnak, felelős a vizsgálat vezetéséért, valamint a zárójelentés elkészítéséért. Ez a felelősség különösen az alábbiakat foglalja magában:

A vizsgálatvezető

2.1. fogadja el a vizsgálati tervet és annak módosítását, amelyet aláírásával és dátummal kell ellátnia;

2.2. biztosítja, hogy a minőségbiztosítás személyzete számára hiteles másolatban rendelkezésre álljon a vizsgálati terv és annak esetleges módosításai, valamint megfelelő kapcsolatot tart a minőségbiztosítás személyzetével,

2.3. biztosítja, hogy a vizsgálatban résztvevők rendelkezésre álljon a vizsgálati terv, a módosítások és az alkalmazott szabványműveleti előírások;

2.4. gondoskodik arról, hogy — több helyszínen végzett vizsgálat esetében — a helyszíni vizsgálatvezető(k) megismerjék a vizsgálati tervet és zárójelentést mindazokon a helyszíneken, ahol a vizsgálatot végzik;

2.5. biztosítja, hogy a vizsgálati tervben az előírt eljárásokat alkalmazzák, valamint felbecsüli és dokumentálja a vizsgálati tervtől való eltérést, amely hatással van a vizsgálat minőségére, továbbá — amennyiben ez lehetséges — feljegyezi az alkalmazott javító intézkedéseket, igazolva a szabványműveleti előírásoktól való eltérést;

2.6. gondoskodik arról, hogy a keletkezett minden nyers adatot dokumentáljanak, és jegyezzenek fel;

2.7. gondoskodik arról, hogy a használatban lévő számítógépes rendszereket validálják;

2.8. a zárójelentés aláírásával és dátumozásával felelősséget vállal az adatok valódiságáért, és kijelenti, hogy a vizsgálatot a GLP elveknek megfelelően végezték el;

2.9. a vizsgálat teljes körű befejezése után gondoskodik a vizsgálati terv — beleértve a lezárást is —, a zárójelentés, a nyers adatokat és kiegészítő anyagok archiválásáról.

3. A helyszíni vizsgálatvezető felelőssége

A helyszíni vizsgálatvezető biztosítja, hogy a vizsgálatnak általa vezetett fázisa a GLP elveknek megfelelően legyen elvégezve.

4. A vizsgálatban résztvevők felelőssége

4.1. Az adott vizsgálatban részt vevő személyeknek ismerniük kell a vizsgálatra vonatkozó GLP elveket.

4.2. A vizsgálatban résztvevő számára biztosítani kell az adott vizsgálat vizsgálati tervét és a vizsgálatra vonatkozó érvényes szabványműveleti előírását. A vizsgálatban résztvevő felelőssége, hogy az előbbi dokumentumokban előírtak szerint járjon el, és amennyiben ettől eltér, azt doku-

mentálja, és értesítse a vizsgálatvezetőt, illetve — ahol ez szükséges — a helyszíni vizsgálatvezetőt.

4.3. A vizsgálatban részt vevő személyzet felelős a nyers adatok minőségéért és azért, hogy azokat a GLP elveknek megfelelően azonnal és pontosan felegezzék, valamint, hogy ezek az adatok valódiak legyenek.

4.4. A vizsgálatban résztvevőnek — a lehető legkisebb kockázat érdekében — be kell tartania a munkaegészségügyi előírásokat, hogy a lehető legkisebbre csökkentsék a kockázatot magukkal szemben, és hogy biztosítsák a vizsgálat integritását.

III. Minőségbiztosítás

1. Általános követelmény

1.1. A vizsgálóhelynek olyan dokumentált minőségbiztosítással kell rendelkeznie, amely garantálja, hogy a vizsgálatokat a GLP elveknek megfelelően végzik.

1.2. A minőségbiztosítást olyan — a kísérleti eljárásokat ismerő — személy végezheti, akit a vezetőség bíz meg, és közvetlenül annak felelős a feladat végrehajtásáért.

1.3. Az 1.2. bekezdés szerinti személy az adott vizsgálatok végzésében nem vehet részt.

2. A minőségbiztosítási személyzet felelőssége

A minőségbiztosítási személyzet felelősségének különösen az alábbiakat kell magában foglalnia:

2.1. a vizsgálóhelyen minden elfogadott vizsgálati terv és érvényes szabványműveleti előírás hiteles másolatát meg kell őrizni, és biztosítani kell, hogy a rendelkezéseknek megfelelően be lehessen tekinteni a naprakészen vezetett főkönyvi példányba;

2.2. írásban nyilatkozni kell arról, hogy a vizsgálati terv tartalmazza a GLP elvek által előírt információkat;

2.3. terv szerinti ellenőrzéseket kell tartani annak érdekében, hogy a vizsgálatok a GLP előírásainak megfelelően történjenek. Az ellenőrzés során meg kell győződni arról, hogy a vizsgálati terv és a szabványműveleti előírások a vizsgálatban résztvevők rendelkezésére állnak, és a vizsgálat azok szerint történik. Az ellenőrzések elvégzését oly módon kell dokumentálni, hogy azok követhetők legyenek, és az azokról készült feljegyzéseket az ellenőrzés befejezésétől számított legalább 15 évig meg kell őrizni;

2.4. a minőségbiztosítási szabványműveleti előírás szerint három típusa van az ellenőrzésnek:

— vizsgálatot célzó ellenőrzés,

— vizsgálóhely ellenőrzése,

— vizsgálóhelyen végzett munkafolyamatok ellenőrzése.

Ezen ellenőrzések adatait legalább 15 évig meg kell őrizni.

2.5. a minőségbiztosítási személyzetnek ellenőriznie kell, hogy a vizsgálat zárójelentése tartalmazza-e az alkalmazott módszerek, eljárások és megfigyelések pontos le-

írását, valamint, hogy az eredmények valós adatokon és megfigyeléseken alapulnak;

2.6. az ellenőrzési eredményt annak elkészülte után azonnal írásban kell továbbítani a vezetőség részére, a vizsgálatvezetőnek, a helyszíni vizsgálatvezetőnek, valamint — amennyiben ez szükséges — az arra illetékes vezetőnek;

2.7. a zárójelentés részeként nyilatkozatot kell készíteni és azt aláírással hitelesíteni, amely tartalmazza az elvégzett ellenőrzés típusát, időpontját, az ellenőrzött vizsgálati fázist, azt az időpontot, amikor az ellenőrzésről készült jelentést megküldték a vezetőségnek, a vizsgálatvezetőnek, illetve a helyszíni vizsgálatvezetőnek. A nyilatkozatnak azt is tartalmaznia kell, hogy a nyers adatokat pontosan tartalmazza a zárójelentés.

IV. Helyiségek

1.1. A vizsgálóhelynek megfelelő méretűnek, szerkezetűnek és elhelyezésűnek kell lennie, amely az adott vizsgálat által megkövetelt előírásoknak megfelel, és minimálisan csökkenti azon zavarokat, amelyek a vizsgálat hitelességét veszélyeztethetnek.

1.2. Az egyes vizsgálatok megfelelő elvégzése érdekében a vizsgálóhely helyiségeinek tervezése során gondoskodni kell arról, hogy a különböző tevékenységek — amennyiben ez szükséges — egymástól megfelelő módon elválasztásra kerüljenek.

1.3. A vizsgálati rendszer helyiségei

1.3.1. A vizsgálóhelynek megfelelő számú szobából, illetve nagyságú területből kell állnia, hogy a különböző kísérleti rendszerek elkülönülését biztosítsák, beleértve az olyan egyedi vizsgálatok elkülönülését is, amelyeket élettanilag veszélyes vagy feltételezhetően veszélyes anyagokkal folytatnak le.

1.3.2. Megfelelő helyiségeket vagy területeket kell biztosítani a betegségek diagnosztizálására, kezelésére és ellenőrzésére, amelyek biztosítják, hogy a kísérleti rendszer károsodása nem következik be.

1.3.3. Szükség szerint raktárt kell biztosítani az ellátáshoz szükséges anyagok és a berendezések számára, amelyeket el kell különíteni a vizsgálati rendszereknek helyet adó területektől, és biztosítani kell a fertőződéssel, szennyeződéssel és/vagy megromlással szembeni védelmet.

1.4. A vizsgálati és az összehasonlító-anyagok kezelésére szolgáló helyiségek

1.4.1. Külön helyiségeket vagy területeket kell biztosítani a vizsgálati és összehasonlító-anyagok fogadására és tárolására a szennyeződés vagy összekeveredés megelőzése céljából, valamint a vizsgálati anyagoknak a vívőanyaggal való elegyítésére.

1.4.2. A vizsgálati anyagok tárolására szolgáló helyiségeket, illetve területeket el kell különíteni a vizsgálati rendszerek céljára szolgáló területtől. A tárolási körülményeknek biztosítaniuk kell a vizsgálati anyag azonosságát,

koncentrációját, tisztaságát és stabilitását és a veszélyes anyagok biztonságos tárolását.

1.5. Az archiválás céljára szolgáló helyiségek

Helyiségeket kell biztosítani a vizsgálati terv, nyers adatok, jelentések, a minták és a vizsgálati minták tárolására (archiválására) és visszakeresésére. A helyiségek kialakítása és állapota alkalmas legyen arra, hogy a tárolt anyagokat megóvja az idő előtti megromlástól.

V. A hulladék eltávolítása

Hulladékanyagok eltávolítását és kezelését oly módon kell elvégezni, hogy az ne veszélyeztesse a folyamatban lévő vizsgálatok teljes végrehajtását. Ezért gondoskodni kell a hulladék megfelelő gyűjtéséről, tárolásáról, a hulladékel távolító eszközökről, a fertőtlenítésről és a szállítással kapcsolatos műveletekről, továbbá a megtett intézkedéseket dokumentálni szükséges.

VI. Készülékek, anyagok és reagensek

1.1. A vizsgálatban előforduló adatok nyerésére, tárolására és visszakeresésére, valamint a környezeti tényezők ellenőrzésére szolgáló készülékeket — beleértve a validált számítógépes rendszereket — megfelelő módon kell elhelyezni. Ezenkívül a készülékek az alkalmazásainknak megfelelő konstrukcióval és kapacitással kell rendelkezniük.

1.2. A vizsgálatban alkalmazott készülékeket meghatározott időközönként ellenőrizni, tisztítani, karbantartani és kalibrálni kell a szabványművelési előírások szerint. Ezen eljárásokról nyilvántartást kell vezetni. A kalibrációt — ahol lehetséges — a nemzeti vagy nemzetközi szabványoknak megfelelően kell végezni.

1.3. A vizsgálat során alkalmazott készülékek és anyagok nem változtathatók meg, nem zavarhatják a vizsgálati rendszereket.

1.4. A kémiai anyagokat, reagenseket, oldatokat úgy kell címkézni, hogy azonosítani lehessen őket (ha szükséges a koncentrációval), fel kell tüntetni a lejáratot és a különleges tárolási feltételeket. Az eredetre, a készítés dátumára és a stabilitásra vonatkozó információknak rendelkezésre kell állniuk. A lejáratot meg lehet hosszabbítani a dokumentált analízis eredményei alapján.

VII. Vizsgálati rendszerek

1. Fizikai/kémiai rendszerek

1.1. A fizikai/kémiai adatok nyerésére szolgáló készüléknek az elhelyezése, konstrukciója és a kapacitása a célnak megfelelően legyen.

1.2. A fizikai/kémiai vizsgálati rendszerek integritását biztosítani kell.

2. Biológiai rendszerek

2.1. Megfelelő körülményeket kell teremteni és fenntartani a biológiai kísérleti rendszerek tárolására, elhelyezésére és kezelésére annak érdekében, hogy megbízható adatokat szolgáltatassanak.

2.2. Az újonnan átvett állati és növényi vizsgálati rendszereket el kell különíteni, amíg egészségi állapotukat nem értékelték. Ha bármely szokatlan pusztulás vagy betegség fordul elő, a tételt nem szabad felhasználni a vizsgálatokban, és — ha szükséges — kíméletesen el kell pusztítani. Biztosítani kell, hogy a vizsgálat kezdeti időpontjában a vizsgálati rendszerek ne legyenek fertőződve, ezenkívül semmi körülmény ne befolyásolja a vizsgálat vezetését és célját. Amennyiben a vizsgálat során a vizsgálati rendszerek fertőződnek vagy sérülnek, azokat el kell különíteni és külön kezelni, ha ezt a vizsgálat integritása indokolttá teszi. A vizsgálat előtt és alatt bármely fertőződés diagnosztizálását és annak kezelését dokumentálni kell.

2.3. Nyilvántartást kell vezetni a vizsgálati rendszerek származásáról, az érkezésük időpontjáról és állapotukról az átvétel idején.

2.4. A biológiai vizsgálati rendszereket, a vizsgálati környezetet a vizsgálat, illetve a referenciatétel bevezetését vagy az első alkalmazását megelőzően megfelelő időben akklimatizálni kell.

2.5. Minden, a vizsgálati rendszerek megfelelő azonosításához szükséges információt fel kell tüntetni az alkalmazásuk és a tárolás helyén vagy a tartályokon. Ahol csak lehetséges, a tárolóhelyekről vagy a konténerekből elmozdításra kerülő egyedi vizsgálati rendszereket a vizsgálat lefolytatása alatt megfelelően azonosítani kell.

2.6. A vizsgálati rendszerek tárolóhelyeit, tartályait a használat idején megfelelő időközökben tisztítani és fertőtleníteni kell. Minden anyagnak, amely érintkezésbe lép a vizsgálati rendszerrel, oly mértékben kell szennyezésmentesnek lennie, amely mértékben a szennyezés befolyásolhatja a vizsgálatot. Az állatok almát az egészséges állattenyésztés követelményei szerint kell cserélni. A rovarirtó szerek használatát dokumentálni kell.

2.7. A szabadföldi vizsgálati rendszereket el kell különíteni, hogy elkerüljék a növényvédőszeres kezelést vagy az előzetes növényvédőszer-kezelés hatását.

VIII. Kísérleti és összehasonlító-anyagok

1. Átvétel, kezelés, mintavétel és tárolás

1.1. Nyilvántartást kell vezetni a kísérleti és referenciaanyagok jellemzőiről, átvételük időpontjáról, valamint átvett és felhasznált mennyiségükről.

1.2. Meg kell határozni a kezelési, a mintavételezési és a tárolási eljárásokat annak érdekében, hogy a homogeni-

tást és a stabilitást a lehetséges mértékig biztosítsák, illetve kizárják a keresztszennyeződés és a csere lehetőségét.

1.3. A tárolótartály(ok)on fel kell tüntetni az azonosításhoz szükséges információkat, a lejárati időpontját, valamint a különleges tárolási előírásokat.

2. Jellemzés

2.1. Minden kísérleti és összehasonlító-anyagot megfelelően kell azonosítani (pl. kód, Chemical Abstracts Service Registry Number (CAS) szám, név, biológiai jellemzők).

2.2. Minden vizsgálat során ismerni kell a kísérleti és az összehasonlító-anyagok azonosságát és jellemzőiket, beleértve a gyártási tételszámukat, tisztaságukat, összetételüket, koncentrációjukat vagy más jellemzőiket annak érdekében, hogy pontosan definiálni lehessen minden egyes gyártási tételt.

2.3. Abban az esetben, ha a kísérleti tételt a megbízó szolgáltatja, a megbízó és a vizsgálatot végző hely között megfelelő együttműködést kell kialakítani annak érdekében, hogy a vizsgálatnak alávetett kísérleti tétel azonosságát bizonyítsák.

2.4. Minden vizsgálat során ismerni kell a vizsgálati és az összehasonlító-anyagok stabilitását a tárolás és a kísérleti körülmények között.

2.5. Amennyiben a kísérleti anyagot vivóanyagban adják be, a kísérleti anyag homogenitását, koncentrációját és stabilitását ebben a közegben kell meghatározni. A szabadföldi vizsgálatok esetében (pl. tartályban lévő keverékek) külön laboratóriumi kísérletet lehet végezni.

2.6. A kísérleti anyag minden tételéből — a rövid idejű vizsgálatok kivételével — analízis céljára mintát kell venni.

IX. Szabványművelési előírások

1. Minden vizsgálóhelynek rendelkeznie kell szabványművelési előírásokkal, amelyeket a vizsgálóhely vezetősége vagy jóvá, és amelyek azt a célt szolgálják, hogy biztosítsák a vizsgálóhely által nyert adatok minőségét és integritását. A szabványművelési előírások felülvizsgálatát a vizsgálóhely vezetőségének jóvá kell hagynia.

2. Minden önálló laboratóriumi egységnek azonnal hozzáférhető, aktuális szabványművelési előírásokkal kell rendelkeznie, amelyek az ott végzett tevékenységre vonatkoznak. Kiadott kézikönyvek, analitikai módszerek, szakcikkek és használati utasítások használhatók a Szabványművelési előírások kiegészítőjeként.

3. A szabványművelési előírások vizsgálatra vonatkozó eltéréseit a vizsgálatvezetőnek és a helyszíni vizsgálat vezetőjének kell dokumentálni, és ismertetnie.

4. Minden vizsgálóhelynek rendelkeznie kell az alább felsorolt tevékenységeket szabályozó szabványműveleti előírásokkal:

4.1. Vizsgálati és összehasonlító-anyagok: átvétel, azonosítás, címkézés, kezelés, mintavétel és tárolás.

4.2. Készülékek, anyagok, reagensek:

4.2.1. készülékek: használat, karbantartás, tisztítás, kalibráció;

4.2.2. számítógépes rendszerek: validáció, működtetés, karbantartás, biztonság, a változtatás kontrollja és mentés;

4.2.3. anyagok, reagensek, oldatok: készítés és címkézés.

4.3. Nyilvántartások vezetése jelentés, tárolás és visszakeresés:

4.3.1. a vizsgálatok kódolása, adatgyűjtés, a jelentések elkészítése, tárgymutató rendszerek (indexek), az adatok kezelése — beleértve a számítógépes adatrendszerek alkalmazását is.

4.4. Vizsgálati rendszer (ahol alkalmazható):

4.4.1. a helyiség előkészítése és a helyiségek környezeti feltételei a vizsgálati rendszer számára;

4.4.2. előírások a vizsgálati rendszer fogadására szállítására, megfelelő elhelyezésére, jellemzésére, azonosítására és gondozására;

4.4.3. a vizsgálati rendszer előkészítése, megfigyelése, vizsgálata a vizsgálat előtt, közben és befejezésekor;

4.4.4. a vizsgálat során a vizsgálati rendszerből kieső vagy elpusztult egyedekkel kapcsolatos teendők;

4.4.5. a vizsgálati minták gyűjtése, azonosítása és kezelése (beleértve a kórboncolást és hisztopatológiát);

4.4.6. a vizsgálati rendszerek kijelölése és elhelyezése a vizsgálati földeken.

4.5. Minőségbiztosítás előírásai:

4.5.1. a minőségbiztosítási személyzet feladata az inspekciók tervezése, időzítése, végrehajtása, dokumentálása és jelentése.

X. A vizsgálat elvégzése

1. Vizsgálati terv

1.1. Minden vizsgálatához — annak megkezdése előtt — írásbeli tervet kell készíteni. A vizsgálati tervet a vizsgálat vezetőjének jóvá kell hagynia, dátummal és aláírással kell ellátnia, valamint a minőségbiztosítási személyzetnek érvényesítenie kell azt a GLP-nek való megfelelés szempontjából. A vizsgálati tervet a vizsgálóhely vezetőjének és a megbízónak is jóvá kell hagynia.

1.2.1. A vizsgálati terv módosítását a vizsgálatvezetőnek meg kell indokolnia és jóváhagynia dátummal és aláírással, ezután együtt kell tárolni és kezelni a vizsgálati tervvel.

1.2.2. A vizsgálati tervtől való eltéréseket a vizsgálat vezetőjének és/vagy a helyszíni vizsgálatot vezető személynek le kell írnia, meg kell magyaráznia, el kell ismernie

dátummal ellátva, továbbá a vizsgálat nyers adataival együtt kell kezelni.

1.3. A rövid idejű vizsgálatokhoz felhasználható az általános vizsgálati tervhez csatlakozó speciális vizsgálati kiegészítő.

2. A vizsgálati tervnek legalább a következő információkat kell tartalmaznia

2.1. A vizsgálat, a kísérleti és az összehasonlító-anyag azonosítása:

2.1.1. leíró cím;

2.1.2. a vizsgálat természetének és céljának leírása;

2.1.3. a vizsgálati anyag azonosítása kóddal vagy névvel (CAS szám, biológiai jellemzők stb.);

2.1.4. a használatra kerülő összehasonlító-anyag.

2.2. A megbízóra és a vizsgálóhelyre vonatkozó információ:

2.2.1. a megbízó neve és címe;

2.2.2. a vizsgálatban részt vevő bármely vizsgálati helyszín és egyedi vizsgálóhely neve és címe;

2.2.3. a vizsgálat vezetőjének neve és címe;

2.2.4. a helyszíni vizsgálatvezető neve és címe, valamint a vizsgálatvezető által átruházott vizsgálati fázis megnevezése, amelyért felelősséggel tartozik.

2.3. Időpontok:

2.3.1. a vizsgálati terv elfogadásának dátuma annak a vizsgálatvezető által történő aláírásának időpontja; a vizsgálóhely vezetőjének és a megbízónak a vizsgálati tervet jóvá kell hagynia és dátummal ellátva alá kell írnia;

2.3.2. a javasolt kezdési és befejezési időpontok.

2.4. Vizsgálati módszerek:

2.4.1. hivatkozás a használni kívánt OECD vagy más vizsgálati irányelvekre vagy módszerekre.

2.5. Egyéb lényeges kérdések (ahol alkalmazhatók):

2.5.1. a vizsgálati rendszer kiválasztásának megindokolása;

2.5.2. a vizsgálati rendszer jellemzése, azaz a faj (species), a törzs (strain), az altörzs (substrain), a beszerzési forrás, mennyiség, testsúlytartomány, nem, kor és más vonatkozó információ;

2.5.3. a kísérleti anyag adagolásának módja, a módszer választásának oka;

2.5.4. a dózisszintek és/vagy -koncentrációk, a gyakoriság, a beadás (kezelés) időtartama;

2.5.5. részletes információ a kísérlet tervezéséről — beleértve a vizsgálat folyamatának kronologikus leírását —, minden módszerről, anyagról és körülményről, az analízis típusáról és gyakoriságáról, a mérésekről, megfigyelésekről és a végrehajtandó vizsgálatokról és — amennyiben van ilyen — a használni kívánt statisztikai módszerekről.

2.6. Nyilvántartások:

2.6.1. a megőrzendő nyilvántartások, feljegyzések listája.

3. A vizsgálat kivitelezése

3.1. Minden vizsgálatot egyedi módon kell azonosítani, és minden, a szóban forgó vizsgálatához tartozó tételt meg kell jelölni ezzel az azonosítással. A vizsgálatból származó mintákat az eredetiségük igazolására azonosítani kell. A minta azonosítása a vizsgálat szerint követhető legyen.

3.2. A vizsgálatot a vizsgálati terv szerint kell lefolytatni.

3.3. A vizsgálat lefolytatása során nyert összes adatot közvetlenül, azonnal, pontosan és olvashatóan fel kell jegyeznie az ezzel megbízott személynek. A feljegyzéseket alá kell írni vagy kézjeggyel ellátni, és az időpontot is meg kell jelölni.

3.4. Ha bármely változtatást eszközölnék a nyers adatokban, az előző bejegyzést nem szabad kitörölni, a változtatás okát meg kell indokolni, és a változtatást végző személynek azt kézjeggyel és dátummal kell ellátnia.

3.5. Ha az adatok direkt számítógép betáplálással kerülnek be a rendszerbe, ezeket azonosítani kell a betáplálás (input) idejében az adatok bevitelért felelős személynek. A számítógéprendszer úgy kell kialakítani, hogy az audit minden változtatást megőrizze, mutassa az összes változtatást anélkül, hogy az eredeti adatokat háttérbe szorítaná. A megváltoztatott adatokat kapcsolatba kell hozni azokkal a személyekkel, akik a változtatásokat végezték oly módon, hogy elektromos aláírásokat alkalmaznak dátummal ellátva. A változtatások okát meg kell adni.

4. A vizsgálat eredményeiről szóló jelentés

4.1. Zárójelentést kell készíteni minden vizsgálatról. A rövid idejű vizsgálatok esetében az állandó formátumú zárójelentéshez speciális kiegészítést kell készíteni.

4.2. A helyszíni vizsgálatot vezető és a kutatók által készített jelentéseket a készítőjüknek alá kell írni és dátummal ellátni.

4.3. A zárójelentés aláírásával a vizsgálat vezetője felelősséget vállal az adatok érvényességéért, és rögzítenie kell, hogy a vizsgálat milyen mértékben felel meg a GLP irányelveinek.

4.4. A zárójelentéshez tartozó javításokat módosítás formájában kell a jelentéshez kapcsolni. A módosításban világosan részletezni kell a javítások és kiegészítések okát, és azt a vizsgálat vezetőjének kézjeggyel és dátummal kell ellátnia.

4.5. Amennyiben a zárójelentés formáját meg kell változtatni, az nem jelentheti a zárójelentés kijavítását, kiegészítését vagy módosítását.

5. A zárójelentés tartalma az alábbi

5.1. A vizsgálat, a vizsgálati és összehasonlító-anyag azonosítása:

5.1.1. a vizsgálat pontos megnevezése;

5.1.2. a kísérleti anyag azonosítása kóddal vagy névvel (CAS szám, biológiai jellemzők stb.);

5.1.3. az összehasonlító-anyag azonosítása névvel;

5.1.4. a kísérleti anyag jellemzése, beleértve a tisztaságot, stabilitást és homogenitást.

5.2. A megbízó és a vizsgálóhely adatai:

5.2.1. a megbízó neve és címe;

5.2.2. a vizsgálóhelyek és vizsgálati helyszínek neve és címe;

5.2.3. a vizsgálatvezető neve és címe;

5.2.4. a helyi vizsgálatot végző neve és címe, valamint a vizsgálat mely fázisaiban vettek részt;

5.2.5. azoknak a közreműködő kutatóknak a neve és címe, akik a zárójelentéshez részjelentéseket szolgáltatottak.

5.3. Időpontok:

5.3.1. a kísérlet kezdetének és befejezésének időpontja.

5.4. Nyilatkozat:

5.4.1. a minőségbiztosítás nyilatkozata tartalmazza az elvégzett helyszíni ellenőrzéseket, azok időpontját — beleértve, hogy mely fázisokat ellenőriztek —, a vizsgálat vezetőjének és a helyi vizsgálatokat végzőnek küldött inspektori jelentéseket az inspekciók eredményéről dátummal ellátva; ez a nyilatkozat szintén a zárójelentés és a nyers adatok összefüggéseit erősíti meg.

5.5. Az anyagok és a kísérleti módszerek leírása:

5.5.1. az alkalmazott módszerek és anyagok leírása;

5.5.2. hivatkozás az OECD vagy más vizsgálati irányelvekre.

5.6. Eredmények:

5.6.1. az eredmények összefoglalása;

5.6.2. a vizsgálati tervben megkívánt összes információ és adat;

5.6.3. az eredmények bemutatása, beleértve a számításokat és statisztikai módszereket;

5.6.4. az eredmények értékelése és megvitatása, valamint — ahol lehet — a levont következtetések.

5.7. Tárolás (archiválás):

5.7.1. annak a helynek a megnevezése, ahol a vizsgálati tervet, a vizsgálati és összehasonlító-anyagok megfelelő mennyiségét, a vizsgálat során keletkező mintákat, a nyers adatokat és a zárójelentést tárolják.

6. Az anyagok és jegyzőkönyvek megőrzése és tárolása (archiválása)

6.1. A vizsgálat következő dokumentumait a vizsgálat lezárásától számított 15 évig meg kell őrizni:

6.1.1. a vizsgálati terv, nyers adatok, a vizsgálati és összehasonlító-anyagok mintái, a vizsgálatból származó minták és a vizsgálat zárójelentése;

6.1.2. a Minőségbiztosítás által vezetett helyszíni ellenőrzések jegyzőkönyvei és a főkönyvek;

6.1.3. a személyzet munkaköri leírásai, minősítése, továbbképzés és a munkahelyi gyakorlatról szóló dokumentációk;

6.1.4. a berendezések karbantartásának, kalibrációjának feljegyzései, jegyzőkönyvei;

6.1.5. a számítógépes rendszerek validációjának dokumentációja;

6.1.6. a szabványműveleti előírások kialakulásának/fejlődésének iratai;

6.1.7. a környezeti paraméterek méréseinek jegyzőkönyvei.

6.2. Ha a vizsgálati és összehasonlító-anyagok mintáit és a vizsgálat során keletkező mintákat a kívánt megőrzés lejáratí ideje előtt bármely okból selejtezni kell, ezt a tény indokolni és dokumentálni kell. A vizsgálati és az összehasonlító-anyagok mintáit és a vizsgálat során keletkező mintákat addig kell megőrizni, amíg azok minősége megfelelő az értékeléshez.

6.3. Az archívumban tárolt anyagokat oly módon kell jelölni, hogy az megkönnyítse a tárolást és a visszakeresést. Csak a vezetőség által felhatalmazott személyzet nyerhet betekintést az archívumba. Az archívumban elhelyezett anyagok ki- és bevételét megfelelően dokumentálni kell.

6.4. Amennyiben a vizsgálóhely vagy az irattár jogutód nélkül szűnik meg, az archivált dokumentumokat a megbízó irattárában kell elhelyezni.

6.5. A 6.1—6.4. pontok szerinti tárolás során figyelemmel kell lenni a külön jogszabály szerinti adatvédelmi előírásokra.

2. számú melléklet

a 31/1999. (VIII. 6.) EüM—FVM együttes rendelethez

A) A Helyes Laboratóriumi Gyakorlat követelményei betartásának ellenőrzésével kapcsolatos általános szabályok

I. Fogalom meghatározások

1. *Biztonsági vizsgálat*: a növényvédő szerek és a nem-klinikai jellegű, az emberi felhasználásra kerülő gyógyszereknek az emberre, az állatvilágra és a környezetre kifejtett hatásainak feltárását célzó vizsgálat.

1.1. A biztonsági vizsgálatok típusai:

1.1.1. Fizikai-kémiai jellemzők vizsgálata.

1.1.2. Toxikológiai vizsgálatok (ideértve a reprodukciós toxikológia, magzati toxikológia, karcinogenetika, farmakodinamika, kinetika, helyi tolerancia vizsgálatokat).

1.1.3. Mutagenitási vizsgálatok.

1.1.4. Környezetvédelmi toxikológiai vizsgálatok vízi és szárazföldi szervezeteken.

1.1.5. A vízben, a talajban és a levegőben való lebomlás vizsgálata, bioakkumulációs vizsgálatok.

1.1.6. Szermaradvány-vizsgálatok.

1.1.7. A mikroklímára és a természetes ökoszisztémákra gyakorolt hatások vizsgálata.

1.1.8. Az előző vizsgálatokkal kapcsolatban végzett analitikai és klinikai kémiai vizsgálatok.

2. *Engedélyező hatóság*: a külön jogszabály az adott készítmény forgalomba hozatalát és alkalmazását engedélyező hatóság.

3. *Illetékes ellenőrző hatóság*: Országos Gyógyszerészeti Intézet (a továbbiakban: OGYI).

4. *GLP ellenőrző egység*: az OGYI keretén belül kialakított és működtetett, GLP felügyelőkkel álló szervezeti egység.

5. *GLP felügyelő*: az OGYI állományába tartozó, megfelelő szakképzettségű és gyakorlatú szakember, aki rendszeresen ellenőrzi a GLP követelmények betartását.

6. *Helyszíni ellenőrzés (inspekció)*: az adott vizsgálato(ka)t végző vizsgálóhely tevékenységének és az ott alkalmazott eljárásoknak helyszíni felülvizsgálata a GLP-re vonatkozó követelmények betartásának felmérése érdekében.

7. *Felülvizsgálat (auditálás)*: a vizsgálóhelyen már elvégzett vizsgálat(ok) nyers adatainak és kapcsolódó feljegyzéseknek összehasonlítása az ideiglenes vagy a végleges vizsgálati jegyzőkönyvekben foglalt eredményekkel a GLP-re vonatkozó követelmények betartásának felmérése érdekében.

8. *GLP Ellenőrző Program (a továbbiakban: Program)*: a vizsgálóhelyek helyszíni ellenőrzésének és utólagos felülvizsgálatának eljárási rendje.

9. *A GLP-nek való megfelelés szintje*: az — az OGYI által meghatározott — szint, aminek megfelelően teljesíti a vizsgálóhely a GLP követelményeit vagy azok egy részét.

II. Szervezési intézkedések

1. Az OGYI közvetlenül irányítja a — technikai/tudományos jártasságukat tekintve feladatuk ellátására alkalmas — GLP felügyelőkkel kialakított ellenőrző egységet.

2. Az OGYI a Programot ismertető kiadványokban ismerteti működésének jogi vagy eljárásrendi tudnivalóit. Az OGYI — szükség szerint — módszertani leveleket útmutatókat és irányelveket ad ki.

3. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: FVM) hatáskörében működő laboratóriumok GLP vizsgálatába az FVM által kijelölt GLP szakértőt kell bevonni.

III. Az adatok bizalmas kezelése

1. Az OGYI tevékenysége során bizalmas jellegű adatokhoz juthat hozzá, kereskedelmi érdekeket tartalmazó, illetve üzleti szempontból rendkívül fontos iratokat kell lefoglalnia a vizsgálóhelyeken és ezek tartalmát részletesen ismertetnie kell jelentéseiben. Az adatok bizalmas kezelése érdekében:

1.1. gondoskodnia kell az adatvédelmi jogszabályok, egyéb előírások betartásáról, ezt a kötelezettséget nem csak a GLP felügyelők számára kell előírnia, hanem minden más, a Program végrehajtása során bizalmas adatokhoz feltehetően hozzáférő személy számára is;

1.2. gondoskodnia kell arról, hogy a helyszíni szemlék jegyzőkönyveihez vagy a vizsgálatok felülvizsgálatáról készült jelentésekhez kizárólag a felügyeleti hatóságok, illetve szükség esetén az ellenőrzött vagy a tevékenység felülvizsgálata folytán érintett vizsgálóhelyek és/vagy a kutatók szponzorai férhessenek hozzá, kivéve, ha minden üzleti szempontból fontos és bizalmas adatot eltávolítottak belőlük.

IV. Személyzet és képzés

1. Az OGYI megfelelő létszámú, megfelelő képzettségű és képesítésű GLP felügyelőt alkalmaz. A GLP felügyelők létszámát az alábbiak szerint kell meghatározni:

1.1. a Programba bevont vizsgálóhelyek száma;

1.2. a Program által — a GLP követelményei betartásának felmérése érdekében végzett — ellenőrzések gyakorisága;

1.3. az ellenőrzött vizsgálóhelyeken végzett vizsgálatok száma és bonyolultsága;

1.4. az engedélyező hatóságok által igényelt különleges szemlék és felülvizsgálatok száma.

2. A GLP felügyelőknek megfelelő képzettséggel és gyakorlati tapasztalattal kell rendelkezniük a gyógyszerekkel és növényvédő szerekkel végzett vizsgálatok szempontjából releváns tudományágak területén.

Az OGYI:

2.1. a GLP felügyelők képzettségét és gyakorlati tapasztalatait mérlegelve gondoskodik a továbbképzésükről;

2.2. elősegíti a külföldön működő illetékes ellenőrző hatóságok személyzetével folytatott konzultációkat, illetve közös tanfolyamokat szervez a GLP követelményeinek, továbbá az ezzel kapcsolatos ellenőrzés nemzetközi szinten egységes értelmezésének és alkalmazásának előmozdítása érdekében;

2.2.1. gondoskodik arról, hogy a GLP felügyelők sem anyagi, sem egyéb tekintetben ne legyenek érdekeltek az ellenőrzött vizsgálóhelyeken, a felülvizsgált vizsgálatokban vagy a kutatásokat szponzoráló cégekben;

2.2.2. ellátja a GLP felügyelőket megfelelő azonosító eszközzel (pl. azonosító kártyával).

3. A GLP felügyelő:

3.1. az OGYI főállású alkalmazottja; vagy

3.2. szerződés (megbízás) alapján vizsgálóhelyek ellenőrzésére vagy vizsgálatok felülvizsgálatára felkért szakértőként az OGYI nem főállású alkalmazottja. Szakértőként csak olyan személy kérhető fel, aki a vizsgálóhely tevékenységével azonos vagy hasonló tevékenységet végző gazdálkodó szervezettel nem áll munkavégzésre irányuló jogviszonyban, nem tagja ilyen tevékenységet végző gazdasági társaságnak.

3.3. A 3.2. pont alatti esetben az OGYI határozza meg az érintett vizsgálóhelyeken a GLP előírásoknak való megfelelés szintjét, valamint a vizsgálóhely tevékenységének utólagos felülvizsgálata esetén dönt annak elfogadhatóságáról. A helyszíni ellenőrzés vagy felülvizsgálat következményeként az OGYI hatáskörébe tartozik az esetleges döntések meghozatala is.

V. Program a GLP alkalmazásának biztosítására

1. A Program kidolgozása és végrehajtása annak biztosítását szolgálja, hogy a vizsgálóhelyek betartják a GLP követelményeit tevékenységük során, illetve ennek megfelelően képesek-e garantálni vizsgálati eredményeik megbízhatóságát. A Programnak többek között:

1.1. tartalmazza, hogy az egyes vizsgálóhelyek miként kerülnek a Program hatáskörébe;

1.2. ki kell dolgozni azokat az eljárási formákat, amelyek igénybevétele az egyes vizsgálóhelyek kezdeményezhetik az OGYI-nál tevékenységük minősítését;

1.3. a vizsgálóhelyek ellenőrzésének, illetve a vizsgálatok felülvizsgálatának kategóriáiról közölt adatoknak a következőket kell tartalmazniuk:

1.3.1. rutin vizsgálóhelyi ellenőrzések: például rendszeres helyszíni szemlék a vizsgálóhelyeken, kétéves időközönként. Az ellenőrzés során általános szempontok alapján kell értékelni a vizsgálóhelyet és (korlátozott mértékben) felül kell vizsgálni egy éppen zajló vagy már befejezett vizsgálatot,

1.3.2. engedélyező hatóságok felkérése alapján végzett speciális vizsgálóhelyi ellenőrzések, felülvizsgálatok az azokhoz benyújtott adatok alapján;

1.4. definiálni kell a GLP ellenőrzés és a felülvizsgálat eljárásrendjét:

1.4.1. meg kell határozni azokat az eljárásokat — szervezési szempontból, illetve a feltételek kialakítása tekintetében —, amelyekkel a vizsgálatok tervezésének, végrehajtásának, követésének és dokumentálásának kivizsgálása történik;

1.5. meg kell határozni a vizsgálóhelyek ellenőrzésének, illetve vizsgálatok felülvizsgálatának tapasztalatai alapján foganatosítható intézkedéseket.

*VI. Intézkedések a vizsgálóhely helyszíni ellenőrzéseit
vagy utólagos felülvizsgálatát követően*

1. A vizsgálóhelyi szemle vagy a vizsgálatok felülvizsgálatainak befejezése után a GLP felügyelő írott jelentésben összegzi tapasztalatait.

2. Az engedélyező hatóságoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk, ha az ellenőrzés és a felülvizsgálat eredményei azt bizonyítják, hogy a vizsgálóhely megsérti a GLP követelményeit. Ezeket az intézkedéseket tartalmazza a GLP felügyelő által kiadott nyilatkozat.

3. Abban az esetben, ha a helyszíni ellenőrzése vagy a vizsgálatok felülvizsgálata csupán csekély mértékű szabályszegésekre derít fényt, fel kell szólítani a vizsgálóhelyet az észlelt hiányosságok kiküszöbölésére. Ezt követően a GLP felügyelőnek megfelelő időben ismét el kell látogatnia a vizsgálóhelyre és meg kell bizonyosodnia arról, hogy valóban végrehajtották a szükséges változtatásokat.

4. Azokban a vizsgálóhelyeken, ahol nem észleltek szabályszegést vagy csupán csekély hiányosságokat tapasztaltak, az OGYI:

4.1. nyilatkozhat arról, hogy megvizsgálta a szóban forgó vizsgálóhelyet és megállapította, hogy az betartja a GLP követelményeit. A nyilatkozatban fel kell tüntetni a szemle időpontját, illetve amennyiben alkalmazható, a felülvizsgált tevékenységeket. Ezek a nyilatkozatok nemzetközi megállapodás vagy egyezmény keretében más ország illetékes ellenőrző hatóságainak tájékoztatására is használhatók; és/vagy

4.2. az ellenőrzés tapasztalatairól készült részletes jelentéssel együtt átadhatók a vizsgálatot elrendelő hatóságnak.

5. Abban az esetben, ha az ellenőrzés súlyos kihágásokat tárt fel, az OGYI-nak minden esetben egyedileg, a körülményeket és a Program működését szabályozó jogi eljárásrendi szabályokat mérlegelve kell eljárniuk. Többek között a következő intézkedések foganatosíthatók:

5.1. nyilatkozatban összegezhetők az ellenőrzés során feltárt, a vizsgálóhelyeken végzett kutatások eredményeinek hitelét csökkentő visszásságok;

5.2. felfüggeszhető a vizsgálóhely helyszíni ellenőrzése, illetve tevékenységének felülvizsgálata; továbbá — ha az eljárásrend lehetővé teszi — a vizsgálóhely eltávolítható a Program résztvevőinek jegyzékéből, illetve minden más az OGYI felügyelete alá tartozó vizsgálóhelyeket felsoroló jegyzékről;

5.3. elrendelhető, hogy vizsgálati jelentéshez csatolják a feltárt hiányosságok részletes ismertetését;

5.4. indokolt esetben bírósági eljárás kezdeményezhető, amennyiben a jogi/eljárásrendi szabályok ezt lehetővé teszik.

6. Abban az esetben, ha a feltárt, súlyos hiányosságok konkrét kutatások eredményeit csorbíthatják, az OGYI-nak mérlegelnie kell, hogy szükséges-e értesítenie megállapításairól az engedélyező hatóságot.

VII. Vegyes szabályok

1. Amennyiben a GLP felügyelők és a vizsgálóhely vezetője között felmerülő nézeteltérések a vizsgálóhely helyszíni ellenőrzése, illetve a tevékenység felülvizsgálata során nem oldhatók meg, illetve nem sikerül megegyezésre jutni, a vizsgálóhelynek lehetősége van arra, hogy kifogást emelhessen az ellenőrzés vagy felülvizsgálat eredményeivel, továbbá az OGYI által ezek alapján szükségesnek tartott intézkedésekkel kapcsolatban.

2. Az OGYI GLP-t ellenőrző egységeinek munkája során össze kell hangolni a követelmények ellenőrzésre, betartásuk megítélésére alkalmas eljárásokat, valamint egyeztetni azok minőségét és szigorát.

3. A vizsgálóhelyeknek — vizsgálati eredményeik közlésekor vagy azoknak az engedélyező hatósághoz való benyújtásakor — nyilatkozniuk kell, hogy a vizsgálatokat a GLP követelményeinek megfelelően végezték el.

4. A GLP-nek való megfeleléség felmérésének eredményéről kiadott nyilatkozatok:

4.1. Adott vizsgálóhelynek a GLP követelményeinek való megfeleléségéről kiadott jelentések, nyilatkozatok — beleértve a kölcsönös megállapodások alapján külföldi engedélyező és illetékes ellenőrző hatóságoknak szólókat is — minimálisan a következő információkat tartalmazák:

4.1.1. az ellenőrzött vizsgálóhely azonosító adatai: annak egyértelmű azonosításához szükséges adatok, például a vizsgálóhely neve, pontos címe;

4.1.2. az ellenőrzés és az azt esetlegesen követő döntés kelte: az ellenőrzés dátuma, a GLP-nek való megfeleléség mértékéről hozott döntés pontos kelte;

4.1.3. az ellenőrzés típusa: teljes körű ellenőrzés vagy például csak egy bizonyos vizsgálat későbbi felülvizsgálata történt, valamint rutinellenőrzés történt vagy arra speciális okból került sor, abban részt vett-e más hatóság, szakértő is;

4.1.4. a vizsgálóhely által végzett vizsgálatok típusai: a GLP az elvégzett vizsgálat körülményeire koncentrált, ezért a vizsgálóhelyen elvégezhető vizsgálatok típusait a biztonsági vizsgálat típusainak megfelelően kategorizálni kell. Ezt a kategorizálást esetleg és rugalmasan kell végezni;

4.1.5. a Helyes Laboratóriumi Gyakorlat követelményeinek való megfeleléség mértéke — az alábbi három kategória közül az egyiket lehet alkalmazni:

- a) megfelel,
- b) nem felel meg,
- c) függőben (ennek magyarázatát közölni kell).

A magyarázat tartalmazhatja, hogy a megfeleléségről való döntés újabb ellenőrzés függvénye, illetve, hogy a vizsgálóhelyet további adatok közlésére kötelezték, amelyek még nem érkeztek meg, vagy a döntési eljárás még nem zárult le stb.;

4.1.6. súlyos eltérések: minimálisan azon vizsgálatok felsorolása, amelyek esetében a felülvizsgálat a GLP követelményeitől súlyosabb eltéréseket állapított meg, amelyek (feltehetőleg vagy valóságosan) azzal járnak (jártak), hogy az engedélyező hatóság nem fogadta el a vizsgálat eredményeit;

4.1.7. megjegyzések: ha szükséges, az előzőek kiegészítésére.

4.2. A vizsgálóhelyre vonatkozó nyilatkozat esetén elegendő a 4.1.1—4.1.5. pont szerinti adatok közlése, míg a GLP felügyelők jelentése részletesen leírja az ellenőrzést és a tapasztaltakat, külön kitérve azon kisebb eltérésekre is, amelyek nem esnek a 4.1.6. pont szerinti megítélés alá, de amelyekre a vizsgálóhely vezetőségének a figyelmét felhívták, illetve annak pótlására határidőt adtak.

B) A Helyes Laboratóriumi Gyakorlat helyszíni ellenőrzése, az elvégzett vizsgálatok utólagos felülvizsgálata, valamint az ellenőrzések során alkalmazható eljárások

I. Vizsgálóhelyek hatósági helyszíni ellenőrzése

1. A GLP előírásoknak való megfelelés ellenőrzésére minden olyan vizsgálóhelyen sor kerülhet, amely az egészség vagy a környezet szempontjából biztonsági vizsgálatokat hatósági engedélyezés céljára végez. A felügyelőnek ellenőrizniük kell a kísérleti anyag vagy készítmény fizikai, kémiai, méregtani vagy az ökoszisztémára gyakorolt hatására vonatkozó adatokat. Ennek érdekében esetenként speciális tudományágakban jártas szakértők segítségét kell igénybe venniük.

2. Tekintettel arra, hogy a vizsgálóhelyek adottságaikat (építészeti elrendezésüket és irányítási rendszerüket) tekintve rendkívül sokfélék, továbbá számos különböző vizsgálatot végeznek, a GLP szabályok betartását felmérni kívánó felügyelőnek saját ítélőképességére kell hagyatkoznia. Törekednünk kell azonban arra, hogy következetes módszereket dolgozzanak ki annak megállapítására, hogy az ellenőrzött vizsgálóhely milyen mértékben tartja a GLP különböző követelményeit.

3. A vizsgálóhelyi ellenőrzés különböző, a GLP felügyelők által elvégzendő feladatait (pl. a személyzet és a végzett vizsgálatok felmérése), az ellenőrzés célját, az ellenőrzés során szem előtt tartandó különleges szempontokat a III—XVI. fejezetek tartalmazzák. A fejezetek előírásai tájékoztató jellegűek.

4. A felügyelőnek nem szükséges feladatuknak tekinteniük a vizsgálóhelyen végzett vizsgálatok javallatainak vagy céljainak vizsgálatát, továbbá az eredmények értékelését az emberi egészség vagy a környezet biztonsága szempontjából. Ezek a kérdések a vizsgálóhely által szolgáltatott adatokat felhasználó engedélyező hatóságok hatáskörébe tartoznak.

5. A helyszíni szemlék és felülvizsgálatok felborítják a vizsgálóhely megszokott munkarendjét, ezért a GLP felügyelőnek előreláthatóan kell megterveznie az ellenőrzés menetét, lehetőség szerint tiszteletben kell tartania a vizsgálóhely vezetőinek kívánságait bizonyos részlegek felkeresésének időpontjára vonatkozóan.

II. Előzetes ellenőrzés

1. Cél az ellenőrizendő helyszín (építészeti-fizikai adottságoknak, az irányítás felépítésének és a végzett vizsgálatok körének) megismerése.

2. A helyszíni ellenőrzés vagy a vizsgálatok felülvizsgálatának lebonyolítása előtt a GLP felügyelőnek meg kell ismernie az ellenőrizendő helyszínt. Át kell tekinteni a vizsgálóhelyről beszerezhető adatokat. Erre a célra többek között a korábbi ellenőrzések jegyzőkönyvei, a létesítmény tervrajza, szervezeti felépítését tükröző folyamatábrák, kísérleti jegyzőkönyvek, vizsgálati tervek és a legfontosabb szakemberek önéletrajzai használhatók. Ezek az adatforrások a következőkről tájékoztatnak:

2.1. a létesítmény jellege, nagysága és fizikai elrendezése;

2.2. a vizsgálóhelyen végzett és a szemle alkalmával vélhetően ellenőrizendő tevékenységek köre;

2.3. a vizsgálóhely irányításának szervezeti felépítése.

3. A GLP felügyelőnek különösen a korábbi ellenőrzések során feltárt hiányosságokra kell figyelemmel lennie. Abban az esetben, ha az ellenőrizendő vizsgálóhelyen még nem került sor GLP szemlére, az előzetes ellenőrzés személyes látogatással is egybeköthető a fontos adatok megismerése céljából.

4. A vizsgálóhelyet értesíteni kell a GLP felügyelő érkezésének dátumáról és időpontjáról; látogatásuk céljáról és arról is, hogy feltehetően milyen hosszú ideig tartózkodnak a létesítményben. Ezek az adatok lehetővé teszik a vizsgálóhely számára, hogy előkészítsék a szükséges dokumentumokat, illetve biztosítsák a személyzet ellenőrzéséhez szükséges tagjainak jelenlétét. Abban az esetben, ha a szemle során meghatározott dokumentumokat vagy jegyzőkönyveket kell ellenőrizni, célszerű ezt előre közölni a vizsgálóhellyel.

III. Nyitó megbeszélés

1. Cél: a vizsgálóhely vezetőségének és személyzetének tájékoztatása a helyszíni ellenőrzés vagy a vizsgálatok felülvizsgálatának céljáról. Meg kell jelölni, hogy a létesítmény mely részlegeinek és tevékenységeinek ellenőrzésére kerül sor, továbbá milyen dokumentumokra és a személyzet mely tagjaira lesz szükség.

2. A helyszíni ellenőrzés adminisztratív és gyakorlati részleteit az ellenőrzés kezdetekor egyeztetni kell a vizs-

gálóhely vezetőségével. A nyitó megbeszélésen a GLP felügyelőnek:

- 2.1. ismertetnie kell a szemle célját és hatókörét;
 - 2.2. meg kell jelölnie a megtekinteni kívánt dokumentumokat (pl. a folyamatban lévő és befejezett vizsgálatok jegyzékét, kutatási terveket, eljárási szabványokat, vizsgálati jegyzőkönyveket stb.); tisztázni kell az ellenőrzés szempontjából lényeges dokumentumokhoz való hozzáférés, illetve szükség esetén lemásolásuk módját;
 - 2.3. tájékoztatást kell kérnie a vizsgálóhely vezetésének szervezeti felépítéséről és a személyzetről;
 - 2.4. tisztázni kell, hogy a GLP ellenőrzése tárgyát képező vizsgálatokon kívül végeznek-e egyidejűleg más, a szemle hatálya alá nem tartozókat is;
 - 2.5. meg kell jelölnie, hogy a szemle során a létesítmény mely részlegeibe látogat el;
 - 2.6. meg kell jelölnie, hogy mely dokumentumokra és vizsgálati mintákra lesz szüksége a folyamatban lévő, illetve már befejezett vizsgálatok felülvizsgálatához.
3. A szemle elkezdése előtt a GLP felügyelőnek célszerű felvennie a kapcsolatot a vizsgálóhely minőségbiztosítási felelős egységével.
4. A GLP felügyelő segítése érdekében, a helyi minőségbiztosításért felelős egység képviselője elkíséri a szemlére.
5. A GLP felügyelő számára a dokumentumok átvizsgálásához, illetve egyéb célokra külön helyiséget kell biztosítani.

IV. Szervezeti felépítés és személyzet

1. Cél: megállapítandó, hogy a vizsgálóhely személyzetének képzettsége megfelelő, illetve szervezeti felépítése célszerű-e; a vezetés, a vizsgálóhely tevékenységi körének megfelelő irányelveket alkalmaz-e a személyzet továbbképzése és egészségi állapotának ellenőrzése érdekében.
2. Fel kell kérni a vezetőséget, hogy bocsássák a GLP felügyelő rendelkezésére a szükséges dokumentumokat, például:
 - 2.1. a létesítmény alaprajza;
 - 2.2. a részlegek irányításának és a vizsgálati folyamatok szervezésének algoritmusai;
 - 2.3. a felülvizsgálandó vizsgálatokban kulcsszerepet betöltő alkalmazottak életrajzai, a folyamatban lévő és befejezett vizsgálatok jegyzéke, továbbá adatok azok jellemzőiről, a vizsgálatok kezdetének és befejezésének dátumai;
 - 2.4. az alkalmazott vizsgálati rendszer leírása, a kísérleti anyag alkalmazásának módja és a vizsgálatvezető neve;
 - 2.5. a személyzet továbbképzésére és egészségi állapotának vizsgálatára kidolgozott elvek (ha léteznek ilyenek);
 - 2.6. a személyzet előképzettségével kapcsolatos nyilvánosságok (ha léteznek ilyenek);
 - 2.7. a vizsgálóhely szabványműveleti előírásai;
 - 2.8. a felülvizsgálandó vizsgálatvezetők és a megbízók névsora.

3. A GLP felügyelőnek elsősorban a következőket kell ellenőriznie:

- 3.1. a folyamatban lévő, illetve befejezett vizsgálatok megfelelnek-e a vizsgálóhelyen végzett tevékenység színvonalának;
- 3.2. a vizsgálatvezetők és a minőségbiztosító részleg, illetve a személyzet más fontos tagjainak személyét és képzettségét;
- 3.3. az ellenőrzésre kerülő vizsgálatok menetére kidolgozott szabványműveleti előírások létezését.

V. Minőségbiztosítási program

1. Cél: annak megítélése, hogy megfelelő-e a minőségbiztosítás rendszere a GLP elveinek érvényesítéséhez.
2. Fel kell kérni a minőségbiztosítási egység vezetőjét, hogy mutassa be ezen tevékenységek rendszerét és az ellenőrzésre, illetve a vizsgálatok menetének figyelemmel kísérésére, továbbá a tapasztalatok rögzítésére alkalmazott módszereket.
3. A GLP felügyelőnek ellenőriznie kell, hogy:
 - 3.1. a megfelelő-e a minőségbiztosítási egység vezetőjének és a személyzetnek képzettsége;
 - 3.2. a minőségbiztosítási egység a vizsgálatokat végző személyzettől függetlenül működik-e;
 - 3.3. miként ütemezi és végzi a minőségbiztosítási egység az ellenőrzést, hogyan kíséri figyelemmel a vizsgálatok kritikus fázisait, és milyen erőforrások állnak a rendelkezésére az ellenőrzés és a folyamatos figyelemmel kísérés megvalósításához;
 - 3.4. a tételes ellenőrzéshez rövid ideig tartó vizsgálatok esetén végeznek-e szűrőpróbaszerűen ellenőrzést;
 - 3.5. milyen mélységű és terjedelmű minőségbiztosítási ellenőrzést végeznek a vizsgálat gyakorlati fázisaiban;
 - 3.6. milyen minőségbiztosítási módszerekkel gondoskodnak a nyers adatok és a végeredmények összehangjáról;
 - 3.7. tájékoztatják-e a vizsgálóhely vezetőségét a vizsgálati eredmények minőségét vagy hitelességét vélhetően csorbító hiányosságokról;
 - 3.8. hiányosságok feltárásakor milyen intézkedéseket tesznek;
 - 3.9. ellenőrizheti-e a minőségbiztosítási egység szerződéses vizsgálóhelyeken végzett vizsgálatok vagy kísérleti fázisok végrehajtását;
 - 3.10. részt vesz-e, illetve milyen szerepet tölt be a minőségbiztosítási egység a szabványműveleti előírások korszerűsítésében.

VI. Helyiségek

1. Cél: megfelelő-e a vizsgálóhelyi helyiségek nagysága, felépítése, kivitele és elhelyezése a végzett vizsgálatok megfelelő színvonalú kivitelezéséhez.

2. A GLP felügyelőnek ellenőriznie kell, hogy:

2.1. a vizsgálatok keveredésének megelőzése érdekében a vizsgálóhely rendelkezik-e a megfelelően elkülönített helyiségekkel (pl. kísérleti anyagok, állatok, táp-, kórszövettani minták stb. elhelyezésére);

2.2. gondoskodtak-e a környezetvédelmi rendszabályok betartásáról azokon a területeken, ahol veszélyes tevékenység folyik (pl. állatház, más biológiai rendszerek, kísérleti anyag részére kijelölt hely stb.);

2.3. megfelelőek-e a létesítmény általános higiénés viszonyai, például gondoskodtak-e a kártevők irtásáról.

VII. Biológiai kísérleti rendszerek kezelése, elhelyezése és elkülönítése

1. Cél: állatokon vagy biológiai rendszereken vizsgálatokat végző vizsgálóhelyeken rendelkezésre állnak-e a kiszolgáló helyiségek, megfelelő-e az állatok ellátása, elhelyezése és elkülönítése, gondoskodnak-e biológiai rendszert terhelő, a vizsgálati eredmények minőségét befolyásoló stressz és egyéb problémák megelőzéséről.

2. Az ellenőrzött vizsgálóhelyen számos különböző állat- és növényfajon, továbbá mikrobákon és más sejtrendszereken, illetve ezeknél alacsonyabb rendű organizmusokon végezhetnek vizsgálatokat. A felhasznált biológiai rendszer jellemzői alapján kell megítélni a kezelést, elhelyezést és elzárás megfelelőségét. A GLP felügyelőnek a következőket kell megítélnie:

2.1. megfelelőek-e a helyiségek a felhasznált biológiai rendszerek igényeinek és a vizsgálati követelmények kielégítéséhez;

2.2. elkülönítik-e a vizsgálóhelyre érkező állatokat és növényeket, illetve hatékonyak-e az elkülönítő intézkedések;

2.3. megfelelően ellenőrzik-e a biológiai rendszerek egészségi állapotát, viselkedését vagy más jellemzőit, illetve nyilvántartják-e az észlelt változásokat;

2.4. megfelelő eszközökkel, folyamatosan és sikeresen biztosítják a felhasznált biológiai rendszerek számára szükséges környezeti feltételeket;

2.5. megfelelő-e a ketrecek, polcok, tartályok és más élő szervezetek tárolására használt eszközök tisztasága;

2.6. szakszerűen ellenőrzik-e a környezeti feltételeket és az ellátó rendszerek működését;

2.7. gondoskodtak-e az állati ürülék és hulladék eltávolításáról és megsemmisítéséről; az alkalmazott módszerekkel a lehető legnagyobb mértékben csökkenthető-e a parazitafertőzések, a betegségek átvitelének és a környezetszennyezés veszélye;

2.8. biztosítottak-e tároló helyet az állatok takarmánya vagy a biológiai rendszerekhez használt hasonló anyagok számára; tárolnak-e ezeken a helyeken más anyagokat, például reagenseket, peszticideket vagy fertőtlenítősze-

ket; megfelelően elkülönítették-e ezeket a helyeket az állatháztól vagy más biológiai rendszerek esetében azok tároló helyétől;

2.9. óvják-e a készleten tartott takarmányt és almot a környezeti hatások, paraziták vagy szennyeződés okozta károsodástól.

VIII. Készülékek, anyagok, reagensek és minták

1. Cél: megfelelő-e a vizsgálóhely elhelyezése, rendelkezésre áll-e elegendő mennyiségű, működő eszköz, illetve ezek kapacitása elegendő-e a vizsgálóhelyen végzett vizsgálatok elvégzéséhez; megfelelő-e a vizsgálóhelyen használt anyagok, reagensek és minták jelölése, felhasználása és tárolása.

2. A GLP felügyelőnek a következőket kell ellenőriznie:

2.1. tiszták-e és megfelelően működnek-e a berendezések;

2.2. vezetnek-e nyilvántartást a mérőeszközök működéséről, karbantartásáról, használhatóságáról, kalibrálásáról és validáltságáról (ideértve a számítógépes rendszereket is);

2.3. megfelelő címkékkel jelölik és tárolják-e az anyagokat és összehasonlító-anyagokat, megfelelő-e a tárolási hőmérséklet és ügyelnek-e a készítmények lejáratára; a reagensek címkéjén szerepelnie kell az anyag származási helyének, megnevezésének és koncentrációnak, továbbá más, a vizsgálat szempontjából fontos adatoknak;

2.4. a vizsgálati mintákat megfelelően azonosítják-e a vizsgálati rendszer, a vizsgálat, továbbá a mintavétel jellege és időpontja alapján;

2.5. a használt eszközök és anyagok nem befolyásolják-e a vizsgálati rendszerek működését.

IX. Vizsgálati rendszerek

1. Cél: ellenőrizni kell, hogy megfelelőek-e a vizsgálóhelyen végzett vizsgálatok során használt kísérleti rendszerek (pl. fizikai vagy kémiai rendszerek, sejt- vagy mikrobiológiai tenyészetek, növények, állatok) kezelésének és szabályozásának módszerei.

2. Fizikai és kémiai rendszerek

A GLP felügyelőnek ellenőriznie kell, hogy:

2.1. amennyiben a vizsgálati terv előírja, ellenőrzik-e a vizsgált és az összehasonlító vegyületek stabilitását, valamint, hogy valóban a vizsgálati tervben megjelölt összehasonlító-anyagokat használják;

2.2. kidolgozták a vizsgálóhely tevékenységének szabványműveleti előírásait, és betartják-e azokat;

2.3. nyers adatokként rögzítik-e és archiválják-e az automatizált rendszerekből nyert grafikonokat, regisztrátumokat vagy számítógépes leleteket.

3. Biológiai rendszerek

A VII. fejezetben részletezett biológiai rendszerek ellátásával, elhelyezésével és elkülönítésével kapcsolatban értékelendő szempontokon kívül a GLP felügyelőnek a következőket kell ellenőriznie:

3.1. azonosak-e a vizsgálati rendszerek a vizsgálati tervben leírtakkal;

3.2. gondoskodtak-e a vizsgálati rendszerek megfelelő azonosításáról;

3.3. ha szükséges, illetve alkalmazható, a vizsgálatok teljes időtartama alatt megfelelően gondoskodtak-e a kísérleti állatok egyedi azonosításáról, feltüntették-e a szükséges adatokat a kísérleti rendszerek ketreceinek és tartályainak címkéin;

3.4. megfelelően különválasztották-e az ugyanazon állatfajon (vagy biológiai rendszeren) más vegyületekkel végzett vizsgálatokat;

3.5. gondoskodtak-e a különböző állatfajok (vagy biológiai rendszerek) megfelelő, térbeli és időbeli elkülönítéséről;

3.6. a vizsgálat során felhasznált biológiai rendszereket a vizsgálati tervben vagy a szabványművelési előírásokban megjelölt körülmények (hőmérséklet, fény/sötétség ciklusos váltakozása) között tartják-e;

3.7. a biológiai rendszerek sajátosságainak megfelelően dokumentálják-e a rendszerek beszerzésével, kezelésével, elhelyezésével és elkülönítésével, továbbá ellátásával és egészségvizsgálatával kapcsolatos adatokat;

3.8. rögzítik-e írásban az állatok vagy a növények vizsgálatának, karanténba helyezésének, morbiditásának és mortalitásának, viselkedésének, betegségeinek és azok kezeléseinek adatait;

3.9. gondoskodtak-e a vizsgálati rendszerek megfelelő megsemmisítéséről a vizsgálat befejezését követően.

X. Kísérleti és összehasonlító-anyagok

1. Cél: meg kell vizsgálni, hogy a vizsgálóhely kidolgozta-e

a) a kísérleti, illetve összehasonlító-anyagok azonosítására, hatáserősségének vizsgálatára, mennyiségi és minőségi összetételének meghatározására alkalmazható módszereket, illetve

b) szakszerűen veszik át és tárolják a vizsgálati, illetve összehasonlító-anyagokat.

2. A GLP felügyelőnek a következőket kell ellenőriznie:

2.1. kidolgoztak-e szabványművelési előírásokat a kísérleti, illetve összehasonlító-anyagok átvételére, kezelésére, mintavételére, felhasználására és tárolására;

2.2. megfelelő jelzésekkel azonosítják-e a kísérleti, illetve összehasonlító-anyagok tartályait;

2.3. a tárolási körülmények nem módosítják-e a kísérleti, illetve összehasonlító-anyagok koncentrációját, tisztaságát és stabilitását, továbbá kizárják-e a szennyeződés lehetőségét;

2.4. nyilvántartják-e a kísérleti, illetve összehasonlító-anyagok töménységét és stabilitását, módszereket dolgoztak-e ki a vizsgálati, illetve összehasonlító-anyagokat tartalmazó elegyek homogenitásának és stabilitásának meghatározására;

2.5. megfelelően jelölik-e a kísérleti, illetve összehasonlító-anyagok keverékét (vagy hígításait) tartalmazó tartályokat és nyilvántartják azok tartalmának homogenitását és stabilitását;

2.6. négy hétnél hosszabb ideig tartó vizsgálatok esetében a kísérleti, illetve összehasonlító-anyagok minden sorozatából féltettek-e mintát analitikai vizsgálatokra, illetve ezeket a mintákat megfelelő ideig tárolják-e;

2.7. a különböző vegyületek elegyítésére alkalmazott eljárások menete eleve kizárja-e a szerek azonosságának felcserélésének, illetve keresztzennyezés lehetőségét.

XI. Szabványművelési előírások

1. Cél: ellenőrizni kell, hogy a vizsgálóhely írásba foglalta-e a végzett tevékenységek minden fontos műveletének menetét szabályozó szabványművelési előírásokat, azaz ismeri-e ezek jelentőségét; a szabványművelési előírások megléte vagy hiánya közvetlenül összefügg a vizsgálóhelyen végzett vizsgálatok rutinműveleteinek szakszerűségével.

2. A GLP felügyelőnek a következőket kell ellenőriznie:

2.1. a vizsgálóhely minden részlegében közvetlenül hozzáférhető-e a szabványművelési előírásnak vonatkozó, hiteles példányai;

2.2. kidolgozták-e ezen előírások felülvizsgálatának és korszerűsítésének módszereit;

2.3. az előírások módosításait ellátták-e a módosító személy aláírásával, és feltüntették-e a változtatás dátumát;

2.4. hosszú időre visszamenőleg archiválják-e a korábban használatos szabványművelési előírásokat;

2.5. dolgoztak-e ki szabványművelési előírásokat különösen az alábbi tevékenységekre:

2.5.1. kísérleti és összehasonlító-anyagok átvétele, azonosítása, tisztaságának, összetételének és stabilitásának meghatározása, jelölése, kezelése, mintavételezése, felhasználása és eltartása,

2.5.2. a mérőeszközök és környezetvédelmi berendezések karbantartása, tisztítása és hitelesítése,

2.5.3. a reagensek és adagolható gyógyszerformák előállítás,

2.5.4. nyilvántartások vezetése, jelentések készítése, feljegyzések és jelentések tárolása, illetve visszakeresése,

2.5.5. a vizsgálati rendszerek elhelyezésére szánt helyiségek előkészítése és környezetvédelmi óvrendszabályok alkalmazása,

2.5.6. vizsgálati rendszerek átvétele, szállítása, elhelyezése, leírása, azonosítása és ápolása,

- 2.5.7. vizsgálati rendszerek kezelése a vizsgálatok elkezdése előtt, közben és befejezését követően,
- 2.5.8. kísérleti rendszerek megsemmisítése,
- 2.5.9. kártevők elleni védekezés, és tisztítószeres használata,
- 2.5.10. minőségbiztosítási eljárások.

XII. A vizsgálatok kivitelezése

1. Cél: ellenőrizni kell, hogy írásban rögzített tervek alapján végzik-e a vizsgálatokat, illetve a tervek és a vizsgálat kivitelezésének jellemzői nem sértik-e a GLP elveit.
2. A GLP felügyelőnek a következőket kell ellenőriznie:
 - 2.1. ellenőrizte-e a vizsgálatvezető a vizsgálati tervet;
 - 2.2. a vizsgálati terv módosítása esetében ellenjegyezték és dátumozták-e a módosításokat;
 - 2.3. a vizsgálati terv a megbízó általi jóváhagyásának dátumát — ha van ilyen;
 - 2.4. a vizsgálati tervnek, illetve a vonatkozó szabványműveleti előírásoknak megfelelően végezték-e a méréseket, megfigyeléseket és vizsgálatokat;
 - 2.5. a vizsgálatban résztvevő azonnal, pontosan és olvashatóan rögzítette-e a mérések, megfigyelések és vizsgálatok eredményeit, továbbá ellátta-e dátummal és aláírásával (vagy legalább nevének kezdőbetűivel) a bejegyzéseit;
 - 2.6. a nyers adatok megváltoztatása — ideértve a számítógépen tárolt adatokat is — oly módon történhet, hogy a korábbi bejegyzések változtatását az arra jogosult egyértelműen, dátummal és aláírásával ellátva végezte el, indokolva a változtatás okát;
 - 2.7. számítógéppel generált vagy azon tárolt adatokat megfelelően azonosították, és az alkalmazott adatvédelmi eljárások eleve kizárják az illetéktelenek általi módosítás vagy az adatvesztés veszélyét;
 - 2.8. a vizsgálat során alkalmazott számítógépes rendszer megbízható, pontos és hitelesíthető;
 - 2.9. a nyers adatok rögzítésekor feljegyzett, előre nem látható eseményeket megfelelően kivizsgálták, és értékelték;
 - 2.10. a vizsgálatról készült (ideiglenes vagy végleges) jelentésekben módszeresen és teljeskörűen ismertetik-e az eredményeket, amelyek közvetlenül tükrözik a nyers adatokat.

XIII. A vizsgálati eredményekről szóló zárójelentés

1. Cél: eldöntendő, hogy a vizsgálati eredményekről szóló zárójelentés elkészítésekor betartották-e a GLP követelményeit.
2. A befejezett vizsgálatokról készült zárójelentés ellenőrzésekor a GLP felügyelőnek az alábbiakat kell ellenőriznie:

- 2.1. hitelesítette-e a vizsgálatvezető vagy más vezető beosztású vizsgáló kézjeggyével és az ellenjegyzés dátumának feltüntetésével a jelentést;
- 2.2. adott-e a vizsgálatvezető aláírásával hitelesített nyilatkozatot arról, hogy teljes mértékben vállalja a felelősséget a vizsgálat során nyert adatok hitelességéért, ugyanakkor nyilatkozik arról is, hogy a GLP szabályainak betartásával végezték a vizsgálatokat;
- 2.3. csatoltak-e ellenjegyzett, dátummal ellátott minőségbiztosítási nyilatkozatot a jelentéshez;
- 2.4. kizárólag az arra illetékes személyek módosították-e a jelentést;
- 2.5. szerepel-e a jelentésben az anyagok, minták és nyers adatok tárolási helye.

XIV. A jegyzőkönyvek megőrzése és tárolása

1. Cél: ellenőrizni kell, hogy a vizsgálatok során a vizsgálóhely készített-e megfelelő feljegyzéseket és jelentéseket, illetve gondoskodott-e azok, valamint az anyagok biztonságos tárolásáról és megőrzéséről.
2. A GLP felügyelőnek a következőket kell ellenőriznie:
 - 2.1. van-e a tárolásért (archiválásáért) felelős személy;
 - 2.2. a vizsgálóhely vizsgálati tervek, nyers adatok — ideértve a nem GLP elveket követő vizsgálatokat is —, a zárójelentések, a minták és a vizsgálati minták a személyzet alap- és továbbképzésére vonatkozó feljegyzések tárolására alkalmas helyiséget;
 - 2.3. az archivált anyagok előkeresésére alkalmazott módszereket;
 - 2.4. kizárólag az erre feljogosított személyekre korlátozódik-e az archívum hozzáférhetőségét, továbbá nyilvántartják-e a személyzet nyers adatokhoz, szövettani metszetekhez hozzáférő tagjait;
 - 2.5. külön nyilvántartást vezetnek-e az archívumból kiemelt, illetve oda visszajuttatott anyagokról;
 - 2.6. az archívumban lévő feljegyzéseket és anyagokat az előírt és elegendően hosszú ideig őrzik-e meg, és megóvják-e azokat a tűz vagy környezeti hatások stb. okozta károsodástól.

XV. A vizsgálóhelyen elvégzett vizsgálatok utólagos felülvizsgálata

1. A vizsgálóhelyek helyszíni ellenőrzése során rendszert korlátozott mértékben felülvizsgálják a vizsgálóhely tevékenységét is. Erre a célra az éppen folyamatban lévő vagy már befejezett vizsgálatok egyaránt alkalmasak. Abban az esetben, ha az engedélyező hatóságok pontosan meghatározott szempontok alapján végzendő felülvizsgálatot igényelnek, részletesen értékelni kell a vizsgálatok végrehajtását és eredményeik továbbítását. A felülvizsgálat tárgyául választható vizsgálatok széles skálájára tekintettel e fejezet csak általános irányelveket tartalmaz. A

GLP felügyelőnek és a felülvizsgálat további résztvevőinek gondosan ügyelniük kell arra, hogy helyesen szabják meg vizsgálódásaik jellegét és hatókörét. A vizsgálati terv, a vonatkozó szabványműveleti előírások, a nyers adatok és más archivált anyagok alapján kell megpróbálniuk rekonstruálniuk a vizsgálat menetét.

2. A hatékony felülvizsgálat olykor csupán szakértők segítségével lehetséges, például ha szövettani metszetek mikroszkópos vizsgálata szükséges.

3. A vizsgálóhelyi vizsgálat felülvizsgálatakor a GLP felügyelőnek:

3.1. össze kell gyűjtenie az értékelt vizsgálat(ok)ban részt vett személyek (pl. vizsgálatvezető és a magasabb beosztású vizsgálók) neveit, beosztásait, az előképzettségek és szakmai tapasztalataikat tükröző adatokat;

3.2. meg kell győződnie arról, hogy a vizsgálóhelyen elegendő a végzett vizsgálatok szakszerű lebonyolításához szükséges képzettségű személyzet létszáma;

3.3. ellenőriznie kell a vizsgálat során használt készülék vagy készülékek hitelesítését, karbantartásának szakszerűségét és azt is, hogy a készülék milyen gyakran szorult javításra;

3.4. át kell vizsgálnia a kísérleti anyagok stabilitásával kapcsolatos, az elvégzett analitikai vizsgálatokról készült vagy a takarmány összetételét tükröző feljegyzéseket;

3.5. lehetőleg személyes beszélgetés során kell megtudakolnia a vizsgálat résztvevőitől, hogy pontosan melyik műveleteket végeztek, és meg kell próbálnia felmérni, hogy az illetőknek lehetett-e idejük a vizsgálati tervben vagy jelentésben megjelölt feladatok ellátására;

3.6. be kell szereznie az alkalmazott ellenőrző eljárások dokumentációját, továbbá a vizsgálat alapvető fontosságú okmányait, így többek között:

3.6.1. a vizsgálati tervet,

3.6.2. a vizsgálat lefolytatásakor hatályos szabványműveleti előírásokat,

3.6.3. jegyzőkönyveket, vizsgálóhelyi jegyzetömböket, kartotékokat, munkalapokat, számítógépes adatok ki nyomtatott listáit stb.,

3.6.4. a vizsgálat lezárását követően készült zárójelentést.

4. Azon vizsgálatok esetében, amelyekben állatokat (pl. rágcsálókat vagy más emlősöket) használtak, a GLP felügyelőnek vizsgálnia kell az állatok meghatározott százaléknak az útját a vizsgálóhelyre való megérkezésüktől a boncolásig. Különös figyelmet kell fordítani a következő dokumentálására:

4.1. az állatok testtömege, tápszer/italfogyasztás, a kísérleti anyag adagjának formulálása és beadása stb.;

4.2. gyógyászati megfigyelések és boncolási eredmények;

4.3. klinikai kémia;

4.4. patológia.

XVI. A helyszíni ellenőrzés vagy a felülvizsgálat lezárása

1. A vizsgálóhely ellenőrzésének vagy az általa folytatott tevékenységnek felülvizsgálatának befejezését követően a GLP felügyelőnek meg kell vitatnia tapasztalatait az ellenőrzött vizsgálóhely képviselőjével, illetve el kell készítenie írott jelentését.

2. Nagyobb vizsgálóhelyek ellenőrzésekor általában feltárhatók az apróbb hiányosságok a GLP követelményeinek betartása terén, ezek súlyossága azonban rendszerint nem indokolja a vizsgálóhelyről származó adatok hitelességének kétségbe vonását. Ebben az esetben a GLP felügyelő helyesen teszi, ha úgy foglal állást, hogy az ellenőrzött vizsgálóhely teljesíti a követelményeket. Figyelmeztetnie kell azonban a vizsgálóhely személyzetét a feltárt hiányosságokra és hibákra, továbbá fel kell hívnia a vezetőseget — határidő tűzésével —, hogy megfelelő intézkedésekkel számolja fel azokat.

3. Abban az esetben, ha a helyszíni ellenőrzés vagy a tevékenység felülvizsgálata a GLP súlyos mértékű áthágását tárta fel, amelyek a GLP felügyelő megítélése szerint befolyásolhatták a felülvizsgált vagy más vizsgálatok eredményeit, tapasztalatait jelentenie kell az engedélyező hatóságnak.

4. Abban az esetben, ha engedélyező hatóság igényelte a helyszíni ellenőrzést vagy a tevékenység felülvizsgálatát, az ellenőrzés eredményeiről részletes jelentést kell készíteni, és azt az OGYI-n keresztül meg kell küldeni a vizsgálatot igénylő engedélyező hatóságnak.

3. számú melléklet

a 31/1999. (VIII. 6.) EüM—FVM együttes rendelethez

A GLP felügyelői tevékenység végzésének szakmai követelményei

GLP felügyelői tevékenységet az a személy láthat el, aki

1. az alábbi felsőfokú képezések valamelyikével rendelkezik:

- a) gyógyszerész,
- b) biológus,
- c) vegyész,
- d) vegyész-mérnök; és

2. valamely magyarországi egyetem által szervezett, a Helyes Laboratóriumi Gyakorlatról szóló tanfolyamot eredményesen elvégzett; és

3. legalább három alkalommal részt vett a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) GLP munkacsoportja által szervezett szemináriumon; továbbá

4. legalább egy alkalommal részt vett az Európai Unió vagy az OECD valamely tagországában tevékenykedő GLP ellenőrrel közös GLP ellenőrzésen.

Az egészségügyi miniszter 32/1999. (VIII. 6.) EüM rendelete

a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet módosításáról

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 57. §-ának (2)—(3) bekezdésében, 59. §-ának (2)—(3) bekezdésében, 63. §-ának (2) bekezdésében, 65. §-ának (1) bekezdésében, 68. §-ának (1) és (3) bekezdésében, valamint 71. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a fertőző betegségek terjedésének megelőzése érdekében az alábbiakat rendelem el:

1. §

(1) A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (a továbbiakban: R.) 5. §-ának (1) bekezdése a következő *i)—j)* pontokkal egészül ki:

(Minden magyar állampolgárt, továbbá állampolgárságra tekintet nélkül minden Magyarországon huzamos tartózkodásra jogosító engedéllyel élő személyt, menedékest, befogadottat és kérelmezőt életkorhoz kötötten)

- „*i)* b típusú Haemophilus influenzae (Hib),
- j)* hepatitis B”

(ellen védőoltásban kell részesíteni.)

(2) Az R. 5. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az (1) bekezdés szerinti kötelező védőoltásokat — a *j)* pont szerinti védőoltás kivételével — 0—36 hónapos korúak körében folyamatos oltási rendszerben kell végrehajtani. A

a) BCG oltás újszülött korban, illetve a születést követő hat héten belül,

b) DPT I. oltás első részlete és élő poliovírus vakcinával végzett oltás betöltött 3 hónapos korban,

c) DPT I. oltás második részlete és élő poliovírus vakcinával végzett oltás betöltött 4 hónapos korban,

d) DPT I. oltás harmadik részlete és élő poliovírus vakcinával végzett oltás betöltött 5 hónapos korban,

e) morbilli-mumpsz-rubeola elleni trivalens oltóanyaggal és élő poliovírus vakcinával végzett oltás betöltött 15 hónapos korban,

f) DPT II. oltás és élő poliovírus vakcinával végzett oltás betöltött 36 hónapos korban,

g) Hib oltás első részlete 2 hónapos korban, a további részletének beadása az OEK által évente kiadott ML-ben foglaltak szerint, az alkalmazott oltóanyagtól függően meghatározott életkorokban

esedékes.”

(3) Az R. 5. §-a (3) bekezdésének *c)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Az életkorhoz kötött kötelező védőoltásokat 6 éves kortól iskolai kampányoltások keretében kell elvégezni. A)

„*c)* morbilli-mumpsz-rubeola elleni újraoltásra betöltött 11 éves korban”

(kerül sor.)

(4) Az R. 5. §-a következő (5) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (5)—(7) bekezdések számozása (6)—(8) bekezdésre változik:

„(5) Hepatitis B elleni oltást betöltött 14 éves korban kell elvégezni.”

(5) Az R. 5. §-ának — a (4) bekezdéssel átszámozott — (6) bekezdésének második mondata és *c)* pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek, egyidejűleg a bekezdés a következő *d)* ponttal egészül ki:

(Azoknál a gyermekeknél, akiknél bármelyik kötelezően előírt védőoltás elmaradt, azt a legrovidebb időn belül pótolni kell.)

„Azok az orvosok, akik bölcsődébe, óvodába, nevelőszülőkhöz, gyermekotthonba, illetőleg egyéb gyermekközösségbe, továbbá alap-, közép- és felsőfokú oktatási intézménybe kerülő gyermekek vizsgálatát végzik, kötelesek az életkor szerint esedékessé vált oltások megtörténtét ellenőrizni, és a hiányzó oltásokat pótolni.”

(Az oltási kötelezettség)

„*c)* a kanyaró, a rózsahimlő, a mumpsz és a Hepatitis B elleni elmaradt védőoltásokra a 20. életév,

d) a Hib elleni elmaradt védőoltásokra az 5. életév”

(betöltéséig áll fenn.)

2. §

Az R. 1. számú mellékletének az Acut flaccid paralysis (AFP) címszó 7. A) pontjának *b)* alpontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

[7. Teendők a betegség előfordulásakor

A) Teendők a beteggel]

„*b)* *Elkülönítés:* Elkülöníteni nem szükséges. Fontos azonban ezeknek az eseteknek az egységes klinikai és epidemiológiai megítélése megfelelő vizsgálati anyagok biztosításával és 60 napot követő utóvizsgálatával. Ezért a felsorolt megbetegedésben szenvedőket az észleléstől számított 48 órán belül olyan fekvőbeteg-ellátó osztályra kell beutalni, ahol a gyermekneurológiai szakellátás és intenzív ellátás is biztosított.”

3. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 5. napon lép hatályba.

Dr. Gógl Árpád s. k.,
egészségügyi miniszter

**A földművelésügyi
és vidékfejlesztési miniszter
65/1999. (VIII. 6.) FVM
rendelete**

**az 1999. évi óborkészletek csökkentését elősegítő
borlejárési intervenciók támogatásáról**

Az agrárpiaci rendtartásról szóló 1993. évi VI. törvény (a továbbiakban: Tv.) 27. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — a gazdasági miniszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

1. §

(1) Az 1999. évi óborkészletek mérséklése érdekében, az Országos Borminősítő Intézet (a továbbiakban: OBI) által minősített, átlagosan 11 térfogatszázalékos, legfeljebb kettőszázhuszezer hektoliter — a szőlőtermesztésről és borgazdálkodásról szóló 1997. évi CXXI. törvény előírása szerinti — a szabvány előírásainak megfelelő fehér asztali és tájbor minőségű szőlőbor lepárlásához hétszáznegyvennyolc millió forint összeg mértékéig támogatást rendelék el.

(2) E rendelet alkalmazásában:

a) bortermelő: bármely természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, aki vagy amely

aa) olyan friss szőlőből, szőlőmustból vagy részben erjedő szőlőmustból készít bort, amelyet maga termel, vagy amelyhez vásárlás útján jut, vagy

ab) szőlőtermelőtől vásárol bort;

b) lepárló: természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, aki vagy amely a bort és a borkészítés melléktermékeit lepárolja, működéskéhez, illetve tevékenységéhez a szükséges hatósági engedélyk mellett adóraktári engedéllyel is rendelkezik;

c) szőlőtermelő: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, aki vagy amely saját tulajdonú, illetve használatában lévő területén szőlőt termel.

2. §

(1) A lepárlási támogatásra az az adóraktári engedéllyel rendelkező lepárló pályázhat, aki a hazai szőlőbor lepárlását és melléktermékeinek feldolgozását az 1999. évben már végezte, legalább húszezer hektoliter bor lepárlását elvégzi, és mindezt bizonylatokkal, nyilvántartási adatokkal dokumentálja. Vállalja a bor felvásárlását, lepárlását és a végtermék értékesítését vagy felhasználását, továbbá hogy az 1. § (1) bekezdésében meghatározott minőségű szőlőbor után legalább ötvennégy forint/liter alapárát fizet (amely fogyasztási adót, kompenzációs felárat vagy áfát nem tartalmaz).

(2) A pályázatot a rendelet hatálybalépését követő 6 napon belül lehet benyújtani.

(3) Ha a pályázatok összesítése alapján az igény meghaladja az 1. § (1) bekezdésében meghatározott mennyiséget, a kvótákat a pályázati igények visszaosztásával kell meghatározni.

(4) Annál a lepárlónál, akinél a melasz, gabona, kukorica vagy burgonya felhasználásával semleges alkohol vagy gyümölcspálinka előállítás is történik, e tevékenységet az intervenciók lepárlástól térben vagy időben el kell különíteni. A lepárló az előállított borpárlat tételesen ellenőrizhető teljes mennyiségéről, a borpárlat raktárra vételezett mennyiségéről és a készletváltozásokról mennyiségben és szeszfok szerint olyan elkülönített nyilvántartást köteles vezetni, amely lehetővé és ellenőrizhetővé teszi az előállított késztermék további felhasználását is.

(5) A lepárlásra átadott átlagosan 11 térfogatszázalékos szőlőborra a támogatás mértéke 34 forint/liter. Amennyiben a lepárló az (1) bekezdésben meghatározott alapárnál magasabb vételár kifizetését vállalja a bortermelő részére, a támogatást arányosan csökkenteni kell az alapár és a vételár közötti különbözettel.

(6) E rendeletben meghatározott minőségű szőlőbort felvásárolni, valamint a lepárló telephelyére vagy a kijelölt bértárolt telephelyre szállítani 1999. szeptember 30-ig lehet a lepárló részére megállapított és közleményben közölt kvóta mértékéig.

3. §

(1) A lepárlásra szánt szőlőbor értékesítésére az a bortermelő jelentkezhet, aki vállalja, hogy a származási bizonyítvánnyal igazolhatóan harminc hektoliter saját tulajdonukban lévő vagy azt meghaladó mennyiségű, az OBI által minősített fehér asztali és tájbor minőségű szőlőbort eladja a 2. § (1) bekezdésében meghirdetett vételáron.

(2) Az átvételnél előnyben kell részesíteni azt a bortermelőt, aki legfeljebb kettőszáz hektoliter bort ajánl fel lepárlásra (kistermelő) és a hegybíró igazolja, hogy a felajánlott bor a bortermelő saját szőlőterméséből származik. A kistermelő a közleményben közzétett lepárlónál a közlemény megjelenését követő 15 napon belül jelentkezhet be. A bejelentés csak egy lepárlóhoz történhet. A bortermelő részére az illetékes hegybíró csak akkor adhat ki igazolást, ha a külön jogszabályban előírt bejelentési, adatszolgáltatási és hegyközségi járulékos fizetési kötelezettségének eleget tett.

(3) A lepárlásra szánt borkészletének hivatalos mintavételét a bortermelőnek kell kérnie az illetékes területi OBI felügyelőtől, aki gondoskodik a minta beszállításáról. A mintavételnél a bortermelő köteles átadni az OBI felügyelőnek a bor származási bizonyítványát. A mintavétel részét kell vennie az illetékes hegybíróknak, aki a mintavételi jegyzőkönyvet köteles aláírásával és bélyegzőjével ellátni. A borokat technikailag zárható tároló edényekben kell tárolni.

(4) A hivatalos mintavételnél az OBI felügyelőnek 3 mintát kell vennie vizsgálat, kontroll és ellenminta céljára. Ez utóbbi a tulajdonosé. A mintát tárolóedényként kell venni, megjelölve a tárolás (pince) helyét is. A mintavételt követően hatóságilag zárolni kell a tárolóedényeket.

(5) A bortermelő vállalja, hogy

a) a borvizsgálat költségeit és a hegyközséget megillető igazgatási szolgáltatási díjat megfizeti;

b) a bort az előzetesen egyeztetett mennyiség és szállítási ütem szerint saját költségén leszállítja a lepárló saját vagy bérelt telephelyére. A beszállítandó tételnek azonosnak kell lennie az OBI határozatban minősített tétellel.

(6) A bortermelő minden edény kitérolásának megkezdését köteles bejelenteni a hegybírónak a lezárás sértetlenségének megállapítása céljából. Ha a hegybíró azt állapítja meg, hogy a tárolóedényen a zár sérült, ezt a tényt haladéktalanul közli az OBI-val és a szállítást az újabb vizsgálatig megtiltja.

(7) A bortermelő köteles lehetővé tenni, hogy a helyszínen a hegybíró és az OBI bármikor ellenőrizze a lepárlásra zárolt és a kitérolás folyamatában lévő bortételeket.

4. §

(1) Az a bortermelő — a kistermelő kivételével —, aki lepárlás céljából bort adott át, az átadott bor minden literre után másfél kilogram, fehér bort adó szőlőt köteles a feldolgozás helye szerinti borvidék szőlőtermelőjétől felvásárolni. A felvásárlást 1999. szeptember 1. és október 31. közötti időszakban kell teljesíteni. Felvásárolni csak a szőlőtermelő tulajdonában, illetve használatában lévő területről származó szőlőt lehet. Nem vásárolható fel az Irsai Olivér és a Cserszegi fűszeres szőlőfajta.

(2) A bortermelő a 20 C-fokon mért, 17,1—18 mustfokos szőlő minden kilogrammja után 30 forint nettó (kompenzáció vagy áfa nélküli) árat köteles megfizetni a szőlőtermelőnek a szőlőfelvásárlást követő harminc napon belül. Ettől az érték-intervallumtól eltérő mustfok esetén, az eltérés irányának megfelelően kilogrammonként és minden megkezdett egész fok eltérés alapján az átvételi árat nettó két forinttal kell módosítani.

(3) A lepárló a kistermelőnek a beszállított bor teljes vételárát a beszállítást követő 30 napon belül köteles kifizetni.

(4) A lepárló a szőlőfelvásárlási kötelezettséggel terhelt bortermelőnek a beszállított bor vételárát két részletben köteles megfizetni:

a) a vételár első részét a lepárlásra átadott bor beszállításának befejezését követő 30 napon belül a bruttó átvételi ár és a 34 Ft/l különbségének a kifizetésével,

b) a vételár második részét, a 34 Ft/l-t a felvásárlási kötelezettség teljesítése esetén a (6) bekezdésben meghatározott módon történő igazolás után legkésőbb 1999. december 31-ig.

(5) Ha a szőlőfelvásárlásra kötelezett bortermelő csak részben teljesíti a felvásárlást, a második részlet kifizetését arányosan csökkenteni kell.

(6) A szőlőfelvásárlásra kötelezett bortermelő a szőlőfelvásárlás befejezését követő 15 napon belül, de legkésőbb 1999. november 5-ig írásban köteles nyilatkozni, hogy a lepárlásra átadott bor után szőlőfelvásárlási kötelezettségének eleget tett, az átvételi árat a szőlőtermelőnek kifizette. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell a lepárlásra átadott bor és a felvásárolt szőlő mennyiségét literben, illetve kilogrammban. A bortermelő a nyilatkozatot köteles ellenjegyeztetni a lepárlóval és 1999. november 10-ig megküldeni az Agrárrendtartási Hivatalnak (FVM Agrárrendtartási Hivatal, 1055 Budapest, Kossuth L. tér 11.; a borítékra rá kell írni: „Intervenciós borlepárlás”).

5. §

(1) Az OBI a borminta bevizsgálásáról hozott határozatot a bortermelő a vizsgálat helyén, a vizsgálati díj megfizetése mellett átveheti, vagy ennek hiányában az OBI postán, tértivevénnyel megküldi a címzettnek.

(2) A bortermelő a szőlőbor beszállításakor a lepárlónak köteles átadni:

a) az OBI határozat másolatát;

b) a hegybíró igazolását, amely tartalmazza a bor tulajdonosának nevét, címét, a borkészlet pontos tárolási helyét, a tárolóedények számát, a bor mennyiségét literben, a bor tulajdonosának olvasható aláírását, az adóazonosító jelét vagy adószámát, az őstermelő esetében az 1999. május 31-ig érvényesített őstermelői igazolvány számát, a hegybíró aláírását és az igazolás kiállításának dátumát. Pontatlan vagy hiányos igazolás esetén a lepárlónak meg kell tagadni a bor átvételét.

(3) A beszállított bortételből a lepárló a bortermelő vagy megbízottja jelenlétében három mintát vesz, amit a bortermelő aláírásával igazol. Egy minta a bortermelőé, két minta a lepárlónál marad, melyből egy mintát az OBI ellenőrzésre félre kell tenni, egy minta a lepárló vizsgálatát képezi.

(4) A lepárló az elnyert pályázat alapján a kvóta és támogatás mértékéig köteles a 2. § (1) bekezdésében meghatározott alapár megfizetésére. A lepárló a részére megállapított kvóta 20 százalékat a közlemény megjelenését követő 15. napig köteles a kistermelők részére fenntartani. Ha a kistermelőknek fenntartott kvótarészt a 15 nap alatt nem használják ki, azt a többi bortermelő veheti igénybe.

6. §

(1) A támogatást igénylő lepárló köteles

a) az átvett szőlőbor mennyiségéről, szeszfokáról és az átlagos 11 térfogatszázalékos borra átszámított mennyi-

ségről beszállítónként kimutatást készíteni és azt összesítve 1999. október 5. napjáig megküldeni az Agrárintervenció Központ (a továbbiakban: AIK) és az Agrárrendtartási Hivatal részére;

b) az AIK részére készített összesítőhöz mellékelni a bevételi bizonylatok másolatát beszállítónként; a bevételi bizonylatokat a bizonylat hátoldalán aláírással és cégbélyegzővel kell ellátni;

c) az AIK részére 1999. november 10-ig eljuttatni azt a kimutatást, amely tartalmazza a kifizethető támogatás összegét.

(2) A lepárló az átvett borból legalább 50, legfeljebb 86 térfogatszázalék alkoholtartalmú borpárlatot köteles előállítani. A lepárló köteles külön nyilvántartást vezetni a bor alapanyag és az ebből előállított termék készletmozgásairól. A beszállított bor lepárlásának befejezését követően egyszer, majd negyedévente köteles a készlet meglétéig jelentést küldeni az Agrárrendtartási Hivatalnak a VPOP által ellenőrzött készletváltozásokról, a borpárlat értékesítési irányairól (belföldre, exportra, továbbfeldolgozási célra), az átlagos értékesítési árról (megosztva, ha az értékesítés a hazai szeszszital-gyártóknak és exportra is történik), vagy a saját raktárban történő érlelésről mennyiségben és szeszfokban.

7. §

(1) Az AIK a lepárló részére a beküldött összesítők és a bevételi bizonylatok alapján igazolást állít ki a közleményben meghirdetett kvóta mértékéig a kifizethető támogatás összegéről. Az AIK köteles a lepárlónak az igazolást 1999. november 18-ig kiadni, aminek alapján 1999. december 20-ig igényelhető a támogatás az illetékes adóhatóságtól a 10032000-01905520 APEH Agrárpiaci támogatás folyósítási számláról. Az igénylőlapra rá kell vezetni a rendelet számát.

(2) A lepárló köteles beszállítónként az átvett bor után teljesített alapár kifizetéséről írásban nyilatkozni az Agrárrendtartási Hivatalnak a kifizetést követő 15 napon belül.

(3) Amennyiben a lepárló az átvett bor után a 4. § (4) bekezdésének b) pontjában meghatározott időpontig a teljes alapárát nem fizette ki, úgy az igénybe vett támogatás jogosulatlanul minősül.

8. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba azzal, hogy 1999. december 31-én hatályát veszti.

Dr. Torgyán József s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

Melléklet

a 65/1999. (VIII. 6.) FVM rendelethez

Pályázati felhívás a borlepárlás intervenciók támogatására

Az FVM Agrárrendtartási Hivatal pályázatot hirdet 220 000 hektoliter fehér asztali és tájbor minőségű szőlőbor lepárlására.

A támogatásban részesülő lepárlási tevékenységre azon érvényes adóraktári engedéllyel rendelkező legalább 50, legfeljebb 86 térfogatszázalék alkoholtartalmú borpárlat készítésére alkalmas lepárló üzemek pályázhatnak, amelyek a hazai szőlőbor lepárlását és melléktermék feldolgozását 1999. évben már végezték, legalább húszezer hektoliter bor lepárlását elvégzik, és mindezt bizonylatokkal, nyilvántartási adatokkal dokumentálják. Vállalják a rendeletben előírt lepárló üzemre vonatkozó előírások teljesítését, továbbá az átlagosan 11 térfogatszázalékos fehér asztali és tájbor minőségű szőlőbor 54 Ft/liter alapáron történő felvásárlását, melyből a támogatás mértéke 34 Ft/liter.

Ha a beérkezett pályázatok alapján a pályázott mennyiségek összege meghaladja a 220 ezer hektoliter szőlőbor mennyiséget, úgy a területi elvet, s a korábbi év(ek) borlepárlási tevékenységét és melléktermék feldolgozását is figyelembe véve kerül visszaosztásra a lepárlásra kerülő szőlőbor mennyisége.

A pályázónak vállalnia kell, hogy azoknak a bortermelőknek, akiknek szőlőfelvásárlási kötelezettsége van, a vételárát két részletben utalja át a rendeletben meghatározottak szerint.

1. A pályázatoknak tartalmaznia kell:

- a lepárló üzem nevét,
- a lepárló üzem feldolgozó telephelyének címét,
- a VPOP megyei szerve által hitelesített legalább 50, legfeljebb 86 térfogatszázalékos alkoholtartalmú borpárlat készítésére jogosító adóraktári engedély másolatát,
- a lepárló üzem nyilatkozatát 1999. évben vásárolt bormelléktermék mennyiségéről és az ennek lepárlásából származó szesz mennyiségéről literben és szeszfokban,
- a lepárlásra átvételre kerülő szőlőbor tárolási helyét (a lepárló saját vagy bérelt tároló helyét) és pontos címét,
- a lepárló üzem telefon- és telefaxszámát,
- a lepárló ügyintézőjének nevét.

2. A pályázatot zárt borítékban kell benyújtani az FVM Agrárrendtartási Hivatal titkárságára (Budapest V., Kosuth Lajos tér 11.). A borítékra rá kell írni „Pályázat borlepárlási intervenciók támogatására”.

3. Pályázati határidő: A pályázatot a rendelet hatálybalépését követő 6 napon belül kell benyújtani.

4. A pályázat elbírálásáról a pályázókat az Agrárrendtartási Hivatal levélben értesíti, valamint az elbírálásról közleményt tesz közzé.

A gazdasági miniszter 48/1999. (VIII. 6.) GM rendelete

az ipari, kereskedelmi szakképesítések
szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló
18/1995. (VI. 6.) IKM rendelet módosításáról

A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 5. §-a (1) bekezdésének *b*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) Az ipari, kereskedelmi szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló, többször módosított 18/1995. (VI. 6.) IKM rendelet melléklete e rendelet *melléklete* szerint módosul.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

Dr. Chikán Attila s. k.,
gazdasági miniszter

Melléklet

a 48/1999. (VIII. 6.) GM rendelethez

[Melléklet

a 18/1995. (VI. 6.) IKM rendelethez]

A melléklet a következő szakképesítésekkel egészül ki:

OKJ azonosító szám	Szakképesítés megnevezése
55 5499 01	Logisztikai műszaki menedzserasszisztens
55 5499 02	Terméktervező műszaki menedzserasszisztens
55 5412 02	Vegyész mérnök-asszisztens

LOGISZTIKAI MŰSZAKI MENEDZSERASSZISZTENS

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. Szakképesítés azonosító száma: 55 5499 01

Szakképesítés szintje: akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképesítés.

2. Szakképesítés megnevezése: Logisztikai műszaki menedzserasszisztens.

II. A szakképesítés munkaterülete

II.1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3910	Logisztikai műszaki menedzserasszisztens

II.2. A szakképesítéssel rokon munkakörök, foglalkozások

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3621	Anyag- és áruforgalmi ügyintéző
3624	Raktárkezelő
3623	Anyaggazdálkodó, anyagbeszerző
3624	Raktározási, üzemeltetési ügyintéző
1326	Szállítási- és raktározási tevékenységet folytató részegység vezetője

II.3. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A gazdasági élet különböző területein mérnöki felkészültséget még nem igénylő logisztikai tervezési, szervezési, irányítási, ellenőrzési feladatokat lát el; közreműködik a vállalatban belüli, valamint a vállalat és a beszerzési/értékesítési piaci közötti integrált anyag- (áru-) és információáramlás megvalósításában.

Ennek érdekében:

— részt vesz

- = a vállalat anyagellátását biztosító logisztikai folyamatok (beszállítási rendelések, beszállítás, raktározás stb.) megszervezésében és irányításában,
- = a termeléshez kapcsolódó logisztikai folyamatok (üzemrészek, munkahelyek közötti anyagmozgató, munkahelyi anyagkezelési, műveletközi tárolás) megszervezésében és irányításában,
- = az értékesítéshez, eladáshoz kapcsolódó logisztikai folyamatok (vevői rendelések teljesítése, készáru raktározás, kiszállítás, terítés stb.) megszervezésében és irányításában,
- = a hulladékkezeléshez kapcsolódó logisztikai folyamatok (gyűjtés, tárolás, kiszállítás) megszervezésében és irányításában,
- = a logisztikai folyamatokat megvalósító gépek, eszközök biztonságos üzemeltetésének megszervezésében és felügyeletében,
- = a vállalati logisztikai költségek és teljesítmények elemzésében,
- = új logisztikai (anyagáramlási, információ és irányítási) rendszerek bevezetésében,
- = jelentések, dokumentációk összeállításában,
- = logisztikai szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások vezetésében;

- gondoskodik
 - = a hatáskörébe tartozó gépek, eszközök, berendezések hatékony működtetéséről,
 - = a működtetés feltételeiről,
 - = a munka-, környezet- és tűzvédelmi előírások adaptálásáról és betartásáról;
- együttműködik
 - = a vállalat érintett szervezeti egységeivel (pl. beszerzés, termelés-tervezés és irányítás, értékesítés),
 - = a vállalat külső partnereivel (beszállítók, vevők, szállító, szállítványozó, illetve egyéb logisztikai szolgáltató vállalatok),
 - = kutató-fejlesztő intézményekkel a korszerű szakmai ismeretek és megoldások gyakorlati alkalmazása érdekében.

Magasabb szakmai felkészültséget igénylő fizikai munkák végzése:

- részvétel új rendszerek, gépek, berendezések üzembe helyezésében, próbaüzemeltetésében.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

III.1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló feladatsoportok, feladatok

1.1. Vállalkozói, munkajogi, szervezési és vezetési ismeretek alkalmazása

- Adott témára vonatkozó törvények, jogszabályok, rendeletek összegyűjtése, a változások követése, értelmezése.

- Önéletrajz, pályázat, munkaszerződés formai szabályainak és tartalmi követelményeinek ismerete.

- Egyéni és társas vállalkozás egyes (könyvelői szakképesítést nem igénylő) adminisztrációs, pénzügyi teendőinek elvégzése.

- A kollektív szerződés ismerete, értelmezése és betartása.

- A munkáltatók és a munkavállalók legfontosabb jogainak és kötelességeinek ismeretében saját és beosztottjai munkájának megszervezése.

1.2. Gazdálkodási ismeretek alkalmazása

- Az önálló gazdálkodás, vállalkozás személyi, pénzügyi, tárgyi, piaci feltételeinek elemzése, megteremtése.

- Számlaadatok értelmezése, ellenőrzése; egyszerű számlák, elszámolások, statisztikák készítése.

- Egyszerű költségszámítások készítése és elemzése.

- Piackutatási tevékenység folytatása, az eredmények értékelése.

- Projektek, termékek menedzselésével kapcsolatos feladatok ellátása.

1.3. Kommunikáció

- Munkakörének ellátásával kapcsolatos szakmai és üzleti megbeszélések folytatása (idegen nyelven is)

- = a vállalat más érintett szervezeti egységeinek képviselőivel,

- = a vállalat külső, esetenként külföldi partnereinek (pl. beszállítók, vevők, szállítók, szállítványozók) képviselőivel.

- Megrendelések, számlák, jegyzőkönyvek, jelentések, technológiai dokumentációk (kezelési, üzemeltetési utasítások, ütemtervek, mérési naplók), ajánlatok összeállítása és prezentálása.

1.4. A munka-, környezet- és tűzvédelmi előírások ismerete és betartása

- A munkahelyek és a munkahelyi környezet biztonságos kialakítására vonatkozó előírások ismerete és betartása.

- A biztonságos munkavégzés feltételeinek ismerete és biztosítása.

- Az általános és speciális környezet- és tűzvédelmi előírások ismerete és betartása.

1.5. Vállalati anyagellátás, készletgazdálkodás

- A beszerzendő anyagok, alkatrészek optimálisan szükséges mennyiségének meghatározása.

- A rendelések összeállítása, időbeni ütemezése.

- Kapcsolattartás a szállítókkal.

- A beszerzéssel kapcsolatos döntések (beszállító, beszerzési stratégiák megválasztása make or buy döntések) előkészítése.

- A készletgazdálkodással kapcsolatos operatív teendők ellátása, pl. készletnyilvántartás szervezése, készletmozgások elemzése.

- Leltárkészítés szervezése, irányítása.

- Készletnyilvántartás és -gazdálkodást segítő számítógépes programok kezelése és használata.

1.6. Üzemen belüli anyagáramlási folyamatok szervezése és irányítása

- Üzemrészek (épületek) közötti anyagmozgatási folyamatok szervezése és irányítása.

- Munkahelyek közötti anyagmozgatási folyamatok szervezése és irányítása, időtervek készítése, az átfutási idők meghatározása, elemzése.

- Munkahelyi anyagellátás, műveletközi tárolás szervezése.

- Raktári anyagmozgatási (be- és kitárolási, komissiózási) és járműrakodási munkafolyamatok szervezése és irányítása.

- A fenti munkafolyamatok ellenőrzése, értékelése; a teljesítmények, költségek stb. meghatározása.

- A munkafolyamatokat végző gépek üzemeltetésének irányítása, felügyelete.

1.7. Árueosztás, külső szállítás

— Kiszállítási (vevői) rendelések teljesítésének időbe-
ni ütemezése.

— A rendelésteljesítési folyamat szervezése, irányítása.

— Az üzem külső anyagáramlási kapcsolatait megte-
remtő be- és kiszállítások előkészítése (pl. szállítási mód,
szállítási segédeszközök, szállítójárművek megválasztása),
szervezése.

— A be- és kiszállításhoz kapcsolódó munkafolya-
matok (pl. árufogadás, áruátvétel, csomagolás, egységgra-
komány-képzés, járműrakodás) szervezése, irányítása.

— Kapcsolattartás a vevőkkel, a szállító, szállítmányo-
zási vállalatokkal és más, a szállítási láncban közreműködő
partnerekkel.

— A készáru kiszállító gépkocsijáratok szervezése és
egyéb szállítási, irányítási feladatok ellátása.

— A szállításiirányítást segítő számítógépes programok
kezelése és használata.

1.8. A korszerű logisztikai irányítás eszközeinek kezelé- se, operatív irányító szoftverek alkalmazása

— Termékazonosítási, vállalatirányítási, készletnyil-
vántartási, készletgazdálkodási, raktárirányítási, szállítás-
irányítási szoftverek kezelése és használata.

— Információcsere (ügyintézés) az EDI-szoftverek
használataival.

III.2. Követelmények

2.1. Vállalkozói, munkajogi, szervezési és vezetési isme- reték alkalmazása

A műszaki menedzserasszisztensi feladatok ellátása ér-
dekében az alkalmazás szintjén ismernie kell:

— a jogi alapfogalmakat (az alkotmányjog, tulajdon-
jog, a polgári jogi felelősség, a szerződési, vállalkozási jog,
a gazdasági társaságok joga, az iparjogvédelem és a mun-
kajog területéről),

— a gazdálkodás, vállalkozás, személyi, tárgyi, piaci
feltételeit,

— a számítógépes információs rendszer kialakításának
és használatának követelményeit,

— a munkavállalók, valamint a munkáltatók jogait és
kötelességeit,

— a korszerű szervezési, irányítási, vezetési módsze-
reket.

2.2. Gazdálkodási ismeretek

Ismernie kell:

— a legfontosabb közgazdasági, jogi, pénzügyi, marke-
ting, menedzsment összefüggéseket,

— a legfontosabb adójogszabályokat,

— a piackutatás, költségelemzés, árképzés módszereit,

— a beruházások megtérülési idejét befolyásoló ténye-
zőket,

— a pénzforgalmi előírásokat.

Legyen képes:

— egyszerű költségszámítások, -elemzések elkészíté-
sére,

— számlák, egyszerű statisztikák elkészítésére,

— ajánlatok beszerzésére és értékelésére.

2.3. Kommunikációs ismeretek

Ismernie kell:

— legalább egy idegen nyelvet tárgyalási szinten,

— a legfontosabb szakszavak megfelelőit legalább egy
idegen nyelven,

— a legfontosabb szakmai terminológiákat.

Legyen képes:

— legalább egy idegen nyelvet használni a szakmai
kommunikációban,

— a kommunikáció korszerű eszközeinek használá-
tára,

— a katalógusokban, szakmai kiadványokban való el-
igazodásra.

2.4. A munka-, környezet- és tűzvédelmi előírások be- tartása ismerete

Ismernie kell a munkahelyek és a munkahelyi környezet
biztonságos, ergonómiai szempontból kedvező kialakítá-
sára vonatkozó előírásokat.

Legyen képes:

— a munkafolyamatok végzése során előforduló bal-
eseti veszélyforrások felismerésére, és tudjon intézkedni
elhárításuk érdekében,

— a munkahelyi környezeti ártalmak és a tűzveszély-
források felismerésére, és tudjon intézkedni elhárításuk
érdekében.

2.5. Vállalati anyagellátás, készletgazdálkodás

A vállalati anyagellátás és készletgazdálkodás szervezé-
se érdekében ismernie kell:

— az anyagszükséglet-meghatározás módszereit,

— a beszállítási rendelések lebonyolításának szervezé-
si módszereit,

— a beszállítók megválasztásának főbb kritériumait és
értékelésük módszereit,

— a legfontosabb beszerzési stratégiákat és anyagellá-
tási módszereket,

— a készletgazdálkodás legfontosabb elveit, a készlet-
szabályozás egyszerűbb modelljeit.

Legyen képes:

— a készletnyilvántartást és készletgazdálkodást segítő
számítógépes programok kezelésére és használatára,

— statisztikák, elemzések készítésére.

2.6. Üzemen belüli anyagáramlási és tárolási folyamatok szervezése és irányítása

A munkafolyamatok szervezése és irányítása érdekében ismernie kell:

- a kapacitászámítás és az időtervezés módszereit,
- a leggyakrabban alkalmazásra kerülő anyagmozgató-, rakodógépeket, alkalmazási területüket, főbb jellemzőiket, teljesítőképességük meghatározási módjait,
- a különböző anyagmozgatási, tárolási segédeszközöket, tárolóberendezéseket, alkalmazási területeket, főbb jellemzőiket,
- a különböző tárolási technológiákat és a tárolásra vonatkozó főbb szabályokat,
- a különböző anyagmozgatási, rakodási, kommissiózó folyamatok szervezési és irányítási módszereit.

Legyen képes:

- a munkafolyamatok időbeni ütemezésére,
- a szükséges javítások és karbantartások időbeni ütemezésére,
- a munkafolyamatok irányítására alkalmazott eszközök és programok kezelésére és használatára.

2.7. Áruelosztás, külső szállítás

Az áruelosztáshoz és külső szállításhoz kapcsolódó munkafolyamatok szervezése és irányítása érdekében ismernie kell:

- a kiszállítási rendelkezések lebonyolításának szervezési módszereit,
- a különböző szállítójárművek, szállítási segédeszközök főbb jellemzőit, alkalmazási területét,
- a rakományrögzítés eszközeit és módszereit,
- a leggyakrabban használt csomagolóanyagokat, -eszközöket,
- a csomagolás szabályozására vonatkozó főbb előírásokat,
- a belföldi és a nemzetközi árutovábbítás szabályozási rendszerét, okmányait,
- a nemzetközi szállításokkal kapcsolatos fontosabb vámeljáráásokat,
- a különböző közlekedési alágazatok díjszabásait.

Legyen képes:

- a szállítási segédeszközök és a szállítójárművek rakodási tervének elkészítésére,
- a szállításirányítást segítő szoftverek kezelésére és használatára.

2.8. Informatikai ismeretek

A logisztikai gyakorlatban alkalmazott információtechnikai elvek és eszközök ismeretében adott logisztikai rendszer, illetve logisztikai folyamatok irányítása érdekében ismerje:

- az információs rendszerek technikai eszközeit: az adatfelvétel, az adatfeldolgozás és az adatátvitel eszközeit,

- a távközlési eszközöket és rendszereket (műholdas támogatású adatátvitel, EUTELTRACS, SZIR),
- az EDI adatátviteli szabványt és az EDI szoftvert.

Legyen képes:

- a termékazonosítás, a logisztikai irányítás és az anyag-, illetve készletgazdálkodás hardver és szoftver eszközeinek használatára,
- a távadatátviteli szabványok és rendszerek használatára.

2.9. Számítástechnikai ismeretek

Napi munkafadatainak ellátásához legyen képes:

- a korszerű hardver és szoftver eszközök használatára,
- a szöveges és grafikus operációs rendszerek felhatalmált szintű alkalmazására,
- információkeresésre számítógépes hálózatokban (Internet),
- igényes dokumentumok előállítására a korszerű szövegszerkesztő és táblázatkezelő rendszerek ismeretében,
- adatbázisok kezelésére, összekapcsolására.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

IV.1. A szorgalmi időszak, a számonkérés módjai, a félévek értékelése

A képzés időtartama: 2 év (négy szemeszter)

A szorgalmi időszak, a szakmai gyakorlat és a vizsgaidőszak alkot egy szemesztert. Az egyes szemeszterek eredményes (elégtelen érdemjegyet nem tartalmazó) befejezése feltétele a következő tanulmányi időszak megkezdésének.

A teljesítmény folyamatos értékelésénél, a számonkérésnél alkalmazott eszközök:

- félévközi (témazáró) dolgozatok, részvizsgák;
- kommunikációs gyakorlatok, prezentációk;
- önálló feladatok megoldása, mérések;
- félévet lezáró szóbeli, írásbeli vagy szóbeli és írásbeli részből álló vizsgák;
- a gyakorlati munkavégzés igazolása.

A szemesztereket az egyes érdemjegyek átlagával és a megszerzett kreditpontokkal értékelik.

IV.2. A szakmai vizsga célja

A szakmai vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó elsajátította-e az adott munkakörök betöltéséhez szükséges, a szakmai követelmények által meghatározott ismeretanyagot.

A szakmai vizsgát a „Szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről” kiadott, a munkaügyi miniszter 4/1996. (V. 24.) MüM rendeletével módosított 10/1993. (XII. 30.) MüM rendelet előírásai szerint kell megtartani.

IV.3. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

— A tantervben rögzített vizsgák letétele, az összes elérhető kreditpont megszerzése.

— Az irányított vállalati szakmai gyakorlat igazolt teljesítése.

— A szakdolgozat benyújtása.

— Legalább alapfokú, „C” típusú állami nyelvvizsga vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga angol vagy német nyelvből.

A mintegy 30—40 oldal terjedelmű szakdolgozat a jelölt — konkrét logisztikai problémák megoldására irányuló — önálló munkája. A szakdolgozat elkészítésével és megvédésével azt kell a jelöltnek bizonyítania, hogy alkalmas a szakterülethez kapcsolódó feladatok megoldására. A dolgozatnak önálló gondolkodásmódot kell tükröznie, tartalmaznia kell a jelölt értékelő véleményét és javaslatait.

A szakdolgozatban és a védés során számot kell adni a jelöltnek arról, hogy mennyire tudja szintetizálni és hasznosítani a tanultakat, alkalmazni a szakterület terminológiáját.

IV.4. A szakmai vizsga részei

A szakmai vizsga elméleti, azaz írásbeli és szóbeli részből és a szakdolgozat prezentációval egybekötött megvédéséből áll.

a) Az írásbeli vizsga részei és időtartama

Az írásbeli vizsga témakörei a logisztikai szakirány modul

- Vállalati logisztika
- Szállítási logisztika
- Logisztikai informatika
- Raktározástechnika

című tantárgyai ismeretanyagának elsajátítási színvonalát hivatottak ellenőrizni. A vizsgán értékelési, számítási, problémakifejtő és tesztfeladatok (mintegy 15—20) szerepelnek.

Az írásbeli vizsgán a következő feladatcsoportok szerepelnek:

— A vállalati logisztikai rendszerek, a vállalati logisztika, szervezet működésének, felépítésének, irányításának kérdései.

— Beszerzési stratégiák kialakítása, a beszállítók kiválasztása, anyag- és készletgazdálkodás, szabályozási és nyilvántartási rendszerek működtetése és egyes területeinek kialakítása.

— A gyártási logisztika területéről a főbb folyamatjellemzők meghatározása, kapacitástervezés, hálótervezési feladat.

— Az üzemben belüli anyagmozgató rendszerek és eszközeik működtetésének kérdései. Elosztási feladatok megoldása.

— A szállításra kerülő árucsoportok meghatározása, az egységirakomány-képzés eszközeinek és módszereinek

megállapítása. Rakodási tervek elkészítése. A szállítás szervezésével kapcsolatos feladatok megoldása.

— A logisztikai információs rendszerek kialakításával és működtetésével kapcsolatos feladatok megoldása, termék- és rakományazonosító rendszerek kialakítása.

— A raktári folyamatok irányításának kialakításával és működtetésével kapcsolatos feladatok megoldása.

— Számítógépes nyilvántartási és irányítási rendszerek alkalmazása. Raktári feladatok megtervezése. A darabárus raktárak főbb jellemzőinek meghatározása az optimális készlet nagyság alapján.

Az írásbeli vizsga időtartama összesen 240 perc.

b) A szóbeli vizsga témakörei az oktatás alapismereti és a menedzsment moduljának ismeretanyagát tartalmazzák.

A tételek a

- Vállalkozói ismeretek
- Vállalkozásgazdaságtan és számvitel
- Stratégiai menedzsment

című tárgyakkól készülnek.

A szóbeli vizsga időtartama tárgyanként 15—20 perc.

A vizsgázó minden tárgyból egy tételt kap, amelyben a témakörre vonatkozó definíciók, meghatározások, összefüggések és alkalmazások szerepelnek.

A szóbeli vizsgán a jelölt az alábbi témakörökben ad számot tudásáról:

— A vállalkozások indításának kérdései.

— A vállalkozások információs rendszerének felépítése, a számviteli információs rendszer, a menedzsment számvitel.

— Pénzügyi elemzés lényege és eszközei, a pénzügyi számvitel.

— A vállalkozásokat terhelő adók és adójellegű fizetési kötelezettségek.

— A vállalatok tevékenységi rendszere.

— A vállalati marketing szerepe és eszközei. A piac elemzése. A fogyasztói magatartás. Piacszegmentáció — célpiacválasztás — pozicionálás.

— Termékpolitika, árpolitika, értékesítés.

— Marketingkommunikáció, a marketinginformációs rendszer, a marketingszervezet.

— A marketingtevékenység értékelése. A nemzetközi marketing alapjai.

— Az üzleti terv készítésének folyamata és módszerei.

— Döntési kritériumok a beruházási javaslatok vizsgálatához.

— Gépcsere vizsgálatok, az optimális élettartam becslése, meghatározása.

— Menedzsment irányzatok. Alapvető szervezeti formák.

— Stratégiai tervezés és elemzés.

— Stratégiai célrendszer, a stratégiai célok elérésére szolgáló akciók, a stratégia megvalósítása.

— Az érdekeltségi és ösztönzési rendszer és a stratégiai menedzsment összefüggései.

— A vállalati szervezeti rendszer, a szervezeti kultúra és a stratégiai menedzsment összefüggései.

— A stratégiai menedzsment humán kérdései.

c) A szakdolgozat prezentációval összekötött megvédése

A szakdolgozat védeése során a jelölt — prezentáció formájában — bizonyosságot tesz előadói, érvelés- és tárgyalástechnikai készségéről, számítástechnikai alapismereteiről. A prezentáció során szemléltető eszközök (írásvetítő stb.) használata ajánlott.

IV.5. A szakmai vizsga értékelése

a) Az írásbeli vizsgát a központilag kiadott feladatokhoz mellékelt útmutató szerint egyetlen osztályzattal kell értékelni. Az írásbeli vizsga érdemjegye az elméleti vizsgarész érdemjegyének kialakításánál 40%-os súllyal szerepel.

b) A szóbeli vizsgán a vizsgázó feleletét tantárgyanként kell értékelni. A szóbeli vizsga eredményét az egyes tárgyakra kapott osztályzatok kerekített átlaga adja. Eredménytelen a szóbeli vizsga, ha a vizsgázó bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. A szóbeli vizsga érdemjegye az elméleti vizsga érdemjegyének kialakításánál 60%-os súllyal szerepel.

c) A gyakorlati vizsga érdemjegyét a szakdolgozat prezentációval összekötött védeése adja. A szakdolgozatot és a prezentációt egyetlen érdemjeggyel kell minősíteni.

Az elméleti vizsga végeredményét a kerekítési szabályok alkalmazásával kell kialakítani.

Eredményes a vizsga, ha egyetlen vizsgarészből sincs az elégséges szintet el nem érő részeredmény.

IV.6. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A felmentés feltételeit a 10/1993. (XII. 30.) MüM rendelet 7. §-a szabályozza.

V. A szakképzésben való részvétel feltételei

Iskolai előképzettség: középiskola.

A jelentkezés feltételeit a Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató tartalmazza.

A felvétel alapját vagy a középiskola harmadik és negyedik osztálya év végi osztályzatai alapján számított pontok vagy a felvételi vizsga során szerzett pontok képezik.

Felvételi tárgyak:

1. matematika
2. fizika, vagy történelem, vagy közgazdaságtan.

VI. A szakképzés felsőoktatási tanulmányokba történő beszámíthatósága

— A hallgató tanulmányait más felsőoktatási intézmény főiskolai vagy egyetemi szintű műszaki menedzserképző szakán folytathatja az alapismereti és a műszaki közös alaptárgyi modul kreditjeinek teljes mértékű, a műszaki közös szakismereti, a menedzsment és a szakmai specializáció modul kreditjeinek az intézmény tantervétől függő beszámításával.

— A kétéves képzés sikeres abszolválása, a képzés során szerzett kreditek 42 százalékának elismerése mellett beiratkozhat a Budapesti Műszaki Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Karán a műszaki menedzser szakra.

* * *

TERMÉKTERVEZŐ MŰSZAKI MENEDZSER ASSZISZTENS

I. A szakképzés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. Szakképzés azonosító száma: 55 5499 02

Szakképzés szintje: akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés.

2. Szakképzés megnevezése: Terméktervező műszaki menedzserasszisztens.

II. A szakképzés munkaterülete

II.1. A szakképzéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3910	Terméktervező műszaki menedzser asszisztens

II.2. A szakképzéssel rokon munkakörök, foglalkozások

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3199	Üzem- és munkaszervező
3117	Gépészechnikus
3199	Egyéb műszaki ügyintéző
3199	Termelészszerző

II.3. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A terméktervező műszaki menedzser asszisztens — mint a műszaki menedzser, illetve mint a terméktervező mérnök közvetlen munkatársa — a megfelelő mélységű terméktervezésre vonatkozó műszaki, informatikai és számítógépezési ismeretei, továbbá menedzsment és idegennyelvi ismeretei birtokában műszaki ügyintézői feladatokat lát el.

Ennek érdekében:

- részt vesz
 - = a terméktervezői tevékenységet megalapozó műszaki, gazdasági, marketing, környezetvédelmi stb. információk gyűjtésében és rendszerezésében,
 - = szakmai irányítás mellett a terméktervezés kreatív tevékenységeiben,
 - = az arculat- és formatervezésben, a vázlatok és változatok elkészítésében,
 - = a terméktervezés rutinjellegű, ismétlődő tevékenységeiben, amelyek egy része alól képes a terméktervező mérnököt mentesíteni,
 - = a terméktervezéshez kapcsolódó gazdasági számítások elvégzésében,
 - = a terméktervezés, mint projekt feladat előkészítésében és végrehajtásában,
 - = a modellek, a minta és kísérleti darabok előállításában,
 - = a kísérletek és mérések előkészítésében és biztonságos lebonyolításában,
 - = a technológus, a gyártó, a minőségbiztosító, az üzemeltető stb. szakemberekkel folytatott konzultációkban és egyeztetésekben,
 - = a hatékony tervező munkához szükséges feltételek és munkahelyi környezet kialakításában és fenntartásában,
 - = a műszaki jelentések és dokumentációk összeállításában,
 - = a terméktervezési tevékenység eredményeinek bemutatásában, esetleges értékesítésében, prezentációk, tájékoztatók szervezésében és végrehajtásában,
 - = a terméktervezői tevékenységekhez kapcsolható vállalkozások menedzselésében, különböző vevőszolgálati és kereskedői tevékenységekben;
- folyamatosan ellenőrzi
 - = a terméktervezési folyamat tervezett időbeli előrehaladásának helyzetét,
 - = a felhasznált erőforrások mennyiségét és értékét,
 - = a kísérletek, a kísérleti gyártás és üzemeltetés során felhasznált anyagok, berendezések, műszerek műszaki paramétereit;
- gondoskodik
 - = a biztonságtechnikai és környezetvédelmi előírások adaptálásáról, betartásáról,

- = a hatáskörébe tartozó gépek, műszerek és berendezések megfelelő műszaki állapotáról,
- = a folyamatos működéshez szükséges anyag-, segédanyag-, gép-, szerszám-, készülék-, mérőeszköz- és energiaellátásról;
- együttműködik
 - = a vállalat érintett szervezeti egységeivel (beszerzés, termelés, tervezés, értékesítés, vevőszolgálat),
 - = a vállalat külső partnereivel (beszállítók, vevők, szolgáltató, finanszírozó, ellenőrző, minősítő intézmények),
 - = kutató-fejlesztő intézményekkel;
- magasabb szakmai felkészültséget igénylő fizikai jellegű munkák végzése
 - = laboratóriumi feladatok ellátása,
 - = próbaüzemeltetés, hibafeltárás, elhárítás,
 - = részvétel a kísérleti munkákban.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

III.1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló feladatscsoportok, feladatok

1.1. Gazdasági, vállalkozói, munkajogi ismeretek alkalmazása

— Önálló vállalkozás személyi, gazdasági, pénzügyi, tárgyi, piaci, kereskedelmi feltételeinek elemzése, megteremtése.

— Egyéni és társas vállalkozás egyes (könyvelői szakképesítést nem igénylő) adminisztrációs, pénzügyi teendőinek elvégzése.

— Piackutatás, költségszámítás és elemzés.

— A munkajogi, munkaügyi fogalmak ismerete és alkalmazása, az érdekképviselletekkel való kapcsolattartás.

— Önéletrajz, pályázat, munkaszerződés formai szabályainak és tartalmi követelményeinek ismerete.

— A munkáltató és munkavállaló legfontosabb jogainak és kötelességeinek ismeretében saját és beosztottjai munkájának megszervezése.

1.2. Munka-, környezet- és tűzvédelmi, biztonságtechnikai előírások ismerete, betartása és alkalmazása

— A termékekre és a munkahelyre vonatkozó általános előírások ismerete és betartása.

— A termékek és a munkahelyek megfelelő kialakítására vonatkozó előírások ismerete, betartása, megfelelő védőeszközök használata.

— A saját és a környezetében dolgozók tűz- és balesetvédelmének biztosítása.

— A termékekre és a munkahelyre vonatkozó általános és speciális környezetvédelmi előírások ismerete és betartása.

— A fogyasztóvédelmi és termékfelelősségi előírások ismerete, alkalmazása.

1.3. A számítógép ismerete, az alapvető felhasználói programok alkalmazása, hálózati ismeretek

— A személyi számítógépek és perifériák felépítése, működtetése.

— A rendszer- és alkalmazói programok ismerete, kommunikáció a számítógéppel.

— Jártasság a szövegszerkesztésben, a táblázatkezelésben és a számítógépes prezentációk készítésében.

— A számítógépes hálózatok elméleti alapjainak megismerése, a szolgáltatások ismerete és alkalmazása.

1.4. A menedzsment funkcióinak, a menedzseri feladatoknak és szerepeknek ismerete

— A tervezés, szervezés, irányítás és vezetés a működő vállalkozások gyakorlatában.

— A menedzseri szerepek ismerete és gyakorlati alkalmazása.

— A menedzsment irányzatok, a szervezetek és a szervezeti formák ismerete, a gyakorlati problémák kezelése.

— Az emberek és a szervezetek viszonyának ismerete, a valós feladatok megoldása.

— A menedzsment gyakorlati alkalmazása (stratégiai menedzsment, innováció menedzsment, változásmenedzsment, projektmenedzsment stb.).

— A minőségközpontok menedzsment szemléleti és módszertani alapjainak, a különböző minőségrendszerek gyakorlat orientált ismerete.

— Projektek és termékek menedzselésével kapcsolatos feladatok ellátása.

1.5. A marketing fogalmainak és főbb eljárásainak ismerete

— A marketing szemléletének érvényesítése a terméktervezésben.

— A kielégítendő fogyasztói szükséglet felismerése, piacszegmentálás, a célpiac, a célszerű marketing stratégia megválasztása.

— Közreműködés a műszaki fejlődésről, a versenytársakról, a külső környezetről szerzett információk feldolgozásában.

— A saját és a versenytársak teljesítményértékelésébe és összehasonlításába való bekapcsolódás.

— A marketing mix elemei és alkalmazásuk.

1.6. Az integrált terméktervezés fogalmainak és eljárásainak ismerete

— A termék fogalma, jellemzői és életpályája.

— A termékfejlesztés folyamata (elvei és szempontjai).

— A terméktervezés módszertana, a feladatelemzés, a követelményjegyzék, a termékkonceptiók kidolgozása, értékelése és a megfelelő kiválasztása.

— A termékek funkció, gyártás, szerelés, karbantartás, környezetbiztonság és költség szempontú elemzése, hibafeltárás.

— Termékmodellek és viselkedésszimulációk. A termékbiztonság és megbízhatóság területei, törvényi és normatív előírásai.

— Az ergonómia szerepe és alkalmazása a terméktervezésben, az antropometriai tervezés és elemzés.

1.7. Műszaki dokumentációk összeállítása és alkalmazása

— Grafikai eszközök és használatuk ismerete, a kreatív és fantáziarajzok szerepe. A számítógépes grafika alapjai és felhasználói alkalmazása.

— A terméktervezés dokumentációinak ismerete, teremtől függő modellek elkészítése és bemutatása.

— A lay-out tervezés eszközeinek és módszereinek ismerete, a desk-top publishing szoftverek alkalmazása.

— Ipari termékek műszaki rajzainak készítése és elemzése.

— Anyagszükséglet meghatározása.

— Számítógépes rajzolás, szerkesztés és modellezés (CAD) eszközének használata, rutinjellegű feladatainak megoldása.

— Műszaki jegyzőkönyvek készítése.

1.8. Munkafolyamatok megtervezése és előkészítése, a munka ellenőrzése

— A terméktervezés mint projekt esetében az elvégzendő munkafolyamatok elemzése, a tevékenységek meghatározása.

— A gyártási folyamat és alapvető erőforrás igényeinek felmérése, elemzése.

— A projektmenedzsment eszközeinek ismerete és használata.

— A logikai és időtervezés elvégzése.

— A kapacitástervezés és az erőforrásallokáció gyakorlata.

— Az irányítás, a munka ellenőrzése és értékelése.

— A minőségmenedzsment adatgyűjtési, elemzési és értékelési feladatainak előkészítése, gyakorlata.

— Karbantartási stratégiák gyakorlati megvalósítása.

1.9. Kommunikáció

— A munkakör ellátásával kapcsolatos szakmai és üzleti megbeszélések lefolytatása (idegen nyelven is).

— Megrendelések, számlák, jegyzőkönyvek, jelentések, technológiai dokumentációk, ajánlatok valamint pályázatok (egyes részeinek) összeállítása és prezentálása.

III.2. Követelmények

2.1. Gazdasági, vállalkozói, munkajogi ismeretek alkalmazása

A műszaki menedzserasszisztensi feladatok ellátása érdekében alkalmazás szintjén ismernie kell

- a gazdasági, vállalkozási, pénzügyi és jogi alapfogalmakat;
- a gazdálkodás, a vállalkozás személyi, jogi, pénzügyi, tárgyi, piaci feltételeit;
- a legfontosabb adójogszabályokat;
- a piackutatás, költségelemzés, gazdálkodás módszereit, folyamatait;
- a munkavállaló, valamint a munkáltató jogait és kötelességeit;
- a számítógépes ügyviteli szervezést.

2.2. Munka-, környezet- és tűzvédelmi, biztonságtechnikai előírások ismerete, betartása és alkalmazása

A biztonságos termékek fejlesztése és a munkavégzés érdekében az általános munka-, környezet- és tűzvédelmi, biztonságtechnikai előírásokon túlmenően, alkalmazás szintjén ismernie kell

- a termékek és munkahelyek kialakítására vonatkozó ergonómiai szempontokat;
- a leggyakrabban előforduló baleseti veszélyeket, a megelőzés és elhárítás eszközeit;
- a különböző munkafolyamatok végzése során leggyakrabban előforduló baleseti, tűzvédelmi veszélyeket, azok megelőzésének, elhárításának lehetőségeit;
- a termékekre és a munkahelyre jellemző általános és speciális környezetszennyezési forrásokat, illetve az elhárítás módszereit;
- a fogyasztóvédelmi és termékfelelősségi törvényelőírásait.

2.3. A számítógép ismerete, az alapvető felhasználói programok alkalmazása, hálózati ismeretek

A terméktervezés gyakorlati feladatainak megoldása érdekében legyen képes

- kommunikációs kapcsolatra a számítógéppel az általa megismert operációs rendszeren keresztül;
- információkeresésre a számítógépes hálózatokban (Internet);
- ismerje a szövegszerkesztés funkcióit és kezeléseit;
- legyen képes írásos dokumentumokat előállítani;
- tudjon táblázatkezelő felhasználásával nyomtatványokat készíteni, adatokat feldolgozni és ábrázolni.

2.4. A menedzsment funkcióinak, a menedzseri feladatoknak és szerepeknek ismerete

A hatékony szervezeti működés érdekében az általános ismereteken túl alkalmazási szinten ismernie kell

- a csoportképzés és a csoportos munkavégzés szempontjait;
- a motivációs rendszerek működtetésének problémáit;
- a leggyakrabban előforduló kommunikációs problémákat;
- a szervezetben jelentkező konfliktusok kezelésének, feloldásának módjait;
- a terméktervezés kapcsolódását a stratégiai, az innováció, a projekt és a változás menedzsment technikáihoz.

2.5. A marketing fogalmainak és főbb eljárásainak ismerete

A sikeres terméktervezés érdekében alkalmazási szinten ismernie kell

- a marketing információk célszerű felhasználását és feldolgozását elősegítő eljárásokat;
- a hatékonyan alkalmazható marketing stratégia kialakításának és alkalmazásának módszereit és megoldásait;
- a teljesítményértékelés és a versenytársak minősítésére szolgáló alapvető eljárásokat;
- a marketing mix elemeinek hatását a tervezői munkafolyamatra.

2.6. Az integrált terméktervezés fogalmainak és eljárásainak ismerete

A terméktervező mérnök kreatív tevékenységének segítéséhez alkalmazási szinten ismerni kell

- a terméktervezési folyamat tevékenységeit, szabályait és technológiáit;
- a követelményjegyzék összeállításának módszerét;
- a termékkonceptiók kidolgozásának és értékelésének eljárását;
- a termékek műszaki, gazdasági és felhasználói értékelésének technikáját;
- az ergonómia, a minőség, a gyártás és a biztonság szempontú tervezés módszerét;
- a termék-előállítási folyamat elemeit, alapvető gyártási, szerelési és ellenőrzési technológiáit és eszközeit;
- az üzemeltetés és karbantartás feladatait, stratégiáit.

2.7. Műszaki dokumentációk összeállítása és alkalmazása

A különböző dokumentációk összeállítása és alkalmazása érdekében az alkalmazás szintjén ismerni kell

- az alapvető grafikai eszközök használatát;
- a számítógépes grafikai tervezés főbb megoldásait és az animációs technikákat;
- a terméktervezés dokumentumainak kidolgozását;
- a termékek különböző modelljeinek elkészítési lehetőségeit;
- a műszaki ábrázolás szabályait, a szabványokat;

— a számítógéppel támogatott szerkesztői programok (CAD) használatát;

— a személyi számítógép működési elvét, főbb műszaki jellemzőit, az operációs rendszer fogalmát és főbb típusait, valamint a korszerű felhasználói programokat.

2.8. Munkafolyamatok megtervezése és előkészítése, a munka ellenőrzése

A munkafolyamatok megtervezése és előkészítése érdekében

— ismerni kell a fejlesztési, gyártási, minőségbiztosítási és értékesítési folyamatát, erőforrás- és információszükségletét, szervezeti felépítését;

— alkalmazni kell a projektmenedzsment eljárás- és eszköztrendszerét;

— tudni kell a műveleteket önállóan tervezni;

— képesnek kell lennie egy projekt irányításához szükséges információk összegyűjtésére és azok döntések előkészítését szolgáló prezentálására;

— biztosítani kell a tervezett munkavégzéshez szükséges erőforrásellátást;

— ellenőrizni és értékelni kell a munkafolyamatokat és a projektek paramétereit.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

IV.1. A szorgalmi időszak, a számonkérés módjai, a félévek értékelése

A képzés időtartama: 2 év (négy szemeszter).

A szorgalmi időszak, a szakmai gyakorlat és a vizsgaidőszak alkot egy szemesztert. Az egyes szemeszterek eredményes (elégtelen érdemjegyet nem tartalmazó) befejezése feltétele a következő tanulmányi időszak megkezdésének.

A teljesítmény folyamatos értékelésénél, a számonkérésnél alkalmazott eszközök:

— félévközi (témazáró) dolgozatok és részvizsgák;

— önálló feladatok megoldása (mérések);

— kommunikációs gyakorlatok, prezentációk;

— félévet lezáró szóbeli, írásbeli vagy szóbeli és írásbeli részből álló vizsgák;

— a gyakorlati munkavégzés igazolása.

A szemesztereket az egyes érdemjegyek átlagával és a megszerzett kreditpontokkal értékelik.

IV.2. A szakmai vizsga célja

A szakmai vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó elsajátította-e az adott munkakörök betöltéséhez szükséges, a szakmai követelmények által meghatározott ismeretanyagot.

A szakmai vizsgát a „Szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről” kiadott, a munkaügyi miniszter 4/1996. (V. 24.) MüM rendeletével módosított 10/1993. (XII. 30.) MüM rendelet előírásai szerint kell megtartani.

IV.3. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

— A tantervben rögzített vizsgák letétele, az összes elérhető kreditpont megszerzése.

— Az irányított vállalati szakmai gyakorlat igazolt teljesítése.

— A szakdolgozat benyújtása.

— Legalább alapfokú, „C” típusú állami nyelvvizsga, vagy azzal egyenértékű vizsga angol vagy német nyelvből.

A mintegy 30—40 oldal terjedelmű szakdolgozat a jelölt — konkrét, terméktervezéshez kapcsolódó problémák megoldására irányuló — önálló munkája. A szakdolgozat elkészítésével és megvédésével a jelöltnek bizonyítania kell, hogy alkalmas a szakterületéhez kapcsolódó feladatok megoldására. A dolgozatnak önálló gondolkodásmódot és problémamegoldó képességet kell tükröznie, tartalmaznia kell a jelölt értékelő véleményét és javaslatait.

A szakdolgozatban és annak prezentálása, védeése alkalmából a jelöltnek számot kell adnia arról, hogy a képzés során tanultakat mennyire tudja szintetizálni és hasznosítani, valamint hogy mennyire képes alkalmazni szakterülete terminológiáját.

IV.4. A szakmai vizsga részei

A szakmai vizsga elméleti, azaz írásbeli és szóbeli részből, valamint a szakdolgozat prezentációval egybekötött megvédéséből áll.

a) Az írásbeli vizsga részei és időtartama:

Az írásbeli vizsga témakörei a tanterv szakmai specializáció moduljából az

— Integrált terméktervezés

— Gyártástechnológia

— Termékbiztonság és megbízhatóság

— Minőségmenedzsment

című tantárgyak ismeretanyagának elsajátítási színvonalát hivatottak ellenőrizni. A vizsgán értékelési, számítási, problémakifejtő és tesztfeladatok (mintegy 15—20) szerepelnek.

Az írásbeli vizsga időtartama összesen 240 perc.

Az írásbeli vizsgán a következő feladatsportok szerepelnek:

— A termékfejlesztés elvei és szempontjai. A követelmények és kötöttségek kapcsolata. A gyártáshelyes fejlesztés feltételei és elvei.

— A fejlesztés kereskedelmi, ergonómiai és esztétikai szempontjai.

— A műszaki funkció-teljesítés, a kezelhetőség és a karbantartás elveinek érvényesítése a tervezésben.

— Az újrahasznosítás szempontjai a fejlesztésben. A szétszerelés szempontjából helyes tervezés.

— A költség szempontú fejlesztés feltételrendszere és problémái. A költség helyes tervezés folyamata.

— A minőség tervezése.

— Termékszimuláció és modellezés.

— Gyártás- és szereléselemzés.

— Logisztika; minőségelemzés módszerei.

- Piaci-gazdasági viselkedés szimulációk.
- Értékelés és kiválasztás a terméktervezésben, többkritériumos döntések.
- Ordinális értékelési és döntési eljárások. Kardinális eljárások.
- Termékdokumentációk fajtái, formái, funkciói.
- A termékfejlesztés menedzsmentje.
- A termékfejlesztési projekt szervezése. Idő- és kapacitástervezés.
- A gyártástechnológia alapjai. A korszerű gyártás színtere, struktúrája.
- Felületképzések, megmunkálások.
- Mérés- és minőség-ellenőrzés, gyártóeszközök.
- Gyártóberendezések, szerszámgépek és robotok.
- Alkatrészyártás és szerelés.
- Gyártási folyamatok tervezése.
- Gyártásautomatizálás.
- A termékbiztonság területei, a biztonság fogalma és szerepe a tervezési folyamatban.
- A termékbiztonságra vonatkozó előírások. A termékkel szemben támasztott biztonsági követelmények.
- A termékek működési biztonsága. A közvetlen és közvetett biztonság elvei.
- Biztonsági elméletek és modellek. Az emberi megbízhatóság és hibázás.
- Az emberszempontról tervezés módszerei. Ergonómiai szimulációk és értékelési eljárások.
- Fogyasztási cikkek okozta káresetek, balesetek. Káresetek rekonstrukciója.
- A megbízhatóság fogalma és összetevői. A megbízhatóság és biztonság kapcsolata. A terméktervezés műszaki megbízhatósági szempontjai és módszerei.
- A megbízhatóság és a karbantartás összefüggései. Karbantartási stratégiák és tervezési módszerek.
- A minőség és megbízhatóság kapcsolata. A termék-megbízhatóság gazdasági, szervezési kérdései. A kockázat szempontjából helyes tervezés.
- A minőségmenedzsment alapjai, minőségiskolák, -filozófiák, minőségrendszerek, a TQM.
- A minőségmenedzsment stratégiai alapjai, a minőségstratégiák rendszere.
- Az ISO 9000 minőségrendszer alapjai, a rendszer megvalósítási modellje és feltételrendszere hazánkban.
- A minőségmenedzsment adat- és informatikai alapjai.
- A komplex hibaelemzés alapjai és módszere.
- Szabályozottság- és képességelemzések.
- Az ellenőrzőkártyás rendszerek és az SQC, illetve SPC alapok.
- A minőség és megbízhatóság kapcsolatrendszere, megbízhatósági alapok.
- A megbízhatósági függvény és paraméterek.
- Az üzemeltetési megbízhatóság vizsgálata, karbantartási stratégiák és optimalizálás.
- Megbízhatóság-alapú kapacitás- és költségtervezés.

- b) A szóbeli vizsga tételei a
 - Vállalkozói ismeretek
 - Vállalkozásgazdaságtan és számvitel
 - Stratégiai menedzsment
 című tárgyakból készülnek.

A szóbeli vizsga időtartama tárgyanként 15—20 perc.

A vizsgázó minden tárgyból egy tételt kap, amelyben a témakörre vonatkozó definíciók, meghatározások, összefüggések és alkalmazások szerepelnek.

A szóbeli vizsgán a jelölt az alábbi témakörökben ad számot tudásáról:

- A vállalkozások indításának kérdései.
- A vállalkozások információs rendszerének felépítése, a számviteli információs rendszer, a menedzsment számvitel.
- Pénzügyi elemzés lényege és eszközei, a pénzügyi számvitel.
- A vállalkozásokat terhelő adók és adójellegű fizetési kötelezettségek.
- A vállalatok tevékenységi rendszere.
- A vállalati marketing szerepe és eszközei. A piac elemzése. A fogyasztói magatartás. Piacszegmentáció—célpiacválasztás—pozicionálás.
- Termékpolitika, árpolitika, értékesítés.
- Marketingkommunikáció, a marketinginformációs rendszer, a marketingszervezet.
- A marketingtevékenység értékelése. A nemzetközi marketing alapjai.
- Az üzleti terv készítésének folyamata és módszerei.
- Döntési kritériumok a beruházási javaslatok vizsgálatához.
- Gépcseré vizsgálatok, az optimális élettartam becslése, meghatározása.
- Menedzsment irányzatok. Alapvető szervezeti formák.
- Stratégiai tervezés és elemzés.
- Stratégiai célrendszer, a stratégiai célok elérésére szolgáló akciók, a stratégia megvalósítása.
- Az érdekeltségi és ösztönzési rendszer és a stratégiai menedzsment összefüggései.
- A vállalati szervezeti rendszer, a szervezeti kultúra és a stratégiai menedzsment összefüggései.
- A stratégiai menedzsment humán kérdései.

c) A szakdolgozat prezentációval összekötött megvédése:

A szakdolgozat védeése során a jelölt — prezentáció formájában — bizonyosságot tesz előadói, érvelés- és tárgyalástechnikai készségéről, számítástechnikai alapismereteiről. A prezentáció során szemléltető eszközök (írásvetítő stb.) használata ajánlott.

IV.5. A szakmai vizsga értékelése

a) Az írásbeli vizsgát a központilag kiadott feladatokhoz mellékelte útmutató szerint egyetlen osztályzattal kell

értékelni. Az írásbeli vizsga érdemjegye az elméleti vizsgarész érdemjegyének kialakításánál 40%-os súllyal szerepel.

b) A szóbeli vizsgán a vizsgázó feleletét tantárgyanként kell értékelni. A szóbeli vizsga eredményét az egyes tárgyakra kapott osztályzatok kerekített átlaga adja. Eredménytelen a szóbeli vizsga, ha a vizsgázó bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. A szóbeli vizsga érdemjegye az elméleti vizsga érdemjegyének kialakításánál 60%-os súllyal szerepel.

c) A gyakorlati vizsga érdemjegyét a szakdolgozat prezentációval összekötött védése adja. A szakdolgozatot és a prezentációt egyetlen érdemjeggyel kell minősíteni.

Az elméleti vizsga végeredményét a kerekítési szabályok alkalmazásával kell kialakítani.

Eredményes a vizsga, ha egyetlen vizsgarészből sincs az elégséges szintet el nem érő részeredmény.

IV.6. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A felmentés feltételeit a 10/1993. (XII. 30.) MüM rendelet 7. §-a szabályozza.

V. A szakképzésben való részvétel feltételei

Iskolai előképzettség: középiskola.

A jelentkezés feltételeit a Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató tartalmazza.

A felvétel alapját a középiskola harmadik és negyedik osztálya év végi osztályzatai alapján számított pontok vagy a felvételi vizsga során szerzett pontok képezik.

Felvételi tárgyak:

1. matematika
2. fizika, vagy történelem, vagy közgazdaságtan.

VI. A szakképzés felsőoktatási tanulmányokba történő beszámíthatósága

— A hallgató tanulmányait más felsőoktatási intézmény főiskolai vagy egyetemi szintű műszaki menedzserképző szakán folytathatja a képzés alapismereti és a műszaki közös alaptárgyi modul kreditjeinek teljes mértékű, a műszaki közös szakismereti, a menedzsment és a szakmai specializáció modul kreditjeinek az adott intézmény tantervétől függő beszámításával.

— A kétéves képzés sikeres abszolválása, a képzés során szerzett kreditek 42%-ának elismerése mellett beiratkozhat a Budapesti Műszaki Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Karán a műszaki menedzser szakra.

VEGYÉSZ MÉRNÖK-ASSZISZTENS

I. A szakképzés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. Szakképzés azonosító száma: 55 5412 02

Szakképzés szintje: akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés.

2. Szakképzés megnevezése: Vegyész mérnök-asszisztens.

II. A szakképzés munkaterülete

1. A szakképzéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3115	Vegyész mérnök-asszisztens

2. A szakképzéssel rokon munkakörök, foglalkozások

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	megnevezése
3115	Általános vegyésztechnikus

3. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A vegyész mérnök-asszisztens megfelelő felkészültséggel rendelkezik a vegyipar területén mérnöki ismereteket még nem igénylő feladatok elvégzéséhez.

Ennek megfelelően:

— felügyeli és kezeli a vegyipari, élelmiszeripari és egyéb — nem vegyipari üzemekben telepített vegyipari jellegű — üzemekben, gyárakban és műhelyekben a gyártóberendezéseket, a termelési folyamat végrehajtására és ellenőrzésére beépített szabályzó és mérőműszereket technológiai leírás és egyéb műszaki dokumentáció alapján, önállóan; irányít és felügyeletet gyakorol szakképzett anyagmozgató, fűtő-, hűtőberendezéseket, autoklávokat, keverőket, szűrő és centrifugáló gépeket, bepárló és desztilláló berendezéseket kezelő szakmai beosztottak (szakmunkások, betanított munkások) felett;

— szervezi és irányítja a munkahelyi ügyviteli rend alapján hozzá beosztott munkások, betanított munkások, egyéb alkalmazottak munkáját a termelési paraméterek biztosítása és optimális üzemvitel megvalósítása érdekében mint közvetlen termelésirányító, csoportvezető, művezető vagy diszpécser;

— elvégzi az üzemvitel ellenőrzését az irányítása alatt álló termelőberendezés műszereinek leolvasásával; vezeti az üzemeltetési dokumentációkat;

— végez üzemi mintavételi, gyors minőségelemző analitikai munkát, és ezek értékelését a technológiai paraméterekkel való összehasonlítás alapján;

- elkészíti a felügyelete alá rendelt termelőegység karbantartási ütemtervét és eszközigényét;
- közreműködik a karbantartási ütemterv végrehajtásában, ellenőrzi a próbaüzemeltetéseket;
- képes minőség-ellenőrző és kutatólaboratóriumban szabványvizsgálatok, sorozatvizsgálatok, alapvető laboratóriumi műveletek végrehajtására önállóan, vagy csoportmunkában önálló részfeladat felelőseként műszaki leírás, egyéb dokumentáció alapján;
- értékeli az ipari vagy laboratóriumi mérőműszerekkel végzett méréseket, eredményeiről, következtetéseiről és javaslatairól szakszerű dokumentációt, jelentést készít;
- ismeri és alkalmazza a munkakörére vonatkozó vagy azzal kapcsolatos jogszabályokat, szabványokat, előírásokat;
- veszélyhelyzetben intézkedik a felügyelete alá tartozó termelőrendszer, üzemszámot vagy gépek biztonságos leállításáról; közreműködik a biztonság- és vagyónvédelmi intézkedési terv végrehajtásában; alkalmazza és betartja a környezetvédelmi előírásokat és szabványokat.

III. A szakképzés szakmai követelményei

III/1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatsorozatok, feladatok

1.1. Kommunikáció és idegen nyelv ismerete

- A kommunikációs ismeretek alkalmazása a feletteseivel, beosztottjaival, munkatársaival, a társvállalatok, rokonszakták szakembereivel.
- Szakszöveg, idegen nyelvű szakmai dokumentációk, műszer- és gépleírások, katalógusok, szakmai publikációk olvasása, fordítása, egy élő, európai nyelv középfokú ismerete (társalgási, illetve szakmai területen egyaránt).

1.2. Matematikai és fizikai ismeretek

- A szaktárgyakban felhasználásra kerülő matematikai, fizikai ismeretek, tételek alkalmazása. Készség kifejlesztése, megalapozása a megszerzett ismeretek egyetemi szintű továbbfejlesztésére.

1.3. Munkajogi, munka-, környezet- és tűzvédelmi, biztonságtechnikai előírások ismerete, betartása, alkalmazása. Vezetési ismeretek

- A munkahelyre vonatkozó törvényi szabályozások, rendeletek, belső szabályozások (munkaköri leírás, kollektív szerződés, a munkaterület belső rendje stb.) ismerete és betartása.

— A munkahelyen működő szakmai és társadalmi képviselők, érdekképviselők ismerete, a kapcsolattartás gyakorlásának ismerete.

— A munkahelyen hatáskörébe beosztott személyek munkafeladatának, felelősségi területének, foglalkoztatási tervének elkészítése. Munkaköri leírás, technológiai

utasítás, készítése. Ellenőrzési terv és jelentés, dokumentáció készítése.

— A számítástechnikai ismeretek alkalmazása a dokumentációk készítésénél, az információt megjelenítő adatok feldolgozásánál.

— A vegyipari vonatkozású vállalkozói, menedzseri, gazdasági ismeretek alkalmazása. A marketing elemeinek, módszereinek alkalmazása.

— Terméktervezésben, árképzésben való közreműködés.

— Adott témára vonatkozó törvények, jogszabályok, rendeletek összegyűjtése, a változások követése, értelmezése, szakmai útmutató alapján.

— Önleletrajz, pályázat, munkaszerződés formai szabályainak és tartalmi követelményeinek ismerete.

— Egyéni vállalkozás esetén az adminisztrációs és pénzügyi teendők elvégzése.

— A kollektív szerződés ismerete, értelmezése, betartása.

— A munkáltató és a munkavállaló legfontosabb jogainak és kötelességeinek ismerete.

— Alapvető anyag-, munkaerő-, gyártási feltételeket biztosító folyamat szervezése.

— A munkahelyre érvényes tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályok ismerete, betartása és betartatása a rendelkezési körébe tartozó beosztottakkal. A különböző laboratóriumi műveletek, vizsgálatok, ipari — üzemi — technológiai feladatok végrehajtása során alkalmazandó különleges biztonságtechnikai szabályok ismerete, alkalmazása és alkalmaztatása.

— Biztonságtechnikai és egészségvédelmi eszközök ismerete és használata.

— Munkahelyi balesetknél a sérült számára elsősegély nyújtása, a balesetet kiváltó ok megszüntetése, intézkedések tétele gép, berendezés, technológiai gépcsoport vagy üzemszám leállítására.

— A biztonságtechnikai és tűzvédelmi eszközök ismerete és használata. A laboratóriumi vagy üzemi munka során használt eszközök tisztítására, karbantartására, javítására vonatkozó szabályok ismerete, betartása és betartatása. Az anyagok tárolására, szállítására, felhasználására vonatkozó előírások ismerete, betartása és betarttatása.

1.4. Előírások, hazai és nemzetközi szabványok, műszaki dokumentációk, technológiai ábrák, táblázatok és nomogramok ismerete, alkalmazása. Egyszerűbb műszaki rajzok, ábrák, kapcsolási tervek készítése, különös tekintettel az üzemi gyakorlatban előforduló karbantartási feladatokra.

— Gépek, berendezések telepítési és díszpozíciós ábrájának olvasása, elhelyezési vázlat készítése új beruházás telepítéséhez.

— Technológiai folyamatábrák értelmezése, részvétel ezek készítésében, diszpozíciós rajzok és kapcsolási tervek olvasása és értelmezése.

— Műszaki szabványok, előírások, adattáblázatok olvasása, mérési utasítások készítése, illetve vizsgálatok elvégzése szabvány és adattáblázat alapján.

— Hőtechnikai és anyagátadással kapcsolatos diagrammok és nomogramok olvasása és használata mérési adatok értékeléséhez. Átváltás különböző mértékrendszerben megadott adatok között, illetve a nem SI-rendszerben mérő műszerek által mutatott értékek konvertálása SI-re.

— Anyagok, eszközök, gépek és berendezések szállítási és telepítési dokumentumainak olvasása, értelmezése, átadási-átvételi jegyzőkönyvek, anyag be- és kivételi jegyek készítése.

— Elektronikus adatfeldolgozás.

1.5. Laboratóriumi eszközök, készülékek, műszerek, gépek kezelése, összeállítása, karbantartása

— A mintavétel ellenőrzése, jelentéskészítés a mintavétel körülményeiről. Tömeg-, térfogat-, sűrűség-, viszkozitás-, hőmérsékletmérő és nyomásmérő eszközök kezelése, karbantartása, kezelési utasítások készítése. Mérés különböző pontosságú és érzékenységgű mérlegekkel, térfogatmérő eszközökkel, egyéb analitikai eszközökkel. A klasszikus kvantitatív és kvalitatív analízis eszközeinek, tömeg- és térfogat elemző eszközöknek a használata. Mérés titráló eszközökkel.

— Munka a laboratóriumi műveletek eszközeivel (szűrő, bepárló, kristályosító, szárító eszközök, vízfűrdő, desztilláló stb.).

— Munka a szervetlen és szerves preparátumok előállításához használt laboratóriumi eszközökkel. Készülékek összeállítása, fűtés, hűtés, keverés csiszolatos üveggészülékekkel. Preparátumok előállítása. Műszeres mérések eszközeinek használata, elektromos, optikai és anyagátviteli (kromatográfiás, ioncserélő és abszorpciós) műszerek kezelése és karbantartása.

— Színképelemzés, az IR spektroszkópia, az UV spektroszkópia eszközeinek használata. Környezetvédelmi célberendezések, analitikai eszközök (levegő-, víz- és talajminőség-vizsgáló készülékek) használata.

1.6. Laboratóriumi vizsgálatok, műveletek és mérések önálló végrehajtása és a mérési eredmények feldolgozása, értékelése

— Az alapvető fizikai mérések, a mérési eredmények feldolgozása, regisztrálása és dokumentálása:

- = mennyiségi-, tömeg-, térfogatmérés,
- = hőmérsékletmérés, nyomásmérés, viszkozitásmérés,
- = sűrűség-, olvadáspont-, forráspont- és lobbanáspontmérés,
- = oldás, oldatkészítés,
- = törésmutató-mérés.

— Szervetlen és szerves preparátumok előállítása, és a termék minőségének vizsgálata.

— Klasszikus kvalitatív analitika alkalmazása. Ionok meghatározása. Gravimetria, térfogat elemzések.

— Mérőoldatok készítése.

— Titrálások:

= sav, bázis, csapadékos, komplexometria, permanganometria, jodometria,

= kromatometria.

— Műszeres mérések:

= vezetőképességi titrálás, elektromos pH mérés, potenciometriás titrálás,

= polarográfiás vizsgálatok,

= fotometriás vizsgálatok, lángfotometriás vizsgálatok,

= atomabszorpciós vizsgálatok,

= vékonyréteg-, ioncserés-, gázkromatográfiás-, HPLC vizsgálatok,

= emissziós színképelemzés,

= IR spektroszkópia és UV spektroszkópia

— Környezetvédelmi vizsgálatok, levegő-, víz- és talajminőség és ártalom meghatározó mérések.

1.7. Vegyipari gépek, berendezések működtetése, karbantartása, üzemi állapotuk ellenőrzése, javítási feladatok meghatározása

— Vegyipari készülékek, gépek, gépcsoportok és gép-elemek műszaki állapotának ellenőrzése, üzemeltetésük irányítása, a kezelő személyzet betanítása, illetve megfelelő kezelési instrukciók kiadása.

— Szilárd, folyadék, gáznemű anyagok tárolási feladatainak ellátása, tárolók műszaki állapotának ellenőrzése, karbantartási terv készítése.

— Szilárd, folyadék, gáznemű anyagok szállítási, mozgató feladatainak ellátása, a szállítóberendezések műszaki állapotának ellenőrzése, ellenőrzési terv készítése, a kezelő személyzet betanítása, illetve megfelelő kezelési instrukciók kiadása.

— Mechanikai műveleti berendezések (ülepítő, szűrő, centrifugáló készülékek, aprítók, osztályozók, keverők és fluidizálók) üzemeltetése, üzemeltetésük felügyelete, a hatáskörébe tartozó kezelő személyzet munkájának koordinálása, a készülékek műszaki állapotának ellenőrzése, karbantartási terv készítése.

— A hőátadással kapcsolatos feladatok ellátása. Készülékek, berendezések fűtése, hűtése, bepárlók, szárítók és desztilláló forralók üzemeltetése, az üzemeltetésük felügyelete, a hatáskörébe tartozó kezelő személyzet munkájának koordinálása, a berendezések műszaki állapotának ellenőrzése, karbantartási terv készítése. Bepárlás és kristályosítás levezetése. Különleges vegyipari berendezések (reaktorok, tekercselt nagynyomású készülékek, fermentorok, kemencék stb.) kezelése, műszaki állapotuk ellenőrzése. A hatáskörébe tartozó kezelő személyzet munkájának irányítása.

1.8. Vegyipari műveletek és technológiai folyamatok (teljes vagy résztechnológiai feladatok ellátása érdekében összekapcsolt gépcsoportok) üzemeltetése, irányítása, az üzemi paraméterek műszeres ellenőrzése és értékelése

— Vegyipari alapfolyamatok végrehajtása üzemeltetési leírás vagy kezelési utasítás alapján, számított anyag és energia paraméterek betartásával. Az alapfolyamatok általános és célberendezéseinek kezeltetése, a hatáskörébe tartozó kezelő személyzet munkájának irányítása, ellenőrzése:

- = halogénezés, szulfonálás, nitrálás, diazotálás és kapcsolás,
- = acilezés, alkilezés, észterezés, hidrolízis, oxidáció, redukció,
- = kondenzáció, polimerizáció, fermentálás stb.

— A vegyiparban és rokon iparágakban vegyi anyaggyártásra használt berendezések, gépcsoportok üzemeltetése, ellenőrzése és felügyelete:

- = levegő-, víz-, ipari víz feldolgozó technológiák lebonyolítása,
- = sóelektrolízis (és termékei), kénsavipar,
- = ammónia-(és műtrágya-)ipar,
- = ásványolajipar (és termékei),
- = műanyagok, szerves vegyipar, gyógyszeripar stb.

— A korszerű termeléshez tartozó környezetvédelmi feladatok ellátása, víz- és hulladékkezelési feladatok, hulladékhasznosítás.

— A műszaki paramétereket mérő műszerek és irányítótermi táblaműszerek leolvasása. A mért értékek regisztrálása, feldolgozása:

- = hőmérséklet-, szint-, nyomás- és mennyiségmérés,
- = regisztráló műszerek kezelése, karbantartása, ellenőrzése.

— A műveleti egységek és technológiai gépcsoportok működését irányító és digitális vezérlő és szabályozó műszerek működésének ellenőrzése, alapadatok beállítása, a működés hatáskörének értékelése:

- = villamos szabályozók üzembe helyezése, bekapcsolása, az alapjel és a statikus erősítés értékének megállapítása és beállítása,
- = pneumatikus szabályozók táplevegő rendszerének üzembe helyezése, szabályozók és alapjel képzők bekapcsolása, az alapjel és a statikus erősítés értékének megállapítása és beállítása,
- = pneumatikus és elektropneumatikus vezérlők üzembe helyezése, csatlakozók, tömítések, logikai csatlakozások ellenőrzése,
- = az üzemeltetési napló vezetése, az üzemviteli dokumentációk elkészítése.

1.9. Munkafolyamatok megtervezése, előkészítése, optimalizáló célú anyag- és energiaszámítások elvégzése, műveleti tervek készítése.

— Egyszerűbb kémiai számítások elvégzése, mérési eredmények feldolgozása és az eredmények dokumentálá-

sa önálló laboratóriumi minőségelemző, kutatóasszisztensi vagy termékfejlesztő munkakörben. Kémiai és fizikai számítások elvégzése, mérési adatok értékelése kutatási-fejlesztési program keretében kutatócsoport asszisztensi tagjaként.

— Anyag- és energiamérleg számítások, egyensúlyi és konverziós paraméterek meghatározása az üzemviteli ellenőrzése céljából termelő vagy kiszolgáló üzemben. Termelési napló vezetése, javaslatétel.

— Anyag-, energia- és egyensúlyi számítások gyártmányfejlesztési céllal végzett félüzemi, kísérleti mérések értékeléséhez kutatási-fejlesztési program keretében kutatócsoport asszisztens tagjaként.

— Alapjel-, alapérték-, időparaméter és körerősítési adatok számítása analóg szabályozási rendszerrel irányított termelőberendezés üzemi paramétereinek korrekciója érdekében. Anyagmérleg számítások a raktári készlet nyilvántartása, beszerzések ütemezése, áruforgalmi paraméterek meghatározása céljából, laboratóriumban vagy üzemben. Hatékonysági és hatásfokszámítások, költség számítások a termelési teljesítmény és bérparaméterek meghatározásához.

— Műveleti utasítások, munkahelyi naplók, üzemeltetési táblázatok készítése a hatáskörébe tartozó beosztott dolgozók számára.

1.10. A korszerű folyamatirányítás eszközeinek kezelése és a számítógépes folyamatirányító programok alkalmazása

— Személyi számítógép elindítása, az operációs program kezelése, adathordozók előkészítése.

— Adatállományok létrehozása, másolása, törlése, archiválása.

— Munka táblázatkezelőkkel:

- = adatállományok feldolgozása egyszerű táblázatkezelő program segítségével. Jelentésfájlok készítése.

— Munka szövegszerkesztővel:

- = jelentések, karbantartási tervek, üzemeltetési utasítások, baleset- és tűzvédelmi előírások, mérési naplók, egyéb dokumentumok készítése.

— Munka integrált szoftverrel:

- = termelési ütemtáblázat (időterv), munkaerő beosztási terv, karbantartási ütemterv elkészítése projektorientált programmal az üzemvezető mérnök asszisztenseként. Kész ütemterv táblázatok kérdőíveinek kitöltése, jelentésfájlok készítése.

— Folyamatirányító program kezelése:

- = A program betöltése, a hardver-kapcsolat ellenőrzése, a program indítása és folyamatos használata.

— Az on-line mérőrendszerek használata, mérési adatok rögzítése elektromos adathordozón. Adatátvitel táblázatkezelőbe, az adatok értékelése. On-line beavatkozás számítógéppel vezérelt technológiai rendszerbe.

III/2. Követelmények

2.1. Kommunikáció és idegen nyelv ismerete.

Szakmai megbeszélések vezetése. A szakmai terminológiák helyes használata.

Szakmai érintkezési formák ismerete, alapvető protokoll ismeretek (viselkedés, megjelenés, levelezés, rendezvény szervezés) alkalmazása.

Híradástechnikai, hírközlési, multimédiás berendezések kezelése.

Egy élő, európai nyelv használata a köznapi társalgásban, a szakmai megbeszéléseken, a szakmai szövegek, kiadványok, gépkönyvek értelmezésében.

2.2. Matematikai és fizikai ismeretek.

Legyen képes

— a szakmai tárgyak elsajátítása, feldolgozása során a matematikai, fizikai fogalmak, módszerek, tételek önálló alkalmazására,

— a megszerzett alapok továbbfejlesztésére, bővítésére.

2.3. Munkajogi, munka-, környezet- és tűzvédelmi, biztonságtechnikai előírások ismerete, betartása, alkalmazása. Vezetési ismeretek.

Legyen képes

— a Munka Törvénykönyve szerkezetének, hatáskörének, érvényességének felsorolására, megnevezésére és értelmezésére. A foglalkoztathatóságra, munkaidőre és bérézésre vonatkozó jogszabályok tartalmi ismertetésére, értelmezésére,

— a munkaleírás és a kollektív szerződés kötelezően alkalmazandó paragrafusainak tartalmi ismeretére, felsorolására és értelmezésére,

— munkaköri leírás, üzemeltetési utasítás készítésére a hatáskörébe beosztott szakmunkások és betanított munkások részére technológiai leírás, a törvényes munkaidő, a foglalkoztatási feltételek és a termelési időterv alapján,

— írásos ellenőrzési terv és termelési időszaki jelentés készítésére szabványos mintadokumentáció, illetve technológiai leírás alapján,

— munkavédelmi, oktatási, továbbképzési terv készítésére téma, eszköz és a tevékenységi körök szerint csoportosítva, a hatáskörébe beosztott dolgozók számára,

— a munka-, egészség-, környezet- és tűzvédelmi feladatok, és normatívák meghatározására, csoportosítására, értelmezésére és azok előadására,

— munkavédelmi szempontból lényeges szituációk felismerésére, elemzésére, ismerje fel a vészhelyzetet a munkakörével összefüggésben lévő eseményeknél,

— a munka- és egészségvédelmi eszközök valamint a tűzvédelmi felszerelések szakszerű használatára, a használat oktatására, bemutatására,

— a szakszerű elsősegélynyújtásra és a balesetet kiváltó okok megszüntetésére vagy megelőző kárelhárításra,

— az egyéni védőfelszerelések az elsősegélynyújtó felszerelésekben található eszközök gyakorlott használatára, a szükséges védőeszközök és felszerelések kiválasztására,

— vágási, égési, savmarási sérülést, törött végtagok ideiglenes rögzítését, mesterséges lélegeztetést ellátni,

— a környezetvédelmi eszközök, hulladékgyűjtők, semlegesítők szakszerű használatára,

— az üzemi laboratóriumi munka során általában használt kikapcsoló, vészleállító és terhelés mentesítő berendezések kezelésére,

— az anyagok tárolására, szállítására, felhasználására vonatkozó előírások, megfelelő eszközök használatára,

— a vegyipari üzemi és laboratóriumi gyakorlatban használatos szabványos védőeszközök, felszerelések, munkavédelmi normatívák és előírás szakszerű, gyakorlott használatára,

— a munkatevékenység során balesetre utaló helyzetek, a berendezések működése közben fellépő rendellenességek (gépek zaja, gázkiáramlás, táblaműszerek által mutatott veszélyes érték, veszélyjelző készülék hangja vagy fénye stb.) felismerésére, és a szükséges intézkedések megtételére.

2.4. Előírások, hazai és nemzetközi szabványok, műszaki dokumentációk, technológiai ábrák, táblázatok és normatívák ismerete, alkalmazása.

Ismerje és értse

— a műszaki ábrázolás alapjait, a vetület, a metszet, az axonometria fogalmát, a mérethálózat felépítését és olvasását, a műszaki ábrázolásban használt egyszerűsítő jelöléseket,

— a gépek, berendezések telepítési és diszpozíciós ábráinak felépítését, legyen képes ilyen ábrákat készíteni,

— a kémiai, hőtani, energetikai diagrammok, táblázatok és nomogramok felépítését, használatát; legyen jártas a műszaki szabványok, előírások, adattáblázatok olvasásában, mérési utasítások készítésében,

— az anyagok, eszközök, gépek és berendezések szállítási és telepítési dokumentumait, az anyag és eszköz átadás-átvétel szabályait, anyag be- és kivételi jegyek, átadási-átvételi jegyzőkönyvek készítését.

Legyen képes

— egyszerűbb gépelemek méretezett metszeti rajzát, ábráját olvasni, a hatáskörébe beosztott dolgozóknak, szakképzett karbantartóknak elmagyarázni,

— technológiai folyamatvázlatot, diszpozíciós ábrát, az anyagáramok útját, a szabványos szerelvény- és műszerjelöléseket felismerni,

— szabványos mértani testek vetületi és axonometrikus ábráját, üreges mértani testek metszeti ábráját modellezéssel elkészíteni,

— egyszerűbb gépelemek vetületi ábrájának (méretvonal, méret segédvonal, nyilak, betűk, számok, alakjelek) méretezésére,

— műszaki, fizikai és kémiai adatok kikeresésére, számolására és a különböző mértékrendszerek közötti konverziójára,

— fizikai-kémiai paraméterek entalpia diagramból, nedves levegő állapot diagramból, két- és többkomponensű elegyek egyensúlyi és forrásponti diagramjából, T—S és p—V diagramokból történő kikeresésére,

— laboratóriumi és ipari műszerek regisztrátumai alapján értékelő jegyzőkönyv teljes körű elkészítésére,

— számítógépes szövegszerkesztő és táblázatkezelő alkalmazásával protokoll készítésére.

2.5. Laboratóriumi eszközök, készülékek, műszerek, gépek kezelése, összeállítása, karbantartása.

Ismerje

— az alapvető laboratóriumi eszközöket és készülékeket,

— a leggyakrabban használt szervetlen és szerves preparátumok laboratóriumi előállításának elméleti és gyakorlati problémáit,

— az ipari mintavételezés gyakorlatát, a minta regisztrálás szabályait, a korszerű minőségi gyorsvizsgálat eszközzeit.

Legyen képes:

— adott laboratóriumi művelethez vagy analitikai vizsgálathoz szükséges eszközök, készülékek és műszerek összeszerelésére,

— funkcionálisan helyes és esztétikailag igényes laboratóriumi preparátumok előállítására alkalmas készülékek összeállítására,

— üveg-, műanyag-, gumi- és fémeszközök, szerelvények gyakorlott alkalmazására. Üvegcsövet kihúzni, hajlítani, dugót fúrni, szerelvényeket összeállítani, csiszolatos készülékeket összeszerelni, víz- gáz- és elektromos csatlakozásokat szakszerűen és biztonságosan összekapcsolni.

Legyen gyakorlata

— a szűrés, dekantálás, bepárlás, kristályosítás, szublimálás, desztillálás műveletében,

— a halogénezés, szulfonálás, nitrálás, észterezés és egyéb szerves folyamatok laboratóriumi körülmények közötti végrehajtásában, a termék minőségének értékelésében,

— az előírásoknak megfelelő ipari mintavételezésben, nyilvántartás készítésében, a kiszorításban és továbbításban, valamint a korszerű minőségi gyorsvizsgáló készülékek kezelésében.

2.6. Laboratóriumi vizsgálatok, műveletek és mérések önálló végrehajtása és mérési eredmények feldolgozása, értelmezése.

Ismerje és értse

— a kémiai laboratóriumi gyakorlatban használt vegyi anyagok fizikai és kémiai tulajdonságait, a kémiai reakciók törvényszerűségeit, az anyag- és energiaátalakulás tör-

vényeit, az anyagi világ kölcsönhatásainak korszerű tudományos magyarázatát,

— a mennyiségi anyagvizsgálatok elvét, összefüggéseit, gyakorlati szabályait, értékelését, számítási módszereit,

— az alapvető fizikai jellemzők mérési elvét, módszereit, a szabványos mértékegységeket és átváltásukat,

— a kvalitatív anyagmeghatározás elvét, kémiai összefüggéseit, gyakorlati szabályait ipari mintából és tudjon gyors mennyiségi értékelést végezni egyszerű laboratóriumi eszközökkel,

— a korszerű műszeres analitikai mérések kémiai és fizikai elvét, a mérések kivitelezését és a mérési eredmények értékelésének módszereit.

Legyen képes

— anyagmennyiséget mérni laboratóriumi mérleg (tára, elektromos gyors- és analitikai mérleg) és térfogat laboratóriumi térfogatmérő eszköz (mérőhenger, normálombik, pipetta, büretta) segítségével,

— sűrűséget, olvadáspontot és viszkozitást mérni, és az ezekkel kapcsolatos egyszerű értékelő számításokat elvégezni,

— ionokat gyakorlottan meghatározni,

— a gravimetriai, térfogatós elemzések végrehajtására, mérőoldatok készítésére,

— vezetőképességi titrálás, elektromos pH mérés, potenciometrikus titrálás elvégzésére,

— polarográfiás, fotometriás és atomabszorpciós vizsgálatok végzésére,

— vékonyréteg-, ioncserés-, gázkromatográfiás- és nagynyomású folyadékkromatográfiás vizsgálatok végzésére,

— emissziós színképelemzés, IR és UV spektroszkópia gyakorlati alkalmazására, az eredmények értékelésére, számítógépes adatfeldolgozással,

— környezetvédelmi célműszerekkel történő célvizsgálatok végzésére,

— mérési utasítások készítésére beosztottai számára.

2.7. Vegyipari gépek, berendezések működtetése, karbantartása, üzemi állapotuk ellenőrzése, javítási feladatok meghatározása.

Legyen képes

— a vegyiparban alkalmazott fontosabb szerkezeti anyagok, gépelemek, szerkezeti egységek felismerésére, fizikai, szilárdságtani és kémiai tulajdonságaik, korróziós jellemzőik, felhasználási területük jellemzésére, csoportosítására felhasználhatósági szempontból,

— az adott szerkezeti anyagnak legmegfelelőbb korrózióvédelmi eljárás kiválasztására,

— az üzemek közötti és üzemen belüli anyagmozgatás, szállítás gyakorlott lebonyolítására, ismerje főbb eszközeit, a legjellemzőbb gépi megoldásokat (szerkezetét és működésük főbb jellemzőit),

— a különböző szivattyú, kompresszor, szállítószalag, elevátor, csiga szállító berendezés kezelésére, ismerje a karbantartásuk főbb szabályainak alkalmazását,

— csővezetékek jellegzetes szerelvényeinek, motorok, elektromos táblaműszerek kezelésére,

— anyagok melegítésével, hűtésével kapcsolatos technikai feladatok és ezek berendezéseinek kezelésére,

— különböző céllal készült hőátadó berendezések és az azokat kiszolgáló egységek (kondenzedény, keverő kondenzátor, hűtőtorony, hűtőkompresszor, duplikátor, csőköteges szerkezetek) kezelésére,

— az anyagok keverésével, elegyítésével és mechanikus szétválasztásával kapcsolatos technikai megoldások és készülékek kiválasztására. Ismerje ezen készülékek működési elvét és felhasználási helyét a technológiában,

— a mechanikus műveletek, a keverő, porlasztó, szűrő, és ülepítő berendezések, centrifugák, szeparátorok és ciklon fizikai törvényszerűségeinek ismeretén alapuló kezelésére,

— a kalorikus műveleteket leíró energia összefüggések, jellegzetes munkadiagramok, a kalorikus vegyipari műveletek legfontosabb készülékeinek, jellemzőinek, a műveleteket befolyásoló körülmények hatásának magyarázatára,

— hőcserélő, hűtő, szakaszos és folyamatos bepárló és kristályosító készülékek kezelésére,

— az anyagátadási műveletek fontosabb berendezéseinek kiválasztására,

— a különböző munkadiagramok készítésére és értelmezésére a diffúziós műveletek végrehajtásának értékeléséhez,

— desztilláló berendezések, abszorberek, extraháló készülékek kezelésére és üzemeltetési, karbantartási leírások készítésére a hatáskörébe tartozó kezelő személyzet számára,

— a művelet vagy technológia által használt vegyipari célberendezések főbb típusainál (keverők, szűrők, centrifugák, bepárlók, desztillálók és más toronyszerű készülékek, nagynyomású berendezések, reaktorok) a működés közben fellépő üzemi hibák felismerésére,

— a toronyszerű diffúziós készülékek, desztillálók, abszorberek és extrahálók felismerésére, alkalmazására az eljárások elvének és a technológiai folyamatban elfoglalt helyének ismeretében,

— a működtetés közben fellépő hibák értékelésére, a hibák okának azonosítására és az elhárítás módjának meghatározására, kivételére,

— a gazdaságos üzemvitel adott paramétereinek folyamatos értéken tartásával kapcsolatos ismereteinek alkalmazására,

— a munka- és környezetvédelmi eszközök, felszerelések tudatos, gyakorlott használatára.

2.8. Vegyipari műveletek és technológiai folyamatok (teljes vagy résztechnológiai feladatok ellátása érdekében összekapcsolt gépcsoportok) üzemeltetése, irányítása, az üzemi paraméterek műszeres ellenőrzése és értékelése.

Ismerje és értse

— a vegyiparban leggyakrabban használt anyagok (alapanyagok, köztes termékek, végtermék és melléktermék) fizikai és kémiai jellemzőit, átalakulásuk lehetőségeit, a vegyi anyagok előállításakor érvényesülő törvényszerűségek tudományos magyarázatát,

— a szilárd, folyékony és gáz halmazállapot általános jellemzőit,

— az elemek, szervetlen és szerves vegyületek legfontosabb kémiai tulajdonságait, a kezelésükkel kapcsolatos munkavédelmi szabályokat,

— a vegyi gyár általános felépítését és főbb rendszereit, úgymint víz, hő, és elektromos energiaszolgáltató egységek, szennyvíz és hulladék kezelő (hasznosító) egységek, termelő üzemek, alapanyag és késztermék tároló egységek és telepek, minőség-ellenőrző és gyártmányfejlesztő laboratóriumok, karbantartó és kiszolgáló egységek; ismerje ezek főbb feladatait,

— a vegyi gyár működésével kapcsolatos környezetvédelmi eljárásokat és az azt megvalósító berendezéseket,

— az alapvető vegyipari alapfolyamatokat, az ezekkel kapcsolódó kémiai folyamatokat, reakciókat, mellékreakciókat, konszekutív reakciókat, a folyamatokat meghatározó összefüggéseket,

— a magyar és az európai vegyi anyag gyártásban leggyakrabban előforduló technológiai eljárások elvét, kémiai alapjait és a folyamatok leírását, típuskészülékeit és a fontosabb üzemi paramétereit (nyomás, hőmérséklet, reakció, katalizátorok, köztes és melléktermékek),

— részletesen a levegő, víz, iparivíz, sóelektrolízis (és termékei), kénsavipar, ammónia-(és műtrágya-)ipar, ásványolajipar (és termékei), műanyagok, gyógyszeripar jelentősebb korszerű technológiáit, az alkalmazott megoldások okát és főbb jellemzőit, környezetvédelmi aspektusait.

Legyen képes

— az érzékszervi tapasztalás útján való azonosításra és főbb tulajdonságok jellemzésére,

— a vegyi gyár általános felépítésének elmagyarázására a hatáskörébe tartozó dolgozóknak,

— az egyes egységek feladatainak és egymáshoz való kapcsolási rendszerének ismertetésére,

— alkalmazni az anyagmozgatással kapcsolatos ismereteket a technológiai feladatok végrehajtásában,

— a technológia által meghatározott mennyiségű folyamatos, ellenőrzött anyagáramlás gyakorlott megvalósítására tartályok és célberendezések között,

— az anyagok fűtésével és hűtésével kapcsolatos anyagmozgatási és készülékkezelési feladatok komplex ellátására,

— a felügyelete alá tartozó technológiákat az alkalmazási gyakorlat szempontjából a hatáskörébe tartozó dolgozókkal, különös tekintettel a munkahelyen megvalósított formákra, megismertetni,

— a technológiai előírás által meghatározott nyomáson és hőmérsékleten berendezések folyamatos kezelésére, a megadott hőmérsékleti paraméter meghatározható véges pontosságú beállítására, ellenőrzésére és szükséges korrekciók végrehajtására, illetve ilyen tartalmú üzemeltetési utasítás készítésére a hatáskörébe tartozó dolgozóknak,

— az üzemvitel szempontjából lényeges szabványok, táblázatok és adatállományok gyakorlott kezelésére, az adatok keresésére és a mért értékkel való összehasonlításra,

— a mért fizikai mennyiség átszámítására ha az a nemzetközi szabványtól eltérő egységben olvasható le a műszerről,

— a mérési adatok műszaki kritikával történő értelmezésére és a beavatkozáshoz szükséges intézkedések megtételére,

— a technológiai folyamatoknál használt irányítás-technikai eszközök, táblaműszerek gyakorlott kezelésére elsősorban az utasításadó (kapcsoló, indító, leállító, ciklusvezérlő) eszközök, illetve az információrögzítő műszerek (írószalagos, számítógéphez kapcsolt stb.) területén,

— a leggyakoribb ipari és laboratóriumi mérőműszerek (hőmérséklet, nyomás, mennyiség stb.) leolvasására, rögzítésére, a mért adat nagyságrendjének kontroll becslésére, a nyomás és a hőmérséklet pillanatnyi értékének és a bioszféra alapértékeinek egymáshoz viszonyított arányainak kontrolljára, azaz a szélsőséges vagy veszélyes mértékű paraméterek fellépésének észlelésére,

— analóg szabályozási köröknél alapérték, arányos erősítés, ismétlési és differenciálási idő, tápnyomás, tápfeszültség, pneumatikus vezérlő rendszereknél tápnyomás, fojtás, logikai kapcsoló értékének beállítására üzemi adatok alapján.

2.9. Munkafolyamatok megtervezése, előkészítése, optimalizáló célú anyag- és energiaszámítások elvégzése, műveleti tervek készítése.

Legyen képes

— a mol fogalmával kapcsolatos számítások elvégzésére, a periódusos rendszer használatára, kémiai kötésekkel kapcsolatos számításokra, folyadékokkal és gázokkal kapcsolatos számítások végzésére, a moláris térfogat, relatív atom- és molekulatömeg alkalmazására, molekulaképlet, vegyérték meghatározására,

— gyakorlottan számításokat végezni a Boyle—Mariotte, Gay—Lussac, valamint az egyesített gáztörvény alkalmazásával,

— az anyagok tulajdonságainak jellemzésére a periódusos rendszerben elfoglalt helyük, atomi szerkezetük alapján,

— számításokat elvégezni különböző összetételű oldatok előállításához száraz, kristályvizes anyagból, tömény

oldatból, híg oldatból szilárd anyag hozzáadásával, oldatok keverésével való oldatkészítéshez,

— a termokémiai egyenletek és a tömeghatás törvény alkalmazására kémiai reakciók vizsgálatában és értékelésében,

— reakcióhő és képződéshő, egyensúlyi állandó és egyensúlyi koncentráció, konverzió számítás kivételére,

— reakcióegyenletek pontos felírására, és a mennyiségi értékek (sztöchiometriai számítások, felesleg számítások, kémhatás megadása, kitermelés és veszteség) kiszámítására,

— gyártási körülmények becslésére a legkisebb kényszer elve ismeretében,

— az elektrolitokkal kapcsolatos és elektrokémiai számítások főbb összefüggéseinek, azok alkalmazási körének használatára,

— pH-val és pOH-val kapcsolatos adatok, disszociáció fok gyakorlott számítására,

— a Faraday-törvények alkalmazására, az EME számítás mérési vagy technológiai adatok alapján történő elvégzésére,

— a vegyipari műveleteket leíró anyag- és energiamérleg számítások, egyensúlyi és konverziós paraméterek elméleti alapjainak, főbb összefüggéseinek alkalmazására,

— a mechanikai és anyagátadási műveletek anyagmérlegének, a készülékekbe betáplált és onnan kikerülő anyagok tömegáramának és összetételének kiszámítására,

— energiadiagram szerkesztésére és a fűtött rendszerek hőenergia igényének, szükséges műveleti felületének kiszámítására,

— gyakorlottan megoldani néhányegyszerűbb üzemviteli eredmény analitikus feldolgozását, az üzemi anyagmérleg megadását mennyiségmérő műszerekről leolvasott értékek alapján,

— teljesítmény, hatásfok, termelési százalék értékek önálló meghatározására az üzemviteli paraméterek alapján,

— a hatáskörébe tartozó vizsgálatok, kísérletek, üzemi mérések eredményeinek feldolgozásával szakszerűen informálni munkahelyi vezetőjét a technológiai paraméterektől való eltérésről, és tudja egyértelműen megjelölni (vagy behatárolni) a hiba forrását,

— a hatáskörébe tartozó irányítástechnikai rendszerek működését meghatározó főbb paraméterek kiszámítására,

— meghatározni műszaki dokumentáció vagy katalógusadat alapján analóg szabályozók alapjel-, alapérték-, arányos erősítés beállítási értékeit,

— a megfelelő képzettségű irányítástechnikussal együttműködve a szabályozási rendszer időparamétereinek, a körerősítési adatoknak, vizsgálati eredményeknek meghatározására,

— a raktári készlet nyilvántartása, a berendezések ütemezése, áruforgalmi paraméterek meghatározása céljából anyagmérleg számítások önálló végzésére,

— rendelkezésre álló mintanyomtatványok és normatívák szerint határfok, hatékonyság, költség, termelési teljesítmény és béradatok kiszámítására,

— műveleti utasítás, munkahelyi napló, üzemeltetési táblázat készítésére a hatáskörébe tartozó beosztott dolgozók számára.

2.10. Korszerű folyamatirányítás eszközeinek kezelése és a számítógépes folyamatirányító programok alkalmazása.

Ismerje

— a személyi számítógép működési elvét, főbb műszaki jellemzőit, az operációs rendszer fogalmát és jellemző típusait,

— a korszerű adatbázis-feldolgozó programokat, táblázatkezelőket, a korszerű számítógépes szövegszerkesztőket,

— a projektorientált és folyamatirányító célszoftverek főbb jellemzőit, használati körét, kezelésüket,

— az on-line mérőrendszerek működési elvét, alkalmazási körét, használatát a mérési adatok rögzítésében, feldolgozásában és a beavatkozás folyamatában.

Legyen képes

— operációs rendszer programot indítani, közvetlen lemezparancsokat kiadni,

— rövid gyakorlat után az integrált „office” programcsomagok használatára a táblázatkezelő és szövegszerkesztő munka kapcsán,

— a szövegszerkesztőt elindítani, szövegsablon fájlokat előállítani, szöveget formázni meghatározott tükör alapján,

— mágneses adathordozók előkészítésére, programok, adatállományok mozgatására, tetszőleges program instalálására a használati utasítás alapján,

— adatbázisban vagy táblázatban kijelölt adatcsoportokhoz különböző matematikai műveleteket, rendelni, adatokat mozgatni,

— adatbázist vagy táblázatot készíteni a mérési adatokból, ezeket táblázatkezelőből beépíteni a szövegbe,

— adatállományokról grafikus diagramokat készíteni,

— jelentés fájlokat készíteni a napi vagy időszakos munkáról,

— önállóan karbantartási tervet, üzemeltetési utasítást, baleset- és tűzvédelmi előírást, mérési naplót, egyéb dokumentumot készíteni szövegszerkesztő segítségével,

— a számítógéphez kapcsolt nyomtató és más perifériák kezelésére,

— a programok használati leírása alapján a projektorientált és folyamatvezérlő programok betöltésére,

— hardware kapcsolat létrehozására kezelési leírás alapján,

— a program információinak értékelésére a technológiai utasítások vagy egyéb dokumentumok alapján,

— technológiai folyamat értékelésére on-line mérőirányító rendszertől kapott információk alapján a technológiai előírás vagy egy dokumentum szerint.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

IV.1. Az ismeretek ellenőrzési, értékelési rendszere

A szorgalmi időszak, a szakmai gyakorlat és a vizsgaidőszak alkot egy félévet. Az egyes félévek eredményes, elégtelent nem tartalmazó lezárása a következő félév megkezdésének feltétele.

Az ismeretek ellenőrzési rendszere a tantervben előírt félévközi munkával megszerezhető érdemjegy, illetve vizsgajegy, félév végi írásbeli, szóbeli beszámoló megszerzéséből, a szakmai gyakorlatok elvégzéséből, önálló szakdolgozat elkészítéséből és a záróvizsga letételéből áll.

IV.2. A szakmai vizsga célja

A szakmai vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó elsajátította-e az adott munkakörök betöltéséhez szükséges, a szakmai követelmények által meghatározott ismeretanyagot.

A szakmai vizsgát a „Szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről” kiadott, a munkaügyi miniszter 4/1996. (V. 24.) MüM rendeletével módosított 10/1993. (XII. 30.) MüM rendelet előírásai szerint kell megtartani.

IV.3. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

— Részvétel iskolarendszerű elméleti és gyakorlati képzésben.

— Az előírt tantervi kötelezettségek teljesítése.

— Beadott, és bírálók által elfogadott szakdolgozat.

IV.4. A szakmai vizsga részei

A szakmai vizsga írásbeli gyakorlati és szóbeli vizsgarészből áll.

a) Az írásbeli vizsga tantárgyai és időtartama:

Szakmai ismeretek és informatika (240 perc).

Vegyipari műveletek, technológiai ismeretek és számítások (300 perc).

Szakmai idegen nyelv (180 perc).

b) A szóbeli vizsga tantárgyai

1. Kémiai és fizikai-kémiai ismeretek és számítások.

Vegyipari műveletek és szabályozások.

Vegyipari technológia.

Gazdasági, vezetési és szervezési (üzemmenedzseri) ismeretek.

Szakmai idegen nyelv.

A vizsgázó tantárgyanként A és B részből álló tételt kap, válaszlól meg.

2. A szakdolgozat szóbeli védése

c) A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

Laboratóriumi és üzemi mérések, vizsgálatok (300 perc).

Értékelő dokumentáció készítése számítógéppel (max. 120 perc).

d) Szakdolgozat készítése

A szakdolgozat 30—40 oldalas önálló írásos munka, mely bizonyítja, hogy készítője alkalmas szakterülete problémáinak megoldására. Témáját az utolsó félév kezdetén kapja meg a hallgató, kidolgozását konzulens vezetésével végzi.

A vizsgáztató intézmény a vizsgát megelőző 14 nappal a dolgozatot eljuttatja a bírálóhoz, aki bírálatot, jegyjavaslatot és védeésre bocsátható/nem bocsátható minősítést készít.

A vizsgabizottság részére a vizsgairatokat, a szakdolgozatot a bírálattal, jegyjavaslattal, minősítéssel, valamint az írásbeli dolgozatokat kell rendelkezésre bocsátani.

IV.5. A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsgát a központi tételekhez kiadott útmutató szerint egyetlen osztályzattal kell értékelni.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó feleletét tantárgyanként kell értékelni. A szóbeli vizsga eredményét az egyes tárgyakra kapott osztályzatok kerekített átlaga adja. Eredménytelen a szóbeli vizsga, ha a vizsgázó bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. A szakdolgozat elkészítését és védését egy jeggyel kell értékelni.

Az elméleti vizsgajegy kialakításánál az írásbeli vizsga érdemjegye: 37,5%-os súllyal, a szóbeli vizsga érdemjegye: 37,5%-os súllyal, a szakdolgozat érdemjegye: 25%-os súllyal szerepel.

Az elméleti vizsga végeredményét a kerekítési szabályok alkalmazásával kell kialakítani.

A szakmai gyakorlati vizsga tételeit a vizsgáztató tanintézet szaktanárai állítják össze laboratóriumi, műveleti gyakorlatok, illetve műszaki mérések témakörből. A vizsgázó a tételhúzás után a tétellel kapcsolatos feladatlapot old meg, melyre fordítható idő 30 perc, majd ezután kezd munkához. A munka befejeztével számítógép segítségével készíti el a munka dokumentációját. A gyakorlati vizsga értékelése egyetlen osztályzattal történik.

Eredményes a vizsga, ha egyetlen vizsgarészből sincs az elégséges szintet el nem érő részeredmény.

IV.6. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A felmentési feltételeket a 10/1993. (XII. 30.) MüM rendelet 7. §-a szabályozza.

V. A szakképzésben való részvétel feltételei

Iskolai előképzettség: középiskola.

A jelentkezés feltételeit a Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató tartalmazza.

VI. A szakképesítés felsőoktatási tanulmányokba történő beszámíthatósága

— A szakképesítés felsőoktatási tanulmányokba történő beszámítása: a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény módosítás 7/A. § (1) bekezdés alapján a képzés során szerzett ismeretanyag egyharmada a szakirányú felsőoktatási tanulmányokba kreditpontokként beszámítható.

**A gazdasági miniszter
49/1999. (VIII. 6.) GM
rendelete**

**az egyes kereskedelmi tevékenységek gyakorlásáról
szóló 15/1989. (IX. 7.) KeM rendelet módosításáról**

A belkereskedelemtől szóló 1978. évi I. törvény 40. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

Az egyes kereskedelmi tevékenységek gyakorlásáról szóló, többször módosított 15/1989. (IX. 7.) KeM rendelet (a továbbiakban: R.) 4. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. § (1) Az új és használt személygépkocsik, valamint az új és használt motorkerékpárok és segédmotoros kerékpárok értékesítésével foglalkozó kereskedő nyilvántartásba vételének feltétele továbbá, hogy minden telephelyének rendelkeznie kell a rendelet 2. számú mellékletében megjelölt műszaki feltételekkel. A kereskedőnek az erre vonatkozó nyilatkozatát a kérelemhez csatolni kell. Amennyiben e műszaki feltételek biztosításához szükséges műszaki eszközök nem a kereskedő saját tulajdonát képezik, illetve nem a saját telephelyén állnak rendelkezésre, úgy a tulajdonossal kötött, a műszaki feltételek biztosításáról szóló szerződés hitelesített másolatát a nyilvántartásba vételi kérelemhez csatolni kell.

(2) A használt személygépkocsik, motorkerékpárok és segédmotoros kerékpárok értékesítésével foglalkozó kereskedő

a) a külföldről behozott használt vagy sérült alkatrészként történő értékesítés céljából vámkezelt gépjárművek a Vámhivatal által külön jogszabályban, az egyes használt vagy sérült gépjárművek vámkezelését megelőző vizsgálatról szóló 3/1999. (I. 18.) KHVM—KöM—PM együttes rendelet meghatározott záradékkal ellátott határozatával, illetőleg

b) a forgalomból végleg kivont járművet a hatóság által érvénytelenített okmányokkal vásárolhatja meg.

(3) Használt személygépkocsi csak abban az esetben értékesíthető, ha érvényes hazai forgalmi engedéllyel és környezetvédelmi igazolólapal rendelkezik. A kereskedőnek az értékesítésre kerülő személygépkocsi műszaki állapotáról az e rendelet 3. számú melléklete szerinti „Műszaki állapotlap”-ot kell kiállítania, és annak egy példányát meg kell őriznie.

(4) Használt motorkerékpár a közúti közlekedés rendőrségi igazgatásáról szóló 48/1997. (VIII. 26.) BM rendeletben meghatározottak szerint csak érvényes hazai forgalmi engedéllyel, vagy a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendeletben meghatározott forgalomba helyezési engedéllyel értékesíthető. Segédmotoros kerékpár a jármű vázába beültetett érvényes azonosítási jellel (CM és a hajtómotor cm³-ben meghatározott hengerűrtartalmát jelző szám) ellátva értékesíthető. A kereskedőnek az értékesítésre kerülő motorkerékpár és segédmotoros kerékpár műszaki állapotáról a 4. számú melléklet szerinti „Műszaki állapotlap”-ot kell kiállítania, és annak egy példányát meg kell őriznie.

(5) A csomagküldő kereskedő köteles katalógusában azonosítható módon megnevezni magát, feltüntetni székhelyét, üzletének címét, továbbá a tevékenység folytatására — ezen rendelet alapján — kapott nyilvántartási számát.”

2. §

Az R. 1. számú melléklete helyébe az e rendelet 1. számú melléklete lép.

3. §

(1) Az R. 2. számú melléklete helyébe e rendelet 2. számú melléklete lép.

(2) Az R. e rendelet 3. számú melléklete szerinti 4. számú melléklettel egészül ki.

4. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésének napján új vagy használt motorkerékpár, vagy új vagy használt segédmotoros kerékpár értékesítésével foglalkozó kereskedő a hatálybalépést követő 120. nap után tevékenységét csak abban az esetben folytathatja, ha a nyilvántartásba vételre jogosult szerv nyilvántartásba vette.

Dr. Chikán Attila s. k.,
gazdasági miniszter

1. számú melléklet a 49/1999. (VIII. 6.) GM rendelethez

„1. számú melléklet a 15/1989. (IX. 7.) KeM rendelethez

1. Hulladék kereskedelem (TEÁOR 51.57-ből)

Vtsz. 7204	Vas- és acéltörmelék és hulladék; ingot újraolvasztott hulladékvasból vagy -acélból
Vtsz. 7404	Réz hulladék és -törmelék
Vtsz. 7406	Rézpor és -pehely
Vtsz. 7503	Nikkel hulladék és -törmelék
Vtsz. 7602	Alumínium hulladék és -törmelék
Vtsz. 7603	Alumíniumpor és -pehely
Vtsz. 7802	Ólom hulladék és -törmelék
Vtsz. 7902	Cink hulladék és -törmelék
Vtsz. 8002	Ónhulladék és -törmelék
Vtsz. 8101 91 90	Wolfram hulladék és -törmelék
Vtsz. 8102 91 90	Molibdén hulladék és -törmelék
Vtsz. 8103 10 90	Tantal hulladék és -törmelék
Vtsz. 8104 20	Magnézium hulladék és -törmelék
Vtsz. 8105 10 90	Kobalt hulladék és -törmelék
Vtsz. 8106 10	Bizmut hulladék és -törmelék
Vtsz. 8107 10 90	Kadmium hulladék és -törmelék
Vtsz. 8108 10 90	Titán hulladék és -törmelék
Vtsz. 8109 10 90	Cirkónium hulladék és -törmelék
Vtsz. 8110 00 19	Antimon hulladék és -törmelék
Vtsz. 8111 00 19	Magán hulladék és -törmelék
Vtsz. ex 8112	Egyéb fel nem sorolt fém hulladék és -törmelék (króm, vanádium, hafnium stb.)
Vtsz. 8113 00 40	Cermet hulladék és -törmelék
Vtsz. 4707	Visszanyert (hulladék és használt) papír vagy karton

2. Nemesfémből készült ékszerek, díszműárak nagykereskedelme (TEÁOR 51.47-ből), kiskereskedelme (TEÁOR 52.48-ből) és ügynöki kereskedelme (TEÁOR 51.18-ből)

Vtsz. 7113 Ékszer és részei nemesfémből
Vtsz. 7114 Arany- és ezüstműves áru, ennek részei nemesfémből
Vtsz. 7115 Más áru nemesfémből

3. Új és használt személygépkocsi kereskedelme (TEÁOR 50.10-ből)

Vtsz. 8703 Gépkocsi és más gépjármű, elsősorban személyszállításra tervezett (a 8702 vtsz. alá tartozó kivételével), beleértve a kombi típusú gépkocsit és a versenyautót is

4. Új és használt motorkerékpár és segédmotoros kerékpár kereskedelme (TEÁOR 50.40-ből)

Vtsz. ex 8711 Motorkerékpár (beleértve a segédmotoros kerékpárt is)

5. Tenyészállatok nagykereskedelme (TEÁOR 51.23-ből)

Vtsz. 0101 11 00 Ló fajtisza tenyészállat
Vtsz. 0101 20 10 01 Szamár tenyésztési célra
Vtsz. 0102 10 Szarvasmarha fajtisza tenyészállat
Vtsz. 0103 10 Sertés fajtisza tenyészállat
Vtsz. 0104 10 10 Juh fajtisza tenyészállat
Vtsz. 0104 20 10 Kecske fajtisza tenyészállat

6. Vetőmagvak, szaporítóanyagok, gyógyszer tartalmazó takarmánykoncentrátum, takarmánykeverék nagykereskedelme (TEÁOR 51.21-ből)

Vtsz. 1001 10 00 01 Keménybúza vetőmag
Vtsz. 1001 90 91 00 Közönséges búza és kétszeres vetőmag
Vtsz. 1002 00 00 01 Rozs vetőmag
Vtsz. 1003 00 10 00 Árpa vetőmag
Vtsz. 1004 00 00 01 Zab vetőmag
Vtsz. 1005 10 Kukorica vetőmag
Vtsz. 1214 Karórépa, marharépa, takarmányrépa, takarmánygyökér, széna, lucerna, lóhere, baltacim, takarmánykáposzta, csillagfürt, bükköny és hasonló takarmánynövény labdac (pellet) alakban

7. Növényvédő szer kompozíció nagykereskedelem (TEÁOR 51.55-ből)

Vtsz. 3808 Rovarölők, gombaölők, gyomirtók, patkányirtók, csírázásgátló termékek, növénynövekedés-szabályozó szerek, fertőtlenítők és hasonló készítmények, kimért adagokban és formákban a kiskereskedelemben szokásos módon kiserelve mint készítmények vagy készárúk (pl. kénezett szalag, kénezett kanóc, kénygyertya, légyfogó papír)

8. Fűszerpaprika-őrlemény nagykereskedelme (TEÁOR 51.37-ből és/vagy 51.39-ből)

Vtsz. 0904 20 90 00 Fűszerpaprika-őrlemény

9. Csomagküldő kiskereskedelem, termékre tekintet nélkül (TEÁOR 52.61)''

2. számú melléklet
a 49/1999. (VIII. 6.) GM rendelethez

„2. számú melléklet
a 15/1989. (IX. 7.) KeM rendelethez

Személygépkocsik esetén:

- személygépkocsi és/vagy tehergépkocsi emelő berendezés,
- görgős fékhatás-mérő berendezés,
- infravörös sugárzás elnyelésének elvén működő kifogógáz mérő,
- fényszóró beállító készülék,

- kompresszió mérő,
- hűtőfolyadék, fagyálló folyadék vizsgáló műszer,
- levegőkompresszor,
- indító akkumulátor,
- akkumulátortöltő;

motorkerékpárok és segédmotoros kerékpárok esetén:

- motorkerékpár emelő berendezés
- kompresszió mérő,
- hűtőfolyadék, fagyálló vizsgáló műszer,
- levegőkompresszor,
- indító akkumulátor,
- akkumulátortöltő.”

3. számú melléklet a 49/1999. (VIII. 6.) GM rendelethez

„4. számú melléklet a 15/1989. (IX. 7.) KeM rendelethez

Műszaki állapotlap
a forgalmi rendszámú motorkerékpárhoz és segédmotoros kerékpárhoz

Gyártmány:

Típus:

Km-óra állás:

Motorszám:

Vázszám:

Hengerek száma, űrtartalom: cm³

Teljesítmény:

Legutolsó műszaki vizsga időpontja:

Következő vizsga időpontja:

Gyártási év (évjárat):

Eddigi tulajdonosok száma:

Magyarországi üzembe helyezés:

Meghatározó szín:

Eredeti Újrafestett

Szerkezeti jellemzők		M	Gy	R—H
I. Fékrendszer	Első fék állapota			
	Hátsó fék állapota			
	Kormánycsapágyak állapota			
II. Futómű, abroncs	Első felfüggesztés			
	Hátsó felfüggesztés			
	Kerékabroncsok			
	Első gumiabroncs			
	Hátsó gumiabroncs			
III. Műszerek	Kezelőszervek állapota			
	Visszapillantó tükrök			
	Sebességmérő műszerek			
	Egyéb műszer			
	Távolsági fényszóró			

Szerkezeti jellemzők		M	Gy	R—H
IV. Elektromos berendezés, világítás	Tompított fényszóró			
	Helyzetjelzők			
	Féklámpa			
	Irányjelzők			
	Akkumulátor			
	Indítómotor			
	Műszerek működése			
	Dinamó-generátortöltés			
V. Motor, tengelykapcsoló	Motor általános állapota			
	Olajnyomás			
	Kipufogógáz bemérés CO%			
	Kipufogórendszer			
	Hűtési rendszer			
	Tengelykapcsoló			
	Váltó általános állapota			
	Lánc/kardán állapota			
VI. Kormány	Váz állapota			
	Javított elemek			
	Sérült elemek			
VII. Váz	Korrodált elemek			
	Esztétikai hibák			

Jelmagyarázat: M = megfelelő
GY = gyenge (beállításra szorul)
R—H = rossz-hibás (javításra szorul)

Dátum:

.....
kereskedő aláírása

Egyébészrevételek:.....”

A szociális és családjogi miniszter 4/1999. (VIII. 6.) SzCsM rendelete

**a Szociális és Családjogi Minisztérium, valamint az
irányítása alatt álló intézmények és államigazgatási
szervek szolgálati titokkörének megállapításáról**

Az államtitokról és a szolgálati titokról szóló, többször módosított 1995. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ttv.) 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján — figyelemmel az adatvédelmi biztos véleményére is — az alábbiakat rendelem el:

1. §

E rendelet hatálya kiterjed a Szociális és Családjogi Minisztérium hivatali szervezetére, az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőségre, az Országos Munkaügyi Módszertani Központra, a Megyei (Fővárosi) Munkaügyi Központokra és kirendeltségekre, a Munkaerőfejlesztő és Képző Központokra, a Munkaügyi Kutatóintézetre, az Oktatási és Pihenőközpontra, az 1. Sz. Fiúnevelőintézetre, a 2. Sz. Fiúnevelőintézetre, a Rákospalotai Leánynevelő Intézetre, a Debreceni Gyermekotthonra, az Esztergomi Gyermekotthonra, a Kalocsai Gyermekotthonra, a Zalaegerszegi Gyermekotthonra, a Károlyi István Gyermekközpont, az Országos Család- és Gyer-

mekvédelmi Intézetre, az Értelmi Fogyatékosok Rehabilitációs Intézetére, a Reménysugár Habilitációs Intézetre, a Vakok Állami Intézetére, a Mozgássérültek Állami Intézetére, a Szociálpolitikai Fejlesztési Központ, valamint a Népjóléti Képzési Központ.

2. §

A Szociális és Családügyi Minisztérium, valamint az irányítása alatt álló intézmények és államigazgatási szervek szolgálati titokkörü jegyzékét (a továbbiakban: Jegyzék) e rendelet *melléklete* szerint határozom meg.

3. §

(1) A minisztériumi hivatali egységek vezetői és az e rendelet hatálya alá tartozó szervek vezetői (a továbbiakban: vezetők) a szakterületükön folyamatosan figyelemmel kísérik a szervezet tevékenysége során felmerülő adatfajták szolgálati titokkörben való felvételének vagy törlésének indokoltságát.

(2) Amennyiben a Jegyzékben meghatározott adatfajták bővítése vagy szűkítése indokolt, úgy a vezetők kezdeményezik a Jegyzék módosítását.

(3) A módosításról szóló javaslatban meg kell határozni a Jegyzékben való felvételre vagy törlésre javasolt adatfajtát, és a javaslatot részletesen meg kell indokolni.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, egyidejűleg a Munkaügyi Minisztérium szolgálati titokkörének megállapításáról szóló 5/1995. (XI. 29.) MüM rendelet a hatályát veszti.

Harrach Péter s. k.,
szociális és családügyi miniszter

Melléklet

a 4/1999. (VIII. 6.) SzCsM rendelethez

Szolgálati titokkörü jegyzék

1. A nemzetközi szerződés alapján átvett, vagy nemzetközi kötelezettségvállalás alapján készült — a Ttv. 5/E. §-ának (2)—(4) bekezdései szerint — szolgálati titokra meghatározott minősítéssel és jelöléssel ellátott adat.

A szolgálati titokká minősítés érvényességi ideje: a kibocsátó (minősítő) rendelkezése szerinti, de legalább 10, legfeljebb 20 év.

2. Más állam vagy nemzetközi szervezet által adott olyan adat, amelyet az átadó fél a magyar „szolgálati titok”-nak megfelelő minősítéssel látott el.

A szolgálati titokká minősítés érvényességi ideje: a kibocsátó (minősítő) rendelkezése szerinti, de legalább 10, legfeljebb 20 év.

3. A tudományos kutatási szerződésekre és a külföldi kapcsolatokra vonatkozó — államtitoknak nem minősülő (jegyzőkönyv, egyezmény stb.) — adatokat tartalmazó dokumentum, amennyiben annak bármely fél a szolgálati titokká minősítését kéri.

A szolgálati titokká minősítés érvényességi ideje: a kibocsátó (minősítő) rendelkezése szerinti, de legalább 10, legfeljebb 20 év.

4. A nemzetközi megállapodások előkészítő dokumentumai, amennyiben annak bármely fél szolgálati titokká minősítését kéri.

A szolgálati titokká minősítés érvényességi ideje: az egyezmény hivatalos közzétételéig, de legfeljebb 10 évig.

5. A védelmi felkészítéssel és az országmozgósítással kapcsolatos minisztériumi tervezési és felkészítési tevékenységgel összefüggő adatok, részadatok — beleértve a polgári védelmi feladatokat is —, amelyek nem minősülnek államtitoknak.

A szolgálati titokká minősítés érvényességi ideje: a felek külön megállapodása szerinti, de legfeljebb 20 év.

6. Az adatok megvédésére és rendelkezésre állásuk folyamatosságának biztosítása érdekében fogantatosított biztonsági szabályok, eljárások.

A szolgálati titokká minősítés érvényességi ideje: az adat keletkezésétől számított legfeljebb 20 év.

7. Az Országos Képzési Jegyzékben szereplő, a minisztérium illetékességébe tartozó szakképesítések kidolgozott és kibocsátott szakmai írásbeli vizsgafeladatai és megoldásai.

A szolgálati titokká minősítés érvényességi ideje: a vizsga időpontjáig, de legfeljebb 1 év.

8. Az olyan ügyviteli nyilvántartások, iktatási eszközök, módszerek, segédletek, amelyek szolgálati titoknak minősülő adatot tartalmaznak.

A szolgálati titokká minősítés érvényességi ideje: a minősítéstől számított legfeljebb 10 év.

9. A titkos ügykezelőségek ellenőrzésével, beszámoltatásával kapcsolatban keletkezett iratok, ha abból a biztonsági szabályok, illetve eljárások lényeges elemei megismerhetők.

A szolgálati titokká minősítés érvényességi ideje: a felek külön megállapodása szerinti, de legfeljebb 10 év.

III. rész HATÁROZATOK**A Köztársasági Elnök
határozatai****A Köztársaság Elnökének
135/1999. (VIII. 6.) KE
határozata****közigazgatási államtitkár kinevezéséről**

A Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról és felelősségéről szóló 1997. évi LXXIX. törvény 26. §-a alapján, a miniszterelnök javaslatára

dr. Naszvadi Györgyöt, a Pénzügyminisztérium közigazgatási államtitkárává

— 1999. augusztus 2-i hatállyal —

kinevezem.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Köztársaság Elnökének
136/1999. (VIII. 6.) KE
határozata****dr. Németh József rendkívüli és meghatalmazott
nagykövet megbízás alóli felmentéséről**

A külügyminiszter előterjesztésére *dr. Németh József* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet — érdemei elismerése mellett — felmentem a Magyar Köztársaság havannai nagykövetségének vezetésére kapott megbízása alól.

Budapest, 1999. május 3.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Martonyi János s. k.,
külügyminiszter

**A Köztársaság Elnökének
137/1999. (VIII. 6.) KE
határozata****Puskás Ferenc főkonzuli felmentéséről**

A külügyminiszter előterjesztésére *Puskás Ferenc* főkonzult — érdemei elismerése mellett — felmentem e rangja, valamint a Magyar Köztársaság alsó-sziléziai, opolei, sziléziai, kislengyelországi, swietokrzyski és kárpátaljai vajdaságokra kiterjedő konzuli kerülettel működő krakkói főkonzulátusának vezetésére kapott megbízása alól.

Budapest, 1999. május 3.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Martonyi János s. k.,
külügyminiszter

**A Köztársaság Elnökének
138/1999. (VIII. 6.) KE
határozata****dr. Szilágyi Zoltán főkonzuli felmentéséről**

A külügyminiszter előterjesztésére *dr. Szilágyi Zoltán* főkonzult — érdemei elismerése mellett — felmentem e rangja, valamint a Magyar Köztársaság Új-Dél-Wales, Victoria, Dél-Ausztrália, Nyugat-Ausztrália, Északi Terület, Queensland és Tasmánia területére kiterjedő hatáskörrel működő sydneyi főkonzulátusának vezetésére kapott megbízása alól.

Budapest, 1999. május 3.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Martonyi János s. k.,
külügyminiszter

**A Köztársaság Elnökének
139/1999. (VIII. 6.) KE
határozata**

**dr. Kopányi Vilmos rendkívüli és meghatalmazott
nagykövet megbízásáról**

A külügyminiszter előterjesztésére *dr. Kopányi Vilmos* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet megbízom a Magyar Köztársaság havannai nagykövetségének vezetésével, valamint a Magyar Köztársaság képviselével Panamában és Nicaraguában.

Budapest, 1999. május 3.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Martonyi János s. k.,
külügyminiszter

**A Köztársaság Elnökének
140/1999. (VIII. 6.) KE
határozata**

**dr. Kovács István főkonzuli kinevezéséről
és megbízásáról**

A külügyminiszter előterjesztésére *dr. Kovács Istvánt* kinevezem főkonzullá, és megbízom a Magyar Köztársaság alsó-sziléziai, opolei, sziléziai, swietokrzyski, kislengyelországi és kárpátaljai vajdaságok területére kiterjedő hatáskörrel működő krakkói főkonzulátusának vezetésével.

Budapest, 1999. május 3.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Martonyi János s. k.,
külügyminiszter

**A Köztársaság Elnökének
141/1999. (VIII. 6.) KE
határozata**

Sági Gábor főkonzuli kinevezéséről és megbízásáról

A külügyminiszter előterjesztésére *Sági Gábort* kinevezem főkonzullá, és megbízom a Magyar Köztársaság Új-Dél-Wales, Victoria, Dél-Ausztrália, Nyugat-Ausztrália, Északi Terület, Queensland és Tasmánia területére kiterjedő hatáskörrel működő sydneyi főkonzulátusának vezetésével.

Budapest, 1999. május 3.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Martonyi János s. k.,
külügyminiszter

A Kormány határozatai

**A Kormány
1090/1999. (VIII. 6.) Korm.
határozata**

**az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. Felügyelő
Bizottsága tagjának kinevezéséről**

A Kormány az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény 14. §-ának (2) bekezdése alapján

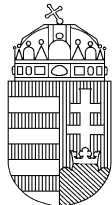
Csenger-Zalán Attilát

az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. Felügyelő Bizottsága tagjává 1999. július 27-i hatállyal kinevezi.

Budapest, 1999. július 27.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A MAGYAR HIVATALOS KÖZLÖNYKIADÓ megjelentette a

TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK HIVATALOS GYŰJTEMÉNYE 1998

című hatkötetes jogszabálygyűjteményt.

A kiadványt az Igazságügyi Minisztérium és a Miniszterelnöki Hivatal a korábbi évek gyakorlatához hasonlóan név- és tárgymutatóval, kiegészítő jegyzetekkel, függelékekkel, valamint változásmutatóval látta el.

A jogszabálygyűjtemény I., II., III., IV., V. és VI. kötetének ára: **51 520 Ft áfával.**

A kötetekre szóló megrendelést a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) kérjük eljuttatni.

Fax: 266-5099 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a

TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK HIVATALOS GYŰJTEMÉNYE 1998

című hatkötetes kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házzszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára.

Keltezés:.....

.....
cégszerű aláírás

KÖZLEMÉNY

A Magyar Közlöny különszámaként megjelent

A SZÁMVITELLEL KAPCSOLATOS JOGSZABÁLYOK I.

című kiadvány.

A számvitelről szóló törvényt, valamint végrehajtási rendeleteiből a költségvetés alapján gazdálkodó szervek, a számviteli törvény szerinti egyéb szervezetek, az egyházi jogi személyek és az általuk alapított intézmények, befektetési alapok, és a Pénztárak Garancia Alapja beszámolóképzésének és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló kormányrendeleteket tartalmazza, továbbá függelékében az államháztartási és egyéb törvényeknek a számvitelre vonatkozó rendelkezéseit kivonatossan közli.

Az A/4 formátumú kiadvány 172 oldal terjedelmű.

A kézirat lezárva: 1999. május 20-án.

Ára: 1344 Ft áfával.

• • •

A SZÁMVITELLEL KAPCSOLATOS JOGSZABÁLYOK II.

című kiadvány.

A számviteli törvénynek az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak, az önkéntes nyugdíjpénztárak, a magánnyugdíjpénztárak, a biztosítók, a befektetési vállalkozások, a hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások, a Magyar Nemzeti Bank, az árutőzsde, az értékpapírtőzsde és az elszámolóházak, a betétbiztosítási és intézményvédelmi alapok, valamint a befektetővédelmi alap, a közraktárak, a kockázatitőke-társaságok és a kockázatitőke-alapok, az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Részvénytársaság beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló végrehajtási rendeleteit, valamint a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról és a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint az engedélyezési eljárásról szóló törvényt és végrehajtási rendeletét, továbbá a központi, a társadalombiztosítási és a köztestületi költségvetési szervek kormányzati felügyeleti, valamint belső költségvetési ellenőrzéséről és a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal felügyeletéről, feladat- és hatásköréről szóló rendeleteket tartalmazza.

Az A/4 formátumú kiadvány 264 oldal terjedelmű.

A kézirat lezárva: 1999. május 20-án.

Ára: 1680 Ft áfával.

Megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni.
Fax: 266-5099 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐ LAP

Megrendeljük

A SZÁMVITELLEL KAPCSOLATOS JOGSZABÁLYOK I., II.

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

RENDELJE MEG AZ

ÖNKORMÁNYZATOK KÖZLÖNYE

A MINISZTERELNÖKI HIVATAL ÉS A BELÜGYMINISZTERIUM HIVATALOS LAPJÁT!

Tisztelt Hölgem/Uram!

A lap lehetőséget ad hirdetések megjelentetésére is. A hirdetési díj 60 000 Ft+ áfa 1/1 belső oldalon, 30 000 Ft+ áfa 1/2 belső oldalon, 16 000 Ft+ áfa 1/4 belső oldalon, hasábmilliméteres hirdetés ára: 130 Ft+ áfa/hasábmilliméter.

Amennyiben igényli az Önkormányzatok Közlönyét, kérjük a mellékelt megrendelőlapot kitöltve küldje el a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. szám alatti címre. Postafordultával megküldjük a számlát a kért előfizetési időszakra. Ha nem számla alapján kíván fizetni, akkor kérjük, a megrendelőlap rovatában ezt jelezze.

Az eddig beérkezett megrendeléseket nem szükséges megismételni.

1999-ben havi megjelenéssel számolva az éves előfizetés 2688 Ft.

MEGRENDELÉS

Megrendelem az *Önkormányzatok Közlönye* című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

Megrendelő neve:

címe (város/község, irányítószám):

utca, házsám:

Ügyintéző (telefonszám):

Előfizetési díj fél évre 1344 Ft

egy évre 2688 Ft

Számlát kérek a befizetéshez

csekket kérek a befizetéshez

Kérjük a négyzetbe történő x bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát és a fizetés módját.

Kelt:

.....
cégszerű aláírás

KÖZLEMÉNY

A Magyar Közlöny különszámaként megjelent a

HATÁLYOS VÁMJOGSZABÁLYOK I. és II.

című, A/4 formátumú kiadvány.

A kiadvány első kötete 200 oldal terjedelmű, a vámjogról, a vámeljárásról, valamint a vámigazgatásról szóló 1995. évi C. törvényt tartalmazza a végrehajtásáról szóló 45/1996. (III. 25.) Korm. rendelettel egységes szerkezetben.

A második kötet terjedelme 160 oldal, a vámtörvény végrehajtásának részletes szabályairól szóló 10/1996. (III. 25.) PM rendeletet tartalmazza.

A kézirat lezárva: 1999. május 25-én.

A megjelenést követő jogszabályváltozást — az 1999. évi LIV., továbbá az 1999. évi LXXV. törvény módosító rendelkezéseit — pótlapon közöljük.

Kötetenként megvásárolható, ára: 1456 Ft áfával/kötet.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 266-5099 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a

HATÁLYOS VÁMJOGSZABÁLYOK I. és II.

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

Ne feledje!

Rendszerünk megvásárlásával és használatával
a hivatalos jogszabályszovegek kezelését tanulja meg.

CD-JOGÁSZ[®] **a magyar jogszabályok hivatalos hatályos szövege**

A CD-JOGÁSZ szolgáltatásként valósul meg. A CD-lemezek rendszeres küldésén kívül ügyfelünk részletes kézikönyvet és „forródrót” szolgáltatást kap. Az újabb programváltozatok legalább egy évig ingyenesek.

A CD-JOGÁSZ előfizetője automatikusan lehetőséget kap arra, hogy a Magyar Hivatalos Közlönykiadó online szolgáltatásait kedvezményesen vegye igénybe.

Éves előfizetési díjak

Egyszeri belépési díj	12 000 Ft + áfa
Önálló változat	36 000 Ft + áfa
5 munkahelyes hálózati változat	48 000 Ft + áfa
10 munkahelyes hálózati változat	60 000 Ft + áfa
25 munkahelyes hálózati változat	72 000 Ft + áfa
50 munkahelyes hálózati változat	84 000 Ft + áfa
100 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft + áfa

A hálózati besorolás az egyidejűleg kiszolgálható felhasználók száma alapján készült.

Az alapszolgáltatás mellett vállaljuk a program installációját, betanítását, illetve a hálózati használatl kapcsolatos szaktanácsadást egységesen 4000 Ft + áfa díjért, ügyfelünk telephelyén.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., tel.: 06-80-200-723, 266-5095; fax: 266-8906) kérjük eljuttatni.

M E G R E N D E L Ő L A P

Megrendeljük a **CD-JOGÁSZ[®]**változatát.....példányban,
1999. hónaptól.

A megrendelő (cég) neve:
címe:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

Küldési cím és név:

A megrendelés ellenértékét a számla kézhezvételétől számított 8 napon belül, a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámra átutaljuk.

Kelt:

.....

cégszerű aláírás

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapok raszóló előfizetésüket folyamatosan tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük az 1999. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy újlapraszeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Azesetleges módosítás szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezésétkövetően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénzes átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Fax: 318-6668.)

Az 1999. évi lapárak

Magyar Közlöny	38 304 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alaprogram Hírlevele	2 016 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	8 064 Ft/év	Önkormányzatok Közlönye	2 688 Ft/év
Belügyi Közlöny	10 080 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	12 432 Ft/év
Cégek Közlöny	40 656 Ft/év	Pénzügyi Szemle	9 072 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	9 744 Ft/év	Sport Értesítő	2 016 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	7 056 Ft/év	Statisztikai Közlöny	5 712 Ft/év
Határozatok Tára	9 744 Ft/év	Turisztikai Értesítő	5 040 Ft/év
Hivatalos Értesítő	6 384 Ft/év	Ügyészségi Közlöny	2 688 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	6 384 Ft/év	Vízügyi Értesítő	5 376 Ft/év
Ipari és Kereskedelmi Közlöny	10 416 Ft/év	Bányászati Közlöny	2 016 Ft/év
Környezetvédelmi Értesítő	6 048 Ft/év	Légügyi Közlemények	672 Ft/év
Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Értesítő	9 408 Ft/év	Élet és Tudomány	4 368 Ft/év
Kulturális Közlöny (a Művelődési Közlöny jogutódja)	7 728 Ft/év	Ludové Noviny	896 Ft/év
Külgazdasági Értesítő	8 736 Ft/év	Neue Zeitung	1 848 Ft/év
Magyar Közigazgatás	3 696 Ft/év	Természet Világa	2 352 Ft/év
Szociális és Munkügyi Közlöny	7 056 Ft/év	Valóság	2 688 Ft/év
Oktatási Közlöny (a Művelődési Közlöny jogutódja)	9 408 Ft/év		

Az árak a 12%-os áfát is tartalmazzák.

CD-JOGÁSZ számítógépes jogszabálygyűjtemény, a Magyar Hivatalos Közlönykiadó hivatalos kiadványa

1999. évi éves hatályosítási díjak

Önálló változat	36 000 Ft + 12% áfa	25 munkahelyes hálózati változat	72 000 Ft + 12% áfa
5 munkahelyes hálózati változat	48 000 Ft + 12% áfa	50 munkahelyes hálózati változat	84 000 Ft + 12% áfa
10 munkahelyes hálózati változat	60 000 Ft + 12% áfa	100 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft + 12% áfa

Egyszeri belépési díj: 12 000 Ft + áfa.

Az előfizetők a kiadó online szolgáltatásait kedvezményesen vehetik igénybe.

A **Házi Jogtanácsadó** című lapot kiadja a Házi Jogtanácsadó Könyv- és Lapkiadó Kft. (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.). Éves előfizetési díja 2016 Ft áfával. Előfizetésben megrendelhető: a szerkesztőségben (1101 Budapest, Salgótarjáni út 20.), a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen, a hírlapkézbesítőknél, vidéken a postahivatalokban, Budapesten a Magyar Posta Rt. HI kerületi ügyfélszolgálati irodáiban, valamint a Hírlapelőfizetési Irodában (1089 Budapest, Orczy tér 1., tel.: 303-3441). A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Bártfai Béla, társelnöke: Nyéki József. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1–3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Korda Judit vezérigazgató.

Szerkesztőségi iroda: Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon/Fax: 266-5096.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: Tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 246 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában.

Éves előfizetési díj: 38 304 Ft. Egy példány ára: 90 Ft 16 oldal terjedelmig, utána + 8 oldalanként + 45 Ft.

A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407